

**Strategia de dezvoltare culturală
a municipiului Sfântu Gheorghe
pentru perioada 2016-2022**

Conținut

CAPITOLUL 1 – CADRUL STRATEGIC GENERAL	4
OBIECTIVUL GENERAL AL STRATEGIEI	4
PRINCIPIILE ȘI OBIECTIVELE GENERALE ALE POLITICILOR ȘI STRATEGIILOR CULTURALE	5
CULTURA CA SERVICIU PUBLIC.....	6
CONTEXTUL STRATEGIEI.....	7
METODOLOGIA DE ELABORARE	8
ROLUL CULTURII ÎN DEZVOLTAREA REGIUNILOR	10
CAPITOLUL 2 – ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE	14
PREZENTAREA SITUAȚIEI EXISTENTE ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI	16
ANALIZA SITUAȚIEI ÎN DOMENIUL CULTURII. INSTITUȚII CULTURALE DIN SFÂNTU GHEORGHE.....	18
PROTEJAREA MONUMENTELOR ISTORICE, LA SFÂNTU GHEORGHE	29
EVENIMENTE CULTURALE ÎN SFÂNTU GHEORGHE.....	35
OBICEIURILE DE CONSUM DE CULTURĂ ALE LOCUITORILOR ORAȘULUI.....	38
SPIRITUALITATEA ORAȘULUI SFÂNTU GHEORGHE.....	42
CAPITOLUL 3 – ANALIZĂ SWOT.....	45
CAPITOLUL 4 – MISIUNEA ȘI VIZIUNEA ORAȘULUI SFÂNTU GHEORGHE	47
1. AXA PRIORITARĂ I – DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII CULTURALE	50
<i>Domeniul de intervenție 1.1 – Modernizarea infrastructurii instituționale pentru activități culturale .....</i>	<i>51</i>
<i>Domeniul de intervenție 1.2 – Extinderea infrastructurii instituționale pentru activități culturale .....</i>	<i>52</i>
<i>Domeniul de intervenție 1.3 – Facilitarea accesibilității evenimentelor culturale.....</i>	<i>54</i>
2. AXA PRIORITARĂ II – DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE	55
<i>Domeniul de intervenție 2.1 – Creșterea nivelului de pregătire în sectorul cultural .....</i>	<i>55</i>
<i>Domeniul de intervenție 2.2 – Programe educaționale artistice și culturale pentru dezvoltarea creativității .....</i>	<i>58</i>
<i>Domeniul de intervenție 2.3 – Implicarea tinerilor, la scară largă, în activitatea de creație .....</i>	<i>62</i>
<i>Domeniul de intervenție 2.4 – Consolidarea organizațiilor civile culturale și educaționale .....</i>	<i>64</i>
3. AXA PRIORITARĂ III – PROTEJAREA PATRIMONIULUI CULTURAL CONSTRUIT ȘI IMATERIAL	68
<i>Domeniul de intervenție 3.1. –Cartografierea, ocrotirea și restaurarea patrimoniului construit și natural. 70</i>	<i>70</i>
<i>Domeniul de intervenție 3.2 – Cartografierea și ocrotirea patrimoniului imaterial.....</i>	<i>74</i>
<i>Domeniul de intervenție 3.3 – Digitalizarea patrimoniului material și imaterial și dezvoltarea accesibilității acestora, la scară largă .....</i>	<i>79</i>
4. AXA PRIORITARĂ IV – INTEGRAREA CULTURII ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ.....	82
<i>Domeniul de intervenție 4.1 – Dezvoltarea turismului cultural.....</i>	<i>83</i>
<i>Domeniul de intervenție 4.2 – Dezvoltarea industriei creative și întreprinderilor culturale start-up .....</i>	<i>84</i>
<i>Domeniul de intervenție 4.3 – Realizarea unei colaborări intersectoriale între sectorul cultural și sfera antreprenorială, în scopul creării unui mediu de afaceri inovativ.....</i>	<i>86</i>
5. AXA PRIORITARĂ V – DEPĂȘIREA DEZAVANTAJELOR SOCIALE PRIN CULTURĂ	87
<i>Domeniul de intervenție 5.1 – Programe educaționale și culturale menite să reducă dezavantajele sociale .....</i>	<i>90</i>
<i>Domeniul de intervenție 5.2 – Creșterea accesului la cultură al grupurilor dezavantajate.....</i>	<i>91</i>
<i>Domeniul de intervenție 5.3 – Consolidarea ONG-urilor având ca obiect de activitate integrarea socială, în scopul dezvoltării programelor de incluziune socială.....</i>	<i>92</i>

6. AXA PRIORITARĂ VI – CAPITALA EUROPEANĂ A CULTURII PENTRU ANUL 2021 – CONTINUAREA SCHIMBĂRII.....	93
<i>Domeniul de intervenție 6.1 – Consolidarea coeziunii sociale.....</i>	<i>95</i>
<i>Domeniul de intervenție 6.2 – Extinderea ofertelor culturale inovatoare și creative.....</i>	<i>97</i>
<i>Domeniul de intervenție 6.3 – Dezvoltarea obiceiurilor de consum cultural.....</i>	<i>98</i>
CAPITOLUL 5 – CORELAREA STRATEGIEI CULTURALE CU ALTE DOCUMENTE STRATEGICE.....	101
<i>Creștere inteligentă:.....</i>	<i>105</i>
<i>Creșterea durabilă.....</i>	<i>106</i>
<i>Creșterea favorabilă incluziunii.....</i>	<i>106</i>
CAPITOLUL 6 – CONCLUZII FINALE.....	132

CAPITOLUL 1 – CADRUL STRATEGIC GENERAL

Obiectivul general al strategiei

Cultura este o parte componentă a sistemului social global și, ca atare, determină toate celelalte componente (economic, demografic, politic, psiho-social etc.) care, la rândul lor, au un impact asupra culturii.

Cultura ca și sistem facilitează evaluarea faptelor și activităților culturale, prin noțiunile input, output și feedback, și contribuie la determinarea eficacității activității culturale.

Strategia culturală reprezintă o planificare strategică, elaborarea unui plan de acțiuni care să asigure implementarea obiectivelor pe termen mediu și lung. Eficacitatea strategiei depinde de armonia care se creează între obiectivele urmărite și resursele existente. În acest sens, strategia culturală presupune o mai bună repartizare a responsabilităților între indivizi, comunități, asociații și sistemele de stat. Algoritmul oricărei strategii culturale constă în răspunsurile date la următoarele întrebări:

- Ce este de făcut?
- Ce se poate face?
- Cum se poate face?
- Care sunt prioritățile?

La elaborarea strategiei se ia în considerare poziția pe care o ocupă sectorul cultural în cadrul economic și social specific din țara respectivă.

Drepturile culturale – drepturi fundamentale ale omului

Așa după cum cultura afectează, în sensul său larg, toate aspectele vieții sociale, drepturile culturale ilustrează indivizibilitatea, interdependența și interconexiunea drepturilor fundamentale ale omului. Un consens cu privire la o definiție universal acceptată a drepturilor culturale s-a dovedit imposibil de realizat, datorită, pe de o parte, diferitelor percepții și definițiilor ale „culturii și, pe de altă parte, complexității inter-relațiilor dintre drepturile culturale și alte drepturi fundamentale. Acesta este motivul pentru care Comisia Mondială pentru Cultură și Dezvoltare a propus, în raportul său din 1995, realizarea unui inventar al drepturilor culturale care nu au fost încă expres recunoscute.

Din coroborarea prevederilor cuprinse în documentele juridice internaționale în materie reiese că orice analiză a drepturilor culturale trebuie să pornească de la drepturile de bază, care sunt în același timp drepturi individuale și drepturi colective:

- Dreptul de acces la viața culturală;
- Dreptul de participare la viața culturală.

Diferitele instrumente politice și juridice adoptate în cadrul organizațiilor interguvernamentale, au permis extinderea, de-a lungul anilor, a sferei de cuprindere a drepturilor culturale, astfel încât – în afara celor două drepturi de bază sus-menționate – aceasta să cuprindă:

- Dreptul la identitate culturală;
- Dreptul fiecărei persoane de a se identifica cu o comunitate culturală;
- Dreptul de acces la patrimoniul cultural;
- Dreptul la protecția activităților creatoare;

- Dreptul la protecția proprietății intelectuale;
- Dreptul la educație, inclusiv la educația artistică și la educarea pentru artă;
- Dreptul de a desfășura în mod liber activități culturale, inclusiv dreptul la mobilitate a creatorilor și artiștilor și a creațiilor lor.

Apare evident faptul că drepturile culturale protejează nu numai identitatea culturală, ci și diversitatea culturală și, în același timp, recunosc legătura indisolubilă a acestora cu dezvoltarea economică și socială.

Drepturile culturale sunt nu numai drepturi fundamentale de sine stătătoare, ci și fac parte indivizibilă a drepturilor civile, politice, sociale și economice. Din această perspectivă, pe plan internațional au fost formulate o serie de principii, care trebuie să se regăsească în politicile culturale ale fiecărei țări:

- Orice persoană are dreptul la satisfacerea drepturilor sale culturale;
- Satisfacerea drepturilor culturale este indispensabilă dezvoltării și demnității persoanei;
- Orice persoană are dreptul să ia parte în mod liber la viața culturală a colectivității;
- Recunoașterea și protejarea diversității culturale și lingvistice este o obligație a fiecărui stat.

Statul, prin politicile sale publice, are obligația de a recunoaște, proteja și promova drepturile culturale și de a asigura condițiile pentru ca fiecare persoană să-și poată exercita liber și nestânjenit aceste drepturi.

Principiile și obiectivele generale ale politicilor și strategiilor culturale

În formularea politicii și a strategiilor sale culturale fiecare țară trebuie să găsească răspunsuri la următoarele întrebări:

- Care sunt obiectivele în contextul schimbărilor politice, economice și sociale determinate de globalizare și de integrarea europeană?
- Care sunt strategiile pentru introducerea culturii naționale în circuitul internațional a bunurilor și serviciilor culturale și în „societatea informațională”?
- Care sunt cele mai potrivite strategii pentru evitarea „fracturii digitale”?
- Care este locul măsurilor pro-active în protejarea și promovarea diversității și a pluralismului cultural?
- Cum se poate crea un echilibru între tendințele generate de mutațiile intervenite la nivel mondial și european?
- Cum se poate obține o deschidere a societății către fluxul de informații, idei, idealuri, forme de exprimare, asigurându-se în același timp un mediu corespunzător pentru dezvoltarea și susținerea tradițiilor și valorilor culturale, sociale și morale specifice?
- Cum poate deveni cultura un factor esențial de coeziune socială, contribuind la soluționarea conflictelor și la incluziunea socială?
- Cum se poate realiza un climat cultural care să promoveze comunicarea între colectivități, acceptarea și susținerea diferențelor și a diversității de practici și expresii culturale?
- Care sunt strategiile care re-poziționează cultura, aducând-o de la periferie în centrul politicilor publice, ca element esențial al dezvoltării durabile?

Ca politică publică, politica culturală trebuie să se axeze pe crearea condițiilor pentru exercițiul liber și nestânjenit al celor două drepturi culturale de bază: dreptul de acces la cultură și dreptul de participare la viața culturală. Accesul la practicile și experiențele culturale pentru toți cetățenii, indiferent de naționalitate, rasă, sex, vârstă etc., îmbogățește

identitatea culturală și conferă sentimentul de apartenență la un grup, la o comunitate, al fiecărui individ sau colectivități, susținând în acest fel și integrarea și incluziunea socială.

Participarea la cultură înseamnă garantarea unor condiții concrete pentru exprimare liberă, pentru desfășurarea de activități creatoare într-o multitudine de forme și de modalități, atât la nivel individual cât și comunitar. Dreptul de participare trebuie înțeles și ca dreptul de a participa la conceperea și implementarea politicilor culturale. Dimensiunea participativă a drepturilor culturale este o parte esențială a exercițiului drepturilor fundamentale în ansamblul lor.

Diversitatea culturală este un element central al politicii și strategiilor culturale. Conceptul de diversitate culturală are însă mai multe sensuri, pe care trebuie să le luăm în considerare: diversitate etno-rasială (diversitatea comunităților și minorităților naționale), diversitate lingvistică, diversitate generațională, diversitatea unor „comunități de interes” etc. Pe lângă elementele comune, fiecare din aceste grupuri și comunități are propria sa identitate culturală.

Cele două concepte, de identitate și diversitate culturală, se regăsesc atât la nivel național (multiculturalitate¹ și interculturalitate²), cât și la nivel internațional. Respectul și garantarea acestora sunt esențiale nu numai din perspectiva coeziunii sociale, ci și ca mijloc de luptă împotriva excluziunii și, ca atare, reprezintă un element important al întregului proces de democratizare a societății.

Cultura ca serviciu public

În regimurile totalitare statul se implică în cultură și încearcă să și-o subordoneze pentru că astfel are acces la unul din cele mai puternice instrumente de modelare a opiniei publice. În societățile democratice, implicarea statului în cultură pornește de la cu totul alte principii și are alte dimensiuni.

Bunurile și serviciile culturale, fie că sunt sau nu bunuri publice au o dimensiune socială, care le face să nu fie „la fel cu alte forme de mărfuri”.³ Ele contribuie în mod esențial la o clasă de produse ce ar putea fi denumite bunuri sociale, care au o caracteristică deosebită: valoarea lor crește cu cât numărul de persoane care le consumă este mai mare. Din această clasă fac parte, printre altele, identitatea culturală, diversitatea culturală, coeziunea socială. Bunurile sociale au valoare la nivelul agregat al societății. Ele sunt rezultante ale produselor culturale, în absența cărora nu se pot constitui.

Dimensiunea socială a produselor culturale este independentă de natura lor publică sau privată iar cultura, în ansamblul său, este o componentă esențială a serviciilor sociale pe care orice stat democratic are datoria de a le oferi cetățenilor săi.

Implicarea statului în oferirea acestui serviciu social poate îmbrăca multiple forme, și este configurată de factori ineluctabili, precum: orientări și programe politice, nivel economic, sistem instituțional, tradiții și mentalități socio-culturale.

Complexitatea factorilor care concură la configurarea climatului favorabil dezvoltării culturale impune o nouă concepție asupra modului în care politicile culturale sunt formulate și o nouă abordare a procesului de elaborare a politicilor, strategiilor și programelor.

Politicile culturale, ca și celelalte politici publice, au o importantă dimensiune inter-sectorială, care necesită colaborarea, consultarea și participarea unui evantai larg de autorități, instituții și grupuri de interes.

---

¹ Noțiunea de multiculturalitate înseamnă diversitate culturală sau etnică, pe când multiculturalismul reprezintă o ideologie care promovează diversitatea culturală și etnică și recunoaște minoritățile etnice.

² Cuvântul interculturalitate înseamnă „între culturi”. Promovarea înțelegerii, acceptării interculturale înseamnă facilitarea apropierii diferitelor culturi naționale, favorizarea dialogului dintre culturi, a schimbului cultural, a conviețuirii.

³ Recomandarea 3.12 adoptată cu prilejul *Conferinței interguvernamentale privind politicile culturale pentru dezvoltare*, organizată de UNESCO la Stockholm în 1998.

Prin urmare, viabilitatea politicilor culturale este determinată în mod esențial de o abordare holistică, inter-sectorială, în care politicile specific culturale se împletesc cu politicile economice, financiar-fiscale, educative și sociale, realizându-se astfel politici de dezvoltare integrate și coerente.

Contextul strategiei

Strategia de dezvoltare culturală pe termen lung a orașului Sfântu Gheorghe a fost concepută pentru 7 ani. Perioada de șapte ani corespunde perioadei financiare a Uniunii Europene, însă diferă de data finalizării strategiei Europa 2020 care reprezintă strategia UE de creștere economică pentru următorii zece ani. Prezenta strategie este rezultatul unei hotărâri deliberate și motivate. Acest motiv constă în faptul că orașul Sfântu Gheorghe a participat la competiția Capitală Europeană a Culturii pentru anul 2021 și rezultatele, respectiv informațiile adunate în timpul pregătirii pentru această competiție constituie unul dintre pilonii strategiei de dezvoltare culturală a orașului pe termen lung. Obiectivele și rezultatele acestui proiect trebuiau să fie într-o strânsă legătură cu obiectivele și prioritățile strategiei culturale, însă măsurarea acestor rezultate, respectiv integrarea acestora în strategie, precum și evaluarea indicatorilor de impact se poate efectua doar într-o perioadă mai îndelungată, mai exact în anul în care s-ar fi evaluat rezultatele titlului de Capitala Europeană a Culturii, anume în 2022. Cel de-al doilea fapt este acela că punctul final al strategiei din 2021 se conformează regulii n+2 impuse de Comisia Europeană, deoarece perioada de decontare a fondurilor accesate în 2020 se încheie în 2022, incluzând și anul final al strategiei, astfel, dezvoltările realizate cu aceste fonduri, dezvoltări ale căror justificare este prezentată în prezentul document, vor putea aduce rezultate atât în 2021, cât și în 2022.

Sfântu Gheorghe este orașul cu dezvoltarea cea mai dinamică din Ținutul Secuiesc, în special în ceea ce privește vitalitatea culturală. Potrivit studiului realizat în 2010 de Centrul de Cercetare și Consultanță în Domeniul Culturii Sfântu Gheorghe ocupă locul 3 în ceea ce privește vitalitatea culturală în orașele din România, fiind precedat doar de Cluj-Napoca și Sibiu care, în anul 2007, a fost Capitală Europeană a Culturii. Dezvoltarea culturală este o axă distinctă a strategiei de dezvoltare generală a orașului, acest oraș dispunând de un bogat patrimoniu cultural și având o importantă activitate de susținere a culturii, astfel încât, acest sector ar putea oferi pentru Sfântu Gheorghe posibilitatea unui debușeu economic.

Cultura a devenit cea mai dinamică componentă a civilizației noastre. Acest dinamism, această căutare de noi forme și modalități de exprimare, este în același timp și rezultatul și motorul „societății informaționale”, a „societății bazate pe cunoaștere”.

Orice demers analitic al strategiilor culturale ale unei țări europene, regiuni sau ale unui oraș trebuie să pornească de la recunoașterea și evaluarea schimbărilor în plan social și economic pe care le-a adus sfârșitul mileniului II. Aceste schimbări se datorează a doi factori principali: globalizarea și procesul de integrare europeană.

Globalizarea, acest sistem complex și în rapidă dezvoltare de piețe integrate, comerț internațional, investiții internaționale, corporații multinaționale, convergență a tehnologiilor oferă nebănuite oportunități pentru domeniul culturii. Dar există și numeroase puncte de vedere potrivit cărora globalizarea reprezintă, în același timp, și un factor de risc pentru culturile și identitățile naționale și locale/comunitare.

Pe de o parte, globalizarea determină un anumit grad de omogenizare și armonizare a legislației, structurilor administrative și instituționale, a ideilor, idealurilor, moralei și practicilor sociale. Pe de altă parte, globalizarea are ca efect apariția unor forme „hibride” de practici creative și expresii culturale. În același timp, însă, globalizarea poate încuraja

eterogeneitatea, diversitatea culturală, specificitatea, întrucât succesul în competiția globală este condiționat, printre altele, de „distrugerea creatoare”⁴, de diversificarea ofertei și de specificitatea acesteia. Acest apetit pentru nou a determinat redescoperirea importanței civilizațiilor și culturilor tradiționale, a valorilor comunitare, a multiculturalității.

Procesul de integrare europeană ridică, la rândul său, o serie de probleme. Apartenența la spațiul cultural european și construirea a ceea ce numim identitatea culturală europeană impune o abordare inter-sectorială, care să armonizeze obiectivele economice, comerciale, sociale cu cele culturale. În spațiul pan-european, astfel configurat, diversitatea de practici și tradiții culturale a țărilor europene trebuie percepută ca bogăție și nu ca sursă de conflicte.

Procesul de integrare europeană presupune un echilibru între valorile și principiile acceptate în comun, pe de o parte, și specificitatea națională și locală, pe de altă parte. În acest sens, politicile culturale naționale trebuie să găsească mijloacele pentru a rămâne deschise la schimbul de valori în contextul pieței europene integrate și, în același timp, pentru a susține bogăția, vitalitatea și diversitatea culturilor proprii.

În acest mediu care este în continuă schimbare, Sfântu Gheorghe trebuie să-și definească propriile răspunsuri convingătoare la toate aceste provocări și să își formuleze propriile opțiuni și, în consecință, propriile politici culturale. Prezentul document strategic reprezintă un instrument gândit pentru realizarea acestui proces.

Metodologia de elaborare

Necesitatea strategiei de dezvoltare culturală a orașului Sfântu Gheorghe a fost exprimată în urmă cu mai mulți ani, dar momentul realizării efective a sosit doar în luna ianuarie al anului 2015, când o întâlnire oportună a mai multor factori decisivi a lansat acest proces. La începutul anului 2015, s-a început lucrul la elaborarea a altor două documente importante din punct de vedere strategic: echipa Cluj Management and Planning Group, împreună cu autoritățile locale din Sfântu Gheorghe, au început să lucreze, în primăvara acestui an, la strategia de dezvoltare generală a orașului, respectiv, tot la începutul acestui an, orașul a decis concureze, în numele Ținutului Secuiesc, pentru titlul de „Capitală europeană a culturii” în anul 2021. Aceste două documente, precum și elaborarea strategiei culturale a orașului sunt strâns legate, pentru că toate cele trei documente sunt menite să definească planurile pe termen lung, ținând seama de condițiile și deficiturile locale. Cel mai important element comun al acestora este cultura care reprezintă forța motrice a orașului și pe care trebuie să se bazeze dezvoltarea și oportunitățile de azi și de mâine ale orașului.

Din acest motiv în procesul de elaborare a celor trei documente se pot identifica suprapuneri, deoarece abordarea sectorului și ale actorilor culturali, implicarea în procesul de elaborare a organizațiilor neguvernamentale și celor educaționale, încorporarea contribuției întreprinzătorilor și a grupurilor informaționale a fost o măsură indispensabilă.

Metodologia elaborării strategiei se bazează pe două activități majore, pe de o parte, pe colectarea datelor tehnice și pe colectarea informațiilor, prin întâlniri personale, pe de altă parte.

Colectarea datelor tehnice s-a realizat cu ajutorul chestionarelor elaborate în acest scop și prin implicarea diferitelor instituții și ONG-uri. Elaboratorii strategiei au dorit să cunoască informații privind: numărul organizațiilor instituțiilor și ONG-urilor cultural-educative, baza

---

⁴ Teoria „distrugerii creatoare” îi aparține lui Joseph Schumpeter, care o dezvoltă în lucrarea sa *Capitalism, Socialism și Democrație*.

infrastructurală care asigură funcționarea acestora, cartografierea condițiilor necesare pentru atingerea unei performanțe mai bune, efectivul de resurse umane din sectorul cultural și competența acestuia, programe culturale permanente și temporare de excepție, evaluarea consumului cultural, precum și sinteza fondurilor destinate activităților culturale defalcate pe surse de finanțare (finanțare publică, finanțare nerambursabilă, sponsori).

Un capitol distinct al procesului de colectare a datelor l-a constituit cartografierea patrimoniului cultural material (arhitectural) și imaterial, respectiv reputația profesională a actorilor culturali și cunoașterea rețelei de contacte a acestora.

Chestionarul de colectare a datelor a fost transmis unui număr de cca. 20 de organizații, printre care există și unele care din motive mai mult sau mai puțin obiective nu au răspuns solicitării, dar care au fost cuprinși în studiu, pe baza informațiilor de interes public disponibile și pe baza colectării datelor de pe teren.

Colectarea de date a reprezentat o activitate continuă pe parcursul lunilor februarie–iunie și a presupus o abordare specifică. Având în vedere că municipiul Sfântu Gheorghe este reședința județului Covasna și că este cel mai mare oraș din regiunea Ținutul Secuiesc, rolul acestuia în vitalitatea culturală nu s-a putut evalua fără a se ține cont de satele și orașele din jur. Echipa asociației care elaborează strategia de dezvoltare generală a orașului au atras atenția în cadrul unei consultări asupra conexiunii fără precedent la nivel de țară, care este caracteristică județului Covasna, și anume că există o strânsă interconexiune între dezvoltarea urbană și cea rurală, astfel încât progresul mediului rural este complet definită de dezvoltarea urbană. În lumina acestei caracteristici, elaboratorii strategiei au evaluat și situația localităților rurale din județul Covasna, cu sprijinul Centrului de Cultură al Județului Covasna. Acest proces a fost completat de analiza altor 4 orașe cu rol determinant din Ținutul Secuiesc, deoarece dezvoltarea culturală a orașului Sfântu Gheorghe poate fi interpretată și la nivel regional, pentru că sporirea ofertelor culturale în ultimii 15 ani a determinat fragmentarea acestei oferte, ceea ce a pus vechile divergențe și rivalități într-un nou context. Toate acestea sunt probleme care trebuie abordate în documentele strategice.

În a doua etapă a colectării datelor au avut loc o serie de întâlniri personale și consultări în cadrul cărora membrii echipei au discutat cu diferite grupuri profesionale despre istoria și cultura, condițiile, oportunitățile de dezvoltare, deșeurile economice, avantajele comparative, oportunitățile de poziționare ale orașului Sfântu Gheorghe. La început, consultările au avut loc într-un cerc mai restrâns, cu participarea actorilor culturali din oraș și din mediul rural înconjurător, a liderilor instituțiilor culturale, a ONG-urilor și a grupurilor informale. Deși nu au s-au prezentat ca un grup separat, totuși organizațiile cu activități instructiv-educative au avut o prezență marcantă, dar au participat și pedagogii de teatru, specialiști în terapie prin cultură și artiștii.

În cadrul celei de-a doua și mai ample runde de consultări au avut loc întâlniri atât cu locuitorii interesați din Sfântu Gheorghe, cât și cu actorii culturali din celelalte 4 orașe din Ținutul Secuiesc, și anume persoane din Miercurea Ciuc, Gheorgheni, Odorheiu Secuiesc și Târgu Secuiesc.

Motivul recurent al reuniunilor, problema principală a fost de ce anume îi e frică acestui oraș, care este cea mai mare provocare la care orașul caută răspunsul, deoarece formularea acestuia se va putea traduce în viziunea orașului Sfântu Gheorghe.

Rolul culturii în dezvoltarea regiunilor

Concluziile Consiliului din 10 mai 2010 privind contribuția culturii la dezvoltarea regională și locală cuprind toate acele recomandări ale Uniunii Europene adresate statelor membre, bazate pe observațiile și studiile realizate în ultimii ani, pentru ca serviciile culturale să înceteze să mai fie servicii periferice, în schimb să se integreze în politicile vizând dezvoltarea orașului și a regiunii.

„Consiliul Uniunii Europene, reamintind⁵:

- contextul politic relevant, astfel cum este prezentat în anexa la prezentele concluzii;
- provocările, atât economice, cât și sociale cu care se confruntă Uniunea Europeană și necesitatea de a avea o strategie europeană care să abordeze aceste provocări;
- valoarea intrinsecă a culturii, precum și importanța acesteia ca forță motrice pentru o economie de piață competitivă, inovatoare și favorabilă incluziunii și ca mediu pentru coeziunea socială;
- bogăția culturală și diversitatea specifice regiunilor și orașelor Europei, datorită apropierii acestora de nevoile cetățenilor și ale factorilor interesați de la nivel local și prin prisma rolului lor de platforme pentru coeziunea economică, socială și teritorială;
- contribuția culturii și a industriilor culturale și creative la dezvoltarea locală și regională prin sporirea atractivității regiunilor europene și prin dezvoltarea unui turism sustenabil, creând noi oportunități de angajare și produse și servicii inovatoare și contribuind la dezvoltarea de noi abilități și competențe;

Convine că:

există o legătură evidentă între cultură, creativitate și inovare, care contribuie la progresul social și economic. Prin urmare, este esențial să se consolideze contribuția culturii, în special a industriilor culturale și creative la «strategia Europa 2020» pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.”

Prin concluziile Consiliului se ridică numeroase așteptări și se stabilesc domenii de prioritate atât pentru Comisia Europeană, cât și pentru statele membre. O parte semnificativă a acestora poate fi regăsită printre axele prioritare și domeniile de intervenție ale prezentei strategii. Potrivit recomandării, este necesară integrarea culturii drept element strategic și transversal în politicile europene și naționale în vederea dezvoltării sociale și economice a regiunilor și orașelor europene.

În același an, când s-au publicat concluziile Consiliului, au apărut alte două documente care subliniază importanța și legitimitatea strategiei de dezvoltare culturală a orașului Sfântu Gheorghe. Este vorba de rezultatele studiului la nivel național cu privire la vitalitatea orașelor și de cele ale studiului de consum cultural al populației, realizat la nivel local.

Centrul de Cercetare și Consultanță în Domeniul Culturii a publicat, în 2010, rezultatele studiului care a avut drept obiectiv evaluarea și clasificarea orașelor din România din punctul de vedere al vitalității culturale a orașelor din România.

Vitalitatea culturală a unui oraș este privită cel mai adesea ca un potențial de exprimare a creativității în cele mai variate forme de către membrii comunității locale în viața cotidiană. Aceasta reflectă deopotrivă posibilitățile de acces la bunurile culturale, (infrastructura culturală compusă din săli de spectacole, biblioteci, muzee, expoziții etc.),

⁵ Concluziile Consiliului Uniunii Europene din 10 mai 2010 privind contribuția culturii la dezvoltarea regională și locală (2010/C 135/05).

posibilitățile de formare și creație artistică (școli cu profil artistic, cadre didactice pentru formare, spațiu și infrastructură disponibilă pentru „creatori”) și posibilitățile de valorificare antreprenorială a produselor rezultate din activitățile artistice sau a celor bazate exclusiv pe creativitatea autorilor (produse cu „copyright”). În topurile urbane din țările avansate economic, recunoașterea unui grad ridicat de calitate a vieții într-un mare oraș este de neconceput fără existența oportunităților pentru cultură, artă și exprimare în activități creative. Indicatorii legați de cultură, artă și activități creative sunt nelipsiți din setul de indicatori ce exprimă calitatea vieții urbane.

Astfel, studiul⁶ a urmărit să identifice indicele vitalității culturale pentru 46 de orașe cu peste 50.000 de locuitori, utilizând 36 de indicatori care au fost grupate în 6 categorii: cheltuieli din bugetul local pentru cultură, performanțele economiei creative, infrastructura culturală, resursele umane specializate în sectorul cultural, activități culturale – participare și sectorul non-profit.

La final, studiul prezintă rezultatele ale primelor 15 orașe (exceptând Bucureștiul), dintre acestea Sfântu Gheorghe ocupând locul 3, după Cluj-Napoca și Sibiu. Deci, orașul Sfântu Gheorghe cunoaște cea mai dinamică dezvoltare în topul vitalității culturale urbane, în clasament făcând un salt de 19 poziții față de evaluarea anterioară din 2007, când a ocupat poziția 22. Contribuțiile de la bugetul local, mediul ONG, precum și sectorul industriilor creative au făcut posibilă această ascensiune.

INFRASTRUCTURA – Dotarea cu biblioteci a reședinței județului Covasna este una dintre cele mai bune din țară: în acest oraș fiecare mie de locuitori este deservită de mai mult de cinci biblioteci putându-se vorbi astfel de o facilitare puternică a accesului la cultura scrisă. O contribuție importantă la nivelul de echipare al orașului o au și teatrele dramatice încăpătoare.

RESURSE UMANE – Efectivele de resurse umane implicate sunt reduse numeric, indicatorii referitori la acestea prezentând valori sub media grupului de orașe analizate. Excepție face indicatorul privind numărul de profesori din învățământul liceal, însă valoarea acestuia nu este suficient de mare pentru a putea conduce la un indice parțial al resurselor umane peste media celorlalte centre urbane.

BUGET PUBLIC – Culturii i-au fost alocate în Sfântu Gheorghe 17,7 procente din bugetul orașului, fiind vorba de departe de cea mai mare pondere a culturii într-un buget local. În lei, acest procent a însemnat aproximativ 302 lei per locuitor – valoare, de asemenea, maximă pentru seria de orașe incluse în analiză. Un astfel de nivel de implicare al autorităților, asociat cu valori destul de bune și pentru celelalte categorii de indicatori, a contribuit în bună măsură la plasarea orașului pe locul trei în ierarhia vitalității culturale.

ACTIVITĂȚI CULTURALE – În pofida infrastructurii bine reprezentate și a interesului ridicat manifestat de autoritățile locale față de cultură, participarea populației din Sfântu Gheorghe la activități culturale este redusă, indicele acestei dimensiuni cunoscând valori sub medie. Doar în cazul spectacolelor dramatice se poate vorbi de un interes mai ridicat reflectat de o valoare peste medie a indicatorului.

INDUSTRII CREATIVE – Acest domeniu este bine conturat în Sfântu Gheorghe, în special de componenta forței de muncă atrase.

---

⁶ http://www.culturadata.ro/wp-content/uploads/2014/05/3_Vitalitatea_Culturala_a_Orașelor_2010.pdf

ORGANIZAȚII NON-PROFIT – Spre deosebire de alte orașe care ocupă locuri bune în topul vitalității culturale, Sfântu Gheorghe se bucură de o implicare intensă a locuitorilor în activitățile de tip cultural ale mediului non-guvernamental (indicele acestei dimensiuni plasează orașul pe poziția a treia). Numărul de angajați, dar mai ales cel de voluntari, este superior mediei centrelor urbane studiate. Această imagine, aflată în opoziție cu cea a participării la activitățile culturale instituționalizate, poate sugera atractivitatea mai mare pentru locuitori a ofertei propuse de mediul societății civile.

Celălalt document care a fost elaborat tot în 2010, are aceeași contribuție importantă la elaborarea strategiei. Studiul menit să evalueze consumul de cultură din Sfântu Gheorghe a folosit un eșantion de 900 de persoane pentru a afla care sunt preferințele și obiceiurile de consum cultural al locuitorilor din Sfântu Gheorghe. Potrivit rezultatelor studiului realizat de Cultural Communication București, activitatea culturală a locuitorilor orașului este una surprinzător de slabă (70% din cei chestionați nu participă sau participă foarte rar la activitățile culturale) și acest rezultat este deosebit de surprinzător în lumina cheltuielilor din bugetul local pentru cultură și a dinamismului ofertei culturale.

Așa cum reiese din studiu, oferta culturală, raportată la numărul de locuitori, este una dintre cele mai dinamice din țară, însă infrastructura este deficitară și „producătorii” culturali au doar cunoștințe sărăcicioase în domeniul marketingului, motiv pentru care nici vestea evenimentelor organizate de ei nu ajunge la majoritatea populației.

Potrivit lui Carmen Croitoru, care a participat la realizarea lucrării, un aspect interesant al orașului este că acesta este destul de elitist în ceea ce privește cultura, adică o mare parte a ofertelor culturale vizează evenimente ce aparțin culturii „înalte”, pe când populația ar prefera să consume și produse culturale populare.

În ceea ce privește consumul de muzică, acesta favorizează din ce în ce mai mult calitatea, 4% dintre locuitori preferând genurile jazz și blues, de aproape 5 ori mai mult decât la nivel național. În opinia realizatorilor studiului, rezolvarea problemelor legate de infrastructură și atragerea publicului către evenimentele culturale sunt două dintre cele mai mari provocări în domeniul culturii la care trebuie să răspundă orașul.

Pe lângă documentele prezentate mai sus, este important să menționăm și șirul de evenimente culturale care susține cu siguranță necesitatea elaborării strategiei culturale.

Anii tematici au fost lansați în 2011 și, în 2010, au fost precedați de o colaborare la nivelul orașului menită să susțină intrarea în competiție a orașului Sfântu Gheorghe pentru obținerea titlului de Capitală Europeană a Tineretului 2013. Deși proiectul nu a fost unul câștigător, procesul de pregătire a impus o colaborare și o gândire comună pe care numai o astfel de provocare solicitantă poate să determine. În 2011, acest proces s-a concretizat în fapte, deoarece, în acel an, Sfântu Gheorghe a aniversat 550 de ani de la prima atestare documentară și toate evenimentele culturale organizate au fost grupate în jurul acestei tematici. Succesul anului tematic și ecoul peste așteptări creat de acesta în rândurile locuitorilor a condus la evenimentele anului următor. Atunci Sfântu Gheorghe a fost declarat de către municipalitate Capitala Culturală și a Tineretului din Ținutul Secuiesc pentru anul 2012 și, utilizând ideile proiectului din 2010, evenimentele din acel an au fost construite în jurul acestei tematici. Aceste două inițiative au culminat într-un mega-proiect cu o durată de 4 ani. În perioada 2013–2016, în cadrul programului intitulat „Sfântu Gheorghe, Capitala Culturală a Ținutului Secuiesc” s-a lansat o serie de evenimente care în fiecare an au abordat câte o temă diferită: anul 2013 a fost „Anul sunetului și al cuvântului”, pe parcursul căruia orașul a sărbătorit muzica și literatura, 2014 a fost „Anul jocului” pe parcursul căruia s-a sărbătorit teatrul, 2015 este „Anul tradițiilor”, punându-se accentul pe patrimoniul cultural al orașului, iar 2016 va fi „Anul artelor plastice”. Această organizare anuală a programelor culturale tematice a demonstrat locuitorilor orașului că planificarea pe termen mediu are un

efect benefic asupra energiilor creative, este capabilă să acopere segmente mai largi de public, dând răspuns la o cerință nerostită a locuitorilor.

În oglinda acestor evenimente, putem să afirmăm că orașul Sfântu Gheorghe are mult prea multă nevoie de o strategie culturală pe termen lung care să orienteze viața culturală deosebit de bogată – dar deseori sfărâmată, extinsă în numeroase direcții – pe un făgaș unitar, prin aceasta sporind și evidențiind rolul culturii în dezvoltarea locală. În același timp, strategia demonstrează și faptul că autoritățile locale au înțeles că organizarea evenimentelor culturale nu este doar o obligație socială, nu este doar o metodă de construcție comunitară pentru cei care i-au votat, și nu este nici un simplu act de păstrare a tradițiilor, ci este un factor favorizant al economiei care atrage fonduri substanțiale în bugetul local și care poate contribui în mare măsură la consolidarea temeliei culturale necesară dezvoltării oricărei societăți. De asemenea, prezenta strategie reflectă și schimbarea de atitudine a factorilor de decizie față de cultură și față de rolul artelor în cazul spațiilor urbane și a dezvoltărilor urbane.

CAPITOLUL 2 – ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE

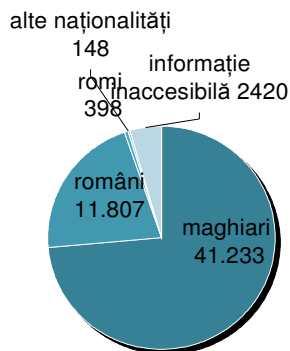
Orașul Sfântu Gheorghe se situează în „inima” României, este cel mai important oraș al comitatului istoric Trei Scaune, în prezent fiind reședința de județ al județului Covasna și orașul cu cea mai mare majoritate maghiară din Transilvania. Prima atestare documentară a orașului datează din 1332, iar numele și l-a primit de la sfântul protector al bisericii, cavalerul Sfântul Gheorghe. Localitatea apare atestată documentar pentru prima oară ca oraș într-un act din anul 1461 și, deși apare ca oraș privilegiat într-un document emis în 1492 de către Ștefan Báthory, principele Transilvaniei, Sfântu Gheorghe este menționat în toate izvoarele scrise ca oppidum (oraș-târg). De-a lungul celor peste 700 de ani de existență, orașul a suferit numeroase influențe exterioare, granițele orașului și apartenența sa geografică au suferit multe schimbări, fapt care a lăsat urme adânci în sentimentul de identitate al populației. Un oraș cu majoritate maghiară în statul național român, în vecinătate săsească și cu o populație romă semnificativă, situat într-un ținut al castelelor și conacelor și după un proces de reformare masiv. Acest oraș poartă amprente caracteristice ale tuturor culturilor, dar spre deosebire de multe alte orașe cu soarta similară, nu se zburciumă și nu se plânge de acest lucru, ci toate acestea le integrează și le asimilează, mândrindu-se cu această diversitate culturală. Dincolo de diversitatea identităților, acest oraș a pus accent pe cultură și arte, încă de la începuturile lui. După prăbușirea regimului Bach a început revigorarea orașului când, după o perioadă lungă, orașul s-a aflat din nou în plină dezvoltare. În 1861 orașul își alege primul primar și consiliul local. În această perioadă orașul a cunoscut o ascensiune rapidă, s-a construit colegiul „Székely Mikó”, a fost fondat Muzeul Național Secuiesc, s-a construit un orfelinat și un spital. Sfântu Gheorghe a fost primul oraș din Ținutul Secuiesc unde a luat înființă o fabrică de țesătorie și a fost prima localitate din comitatul Trei Scaune care a beneficiat de curent electric. La Sfântu Gheorghe a fost inaugurată prima scenă permanentă construită în stil rococo, a treia scenă permanentă din Transilvania, după cele din Cluj și Dej. Deci, la noi a fost înființat primul teatru secuiesc.

În prezent, Sfântu Gheorghe este reședință de județ și este orașul care înregistrează cea mai promițătoare dezvoltare în regiune. Numărul locuitorilor orașului este de 56.006 persoane, structura etnică a populației este următoarea: 41.233 maghiari, 11.807 români, 396 romi, precum și 148 persoane de altă naționalitate (ucraineni, germani, turci, bulgari, italieni, evrei, armeni, ceangăi)⁷.

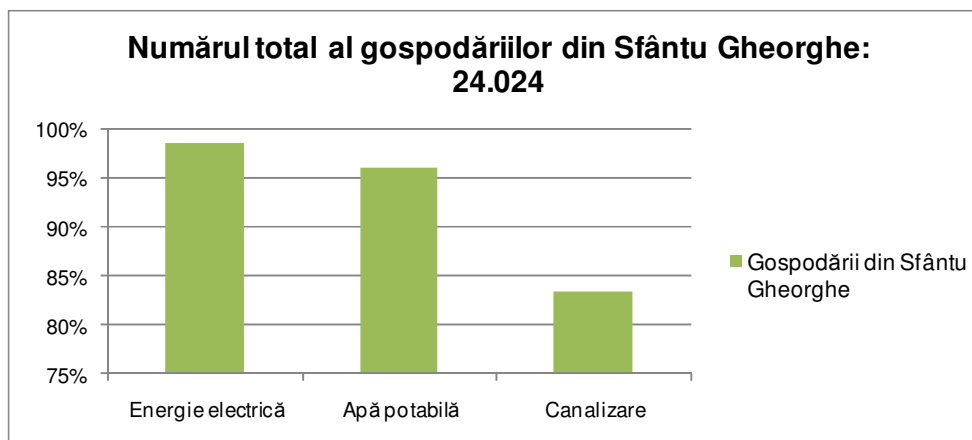
---

⁷ <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>

**Componenta etnică a municipiului Sfântu Gheorghe în 2011
(numărul total al populației: 56.006)**

Numărul total al gospodăriilor este de 24.024, din care 98,5% sunt alimentate cu energie electrică, 96% sunt alimentate cu apă potabilă și 83,4% sunt conectate la rețeaua de canalizare.⁸

Orașul dispune de: sală de sport, teren de atletism, terenuri de tenis, ștrand, piscină interioară și pârtie de schi în apropiere, la Băile Șugaș.

Printre cele mai importante instituții culturale se numără: Teatrul „Tamási Áron”, Teatrul „Andrei Mureșanu”, Teatrul de mișcare Studioul M, Ansamblul de dansuri „Trei Scaune”, Muzeul Național Secuiesc, Casa de Cultură „Kónya Ádám”, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Spațiul Expozițional de Artă Contemporană MAGMA și Casa „Míves”.

⁸ <http://www.recensamantromania.ro/wp-content/uploads/2012/08/TS12.pdf>

Sfântu Gheorghe a început să înainteze pe calea industrializării după compromisul austro-ungar, odată cu înființarea Primei Fabrici Secuiești de Țesături. Cu puțin timp mai târziu, în 1879, își începe activitatea Fabrica de tutun. Odată cu punerea în funcțiune a căii ferate Brașov–Târgu Secuiesc și spre Miercurea Ciuc (1891–1897), orașul a fost racordat la rețeaua națională de transport feroviar. În 1905 a fost construit podul de peste Olt, iar în 1908 a fost demarat procesul de furnizare a energiei electrice.

În anii 70 ai secolului douăzeci, au fost derulate noi investiții, conducerea socialistă din București a realizat mai multe uzine de industrie grea. Dintre acestea cele mai importante au fost Întreprinderea de mașini agregat și subansamble auto și Întreprinderea de aparataj auto și motoare electrice. În aceeași perioadă intră în funcțiune fabrica de mobilă și fabrica de mase plastice.

La începutul anilor 90, s-a trecut de la economia planificată centralizat la economia de piață, ceea ce a condus la închiderea parțială sau totală a multor unități industriale. În anii trecuți însă orașul a atras numeroase investiții străine, marea majoritate a acestora fiind investiții greenfield în domeniul industriei ușoare (îmbrăcăminte, carton și textile) și investiții din sectorul construcțiilor.

La marginea orașului se află Șugaș Băi, o stațiune balneară cunoscută pentru apele minerale cu calități deosebite. Aceste ape conțin bioxid de carbon de origine vulcanică, iar compoziția lor chimică este determinată de marea varietate de elemente chimice extrase din rocile prin care acestea s-au infiltrat. Prin anii 1840, unii au săpat muntele în speranța că vor găsi aur, însă în loc de metale prețioase s-a găsit doar mică, dar prin galeriile săpate au apărut intense emanații de gaze, iar s-a constatat că acestea au efecte benefice pentru sănătate și s-au amenajat spații speciale pentru a capta mofetele. De atunci au fost ridicate numeroase vile, s-a construit teren de popice, restaurant și pavilion muzical.

La Șugaș Băi există trasee turistice marcate care sunt accesibile pe tot parcursul anului. Șugaș Băi este o locație ideală și pentru iubitorii sporturilor de iarnă, fiind dotat cu teleschi și tunuri de zăpadă artificială.⁹

Prezentarea situației existente în domeniul educației și învățământului

În toate formele de învățământ din orașul Sfântu Gheorghe, învățământul se desfășoară în limbile română și maghiară. În oraș există instituții de învățământ în care învățământul se desfășoară exclusiv în limba română și altele, în care limba de disciplinele sunt predate exclusiv în limba maghiară, dar există și instituții în care se aplică predarea în două limbi, în grupuri/clase paralele.

Din punct de vedere procentual, proporția unităților de învățământ, respectiv al grupurilor/claselor cu limbă de predare maghiară este mai mare comparativ cu cea a celor cu limba de predare română. Acest lucru este în concordanță cu compoziția demografică a orașului.

În orașul nostru există 1 creșă, 7 grădinițe, 9 grădinițe cu program prelungit, 4 școli primare și 7 școli gimnaziale. Învățământul secundar superior se desfășoară în 5 licee teoretice și 4 licee tehnologice. Cea mai veche dintre aceste instituții este Colegiul „Székely Mikó”. Învățământul superior în orașul Sfântu Gheorghe se desfășoară în două instituții: Extensia Universitară din Sfântu Gheorghe a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca – profilurile: Științe politice, administrative și ale comunicării; Știința și ingineria mediului; Științe economice și gestiunea afacerilor – și, începând din toamna anului 2015, Universitatea

⁹ <http://www.sepsiszentgyorgyinfo.ro/index.php?page=187&b=203#fragment-203>

Sapientia – Facultatea de Științe Tehnice și Umaniste, care oferă următoarele programe de licență: Agronomie, Horticultură și Peisagistică.

Conform ultimelor informații afișate pe site-ul¹⁰ Inspectoratului Școlar Județean Covasna, în anul 2014–2015, în Sfântu Gheorghe, au funcționat:

Forma instituției	Număr	Denumirea instituției	Numărul copiilor școlarizați
Grădinițe	16	Grădinița cu Program Prelungit „Benedek Elek”	1926
		Grădinița cu Program Normal Nr. 3	
		Grădinița cu Program Prelungit „Csipike”	
		Grădinița cu Program Prelungit „Gulliver”	
		Grădinița cu Program Normal Nr. 5	
		Grădinița cu Program Prelungit „Hófehérke”	
		Grădinița cu Program Normal Nr. 7	
		Grădinița cu Program Normal „Néri Szent Fülöp”	
		Grădinița cu Program Normal Câmpu Frumos	
		Grădinița cu Program Normal Coșeni	
		Grădinița cu Program Normal Chilieni	
		Grădinița cu Program Prelungit „Napsugár”	
		Grădinița cu Program Prelungit „Körösi Csoma Sándor”	
		Grădinița cu Program Prelungit „Árvácska”	
Grădinița cu Program Prelungit „Pinocchio”			
Grădinița cu Program Normal „Cenușăreasa”			
Școală primară	1	Școala Primară Chilieni	12
Școli gimnaziale cu clase primare	5	Școala Gimnazială „Gödri Ferenc”	2462
		Școala Gimnazială „Váradi József”	
		Școala Gimnazială „Nicolae Colan”	
		Școala Gimnazială „Ady Endre”	
		Școala Gimnazială „Néri Szent Fülöp”	
Licee teoretice cu clase primare și gimnaziale	5	Liceul Teoretic „Székely Mikó”	4568
		Liceul Teologic Reformatec	
		Liceul Teoretic „Mikes Kelemen”	
		Colegiul Național „Mihai Viteazul”	
		Liceul de Artă „Plugor Sándor”	
Licee tehnologice	4	Liceul Tehnologic „Constantin Brâncuși”	1562
		Liceul Tehnologic Economic Administrativ „Berde Áron”	
		Liceul Tehnologic „Kós Károly”	
		Liceul Tehnologic „Puskás Tivadar”	
Învățământ postliceal	1	Școala Postliceală Sanitară	123
Învățământ special	1	Școala Gimnazială Specială	155

¹⁰ <https://isj.educv.ro/ro/content/128/Re%C5%A3eaua-Unit%C4%83%C5%A3ilor-Arondate>

Activități extrașcolare arondate Inspectoratului Școlar

- Palatul Copiilor Sfântu Gheorghe – Str. Kőrösi Csoma Sándor nr. 19, cu 1691 copii/elevi înscriși

Separat de unitățile școlare din subordinea Inspectoratului, în Sfântu Gheorghe există astăzi posibilitatea de a urma cursuri universitare și de masterat. Acestea sunt în continuă dezvoltare, adăugându-se noi specializări, oferind șansa la educație superioară și acelor persoane care din diverse motive nu au sau nu au avut posibilitatea de a urma cursurile unei facultăți din alt oraș. Astfel crește simțitor numărul persoanelor cu studii superioare din oraș/județ/regiune.

Învățământ universitar

- Universitatea Babeș-Bolyai – Extensia Universitară Sfântu Gheorghe, str. Stadionului Nr.14.cu 435 studenți (171 cu predare în limba română, 264 cu predare în limba maghiară). 49 cadre didactice din care 26 titulare și 23 asociate. Profiluri: Științe politice, administrative și ale comunicării; Știința și ingineria mediului; Științe economice și gestiunea afacerilor.
- Universitatea Sapientia – Facultatea de Științe Tehnice și Umaniste, Programe de licență: Agronomie, Horticultură și Peisagistică.

Alte tipuri de învățământ

Școala populară de Arte și Meserii – Piața Libertății nr. 9, înființată în 1968.

Toți copiii, elevii și studenții înscriși la unitățile de învățământ sus menționate fac parte din publicul țintă al activităților culturale derulate în orașul Sfântu Gheorghe, fiind un procent reprezentativ al acestuia. Mulți dintre acești tineri sunt și voluntari implicați în derularea de proiecte culturale și cultural-educative la nivel de oraș și regiune.

Analiza situației în domeniul culturii. Instituții culturale din Sfântu Gheorghe

În orașul Sfântu Gheorghe există un număr considerabil de instituții culturale. Ca funcționalitate acestea acoperă toate domeniile, de la spații expoziționale la teatre, lista fiind compusă atât din instituții publice cât și din numeroase organizații non-guvernamentale cu profil cultural. Spre deosebire de alte zone ale țării, în orașul Sfântu Gheorghe și împrejurimi, instituțiile culturale s-au raliat tendințelor actuale, europene și internaționale, în ceea ce privește latura educațională a culturii, alocând o atenție deosebită acestuia în programele și proiectele lor. Astfel, majoritatea instituțiilor despre care vom vorbi în cele ce urmează și-au diversificat oferta cultural-educativă în ultimii 5 ani, au demonstrat o deschidere mărită față de publicul lor și fac eforturi deosebite pentru a atrage un număr cât mai mare și un public cât mai diversificat la activitățile lor. Din acest motiv, regăsim pe lista de activități culturale specifice, numeroase activități care depășesc sfera pur culturală, trecând în cea educațională, de tip non-formal, participativ-interactivă. Această tendință se remarcă cu precădere în orașul Sfântu Gheorghe, apărând nu doar ca răspuns la eforturile de raliere la tendințele europene ci și ca unul din rezultatele firești ale unei concurențe ridicate la nivel cultural între organizațiile care se adresează aceluiași public, redus numeric. Numărul instituțiilor culturale și cultural-educative din Sfântu Gheorghe și implicit a ofertei acestora, care constă într-un număr mare de programe, proiecte și activități, raportat la numărul de locuitori ai municipiului, relevă

această concurență dintre diversele instituții, care însă nu a dăunat, ci, dimpotrivă, le-a încurajat să devină mai performante, mai atente la nevoile publicului, mai adaptate la cerințele reale ale acestuia și mai puțin la propriile pretenții, mai deschise și mai dinamice decât în trecut. În același timp se constată și creșterea numărului de astfel de organizații culturale și cultural-educative, în ultimii 5 ani. Această tendință poate fi cu ușurință „exportată”, printr-un transfer de know-how, și către localitățile mai mici din județ, făcându-se deja demersuri în acest sens. Organizațiile culturale existente au devenit mult mai mobile, creează produse și servicii pe care le itinerează în întreg județul, iar unele își înființează secții, filiale sau alte forme de organizare în centrele mai semnificative (Târgu Secuiesc, Covasna etc.).

Prezentarea instituțiilor culturale se va face pe tipuri și locații, ca spații individuale de funcționare, acolo unde este cazul. Ne referim aici la secțiile și filialele unor instituții mai mari, care funcționează în alte locații decât instituția-mamă Tabelele de mai jos conțin denumirea oficială a instituției, denumirea în limba maghiară, subordonarea/apartenența la un ONG sau persoană privată sau funcționarea ca secție/filială a altei instituții, adresa și anul înființării. Fiecare prezentare este urmată de o scurtă analiză a ofertei culturale.

Muzee și spații expoziționale

Nr. crt.	Denumire	Forma de administrare	Subordonare	Adresă	Anul înființării
1	Muzeul Național Secuiesc	Instituție publică	Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe	Str. Kós Károly nr. 10	1875
2	Galeriile de Artă „Gyárfás Jenő”	Secție	Muzeul Național Secuiesc	Piața Libertății nr. 2	1978 (în sediul actual)
3	Centrul Artistic Transilvănean	Secție	Muzeul Național Secuiesc	Olt nr. 2	2012
4	Spațiul Expozițional de Artă Contemporană MAGMA	Secție	Muzeul Național Secuiesc	Piața Libertății nr. 2	2010
5	Casa Memorială „Gyárfás Jenő”	Secție	Muzeul Național Secuiesc	Str. Gyárfás Jenő nr. 7	
6	Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni	Instituție publică	Ministerul Culturii	Str. Gábor Áron nr. 16	1996
7	Prima Școală Românească din Sfântu Gheorghe	Secție	Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni	Str. Váradi József nr. 38	2011
8	Casa cu Arcade	Instituție publică	Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe	Piața Libertății nr. 7.	
9	Muzeul Cinegetic	privat – ONG	Asociația Vadon	Str. Gróf Mikó Imre nr. 11	2014

10	Casa memorială a victimelor regimului comunist	privat – ONG	Asociația foștilor deținuți politici din județul Covasna	Str. Martinovics Ignác nr. 2	2014
11	Spațiul Expozițional Köntés	privat	Angelo Express SRL	Str. Ciucului nr. 2	2014
12	Muzeul Spiritualității Românești	ONG	Liga Cultural-Creștină „Andrei Șaguna”	Piața Libertății nr. 7	1993
13	Casa Míves	ONG	Asociația Guzsalvas	Str. Kós Károly nr. 5/A	2002

Muzeele și spațiile expoziționale, care prezintă publicului obiecte aparținând patrimoniului cultural național acoperă o gamă vastă de domenii. Astfel avem două mari muzee cu patrimoniu mixt, Muzeul Național Secuiesc și Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni. Ambele acoperă domenii precum etnografie, arheologie, istorie locală, memorialistică.

Muzeul Național Secuiesc, muzeul județean cu o tradiție veche în zonă, se remarcă și prin colecțiile sale de științe ale naturii și artă. Instituția se ocupă cu cercetarea și prezentarea patrimoniului local din 1875. În clădirile din ansamblul proiectat de arhitectul Kós Károly, în prezent funcționează o bibliotecă, secția de științele naturii, secția de arheologie-istorie și secția de etnografie. Pe lângă expozițiile permanente, muzeul găzduiește și expoziții temporare.

Conform Legii muzeelor și colecțiilor, instituția este clasificată drept muzeu de importanță regională care se află în subordinea Consiliului Județean Covasna. Muzeului Național Secuiesc mai aparțin șase unități externe independente, dintre care două se află în orașul Sfântu Gheorghe: Galeria de Artă „Gyárfás Jenő” și Centrul Artistic Transilvănean.

Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni

Expozițiile propuse publicului sunt variate ca formă de prezentare. Dintre acestea se remarcă expozițiile Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni, cu secțiile sale, care au fost reamenajate și redeschise publicului în anul 2011, fiind prezentate la cel mai înalt nivel muzeografic din Europa, prin îmbinarea noilor tehnologii în valorificarea patrimoniului, ilustrând cu succes conceptul de „muzeu viu”. Nu rareori expozițiile sunt însoțite de o ofertă culturală variată, sunt completate prin ateliere creative pentru diverse categorii de public, prin serate culturale, literare și muzicale, remarcându-se aici Grădina de vară a Muzeului Național Secuiesc, care oferă publicului muzică de înaltă calitate, prin promovarea artiștilor locali, într-o atmosferă deosebită.

În anul 1995, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei a înființat la Sfântu Gheorghe o secție de arheologie, care urma să fie transformată într-un muzeu de sine stătător în anul 1999, înființându-se astfel Muzeul Carpaților Răsăriteni. În anul 2007 instituția primește titlatura de muzeu național, fiind azi cunoscută sub denumirea de Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni care își concentrează eforturile pe cercetarea, conservarea și păstrarea patrimoniului, atât a celui local, cât și a patrimoniului din întreg arealul Carpaților Răsăriteni.

Deși accentul se pune în primul rând pe salvarea, conservarea și promovarea patrimoniului românesc din zonă, muzeul promovează deopotrivă, prin activitățile sale, dialogul intercultural, venind în sprijinul generațiilor tinere, îndemnându-le să participe în

activități culturale care includ toate moștenirile culturale din zonă, fără a le separa în funcție de criteriul etnic.

Pe aceste două domenii apar și alte spații expoziționale, precum Muzeul Cinegetic (științele naturii) și spațiile expoziționale MAGMA, Casa cu Arcade, Centrul Artistic Transilvănean și Spațiul expozițional Köntés, acestea din urmă concentrându-și atenția pe arta modernă și contemporană.

Spațiul Expozițional de Artă Contemporană MAGMA

Centrul care servește ca locație mai ales pentru expoziții de arte plastice, găzduiește numeroase evenimente artistice, iar rolul său în căutarea unor căi artistice de către artele contemporane reprezintă cheia unicității acestuia.

Casa cu Arcade

Unitatea care funcționează ca centru cultural se află în administrarea Uniunii Artiștilor Plastici din România, Filiala Sfântu Gheorghe.

Clădirea găzduiește expoziții și alte evenimente culturale. Aici se află Biroul de informații turistice Tourinfo, precum și sediul unor organizații non-profit cu activitate în diferite domenii: Asociația Alpin Sport, Uniunea Pensionarilor „Sugás”, Asociația „Gyulai Ferenc”, Fundația Etna, Asociației Tinerilor din Județul Covasna, Asociația Tinerilor Maghiari din Transilvania (EMI), Biroul de Tineret „Turulmadár”, Fundația Mihai Viteazul, Centrul de Resurse pentru Tineret.

Casa Míves

Sala mare a Casei Míves găzduiește expoziții și evenimente culturale, precum și ateliere de artă construite în jurul unor teme ca păstrarea tradițiilor, cultura populară și obiceiurile. Astfel, cu ocazia sărbătorilor mai însemnate, aici se organizează activități meșteșugărești, vernisaje și dezbateri.

Centrul Artistic Transilvănean (CAT)

Scopul Centrului Artistic Transilvănean este acela de a colecta, a prelucra și a prezenta în cadrul unor expoziții vestigiile materiale ale artei plastice și ale artei decorative transilvănene de după 1945. Înființat printr-un program de acțiune gestionat de către Fundația Muzeul Național Secuiesc și, mai târziu, devenind independent și funcționând sub egida Primăriei Municipiului Sfântu Gheorghe, Centrul Artistic Transilvănean și-a stabilit ca obiectiv principal să susțină, prin mijloacele pe care le are la dispoziție, arta plastică transilvăneană maghiară în formarea unei imagini de sine aproape realiste, apreciabilă la nivel intercultural, convertibilă atât pentru sine însăși, cât și pentru mediul cultural mai larg. De asemenea, Centrul Artistic Transilvănean consideră ca o sarcină prioritară conservarea profesională a moștenirii creatorilor și salvarea acestora pentru generațiile viitoare. În centrul activității instituției se află atragerea și formarea unui public iubitor de artă. Centrul Artistic Transilvănean dorește să devină o instituție pe care o vizitează cu plăcere nu doar un public interesat de arte plastice, ci toți cei care manifestă un interes față de literatură, muzică și celelalte arte conexe, ba chiar toți cei dornici de relaxare.

Anumite domenii de nișă sunt prezentate de Casa memorială a victimelor regimului comunist, Muzeul Spiritualității Românești (care deține o colecție de obiecte de cult specifice religiei ortodoxe) și Centrul de Documentare Mitropolit „Nicolae Colan” care are un spațiu expozițional dedicat evocării personalităților românești din județ.

Privind îndeaproape această paletă a ofertei culturale muzeale, ne dăm seama cu ușurință că din acesta lipsesc numai expozițiile dedicate tehnicii și științei, restul domeniilor fiind acoperite, chiar dacă sumar, de muzeele și spațiile expoziționale prezente în orașul

Sfântu Gheorghe. Pe lângă colecțiile proprii acestea prezintă deseori exponate provenind din alte orașe ale țării dar și din alte colțuri ale lumii, în cadrul unor expoziții realizate în colaborare cu partenerii naționali și internaționali. De-a lungul timpului au putut fi vizitate inclusiv expoziții de reptile vii, de antropologie umană, de filatelie, de bijuterii și colecții de artă universală etc.

Cu toate acestea există anumite categorii de public care nu au acces la oferta culturală muzeală din orașul Sfântu Gheorghe. Vorbim aici în special de persoanele cu dizabilități, care, din punct de vedere numeric, sunt o categorie deloc de neglijat. Fie că este vorba de o dizabilitate motorie, vizuală, auditivă sau neurologică (psihică) aceste persoane se regăsesc în număr mult prea mic printre vizitatorii muzeelor sau participanții la activitățile organizate de acestea. Accesibilitatea spațiilor expoziționale va fi evidențiată într-un paragraf ulterior. Ca o constatare generală însă, este nevoie urgentă de îmbunătățire a facilitării accesului persoanelor cu dizabilități la activitățile culturale de orice natură.

La nivelul **spațiilor** însă, orașul Sfântu Gheorghe se confruntă cu o reală problemă, atât din perspectiva creației artistice, neexistând ateliere disponibile și amenajate conform standardelor pentru artiști, cât și din perspectiva spațiilor expoziționale în care acești artiști să-și poată expune și vinde creațiile, acestea fiind insuficiente. În același timp, se simte nevoia implementării unor programe de burse, premii sau rezidențe care să motiveze artiștii locali și să-i sprijine în expresia lor artistică.

Biblioteci

Nr. crt.	Denumire	Forma de administrare	Subordonare	Adresă	Anul înființării
1	Biblioteca Județeană „Bod Péter”	Instituție publică	Consiliul Județean Covasna	Str. Gábor Áron nr. 14	1974 (mint megyei könyvtár)
2	Biblioteca Județeană „Bod Péter”	Filiala Sfântu Gheorghe	Biblioteca Județeană „Bod Péter”	str. Sporturilor, nr. 15, bloc 21, scara C, ap. 1	1983
3	Biblioteci școlare – în toate școlile din oraș				

Activitatea bibliotecilor școlare din orașul Sfântu Gheorghe se limitează la deservirea publicului țintă direct, al elevilor care învață în instituția respectivă. Este dificil a se realiza în acest moment o analiză a altor categorii de servicii pe care aceste biblioteci le oferă elevilor, pe lângă împrumutul de cărți, majoritatea nemaiavând bibliotecari cu normă întregă.

Biblioteca Județeană „Bod Péter”

Instituția construiește, în primul rând, un fond de carte în limba maghiară și română. Prin activitățile și proiectele pe care și le asumă, biblioteca se străduiește să fie un spațiu comunitar veritabil, în care utilizatorii săi să beneficieze – pe lângă serviciile bibliotecare tradiționale – și de servicii informaționale și comunicaționale pe o paletă tematică cât mai variată. Prin organizarea programelor și evenimentelor culturale menite să asigure publicului petrecerea utilă și plăcută a timpului liber, biblioteca dorește să-și fidelizeze utilizatorii existenți, respectiv să atragă noi utilizatori interesați de oferta sa culturală și spirituală.

Pe lângă serviciile de împrumut și activitățile de lectură la sală, Biblioteca Județeană „Bod Péter” acordă o atenție deosebită și copiilor. În timpul anului școlar, din două în două săptămâni, îi așteaptă după-masa la un program de povești și, în alte zile, asigură ocazional supravegherea copiilor mici (1-2 ore).

În ceea ce privește activitatea Bibliotecii Județene, aceasta își concentrează eforturile pe îmbunătățirea permanentă a serviciilor oferite publicului, adaptându-le la diverse caracteristici ale acestuia (vârstă, limba vorbită, interes, preferințe literare etc.). În ultimii ani a crescut considerabil numărul acelor activități care vin să completeze funcțiile de bază ale unei biblioteci. Sunt organizate numeroase seri literare, întâlniri cu scriitori, lansări de carte, dezbateri literare, piese de teatru literar, activități creative pentru copii, ateliere de povești și multe asemenea, prin colaborări transversale locale, naționale și internaționale. În ultimii 5 ani a crescut și vizibilitatea bibliotecii în mediul on-line, care este tot mai activă pe acest segment, dar mai are nevoie de îmbunătățire. În același timp a crescut numărul de servicii oferite utilizatorilor, datorită accesului la internet. Biblioteca Județeană a acordat o atenție deosebită perfecționării permanente a personalului său, a diversificării competențelor acestuia, care, în prezent, poate deservi cu profesionalism publicul său țintă. Biblioteca județeană este în prezent în proces de renovare, făcând eforturi de a nu-și închide porțile publicului. Biblioteca Județeană a devenit astfel unul dintre cei mai activi actori culturali ai municipiului, una din priorități fiind aceea de a o păstra astfel, de a o susține în activitatea sa.

Teatre

Nr. crt.	Denumire	Forma de administrare	Subordonare	Adresă	Anul înființării
1	Teatrul „Tamási Áron”	Instituție publică	Primăria Sfântu Gheorghe	P-ța Libertății nr. 1	1948
2	Teatrul de mișcare M Studio	Secție	Teatrul „Tamási Áron”	P-ța Libertății nr. 1	2005
3	Teatrul de păpuși „Cimborák”	Secție	Teatrul „Tamási Áron”	P-ța Libertății nr. 1	1998
4	Teatrul „Andrei Mureșanu”	Instituție publică	Primăria Sfântu Gheorghe	P-ța Libertății nr. 1	1992
5	Trupa de teatru OSONÓ	ONG	Asociația „Bolyongó”	Str. Oltului nr. 41	1993

Teatrele din municipiu acoperă o mare diversitate a ofertei culturale specifice domeniului. Prin prezența a două teatre orășenești, unul de limbă maghiară și unul de limbă română, municipiul câștigă prin creșterea cantitativă a ofertei teatrale, dar și prin creșterea calității serviciilor culturale oferite publicului țintă, competiția creată fiind una constructivă în acest sens. Se joacă piese clasice, piese moderne și contemporane, teatru-dans, regizate de personalități ale domeniului.

Oferta teatrală din municipiu se adresează atât adulților cât și copiilor și tinerilor, prin existența unor trupe de teatru special create în acest sens. O lipsă acută o reprezintă însă oferta pentru copii, în special cei vorbitori de limbă română, teatrul de păpuși, respectiv teatrul de copii existent având în repertoriu puține astfel de piese.

Teatrul „Tamási Áron”

Ca instituție profesionistă de artă și ca teatru permanent, Teatrul „Tamási Áron” funcționează începând din 1948, iar din 1987 funcționează cu două secții – maghiară și română. Separarea acestora are loc în 1992, când Teatrul „Andrei Mureșanu” ia ființă ca

instituție teatrală independentă de limba română. Începând cu 1998, teatrul maghiar poartă numele scriitorului Tamási Áron și funcționează în subordinea și autoritatea Consiliului Local al Municipiului Sfântu Gheorghe.

De-a lungul deceniilor, teatrul obținut numeroase premii și distincții internaționale, a participat la turnee în Ungaria, Austria, Polonia, Belgia și Germania. Instituția desfășoară o amplă activitate de colaborare internațională, fapt care o face potrivită pentru derularea Festivalului internațional de teatru REFLEX, acesta fiind organizat începând cu a șizecea aniversare a înființării teatrului.

Teatrul „Andrei Mureșanu”

Trupa de teatru înființată în 1987, se adresează în primul rând comunității românești care constituie o minoritate numerică în zonă, dar spectacolele teatrului se bucură de un mare interes și în rândul publicului maghiar. Teatrul își construiește repertoriul din opere ale dramaturgiei clasice românești și universale, dar, demonstrând o deschidere spre noile tendințe teatrale, prezintă și piese din dramaturgia contemporană. Seria premiilor obținute la diverse festivaluri naționale, precum și invitațiile în diferite țări ca Slovacia, Germania, Ungaria, Turcia, Finlanda, Elveția, Italia, Portugalia, Bulgaria sau Statele Unite ale Americii, demonstrează faptul că teatrul reușește să ofere spectacole de înaltă ținută artistică.

Teatrul „Andrei Mureșanu” este organizatorul permanent al celui mai vechi festival internațional de teatru din România, Festivalul internațional de teatru „Atelier” care, anul acesta, a trecut de ediția a XXII-a.

Teatrul de mișcare „Studio M”

Înființat în anul 2005, ca un atelier experimental de teatru-mișcare din cadrul Ansamblului de dansuri „Trei Scaune”, Teatrul de mișcare „Studio M” și-a propus să forțeze posibilele limite ale mijloacelor artei actoricești, urmărind experimentarea și introducerea unor noi forme în spectacolele de teatru-dans și teatru de mișcare. Deși, din punctul de vedere al cadrului instituțional, aparține Teatrului „Tamási Áron”, trupa desfășoară o activitate independentă. Teatrul de mișcare „Studio M” – înființat oficial ca teatru profesionist – este singurul reprezentant în România al teatrului-mișcare care deja a câștigat teren în Europa de Vest.

Trupa care deține numeroase premii și distincții a creat noi cerințe, astfel că, prin ei, Sfântu Gheorghe a devenit unul dintre cele mai importante centre care promovează mișcarea teatrală.

Teatrul de păpuși „Cimborák”

Teatrul de păpuși „Cimborák” care funcționează ca secție a Teatrului „Tamási Áron” își propune ca obiectiv educarea pentru teatru a copiilor, încă de la vârste fragede. Pe lângă realizarea unor spectacole de înaltă ținută, trupa desfășoară și mai multe tipuri de activități educative și promoționale.

Pe de altă parte, ceea ce lipsește din oferta teatrelor se completează prin invitarea unor teatre partenere. Festivalurile Reflex și Atelier, care pun municipiul Sfântu Gheorghe pe harta națională și internațională a lumii teatrale și îl reprezintă la cel mai înalt nivel calitativ.

În același timp teatrele din municipiu sunt extrem de mobile. Acestea se fac cunoscute în țară și străinătate prin participarea la festivaluri, deplasări și turnee, organizate pe cont propriu sau în parteneriat. Activitatea lor în acest sens este extrem de importantă, mobilitatea culturală (a produselor culturale și a oamenilor din cultură) fiind unul dintre principiile de bază ale Uniunii Europene, care încurajează astfel de programe și proiecte.

Mobilitatea teatrelor este un efect, oarecum pozitiv, al unei cauze negative, și anume lipsa spațiilor proprii, a sălilor de spectacole și de repetiții. Până de curând Teatrul „Tamási

Áron” și Teatrul „Andrei Mureșanu” au funcționat în același spațiu, timp de 25 de ani. Sala de spectacole a fost ocupată aleatoriu de cele două instituții, dar în funcție de numărul de locuitori vorbitori de limbă română, respectiv maghiară. În urma acestei distribuții procentuale, activitatea Teatrului „Andrei Mureșianu” a avut de suferit, acesta nereușind să-și atingă, în ultimii ani, indicatorii de performanță planificați, în mare măsură tocmai acestui deficit de spațiu administrativ și pentru spectacole. Începând din anul 2014, această problemă a fost parțial rezolvată, Teatrul „Andrei Mureșanu” primind în administrare un nou spațiu de la Consiliul Local, clădirea vechiului Cinematograf ARTA. În anul 2015, aceasta a intrat în renovare, urmând a se deschide la finele acestui an. Noul spațiu va oferi teatrului nu numai o sală de spectacole de 120 de locuri, ci și spațiile administrative necesare (birouri, garderobă, depozit, sală de repetiții etc.). Un spațiu propriu va oferi șansa Teatrului „Andrei Mureșanu” de a redeveni activ pe scena culturală a orașului Sfântu Gheorghe, alături de Teatrul „Tamási Áron”, creându-se astfel, din nou, o concurență culturală pozitivă pentru vitalitatea culturală a orașului. În contextul concurenței însă, trebuie menționat faptul că ambele teatre oferă publicului spectacole supratitrate, contribuind astfel, alături de muzeele din oraș și de alte instituții culturale similare, la promovarea multilingvismului și a multiculturalismului caracteristice municipiului.

Ansamblu de dansuri

Nr. crt.	Denumire	Forma de administrare	Subordonare	Adresă	Anul înființării
1	Ansamblul de Dansuri „Trei Scaune”	Instituție publică	Consiliul Județean Covasna	Piața Libertății nr. 1	1990

Ansamblul de dansuri „Trei Scaune” este renumit în țară și peste hotare, datorită repertoriului său divers și datorită mobilității trupei. Participă la numeroase festivaluri, face numeroase deplasări și este o prezență constantă pe scene din țară și străinătate.

Ansamblul profesionist, cu o activitate de 25 de ani, îmbogățește paleta spectacolelor din Sfântu Gheorghe cu spectacole folclorice și de teatru-dans. După înființare, în 1990, ansamblul a funcționat, până în 1999, ca formație profesionistă finanțată de la bugetul de stat, apoi a intrat în subordinea primăriei orașului și, începând din 2009, susținătorul oficial al ansamblului este Consiliul Județean Covasna. Scopul ansamblului este culegerea, păstrarea și transmiterea muzicii și a dansului popular din Transilvania, prin reprezentări scenice de o înaltă calitate artistică, crearea unor spectacole reprezentative pentru muzica și dansul popular maghiar transilvănean. În același timp dorește să contribuie la prezentarea în formă autentică a muzicii și a dansurilor populare ale minorităților etnice din Transilvania. Începând din 1991, organizează anual întâlniri, pe tărâmul comun al muzicii și dansului popular tradițional, în cadrul cărora participanții au ocazia să se întâlnească personal cu informatorii. Ansamblul de dansuri „Trei Scaune”, alături de Casa de Cultură „Kónya Ádám”, este fondatorul și liderul mișcării casa dansului popular.

Ansamblul acoperă în principal segmentul de dansuri tradiționale secuiești și maghiare, incluzând periodic în repertoriu și alte dansuri din zonă. Există însă nevoia de a se înființa un ansamblu de dansuri românești și unul de dansuri țigănești, care pot fi identificate însă astăzi în teren.

Pe lângă acesta însă funcționează în municipiu alte 5 ansambluri de dansuri populare pentru copii, înregistrate pe pagina Centrului de Cultură al Județului Covasna: Ansamblul de tineret „Fenyőcske”, Izvorașul, ansamblul de dansuri populare al Liceului Teoretic „Székely Mikó”, Ansamblul de dansuri populare „Százlábú” și Ansamblul de dansuri populare „Százlábacsák”.

Centre/Case de cultură și alte organizații

Nr. crt.	Denumire	Forma de administrare	Subordonare	Adresă	Anul înființării
1	Casa de Cultură „Kónya Ádám”	Instituție publică	Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe	Str. Kossuth Lajos nr. 13	1982
2	Centrul de Cultură al Județului Covasna	Instituție publică	Consiliul Județean Covasna	P-ța Libertății nr. 2	1968
3	Direcția județeană pentru Cultură Covasna	Instituție publică	Ministerul Culturii	Str. Gábor Áron u. 16	2001
4	Direcția Județeană Covasna a Arhivelor Naționale	Instituție publică	Ministerul Afacerilor Interne	B-dul Gen. Grigore Bălan nr. 12	1953
5	Centrul Ecleziastic de Documentare Mitropolit „Nicolae Colan”	Instituție de culte	Episcopia Ortodoxă a Covasnei și Harghitei	Str. Gróf Mikó Imre nr. 2	
6	Casa de Cultură a Sindicatelor	Proprietatea Sindicatelor	Fără activitate	P-ța Mihai Viteazul	

Casa de Cultură „Kónya Ádám”

Casa de cultură dorește să devină, în primul rând, „căminul” aceluia segment al locuitorilor orașului care îndrăgește și cultivă cultura, un loc unde diferitele inițiative și idei locale pot deveni realitate. Susținerea dezvoltării individuale ale amatorilor și realizarea inițiativelor colective este o sarcină importantă a instituției. Prin programele comunitare și culturale organizate casa de cultură oferă ajutor celor care vor să-și redescopere rădăcinile. Instituția dorește să inițieze, să încurajeze cât mai multe manifestări purtătoare de valori care să ajute la formarea unei atmosfere multicolore și mai tolerante în orașul Sfântu Gheorghe. Principalele activități și structuri: activități teatrale, coruri, dans popular, arte plastice, orchestră, cluburi (jazz, presă, film).

Deși nu se află în Sfântu Gheorghe, una dintre instituțiile culturale care a dominat viața culturală a orașului a fost **Centrul de Cultură Arcuș**, aflat în subordinea Ministerului Culturii și având sediul într-una din clădirile Castelului Szentkereszty până în anul 2015. Instituția și-a propus ca obiectiv cercetarea, susținerea și promovarea valorilor culturale locale și naționale, prin exploatarea oportunităților oferite de un mediu multicultural. Ca instituție publică de cultură, competența sa se extinde la organizarea activităților informaționale, la păstrarea, reabilitarea și valorificarea imobilelor și bunuri culturale și desfășoară activități de autofinanțare în domeniul turismului cultural și al presărilor de servicii culturale. În 2015, castelul a fost retrocedat foștilor proprietari, astfel Centrul de Cultură Arcuș nu mai are sediu, fiind o problemă care își așteaptă rezolvare. Cu toate acestea, instituția nu și-a încetat activitatea, pe moment, evenimentele organizate de aceasta sunt găzduite de biserica evanghelică din Sfântu Gheorghe.

Aceste instituții vin să completeze oferta culturală a orașului, având o activitate deosebită în cercetarea, depozitarea și valorificarea mărturiilor culturale de pe întreg teritoriul județului Covasna. Ele asigură păstrarea colecțiilor proprii și accesul cercetătorilor la acestea, referindu-ne aici în special la documentele păstrate la Direcția Județeană Covasna a Arhivelor Naționale și la Centrul Ecleziastic de Documentare Mitropolit Nicolae Colan dar și la

colecțiile de patrimoniu imaterial păstrate de Centrul de Cultură al Județului Covasna. În același timp aceste instituții asigură organizarea și/sau găzduirea unor evenimente publice – spectacole de teatru și dans, concerte, târguri, expoziții, lansări de cărți (volume tematice), menite să valorifice colecțiile și rezultatele cercetărilor proprii într-un cadru cât mai larg. Acestea sunt organizate fie în colaborare cu alte instituții din oraș, fie cu organizații din țară și străinătate.

În aceeași măsură aceste instituții organizează și proiecte și programe cultural-educative. Câteva exemple:

- tabere de vară pentru elevi: copiii din municipiu au ocazia să participe la tabere în afara acestuia, pe raza județului, făcând cunoștință cu valorile culturale tradiționale păstrate încă în satele județului. În acest sens reprezentativă este activitatea Centrului de Cultură al Județului Covasna;
- ateliere care pun accent pe protecția și valorificarea patrimoniului, pentru elevi;
- cursuri de dans și serate culturale (Casa de Cultură „Kónya Ádám”).
- direcția județeană pentru Cultură Covasna asigură respectarea măsurilor de protecție a patrimoniului mobil și imobil de pe teritoriul județului, și, implicit, al municipiului Sfântu Gheorghe. Una din principalele activități ale acesteia constă în inventarierea monumentelor istorice. Direcția colaborează cu toate instituțiile publice de cultură din județ, făcând eforturi în a colabora și nu ONG-urile culturale, în vederea protecției patrimoniului de pe raza județului.

Cinematografe

În orașul Sfântu Gheorghe, de la închiderea cinematografelor practic nu există un cinematograful în sensul clasic al cuvântului. Începând cu anul 2015 spațiul în care a funcționat vechiul cinematograful ARTA a intrat în reamenajare, sub auspiciile Consiliului Local. Conform conceptului de renovare noul spațiu multifuncțional va cuprinde 2 săli de cinematograful cu minim 80 de locuri fiecare și o sală de spectacole cu 120 de locuri, cu spațiile administrative aferente, pentru Teatrul „Andrei Mureșanu”.

Sala de cinema 9D în Sfântu Gheorghe

O inițiativă privată, aparținând lui Rabb György și Varhelyi Áron, care aduce un plus de valoare la viața culturală a orașului, îmbinând tehnicile moderne cu petrecerea educativă a timpului liber. Sala de cinematograful are o capacitate de 12 locuri și rulează în prezent scurte documentare cu o durată între 3 și 8 minute, dintr-o variație mare de domenii: Adventure, Disaster, Terror, SF, Racing, Education și War. Prețul accesibil, programul de funcționare, spațiul de așteptare, cele 12 efecte speciale 9D și experiența inedită pe care acestea o oferă constituie un produs cultural-educativ și de recreere demn de luat în considerare și de încurajat pe viitor.

KineDok la Sfântu Gheorghe

KineDok este o platformă alternativă care-și propune să spargă barierele cinematografului clasice și să aducă publicului un număr impresionant de documentare interesante care sunt difuzate în locuri atipice. Proiectul se desfășoară concomitent în mai multe țări: România, Ungaria, Slovacia, Croația și Cehia. În fiecare dintre aceste țări au fost stabilite mai multe spații neconvenționale, unul dintre acestea aflându-se la Sfântu Gheorghe. În această ediție pilot a KineDok se vor prezenta 12 documentare. Ediția de la Sfântu Gheorghe a fost posibilă în anul 2015 pe baza unui parteneriat dintre One World România, Asociația de Tineret Ecou, Cineclubul Huszárík – Casa de Cultură Kónya Ádám și Asociația Culturală și de Tineret MUKKK. Este evident faptul că în acest sens organizațiile non-guvernamentale au jucat și joacă un rol impresionant în promovarea culturii la nivel local.

Programele din cadrul anului tematic 2012, când Sfântu Gheorghe a fost Capitala Culturală și a Tineretului din Ținutul Secuiesc au reprezentat evenimentele premergătoare proiectului KineDok. În acel an, s-a urmărit realizarea programelor cuprinse în proiectul cu care Sfântu Gheorghe a concurat, în 2010, pentru titlul de Capitală Europeană a Tineretului. Proiecția de filme în aer liber, în pavilionul de muzică din Parcul Elisabeta, a fost un program inclus în acel pachet de programe. În cadrul acestui program au avut loc proiecții de filme în fiecare miercuri seara, de la începutul verii până toamna târzie.

Această inițiativă a completat programul cluburilor de film organizate lunar de Asociația Culturală și de Tineret MUKKK.

Muzică

Muzica este una dintre puținele arte care este în foarte mică măsură cuprinsă în oferta culturală a Municipiului. Deși în Sfântu Gheorghe funcționează unul dintre cele mai bune Licee de Artă din Transilvania și din România, Liceul „Plugor Sandor”, care anual instruieste și cultivă pasiunea a peste 600 de absolvenți de muzică (la voce sau instrument), aceștia se împărăștie în marile orașe ale țării – odată cu înscrierea la studii superioare – de unde foarte puțini se mai întorc. Acest lucru se datorează în primul rând lipsei de oferte pentru angajare, în Municipiu neexistând o Filarmonică, Operă sau Operetă, sau alte organizații în cadrul cărora ei să-și poată desfășura activitatea specifică. În aceeași măsură nu există infrastructura necesară pentru a se înființa o Filarmonică – nu există spații suficiente, chiar dacă există cerere. Publicul iubitor de muzică clasică are acces la aceasta printr-o colaborare a Teatrului „Tamasi Aron” care găzduiește Filarmonica din Brașov, pe parcursul stagiunii, oferind un concert/săptămână. Sala teatrului este neîncăpătoare la aceste concerte. Tot teatrul găzduiește ocazional spectacole de operă sau operetă ale Operei de Stat din Budapesta sau ale altor instituții similare.

Un program care se adresează unui segment de public diferit îl reprezintă concertele duminicale de fanfară, în aer liber, care se organizează pe timpul verii în Parcul Elisabeta din centrul municipiului. Acestea au menirea să reînvie o veche tradiție a orașului, care s-a stins pentru o perioadă, fiind acum din nou în atenția publicului amator. Reprezentațiile sunt susținute de fanfarele satelor și comunelor din județul Covasna, care nu de puține ori ne reprezintă în cadrul unor competiții naționale și internaționale de Fanfare și majorete, aducând premii și faimă județului.

Concertele în aer liber, organizate în Grădina de Vară a Muzeului Național Secuiesc și ocazional în curtea Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni vin să completeze oferta „muzicală” a Municipiului, având ca invitați artiști locali și străini, trupe cu membri fondatori provenind din Sfântu Gheorghe sau cu legături puternice cu orașul. Genurile muzicale variază, de la muzică populară, românească sau maghiară, la jazz, rock, muzică clasică, genuri „clasice” îmbinate cu genuri moderne.

Muzica este însă cuvântul cheie în ceea ce privește Zilele Orașului Sfântu Gheorghe, evenimentul care reușește să mobilizeze cel mai mare număr de participanți. Oferta acestuia se împarte pe paliere bine conturate, fiind organizată o „Săptămână culturală” în cadrul evenimentului general, cu programe pentru toate gusturile și toate vârstele, majoritatea organizațiilor cuprinse în studiul de față participând la agenda acestei săptămâni cu cel puțin 1 proiect cu specific cultural. Sfârșitul de săptămână se derulează în ritmuri muzicale variate, cuprinzând în oferta sa câte ceva pentru fiecare, acoperind toate genurile muzicale, de la clasic la tradițional, de la rock la dubstep.

În Municipiul Sfântu Gheorghe sunt consemnate, pe pagina de internet¹¹ a Centrului de Cultură al Județului Covasna nu mai puțin de 14 formații, aparținând diferitor genuri muzicale: NemEz, Bumeráng, Vadrózsák, formația Heveder, formația Folker, formația

¹¹ <http://www.kultkov.ro/index-pag.php?pag=zene-zenekar>

Kalagor, Session Jazz Band, Georgius, formația MELODIKA, formația Jedam, Ritmodel Flamenco, St. George Quintett, Confusion, Blues Band. Tot aici¹² găsim și 11 coruri 11: Corul de Cameră Pro Musica; Corul de Cameră Vox Humana; Snaps Vocal Band; Corul de Cameră Laudate; Corul „Krizsa János” al Bisericii Unitariene; Corul Eufonia al Liceului de Artă „Plugor Sándor”; Corul mixt al Liceului Teoretic „Székely Mikó”; Corul Refsonor al Liceului Teologic Reformat; Corul Liceului Teoretic „Mikes Kelemen”; Corul bărbătesc; Corul mixt Cantus Firmus.

Protejarea monumentelor istorice, la Sfântu Gheorghe

Lista monumentelor istorice din România actualizată, este anexă la Ordinul Ministrului Culturii, nr. 2.361/2010, publicat în Monitorul Oficial al României, anul 178 (XXII), Nr. 670 bis, vineri 1 octombrie 2010, având un caracter oficial și legal. Aceasta se regăsește pe pagina¹³ Institutului Național al Patrimoniului, ultima actualizare datând din anul 2010.

Din punct de vedere structural, monumentele sunt grupate pe patru categorii, în funcție de natura lor: Monumente de arheologie; Monumente de arhitectură; Monumente de for public; Monumente memoriale și funerare. Din punct de vedere valoric, lista monumentelor istorice cuprinde următoarele categorii: Categoria A - monumente de interes național; Categoria B - monumente de interes local.

- Monumente de arheologie – categoria I
- Monumente de arhitectură – categoria a II-a
- Monumente de for public – categoria a III-a
- Monumente memoriale și funerare – categoria a IV-a

În tabel figurează doar 5 monumente la categoria monumente de arheologie, iar în Lista monumentelor istorice din România orașul Sfântu Gheorghe figurează cu 18 monumente, diferența se datorează faptului că cercetarea fiecărui sit arheologic a adus la lumină mărturii din epoci diferite, astfel respectivul sit arheologic figurează în lista națională în funcție de numărul epocilor din care provin mărturiile.

După cum reiese din lista de mai jos, cele mai multe bunuri ale patrimoniului construit aparțin categoriei monumente de arhitectură, ceea ce reflectă în mod fidel repartizarea, la nivel național, a monumentelor istorice, având în vedere că în România, din totalul de 30.108 monumente istorice înregistrate, 17.575¹⁴ sunt monumente de arhitectură. Dintre monumentele istorice înregistrate ale orașului Sfântu Gheorghe, un număr de 38 monumente istorice apar clasate în categoria A – de interes național. Lista de conservarea monumentelor este actualizată o dată la 5 ani, astfel că elementele tabelului din această strategie provin din datele Institutului Național al Patrimoniului din anul 2010, în schimb, cele care apar cu roșu sunt elementele culese ulterior, care vor apărea și în datele actualizate din 2015.

¹² (<http://www.kultkov.ro/index-pag.php?pag=zene-korus>)

¹³ http://patrimoni.gov.ro/images/LMI/LMI-2010_CV.pdf

¹⁴ Strategia sectorială în domeniul culturii și patrimoniului național pentru perioada 2014–2020, pag. 55.

Nr. crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Forma de proprietate/ starea curentă
1	CV-I-s-B-13029	Situl arheologic Cetatea Cocostârcului (Gémvára)	Sfântu Gheorghe	Gémvára	
2	CV-I-s-B-13030	Situl arheologic Avasalja	Sfântu Gheorghe	Avasalja	
3	CV-I-s-A-13031	Situl arheologic Eprestető	Sfântu Gheorghe	Eprestető	
4	CV-I-s-A-13032	Situl arheologic Bedeháza	Sfântu Gheorghe	Bedeháza	
5	CV-I-s-A-13033	Așezare Templomdomb	Sfântu Gheorghe	Templomdomb , dealul Bisericii Reformate, pe terasa de S a dealului, în dreptul str. Várgödre	
6	CV-II-a-B-13086	Ansamblul urban „Zona Centrală”	Sfântu Gheorghe	N - str. Bisericii; K - străzile Ciucului și Oltului ; S - str. Gróf Mikó Imre și str. Spitalului; V - străzile Kossuth Lajos și Gábor Áron	
7	CV-II-a-B-13087	Centrul istoric al municipiului Sfântu Gheorghe	Sfântu Gheorghe	NE - str. Voican; E - str. Erege și Șoimului; S - str. Váradi József; V - str. Cânepii și Irinyi János; N - str. Borviz.	

8	CV-II-a-B-13088	Ansamblul urban „Cartierul Simeria Veche”	Sfântu Gheorghe	N - str. Pădurii și Dózsa György; E - str. Budai Nagy Antal; S - str. József Attila; V - str. Cișmelei.	
9	CV-II-m-B-13089	Fostul Hotel „Hungaria”, azi sediul Oficiului Județean de Poștă	Sfântu Gheorghe	str. 1 Decembrie 1918 nr. 18	Proprietatea Oficiului Județean de Poștă / Romtelecom /degradată
10	CV-II-m-B-13114	Fosta școală confesională ortodoxă	Sfântu Gheorghe	str. Aschermann Vendrei Ferenc nr. 2	Punctul muzeal Prima Școală Românească, aflat în administrarea Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni, cuprinde 4 încăperi: sala de clasă, vestibulul, biblioteca și locuința învățătorului.
11	CV-II-a-A-13090	Cetatea Sfântu Gheorghe	Sfântu Gheorghe	str. Cetății nr. 1	Proprietatea Bisericii Reformate
12	CV-II-m-A-13090.01	Biserica reformată	Sfântu Gheorghe	str. Cetății nr. 1	
13	CV-II-m-A-13090.02	Capelă funerară	Sfântu Gheorghe	str. Cetății nr. 1	
14	CV-II-m-A-13090.03	Fosta școală germană,azi sală confesională a bisericii reformate	Sfântu Gheorghe	str. Cetății nr. 1	
15	CV-II-m-A-13090.04	Zid de incintă cu turn-clopotniță	Sfântu Gheorghe	str. Cetății nr. 1	

16	CV-II-m-B-13091	Casa Nagy György	Sfântu Gheorghe	str. Ciucului nr. 6	Casă de locuit, la parter spațiu comercial/mediocră
17	CV-II-m-B-13093	Casa Serestěj	Sfântu Gheorghe	str. Dózsa György nr. 50	Proprietate privată, recent renovată
18	CV-II-m-A-13094	Fostul Sediul al Scaunelor, azi Biblioteca Județeană „Bod Péter”	Sfântu Gheorghe	str. Gábor Áron nr. 14	Biblioteca Județeană „Bod Péter” / bună
19	CV-II-m-B-13095	Fostul Gimnaziu Reformat de Fete, azi Grupul Școlar „Kós Károly”	Sfântu Gheorghe	str. Gábor Áron nr. 26	bună
20	CV-II-m-B-13096	Colegiul Székely Mikó, în corpul din curte a funcționat tipografia Jókai	Sfântu Gheorghe	str. Gróf Mikó Imre nr. 1	Clădirea principală a Colegiului Székely Mikó și spațiile comerciale pe parterul corpului dinspre piața centrală / bună
21	CV-II-m-A-13097	Casa Keresztes	Sfântu Gheorghe	str. Gróf Mikó Imre nr. 9	Casă de locuit, la parter cabinet medical/mediocră
22	CV-II-m-B-13098	Casa Bene	Sfântu Gheorghe	str. Gróf Mikó Imre nr. 11.	
23	CV-II-m-B-13100	Conacul Nagy-Bogáts	Sfântu Gheorghe	str. József Attila nr. 12	Proprietate privată / bună
24	CV-II-m-B-13101	Conacul Bora Benedek	Sfântu Gheorghe	str. József Attila nr. 30-32	Proprietate privată / îngrijită
25	CV-II-m-A-13102	Casa Csulak	Sfântu Gheorghe	str. Konsza Samu nr. 11	Cumpărata de primărie

26	CV-II-m-A-13103	Fosta școală elementară reformată	Sfântu Gheorghe	Kőrösi Csoma Sándor nr. 19	Partea veche a clădirii Palatului Copiilor / mediocră
27	CV-II-a-A-13104	Ansamblul Muzeului Național Secuiesc: - Clădirea muzeului - Locuință custode, azi biroul directorului - Locuință custode - Parcul	Sfântu Gheorghe	str. Kós Károly nr. 10	bună
28	CV-II-m-B-13105	Fosta școală Normală de Fete, azi Colegiul Național „Mihai Viteazul”	Sfântu Gheorghe	str. Kós Károly nr. 18	bună
29	CV-II-m-B-13106	Corpul vechi al Fabricii de țesături, azi corp al fabricii textile	Sfântu Gheorghe	str. Kós Károly nr. 19	birouri/mediocră
30	CV-II-m-B-20988	Clădire a Fabricii de țesături, fosta locuință de serviciu a directorului	Sfântu Gheorghe	str. Kós Károly nr. 19	proprietatea municipiului, unde s-a înființat o creșă
31	CV-II-a-A-13107	<i>Ansamblul „Fabrica de tutun”:</i> - Corpul principal (producție) - Turn de apă - Depozit piese de schimb - Centrală termică - Depozit de tutun - Corp administrativ și laboratoare - Birouri - Locuințe de serviciu, azi birouri evidența populației și secția pașapoarte - Împrejmuire	Sfântu Gheorghe	str. Kós Károly nr. 21-23	
32	CV-II-m-B-	Fosta școală	Sfântu	str. Kossuth	Liceul de Arte

	13108	elementară de stat, azi Liceul de Arte „Plugor Sándor”	Gheorghe	Lajos nr. 11.	„Plugor Sándor” / bună
33	CV-II-m-B-13110	Clădirea Bazarului, azi spații comerciale (parter) și galerie de artă (etaj)	Sfântu Gheorghe	P-ța Libertății nr. 2	La parter spații comerciale, galerie de artă la etaj / bună
34	CV-II-m-A-13109	Casa cu Arcade	Sfântu Gheorghe	P-ța Libertății nr. 7	bună
35	CV-II-m-B-13111	Palatul Beör	Sfântu Gheorghe	str. Martinovics Ignác nr. 2	Proprietatea municipiului / bună
36	CV-II-m-B-13112	Casa Pünkösti	Sfântu Gheorghe	str. Oltului nr. 7-9	casă de locuit, Alianz Țiriac Asigurări / relativ bună
37	CV-II-m-B-13113	Fostul Orfelinat de Băieți, azi secție al spitalului județean	Sfântu Gheorghe	str. Stadion nr. 1.	spital, secția pneumoftiziologie / rea
38	CV-II-m-B-13099	Biserica ortodoxă „Sfântu Gheorghe”	Sfântu Gheorghe	P-ța Andrei Șaguna nr. 1	biserică / bună
39	CV-II-m-B-13192	Conacul Székely-Pótsa	Chilieni, Sfântu Gheorghe	Chilieni, nr. 62	bună
40	CV-II-m-B-13191	Biserica reformată	Chilieni, Sfântu Gheorghe	Chilieni, nr. 10	bună
41	CV-II-m-A-13193	Biserica unitariană	Chilieni, Sfântu Gheorghe	Chilieni, nr. 77	bună
42	CV-II-m-B-20982	Casa Horváth	Sfântu Gheorghe	str. Arcușului nr. 25	mediocră
43	CV-II-m-B-21105	Fosta clădire a abatorului orașenesc	Sfântu Gheorghe	str. Mikes Kelemen nr. 36	rea
44	CV-III-m-B-13339	Bustul lui Nicolae Bălcescu	Sfântu Gheorghe	str. Romulus Cioflec, lângă bustul lui Gábor Áron	
45	CV-III-m-B-	Bustul lui Gábor	Sfântu	str. Romulus	

	13340	Áron	Gheorghe	Cioflec, lângă bustul lui Nicolae Bălcescu	
46	CV-III-m-B-13341	Bustul lui Dózsa György	Sfântu Gheorghe	str. Kós Károly nr. 28	
47	CV-III-m-B-13342	Grupul statuar Mihai Viteazul	Sfântu Gheorghe	P-ța Mihai Viteazul	
48	CV-IV-m-A-13350	Coloană de piatră	Chilieni, Sfântu Gheorghe	Mutată de la granița de est în cimitirul romano-catolic	

Sursă: Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Cultural Național Covasna

Evenimente culturale în Sfântu Gheorghe

Programul Sfântu Gheorghe – Capitala Culturală a Ținutului Secuiesc

Obiectivul inițiativei Sfântu Gheorghe – Capitala Culturală a Ținutului Secuiesc îl reprezintă îmbunătățirea potențialului cultural al orașului Sfântu Gheorghe și, în același timp, poziționarea acestuia ca centru cultural în rândurile orașelor din Ținutul Secuiesc. Acest program complex are în vedere, pe de o parte prezentarea și îmbogățirea directă a valorilor culturale și, pe de altă parte, transmiterea reciprocă a unor valori culturale, la nivel regional, precum și poziționarea orașului Sfântu Gheorghe ca centru cultural. Obiective strategice:

- a. **Educație culturală** – Cultura aparține tuturor: asigurarea, pe lângă conținutul global livrat de mijloacele de comunicare în masă, a unei alternative culturale tinerilor și, în general, locuitorilor orașului.
- b. **Arta în stradă** – Cucerirea de teren a culturii alternative: aceasta plasează aproape toate aspectele ale artei și ale actului creării în spațiul public, făcând ca arta să fie disponibilă, accesibilă în afara mediului său convențional.
- c. **Îmbogățirea valorilor cultural-artistice** – Ambasadori culturali – Tranzacții culturale: introducerea în conștiința publicului a orașului Sfântu Gheorghe ca centru cultural, punând accentul pe prezentarea în regiune și peste granițele acesteia a valorilor culturale locale.

Din punctul de vedere al conținutului, au fost stabilite cinci domenii care reflectă fidel harta valorică a orașului Sfântu Gheorghe: **muzica, literatura, arta teatrală, arta populară și artele vizuale**. Pornind de la această idee, au fost lansate cele patru ANI TEMATICI care au o mare influență asupra conținutului ofertei de programe din anul respectiv: „Anul sunetului și al cuvântului” (2013) – importanța muzicii și a literaturii/lecturii, „Anul jocului” (2014) – arta dramatică, „Anul tradiției” (2015) – arta și cultura populară, precum și „Anul imaginii” (2016) – artele vizuale (artele plastice, arta, cinematografică, arta fotografică).

Programul creează o interfață comună pentru artiști, organizatori și pentru public, asigurând „spațiu” gândirii împreună și colaborării. Din punct de vedere al calității și al

consumului cultural, programul pune accentul pe cultura alternativa și pe cultura înaltă, prin acestea dorind să deschidă spre masele largi ale publicului.

Câteva exemple din ofertele de până acum ale proiectului capitala culturii:

MUZICĂ

Concerte în grădina muzeului / *Asociația Culturală și de Tineret MUKKK*

Seria de concerte de vară, care se desfășoară anual, timp de mai mulți ani, oferă oportunități de recreere pentru toate vârstele. Aceste concerte, ce au loc în curtea Muzeului Național Secuiesc, oferă posibilitatea artiștilor invitați din străinătate și tinerelor talente locale să se prezinte publicului larg, sub egida calității.

Muzică altundeva / *Programul Sfântu Gheorghe – Capitala Culturală a Ținutului Secuiesc*

În timp ce posturile de televiziune și radio inundă cu muzică viața noastră de zi cu zi și urechile noastre se obișnuiesc cu zgomotul de fond, nu prea avem parte de o experiență muzicală de neuitat, de aceea seria de programe surprinde localnicii în cele mai neașteptate momente și în cele mai banale situații, cu bucuria pe care ne-o oferă muzica live.

Seria de concerte în pavilionul de muzică / *Fanfara Kovács András*

Outsider Music Fest / *Asociația Creștină Diaconia*

Festivalul internațional de chitară clasică „Terra Siculorum” / *Asociația Harmonia Cordis*

Zilele muzicii simfonice / *Asociația Culturală Voces-Proart*

Festivalul internațional ecumenic coral / *Asociația Vox Caelestis*

Festivalul muzicii de stradă de la Sfântu Gheorghe / *Asociația E.R.SZ.I.*

Întâlnirea Formațiilor de Tineret / *Asociația Tinerilor Maghiari din Ardeal (EMI)*

LITERATURA

Ceainărie Culturală / *Kónya & Kónya Ponopol*

Programul reinterpretează la cerințele contemporane tradiția cafenelei literare care datează din secolul 19. Scriitorii au posibilitatea de a se prezenta în fața unui public mai relaxat și într-un mediu neconvențional.

Tein Teatrum / *Programul Sfântu Gheorghe – Capitala Culturală a Ținutului Secuiesc*

Dacă am dori să înțelegem cum a fost teatrul lui Shakespeare, de la o distanță de jumătate de mileniu, ne-ar fi foarte ușor: trebuie să ne gândim doar la Tein Teatrum!

Prin această inițiativă, clienții fideli ai ceainăriei și iubitorii de teatru obișnuiți cu scaunele de catifea, au posibilitatea să cunoască o serie de texte dramatice contemporane.

Prin această inițiativă, clienții fideli ai ceainăriei și iubitorii de teatru obișnuiți cu scaunele de catifea, au posibilitatea să cunoască o serie de texte dramatice contemporane.

Povestiri din Trei Scaune / *Centrul de Cultură al Județului Covasna, Teatrul de păpuși „Cimborák”*

Principalele evenimente: Candela poveștilor – serie de programe de nouă zile, începută la ziua basmelor populare, Colindare în lumea basmelor – transformarea parcului central al orașului și Întâlnirea teatrelor de păpuși pe tema basmelor populare.

Concursul național de interpretare balade și basme populare „Krizsa János” / *Asociația pentru Cultivarea Limbii Maghiare din Transilvania*
Cafeneaua Pilvax / *Asociația Tinerilor Maghiari din Ardeal (EMI) – Trei Scaune*

Concursul de interpretare a cântecului popular „Tiszta Forrás” / *Asociația Culturală Eufonia*

ARTA POPULARĂ

Întâlnirea muzicii și a dansului popular la Sfântu Gheorghe / Fundația „Lajtha László”

Evenimentul are un dublu rol: pe de o parte oferă un prilej pentru colectarea de materiale etnografice de o valoare inestimabilă, iar pe de altă parte, este o posibilitate de întâlnire între specialiști, informatori și oameni simpli, iar prin faptul că promovează cultura populară tradițională, îndeplinește rolul de ambasador al artei populare

Tabără de echitație / Asociația Sagittis Siculorum

Casa dansului popular pentru cei mici și Atelier de jocuri populare / Fundația Guzsalyas

Balul Széchenyi / Consiliul Elevilor de la Liceul „Mikes Kelemen”

Noaptea muzeelor / Muzeul Național Secuiesc

ARTELE SPECTACOLULUI

Ziua Mondială a Teatrului / Programul Sfântu Gheorghe – Capitala Culturală a Ținutului Secuiesc

Cu ocazia evenimentului care s-a desfășurat pe durata întregii zile, publicul a avut posibilitatea de a vedea nu doar spectacole de teatru, ci și de a participa la programe variate și neobișnuite. La organizarea evenimentului au participat ca parteneri Teatrul „Tamási Áron”, Teatrul „Andrei Mureșanu”, Studio M și Teatrul de Păpuși „Cimborák”.

Bienala de Teatru Reflex / Teatrul „Tamási Áron”

Prin reprezentativitatea programului său și a principiilor de selecție, care se axează pe valorile teatrului contemporan, festivalul urmărește două obiective: prezentarea unei imagini de ansamblu a teatrului contemporan, respectiv de a oferi publicului spectacole inedite, care altfel nu ar putea fi văzute pe scenele din România.

Festivalul internațional de teatru „Atelier” / Andrei Mureșanu Színház

Atelier, cel mai vechi festival internațional de teatru din România – care poartă în numele său curiozitatea pentru atelierele de teatru – a luat ființă în anul 1992, la inițiativa dramaturgului și regizorului Radu Macrinici. Alături de trupele din țară și străinătate care definesc teatrul contemporan, au fost invitate să participe la programul festivalului toate teatrele din Sfântu Gheorghe.

Întâlnirea trupelor de teatru ale copiilor / Fundația Váradi-Bartalis

Tabăra KreaTúra / Asociația Culturală și de Tineret Prospero, Radina KMA

ARTE VIZUALE

Proiecții de filme în aer liber / Programul Sfântu Gheorghe – Capitala Culturală a Ținutului Secuiesc

Cultura în aer liber: cu ocazia proiecțiilor de filme în pavilionul din Parcul Elisabeta, pe ecranul cinematografului improvizat se rulează adaptările cinematografice ale unor cunoscute opere literare, mai ales ecranizări după romane celebre.

Bienala de grafică / Centrul de Cultură al Județului Covasna

Și pe mine mă interesează arhitectura / Asociația Focus Rectus

ALTE EVENIMENTE CULTURALE DE IMPORTANȚĂ MAJORĂ

Zilele Sfântu Gheorghe

Zilele Sfântu Gheorghe este un eveniment al orașului care pune în mișcare cele mai mari mase de oameni, în cadrul căruia, pe lângă concertele de muzică ușoară, sunt reprezentate și cele mai importante domenii artistice. Festivalul de la sfârșitul săptămânii este precedat de evenimentul „Săptămâna culturală”, în cadrul căruia, publicul are posibilitatea de

a participa la concerte simfonice și de jazz, la proiecții de filme, spectacole teatrale, producții internaționale și spectacole invitate, dar nu lipsesc nici programele literare.

Festivalul de Arte Contemporane pulzArt / Programul Sfântu Gheorghe – Capitala Culturală a Ținutului Secuiesc

Programul Festivalul de arte contemporane pulzArt se axează pe câte un domeniu al culturii, potrivit tematicii anului respectiv. Astfel, în „Anul jocului”, teatrul a ajuns punctul central al festivalului, dar spectacolele invitate s-au jucat și ele cu posibilitățile oferite, trecând foarte ușor pragul genului de exprimare artistică clasică. Teatru documentar, teatru de mișcare, teatru de dans, teatru obiect, circ nou, teatru de stradă – toate fețe valabile ale teatrului contemporan.

Zilele culturale deschise / Programul Sfântu Gheorghe – Capitala Culturală a Ținutului Secuiesc

Obiectivul suitei de manifestări este acela să aducă publicul mai aproape de instituțiile de cultură și, prin organizarea unor activități deschise, ateliere de creație și prezentări, publicul să aibă posibilitatea de a cunoaște activitățile instituțiilor culturale, respectiv să-i întâlnească pe creatori.

Tabăra de creație artistică ARTE DIEM / Centrul de cultură Arcuș

Obiceiurile de consum de cultură ale locuitorilor orașului

Tendința, preluată din știința vânzărilor, care este tot mai pregnantă și în domeniul serviciilor și produselor culturale, este aceea de adaptare a acestora la cerere, la nevoile publicului, într-un mod coerent, ca bază de formare a oricărei strategii la nivel micro sau macro-organizațional. Cu atât mai mult cu cât principalii consumatori ai produselor și serviciilor, în acest moment, sunt copiii și tinerii. A se vedea aici numărul mare de vizitatori ai muzeelor și spațiilor expoziționale, a participanților la diverse activități culturale, a membrilor asociațiilor non-guvernamentale (angajați, dar mai cu seamă voluntari), a spectatorilor de teatru de copii și nu numai etc. Statisticile, acolo unde acestea sunt întocmite, vin să susțină această abordare. Dar de cele mai multe ori aceste servicii și produse nu sunt destinate exclusiv copiilor și tinerilor, chiar dacă ei sunt cei mai numeroși beneficiari, ci „*publicului larg*”, concept care nu mai poate fi folosit în contextul cultural contemporan.

Se simte astfel nevoia deschiderii culturii către noi categorii de public, cum ar fi adulții de diferite vârste sau pensionarii, și, în același timp, a adaptării ofertei culturale la toate categoriile de public, în funcție de caracteristicile grupurilor țintă. Vorbim aici nu doar de diferențe lingvistice, care nu ar trebui să fie o barieră ci un plus al oricărei oferte culturale sub forma de bilingvism, ci și de caracteristici de vârstă, nivel de educație, interese, capacități fizice, capacitate financiară, preferințe pentru anumite medii – tactile, virtuale etc.

Până la adaptarea produselor și serviciilor culturale la diferite grupuri țintă însă, fiecare dintre aceste organizații are multe nevoi de îmbunătățire, infrastructura, spațiile și dotările fiind cele mai mari probleme cu care se confruntă. Din punct de vedere strategic cele două paliere ar trebui să se dezvolte concomitent, astfel încât, de exemplu, investițiile în infrastructură să corespundă nevoilor publicului țintă.

În prezent, costul de intrare la o expoziție sau la un spectacol nu este foarte ridicat, motiv pentru care nici una din organizațiile amintite nu ar putea, în acest moment, să se autofinanțeze în întregime din veniturile câștigate astfel. Prețurile билетelor sunt adaptate nivelului economic al orașului. Astfel prețurile variază de la 1,5 lei (pentru copii) până la **30**

lei¹⁵ (pentru adulți) în funcție de instituția sau produsul cultural despre care vorbim. Față de un preț mediu de 50 de lei/spectacol sau expoziție, cât ar costa acesta în București, Cluj sau Brașov, diferența este evidentă. Nu includem aici numărul mare de proiecte culturale la care publicul are acces gratuit, de la evenimentele organizate în Săptămâna Culturală din cadrul Zilelor Orașului, până la diferite evenimente punctuale derulate pe parcursul unui an. Majoritatea organizațiilor reușesc să atragă fonduri din proiecte finanțate de Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe, de Consiliul Județean Covasna, de Administrația Fondului Cultural Național sau din alte surse de finanțare destinate activităților culturale, care permit participarea gratuită a publicului la evenimentele din cadrul acestora.

Oferta culturală este pe cât de mare pe atât de diversificată, rezultând atât din profilul instituțiilor culturale din oraș cât și din nevoia permanentă a acestora de a se reinventa, pentru a fi în pas cu societatea contemporană. Publicul țintă al produselor culturale este eterogen și, din păcate, rareori împărțit pe grupuri țintă. Majoritatea instituțiilor oferă produse culturale pentru „publicul larg”, fără a ține cont de anumite caracteristici ale acestuia. Există încă o discrepanță între numărul mare și diversitatea de produse culturale oferite și participarea scăzută a publicului la multe dintre acestea. În mod sigur ajustarea ofertei culturale la cerințele publicului, împărțit pe grupuri țintă bine definite, ar duce la un consum cultural ridicat, mai mare decât cel înregistrat la ultimul sondaj comandat de Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe.

Nivelul scăzut de consum cultural este în primul rând datorat strategiilor abordate de instituții, neadaptate la cerințele și caracteristicile publicului, cunoașterea insuficientă a publicului, inexistența unui public țintă bine definit pe tipuri de evenimente/activități/produse culturale, neimplicării publicului în elaborarea strategiilor (acolo unde acestea există), inexistența unor strategii pe termen mediu și lung în cadrul instituțiilor culturale și a unei strategii la nivel local care să înglobeze toate acestea într-un mod coerent etc.

Barometrul de Consum Cultural este unul dintre cele mai importante studii realizate de către Departamentul de Cercetare al Institutului Național pentru Cercetare și Formare Culturală, începând cu anul 2005. Realizat pe bază de sondaj, el are menirea să descrie și să analizeze sectorul cultural național din perspectiva consumului cultural, adică a publicului beneficiar direct al produselor culturale de toate tipurile și din toate domeniile. Cea mai recentă ediție a acestuia este cea din anul 2014 – **Cultura, între global și local** – și cuprinde informații, analize și date statistice pentru 8 teme culturale: non-consum cultural și strategii de stimulare a consumului cultural, consumul cultural în spațiul public, artele spectacolului, patrimoniul cultural construit, muzeele din București, artiștii și persoanele active în sectoarele culturale și creative, rețeaua domestică de bunuri culturale electronice și consumul cultural domestic și date privind formele în care se manifestă globalizarea, cu o abordare mai detaliată a acestei teme, din perspectiva intersecțiilor dintre cultura națională și cultura din alte țări.¹⁶

Rezultatele cercetărilor din ultimii ani relevă faptul că numai un procent de circa 2% din populația țării este consumatoare de cultură „înaltă”. Consumul pasiv este practicat de majoritatea dintre români (cetățeni), 90% dintre aceștia declarând că preferă televizorul în comparație cu alte posibilități de consum cultural.¹⁷

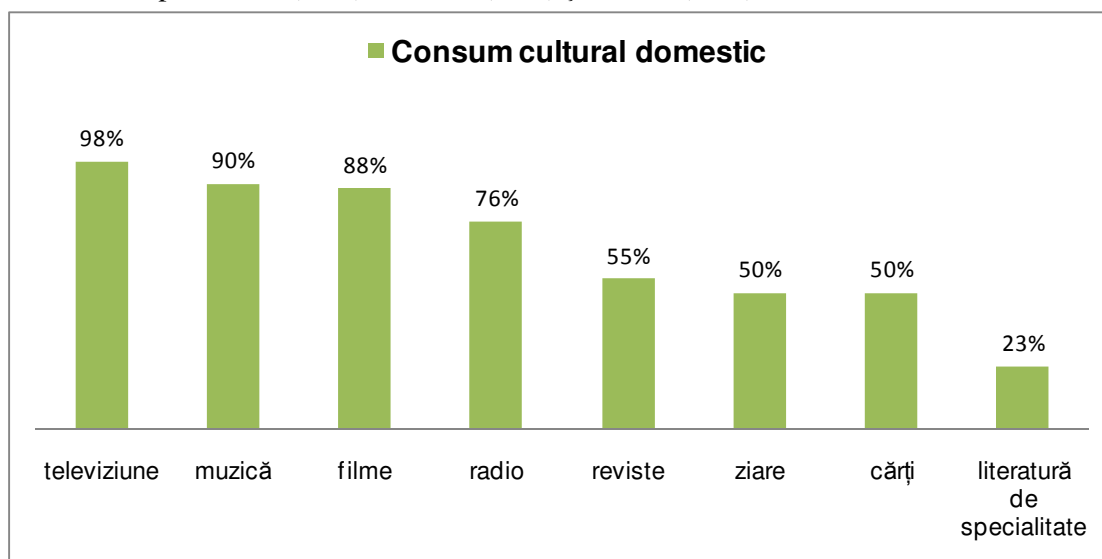
Consumul cultural în spațiul privat/domestic – Barometrul de Consum Cultural pe anul 2014 prezintă următoarele cifre: televizorul (98%), cărțile (50%), muzica (90%) și

¹⁵ Cu excepția spectacolelor/expozițiilor/altor produse culturale cu caracter temporar, organizate de terți sau în colaborare cu aceștia, ale căror prețuri sunt predefinite și fixe.

¹⁶ Informații preluate de pe pagina http://www.culturadata.ro/categorie-cercetari-finalizate/1_barometrul-de-consum-cultural/

¹⁷ Informații preluate din Studiul de consum cultural realizat la nivelul Municipiului Sf. Gheorghe în anul 2010 – „Analiza sectorului cultural din orașul Sf. Gheorghe – practici culturale și oferta culturală locală”.

revistele (55%) se regăsesc în topul preferințelor respondenților, urmate de filme (88%), literatura de specialitate (23%), radio-ul (76%) și ziarele (50%).

În anul 2010, la nivelul orașului Sfântu Gheorghe, mai mult de jumătate din respondenți se uită la televizor, stau în fața calculatorului sau ascultă muzică între 1–3 ore sau peste 3 ore zilnic. Radio-ul este ascultat zilnic de peste jumătate din respondenți (54%) dar numai un sfert din populația chestionată citește cărți lunar. În ceea ce privește ziarele, acestea sunt citite zilnic de 52% din respondenți, în timp ce 23% le citesc o dată sau de două ori pe săptămână. Cele mai citite ziare sunt cotidienele locale, procentul de 75% rezultat în urma chestionării indicând un interes ridicat din partea locuitorilor orașului față de evenimentele locale și comunitate.

Din această analiză reiese faptul că televizorul ocupă un loc fruntaș și în preferințele locuitorilor Municipiului Sfântu Gheorghe. În situația în care însă, la momentul actual, nu mai există un canal de televiziune local, acest lucru nu este în avantajul organizațiilor culturale. De-a lungul timpului au existat numeroase încercări de a avea televiziuni locale, acestea însă nu au putut concura cu emisiile canalelor centrale, motiv pentru care au dispărut.

Consumul cultural în spațiul public, este definit în Barometrul de Consum Cultural pe anul 2014 ca fiind unul de tip omnivor, combinat cu manifestări de practici culturale hibride, rezultate în urma combinării de mai multe tipuri de activități de petrecere a timpului liber.

Pentru toate grupele de vârstă, frecvența participării la spectacole de filarmonică și consumul de cărți de la bibliotecă înregistrează cele mai scăzute procente în raport cu alte activități de consum cultural.

Activitățile pentru care optează populația generală o dată la câteva luni pot fi redată în următoarea ordine: cei mai mulți respondenți preferă sărbătorile locale (27,2%), apoi excursiile (21,5%), festivalurile de muzică/film/teatru (19,5%), spectacolele de divertisment/muzică (18%), frecventarea mall-urilor (17,8%), plimbările prin parcuri (16,7%) și vizitarea muzeelor (15,8%).¹⁸

Dacă vizitarea muzeelor este pe ultimul loc în statistica de mai sus, nici la nivelul Municipiului Sfântu Gheorghe muzeele nu sunt în topul preferințelor publicului chestionat. Se identifică o participare mai ridicată pentru evenimente ce aparțin culturii de masă (spectacole

¹⁸ Departamentul de Cercetare al Institutului Național pentru Cercetare și Formare Culturală. Barometrul de Consum Cultural 2014. Cultura, între global și local – sinopsis.

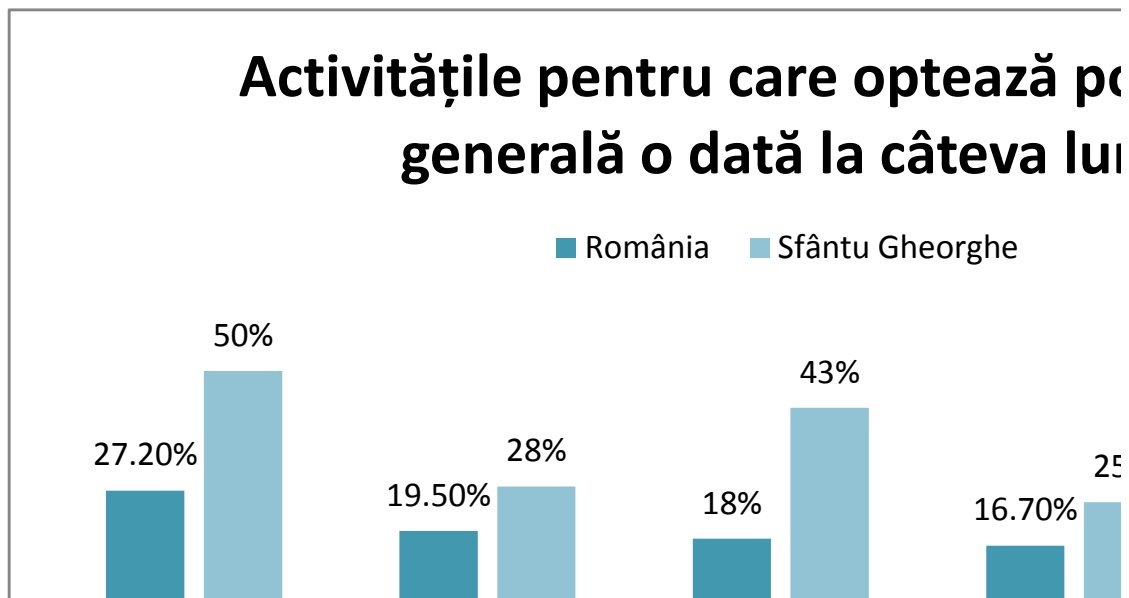
de divertisment/concerte, sărbători/evenimente locale, cinematografe), acestea trecând în fața celor ce aparțin culturii „elitiste” (spectacole de teatru, operă sau operetă, muzee/expoziții). În aceeași măsură însă 28% din respondenți au declarat că participă lunar/de câteva ori pe lună la spectacole de teatru și 22% vizitează muzeele și expozițiile locale. Din același studiu, realizat în anul 2010, reieșea faptul că cinematograful se află printre preferințele respondenților, dar realitatea zonei nu permitea frecventarea acestuia, neexistând ofertă în acest sens.

În anul 2015 vechea clădire a cinematografului ARTA a intrat în reamenajare, urmând ca Municipiul să aibă două noi săli de cinema, de capacitate mai mică, dar suficientă pentru cererea înregistrată la momentul efectuării studiilor. Prin găzduirea unor proiecte cinematografice în aer liber (ex.: proiectul KineDok), tot în anul 2015, Municipiul a venit din nou în întâmpinarea preferințelor publicului, practică care trebuie susținută pe viitor.

Jumătate din respondenții din oraș participă lunar sau de câteva ori pe lună la sărbători și evenimente locale, fiind astfel în tendințele înregistrate la nivel național. Cu aceeași frecvență 43% din respondenți participă la spectacole de divertisment și concerte. Conform acestor cifre consumul culturii de masă se situează mult deasupra consumului de cultură elitistă.

Activitățile non-culturale de petrecere a timpului liber (plimbări în mall-uri/hipermarket-uri, în parcuri și spații verzi, participări la competiții sportive, călătorii etc.) prezintă și ele un nivel de consum proporțional cu oferta existentă și cu tendințele vieții contemporane. Circa un sfert din populația chestionată frecventează săptămânal sau mai des parcurile și zonele verzi, în timp ce participarea la activitățile sportive înregistrează un declin, chiar dacă oferta în acest sens nu este mică.

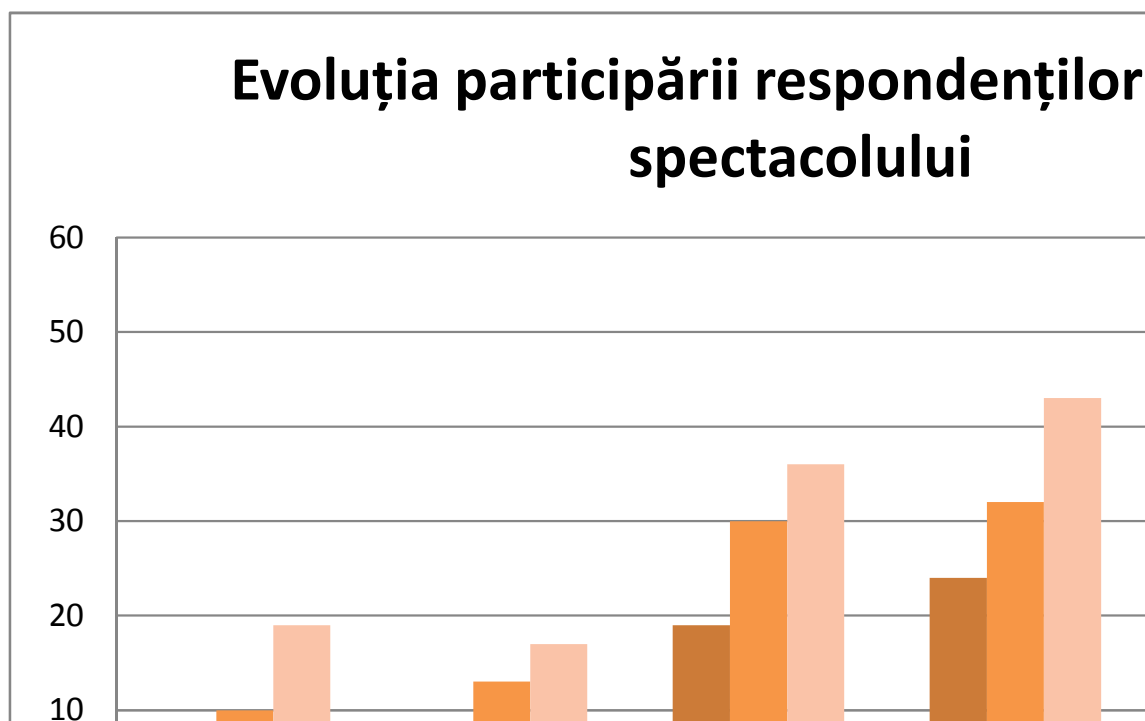
Circa un sfert din populația chestionată frecventează săptămânal sau mai des parcurile și zonele verzi, în timp ce participarea la activitățile sportive înregistrează un declin, chiar dacă oferta în acest sens nu este mică.

Luând în considerare aceste rezultate, cu precădere preferințele publicului consumator, s-au realizat deja o serie de demersuri de optimizare a spațiilor în aer liber în care sunt organizate activitățile culturale și non-culturale, prin amenajarea de spații verzi și zone pietonale în centrul orașului, lucrare care se află în curs de realizare. Astfel, este creată infrastructura necesară derulării de activități culturale.

Un aspect extrem de relevant care reiese din rezumatul raportului Barometrului de Consum Cultural pe anul 2014 este „Evoluția participării respondenților la artele

spectacolului” care prezintă comparativ rezultatele înregistrate în anii 2010, 2012 și 2014. Deși procentul de participare a crescut considerabil în anul 2014 față de anii precedenți, nu putem încă vorbi de o fidelizare a spectatorilor ci de un fenomen de alfabetizare de consum, după cum declară însăși realizatorii cercetării. Aceasta este o tendință valabilă și la nivelul orașului Sfântu Gheorghe, care se confruntă cu același fenomen de alfabetizare de consum cultural a populației locale.

Un alt aspect important relevat de studiul realizat în Municipiul Sfântu Gheorghe în anul 2010 se referă la percepția asupra ofertei culturale a județului Covasna în comparație cu oferta culturală a județelor învecinate. 45% dintre respondenți au considerat că aceasta este „similară” cu cea a județelor învecinate, în timp ce 43% o consideră inferioară. Numai un procent de 13% din respondenți sunt de părere că oferta culturală a județului Covasna este superioară județelor învecinate. Acest fapt însă se poate datora și prezenței insuficient de pregnante în mediul virtual și în presa locală și regională a organizațiilor culturale din județ, dar și neadecvării ofertei culturale la preferințele de consum ale publicului.

Spiritualitatea orașului Sfântu Gheorghe

Deschiderea față de o viață culturală intensă și crearea unui viitor pentru aceasta a fost întotdeauna o caracteristică a modului de gândire a cetățenilor din acest oraș. Nu numai că aici a fost fondat primul teatru permanent din regiune, dar astăzi este un mic oraș cu cele mai multe teatre din țară, în același timp, Sfântu Gheorghe fiind singura localitate din Ținutul Secuiesc care găzduiește un teatru românesc de calitate și cu reputație bună, un teatru maghiar apreciat la nivel mondial, precum și singurului teatru de mișcare profesionist din țară.

Conceptul patrimoniului imaterial reprezintă un domeniu relativ bine conturat, atât în legislația națională, cât și în cea internațională, și în prezenta strategie nu dorim să forțăm limitele acestuia. Cu toate acestea, în prezentarea patrimoniului cultural imaterial al orașului, am dori să deviem de la definiția oficială și să atragem atenția asupra unor personalități care au avut o influență deosebită, s-ar putea spune că au definit viața culturală din Sfântu Gheorghe, mai ales în domeniile artei.

Gyárfás Jenő (1857–1925), a fost un pictor, grafician și scriitor care s-a născut la Sfântu Gheorghe. Aparține grupului pictorilor academici și istorici, dar portretele sale reflectă capacitatea sa de a descrie personajele, desenele executate în tuș sunt caracterizate prin linii fine și printr-o tehnică perfect stăpânită, de ex. pe tabloul „Jairus lányának feltámasztása” (Învierea fiicei lui Iair). A realizat portrete, tablouri biblice sau inspirate din literatură și istorie și tablouri cu scene din viața zilnică. Cea mai importantă și cea mai frumoasă creație a pictorului este ultima versiune, realizată în 1883, a tabloului intitulat „*Tetemrehívás*” (Chinul catafalcului) care a fost inspirat din scena finală a baladei cu același titlu al poetului Arany János. Gyárfás a început să picteze acest tablou la Pesta și l-a terminat în Ardeal, dar, drept recunoștință pentru bursele primite de la stat, l-a donat Muzeului Național al Ungariei, de acolo ajungând la Galeria Națională a Ungariei, după ce muzeele au fost structurate pe diverse domenii.

Tablourile sale istorice au servit la menținerea mereu trează a conștiinței naționale, iar alte tablouri au îndemnat la împăcarea cu regimul dualismului austro-ungar. Și-a înapoiat talentul creator celor de la care a provenit el. Operele sale sunt păstrate de Muzeul Național Secuiesc și Galeria Națională a Ungariei.

Cserey Jánosné Zathureczky Emília (1825–1905)

A fost fondatoarea Muzeului Național Secuiesc, unul dintre cele mai vechi și mai mari muzee de provincie din România, căruia i-a acordat tot sprijinul ei ca acesta să ajungă o instituție de prestigiu internațional. A efectuat o muncă de colectare a materialelor muzeistice și a promovat prelucrarea științifică a acestora, a donat materiale muzeistice pentru numeroase alte muzee. A întemeiat instituții de sănătate, de educație, precum și caritative în Trei Scaune. „Pornind de la acel sentiment patriotic să înlesnesc oarecum educația științifică a națiunii mele secuiești – am creat o colecție muzeală de bază din mai multe obiecte muzeale care astăzi poartă numele de «Muzeu național secuiesc». Această colecție am realizat-o pentru întreaga națiune secuiască” – scrie în actul de fundație al Muzeului Național Secuiesc.

Kós Károly (1883–1977) arhitect maghiar, creator, redactor și editor de cărți, profesor și politician. Ca arhitect începător a lucrat în diferite birouri de arhitectură, apoi a studiat arhitectura tradițională din Ținutul Secuiesc. În activitatea sa de proiectare a încercat să utilizeze, în primul rând, motivele arhitecturii populare din Țara Călatei și cele ale artei populare și monumentelor istorice din Ardeal. La Sfântu Gheorghe, 14 clădiri îi păstrează memoria, printre care și ansamblul Muzeului Național Secuiesc. După Budapesta, Sfântu Gheorghe este orașul în care se găsesc cele mai multe clădiri proiectate de Kós Károly.

János Mattis Teutsch (1884–1960), pictor expresionist, sculptor și grafician de origine maghiară și germană. Maestru de rang european în artele avangardiste care a aderat în mod creativ expresionismului, cubismului și abstracționismului și și-a construit o bogată operă de o viață. Viața sa a fost strâns legată de orașul Sfântu Gheorghe, deoarece după cel de-al Doilea Război Mondial a fost colaborator al Muzeului Național Secuiesc, până în anul 1972. În cadrul muzeului, el și-a asumat un rol important în reorganizarea colecției de artă plastică care a fost împrăștiată în timpul războiului. Faptul că Muzeului Național Secuiesc

deține cele mai multe lucrări ale pictorului și sculptorului de renume mondial se datorează donațiilor făcute de acesta.

În acest context, nu mai pare surprinzător faptul că una dintre citadelele artei acționiste transilvănene s-a format tocmai în Sfântu Gheorghe. Útő Gusztáv, artist plastic din Sfântu Gheorghe, în cartea sa intitulată „Arta Acționistă din Ținutul Secuiesc” oferă o imagine de ansamblu asupra mișcărilor în arta plastică din Sfântu Gheorghe, respectiv asupra integrării acestora în circuitul artistic european, precum și asupra efectului care a condus la „capitala culturală” de astăzi.

O scurtă trecere în revistă relevă faptul că arta acționistă a câștigat teren, la nivel mondial, începând cu anii 1950. În Transilvania despre acest gen de artă și despre activitatea a cinci mari centre ale acestuia: Timișoara, Târgu Mureș, Oradea, Cluj și Sfântu Gheorghe, putem să vorbim din anii 1960. Arta acționistă din Transilvania a îndeplinit un rol de ariergardă, asigurând „apărarea valorilor, conservarea și salvarea patrimoniului, prin dezvoltarea unor genuri artistice noi, prin explorarea și realizarea unor noi conexiuni”.¹⁹ În anul imediat următor schimbării regimului, a fost lansată inițiativa de artă acționistă care în următorul deceniu a evoluat astfel încât a devenit cel mai prestigios eveniment de artă contemporană din România. Printre antecedentele festivalului de performance AnnART, ca și în cazul tuturor mișcărilor importante, se numără apariția, în 1976, pe scena vieții artistice din Sfântu Gheorghe, a unui personaj carismatic, Baász Imre, în jurul căruia s-a format o mișcare artistică. La acest fapt s-a mai adăugat existența unui grup de artiști tineri cu inițiativă, respectiv o conducere locală mai deschisă, în comparație cu mentalitatea acelei epoci și, împreună, toate acestea au făcut posibilă realizarea la Sfântu Gheorghe a primei expoziții de artă contemporană din Transilvania, Medium '81. La schimbarea regimului care s-a produs în 1990, doar colectivul de artiști din Sfântu Gheorghe, alături de cel din Oradea, a știut să reacționeze în mod cuprinzător și, sub conducerea lui Baász Imre, a avut loc prima zi de performance la lacul Sfântu Ana, eveniment ce a stat mai târziu la baza organizării Festivalului de Artă Vie „AnnArt”. În opinia lui Útő Gusztáv, „AnnArt a jucat un rol extrem de important în Trei Scaune și din punct de vedere social și sociologic. Aceasta se datorează faptului că festivalul a putut să acopere, în același timp, mai multe lacune: a devenit o manifestare care a fost capabilă să îndeplinească nu doar cerințele culturale, ci și nevoile sociale [...] s-a dezvoltat o rețea regională și totodată internațională care a fost capabilă să integreze, ocazional sau pe o perioadă mai lungă, unii artiști și unele grupuri de artiști.”²⁰

---

¹⁹ Útő Gusztáv: Arta acționistă din Ținutul Secuiesc, Editura Sepsiszentgyörgy. 2014, p. 20.

²⁰ Idem, p. 29.

CAPITOLUL 3 – ANALIZĂ SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • la nivel național, cea mai mare sumă alocată de la bugetul local pentru cultură • 4 teatre, printre care un teatru de mișcare, un teatru românesc și un teatru de păpuși • în ceea ce privește vitalitatea culturală, ocupă locul 3, la nivel național • există posibilități pentru desfășurarea activității educative extrașcolare în mai multe instituții • ofertă universitară extinsă • orașul este caracterizat de o viață culturală bogată • este gazda unui festival de renume internațional • este orașul celui mai vechi festival de teatru din România • aproape toate domeniile ale artei se bucură de un anumit nivel de acoperire • mulțime de inițiative private care vizează înviorarea vieții culturale (KineDok, cinematograful 9D, Atelierul de Joacă Guzsalys, Filmclub etc.) • în oraș funcționează o trupă de teatru formată din elevi de renume internațional • viața civilă bogată pe plan cultural • grupuri non formale inițiază deseori activități pentru acoperirea lacunelor • produsele culturii tradiționale și cele ale culturii alternative sunt prezente deopotrivă în oraș • municipalitatea își ia atribuțiile în serios de a proteja patrimoniul • organizații și instituții dispuse la colaborare • orașul are o spiritualitate deschisă și capabilă de reînnoire • orașul dispune de un bogat patrimoniu cultural • conlucrare amplă în pregătirea proiectului Sfântu Gheorghe – Capitală Europeană a Culturii 2021 • centrul orașului în construcție • industria creativă începe să câștige teren în oraș 	<ul style="list-style-type: none"> • infrastructură culturală mediocră • utilitatea infrastructurii instituțiilor culturale este slabă sau mediocră • viața academică slabă (puține secții de calitate) • rezervă de forță de muncă insuficientă sau aproape inexistentă pentru unele meserii • conexiune slabă sau aproape inexistentă între sectorul antreprenorial și cel cultural • nivelul scăzut de cooperare între instituțiile de învățământ și cele culturale • nivel scăzut al lucrărilor de digitizare în cazul bibliotecilor și a altor instituții • număr scăzut al programelor care vizează alinierea socială a instituțiilor și organizațiilor culturale • sistemul local de licitare-ofertare-adjudecare nu încurajează nici o inițiativă pe termen lung • locuitorii orașului au un nivel scăzut de educație • există puține programe de intervenție socială (ex. pt. rezolvarea problemei de abandon școlar timpuriu) • nu există o strategie coordonată vizând incluziunea populației de romi • un nivel ridicat al ratei șomajului • foarte puține evenimente culturale se desfășoară în spații publice • specialiștii care activează în sectorul cultural au un nivel scăzut de cunoștințe în domeniul managementului și al marketingului • instituțiile culturale nu au o strategie adresată publicului • grad redus de frecvență a evenimentelor culturale • infrastructura turistică prezintă deficiențe • elementele patrimoniului arhitectural și natural nu sunt incluse în circuitul turistic • nu există pachete turistice foarte bine elaborate, bazate pe caracteristicile orașului • există puține spații dedicate artei și mai

<ul style="list-style-type: none"> • municipalitatea oraşului se angajează să organizeze şi să susţină multe evenimente culturale • tot mai multe programe sunt destinate copiilor, în cadrul evenimentelor culturale de amploare 	<ul style="list-style-type: none"> • puţine dispun de dotări corespunzătoare • instituţiile culturale nu au aproape deloc programe educaţionale sau programe destinate tinerilor • activităţile culturale sunt concentrate aproape în întregime în centrul oraşului • accesibilitatea instituţiilor şi a evenimentelor culturale este scăzută • nu există cinematograful sau centru de recreaţie
<p>OPORTUNITĂȚI</p>	<p>AMENINȚĂRI</p>
<ul style="list-style-type: none"> • localitate cu populație numeric majoritară maghiară și o minoritate românească semnificativă • în apropierea oraşului Sfântu Gheorghe există un sit arheologic • în apropierea oraşului Sfântu Gheorghe există un sit arheologic de importanță internațională (Ariușd din cultura Ariușd-Cucuteni-Tripolie) • programul Europa Creativă deschide noi oportunități de integrare în circuitul cultural • mulți artiști străini, de renume internațional, cunosc oraşul și au manifestat opinii pozitive față de acesta • vitalitatea culturală a oraşului este apreciată, în afara oraşului, ca fiind bună • mass-media de limbă maghiară din România relatează deseori despre evenimentele culturale organizate în oraş • existența condițiilor necesare pentru dezvoltarea turismului cultural • mulți dintre tinerii din Sfântu Gheorghe își continuă studiile la universități românești și europene de renume • există numeroase inițiativă civice în oraş, se constată o creștere a responsabilității sociale în rândul tinerilor 	<ul style="list-style-type: none"> • scade numărul populației, mai ales cel al tinerilor • reglementări contradictorii sau insuficient corelate în domeniul protejării patrimoniului cultural • reglementări neadecvate, lacunare în domeniul educației • codul CAEN este incomplet în ceea ce privește meșteșugurile populare • în urma retrocedărilor, problema sediilor instituțiilor culturale și educative devine discutabilă • legea protecției patrimoniului cultural nu este destul de cuprinzătoare și acestui domeniu nu i se asigură o finanțare adecvată • nu există o legislație cuprinzătoare în domeniul cultural în vigoare • nivelul redus al salariilor artiștilor din sectorul public • rata mare de migrație în rândul tinerilor cu studii superioare • lipsa unor investitori cu potențial, rămânerea în afara sferei de interes a acestora • oraşul este relativ departe de drumurile publice europene

CAPITOLUL 4 – MISIUNEA ȘI VIZIUNEA ORAȘULUI SFÂNTU GHEORGHE

Din strategia de dezvoltare generală a județului Covasna, precum și a orașului Sfântu Gheorghe rezultă în mod clar că sectorul cultural ar putea constitui locomotiva dezvoltării locale în cazul ambelor unități administrativ-teritoriale, o resursă care oferă acel avantaj comparativ al cărei exploatare ar putea reprezenta cheia în dezvoltarea așezării.

Viziunea este o imagine a unei așezări proiectată în viitor, într-o anumită perioadă de timp, în cazul nostru, în 2022. Viziunea reprezintă visul orașului Sfântu Gheorghe, obiectivul măreț pe care vrea să-l atingă în viitor și care oferă un răspuns întrebării: care este cea mai mare teamă a orașului?

Sfântu Gheorghe va deveni, în 2022, acel oraș mic²¹ din România în care se înregistrează cel mai mare nivel al calității vieții și care exploatează în întregime potențialul culturii în redresarea economiei, reunește o diversitate de culturi și identități și promovează cooperarea între diferitele culturi, generând o schimbare la nivelul întregii societăți. Va deveni un factor determinant în practicarea liberă și calitativă a expresiei artistice tradiționale și inovative, prin aceasta devenind un centru cultural de nivel european. Toate acestea le va face cu acceptarea diversității și cu eliberarea energiilor generatoare de valori și cu punerea în lumină a potențialelor conflicte și soluționarea acestora, pentru realizarea acestora apelând la ajutorul artelor și al culturii.

Rolul culturii în dezvoltarea economică de aproape două secole este în atenția cercetătorilor și a specialiștilor în științe sociale. În același timp, în aceste două secole, specialiștii s-au ocupat cu o intensitate variabilă cu problema privind rolul pe care-l joacă cultura în transformarea societății și, ca atare, în succesul proceselor și al structurilor economice.

Ságvári Bence, în teza sa de doctorat intitulată „Cultura și economia – Rolul valorilor în dezvoltarea economică – Teorie și empirie” definește trei mari epoci în evoluția științelor sociale, în ceea ce privește cultura în contextul dezvoltării economice. În acest context, cultura nu reprezintă mulțimea artelor, ci totalitatea tipurilor de comportamente sociale, a regulilor nescrise și a obiceiurilor societății. Prima parte tratează lucrările „clasicilor” (Weber, Sombart, Durkheim, Marx, Simmel), până după al Doilea Război Mondial.

Potrivit autorului, societatea, cultura și normele acesteia au un impact semnificativ asupra eficienței economice, adică, în termeni foarte simpli, cu cât este mai înapoiată cultural o regiune, cu atât mai greu se va dezvolta economic. În primele decade ale războiului rece, pe baza unor teorii ale clasicilor, s-a elaborat un model linear de dezvoltare economică și, potrivit conceptului, acest model trebuia să funcționeze oriunde în lume, indiferent de cultura societății respective. Sfârșitul secolului 20 și globalizarea au pus într-o nouă lumină cultura (în sensul sociologic al termenului) care pare incomensurabilă, normele și obiceiurile sociale, lucru ajutat în mare măsură și de dezvoltarea tehnologiilor info-comunicaționale. Beneficiul acestei ere care durează și până în prezent, se prezintă în abordarea interdisciplinară a științei, în convergența sau chiar suprapunerea domeniului de cercetare al economiștilor și al sociologilor. Începând din anii '80, câțiva reprezentanți al „noului val” care provine mai ales din America, au publicat studiile și au ținut prelegerile ale căror idee de bază era aceea că „succesul este garantat doar acolo unde sistemul dominant de valori al societății favorizează

²¹ Cu sub 100.000 de locuitori.

coeziunea societății, tendința societății de a înclina spre dreptate și progres, respectiv eliberarea energiilor creatoare ale oamenilor”²². Aceleași idei aparține și convingerea potrivit căreia nu acumularea de capital, „ci competența de inovare constituie mai degrabă o condiție, precum și »capitalul uman definit cultural«, care nu este altceva decât forța de muncă calificată, cu o etică și conduită profesională corespunzătoare. Pornind de la această idee, cea mai mare greșală pe care o poate comite o țară în condiții de concurență economică este izolarea intelectuală.”²³

Prin prezentul document, Primăria municipiului Sfântu Gheorghe, instituțiile culturale și educative, organizațiile nonprofit, grupurile formale și nonformale, actorii culturali din oraș își afirmă angajamentul pentru dezvoltarea culturală a orașului Sfântu Gheorghe.

Strategia de dezvoltare culturală conține acele directive redată în axele prioritare ale strategiei care servesc la realizarea viziunii formulate mai sus.

Misiunea orașului Sfântu Gheorghe în dezvoltarea culturală este aceea de a-și extinde infrastructura culturală, de a contribui la sporirea potențialului creativ al educației și al învățământului și la îmbunătățirea cunoștințelor angajaților sectorului cultural, de a proteja patrimoniul cultural arhitectural și imaterial al orașului și al zonei înconjurătoare într-un mod profesionist și la un nivel ridicat de calitate, respectiv să faciliteze revitalizarea și transmiterea acestora către generația tânără, să reducă inegalitățile sociale, prin utilizarea forței unificatoare a culturii și a artelor, să conștientizeze și să sporească rolul culturii în redresarea economică, printre altele, prin sporirea atractivității orașului și a regiunii înconjurătoare, precum și aceea să continue demersurile începute în anul 2015 în scopul candidării orașului la titlul de Capitală Europeană a Culturii.

Prin implementarea obiectivelor strategice cuprinse în prezentul document, orașul Sfântu Gheorghe are șanse reale să devină cel mai locuibil oraș din Ținutul Secuiesc în așa fel, încât să devină o locomotivă a economiei nu doar pentru așezările rurale din sfera sa de influență, ci și pentru așezările județelor Covasna și Harghita, să devină o reședință atractivă pentru tinerii din Transilvania și, depășind dezavantajele sale actuale, să se integreze în rândurile orașelor competitive din România.

Orașul Sfântu Gheorghe dorește să atingă aceste obiective prin 6 axe prioritare care cuprind domeniile de intervenție și programele operative aferente. Totalitatea acestora arată direcția în care orașul Sfântu Gheorghe trebuie să se îndrepte în următorii 7 ani, în domeniul culturii.

---

²² Ságvári Bence: „Cultura și economia – Rolul valorilor în dezvoltarea economică – Teorie și empirie”, pag. 25, nota de subsol 22.

²³ Idem, pag. 26.

Sistemul obiectivelor strategiei de dezvoltare culturală a municipiului Sfântu Gheorghe

Viziune

Sfântu Gheorghe va deveni, în 2022, acel oraș mic din România, în care se înregistrează cel mai mare nivel al calității vieții și care exploatează în întregime potențialul culturii în redresarea economiei, reunește o diversitate de culturi și identități și promovează cooperarea între diferitele culturi, generând o schimbare la nivelul întregii societăți. Va deveni un factor determinant în practicarea liberă și calitativă a expresiei artistice tradiționale și inovative, prin aceasta devenind un centru cultural de nivel european. Toate acestea le va face cu acceptarea diversității și cu eliberarea energiilor generatoare de valori și cu punerea în lumină a potențialelor conflicte și soluționarea acestora, pentru realizarea acestora apelând la ajutorul artelor și al culturii.

Obiective strategice

Dezvoltarea sectorului cultural

Revizalizarea patrimoniului cultural

Creșterea rolului culturii în învioarerea economiei

Priorități

Prioritatea I:

Dezvoltarea infrastructurii culturale

Prioritatea II:

Dezvoltarea resurselor umane

Prioritatea III:

Protejarea patrimoniului arhitectural și cultural

Prioritatea IV:

Integrarea culturii în dezvoltarea economică

Prioritatea V:

Eliminarea dezavantajelor sociale prin intermediul culturii

Prioritatea VI:

Capitala Europeană a Culturii, 2021 – continuarea schimbării

Domenii de intervenții

1.1. Modernizarea infrastructurii instituționale pentru activități culturale

1.2. Extinderea infrastructurii instituționale pentru activități culturale

1.3. Facilitarea accesibilității evenimentelor culturale

2.1. Creșterea nivelului de pregătire în sectorul cultural

2.2. Programe educaționale artistice și culturale pentru dezvoltarea creativității

2.3. Implicarea tinerilor, la scară largă, în activitatea de creație

2.4. Consolidarea organizațiilor civile culturale și educationale

3.1. Cartografierea, ocrotirea și restaurarea patrimoniului construit și natural

3.2. Cartografierea și ocrotirea patrimoniului imaterial

3.3. Digitalizarea patrimoniului material și imaterial și dezvoltarea accesibilității acestora, la scară largă

4.1. Dezvoltarea turismului cultural

4.2. Dezvoltarea industriei creative și întreprinderilor culturale start-up

4.3. Realizarea unei colaborări intersectoriale între sectorul cultural și sfera antreprenorială, în scopul creării unui mediu de afaceri inovativ

5.1. Programe educaționale și culturale menite să reducă dezavantajele sociale

5.2. Creșterea accesului la cultură al grupurilor dezavantajate

5.3. Consolidarea ONG-urilor având ca obiect de activitate integrarea socială în scopul dezvoltării programelor de incluziune socială

6.1. Consolidarea coeziunii sociale

6.2. Extinderea ofertelor culturale inovatoare și creative

6.3. Dezvoltarea obiceiurilor de consum cultural

1. Axa prioritară I – Dezvoltarea infrastructurii culturale

Dintre eforturile și măsurile de dezvoltare a culturii, cele cu caracter infrastructural reprezintă o intervenție minimă, la fel ca și de exemplu planurile referitoare la drumuri, poduri, străzi etc. din strategia de dezvoltare generală a oricărei localități. Nici un fel de dezvoltare nu poate fi imaginat fără îndeplinirea cerințelor elementare.

Evaluările și consultările care au reprezentat primul pas în elaborarea strategiei culturale ale orașului Sfântu Gheorghe demonstrează faptul că, deși orașul are o viață și o ofertă culturală bogată, peste media națională, infrastructura de fond care deservește sau susține acestea este departe de a fi cea optimă și care ar reprezenta o condiție pentru oferirea serviciilor de calitate.

Fiecare dintre cele 24²⁴ de instituții culturale care funcționează în oraș dispune de sediu propriu și de spații destinate activităților culturale, însă starea și dotarea actuală necorespunzătoare a acestor locații nu oferă un mediu adecvat pentru organizarea unor evenimente de un nivel calitativ mai ridicat și cu o participare mai largă.

După prelucrarea chestionarului de culegere a datelor privind dotarea infrastructurală a instituțiilor culturale din Sfântu Gheorghe, în linii mari, se pot evidenția următoarele aspecte:

- există numeroase spații expoziționale, care pot primi între 15–100 vizitatori/sală concomitent;
- există spații destinate altor tipuri de activități, de tip cultural-educativ, care pot primi între 15–150 participanți/activitate;
- există spații pentru spectacole, care pot primi de la 60 până la maxim 400 de spectatori, în cea mai bună situație;
- aproape toate spațiile destinate activităților culturale necesită îmbunătățiri, renovări și dotări cu aparatură specifică;
- majoritatea spațiilor destinate publicului NU sunt prevăzute cu rampe de acces sau alte mijloace pentru persoane cu dizabilități motorii;
- spațiile destinate activităților interactive cu public nu sunt nici pe departe suficiente;
- nu există spații de primire proprii pentru invitați, voluntari, specialiști sosiți pentru schimburi de experiență, stagii, spectacole, lecții deschise sau alte evenimente organizate în colaborare;
- nu există spații de așteptare, de relaxare, de tip cafenea;
- nu există suficiente amenajări de tip Museum/Souvenir Shop;
- există spații care pot fi extinse sau a căror funcționalitate poate fi schimbată dacă se găsesc noi spații pentru birouri, astfel încât ar crește capacitatea de primire a publicului și de organizare a evenimentelor culturale și cultural-educative;
- nu există spații în aer liber amenajate pentru activități cultural-educative, dar există posibilitatea amenajării acestora;
- majoritatea organizațiilor chestionate sunt prezente în mediul virtual prin pagini web proprii, pe rețelele sociale și altele asemenea; paginile web nu sunt însă actualizate și sunt, în general, realizate într-o singură limbă (română sau, majoritar, maghiară – sunt astfel inaccesibile publicului larg și, în special, turiștilor; sunt foarte puține paginile cu informații în limba engleză).

²⁴ Câteva dintre acestea se află în proprietate privată sau își desfășoară activitatea în cadrul unei organizații nonprofit, respectiv se află în subordinea consiliului județean sau a ministerului de specialitate, însă sediul lor se află în Sfântu Gheorghe și majoritatea activităților se concentrează în acest oraș.

- există un număr relativ mare de activități cultural-educative derulate de organizațiile chestionate, care însă nu este suficient în raport cu numărul de locuitori ai orașului, respectiv cu cererea înregistrată la ultimele sondaje;
- majoritatea organizațiilor dispun de conexiune la internet și pot oferi publicului acces la acesta;
- toate organizațiile au colaborări importante atât la nivel local, regional și național cât și internațional, având posibilitatea de a atrage actori culturali importanți. Împreună cu aceștia nivelul calitativ al ofertei culturale crește de la an la an;
- organizațiile culturale au nevoie de sprijin în ceea ce privește dotarea acestora cu tehnică și tehnologie de ultimă oră (asigurând interactivitatea acestora, pătrunderea lor în mediul virtual, utilizarea noilor media atât de apreciate de publicul contemporan etc.) și dezvoltarea de servicii în acest sens;
- un aspect extrem de important este asigurarea accesului publicului, în spațiile proprii ale fiecărei organizații culturale, la internet. Publicul contemporan este unul foarte activ în mediul virtual, ancorat în acesta. Oferirea acestei facilități asigură o plus-valoare ofertei culturale existente, creând un mediu confortabil pentru public;
- organizațiile culturale au nevoie rapidă de sprijin în ceea ce privește vizibilitatea și activitatea lor în mediul virtual, pornind de la crearea unor simple pagini de internet, trilingve, și ajungând la crearea unor aplicații mobile care să aducă plus valoare produselor culturale oferite publicului. Prezența în mediul on-line ar asigura o mai bună vizibilitate a programelor și proiectelor realizate și ar face posibilă întocmirea rapidă și facilă a unui calendar cultural al municipiului.

Axa prioritară care vizează dezvoltarea infrastructurii culturale își propune să realizeze obiectivele strategiei prin trei domenii de intervenție și programele operaționale aferente.

Domeniul de intervenție 1.1 – Modernizarea infrastructurii instituționale pentru activități culturale

Justificare: Orașul Sfântu Gheorghe găzduiește 3 teatre (Teatrul „Tamási Áron”, Teatrul de mișcare M Studio, Teatrul „Andrei Mureșanu”), un ansamblu profesionist de dansuri (Ansamblul de dansuri „Trei Scaune”), 6 muzee (Muzeul Național Secuiesc, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Prima Școală Românească din Sfântu Gheorghe – secție MNCR, Muzeul Cinegetic – ONG, Casa memorială a victimelor regimului comunist – ONG, Muzeul Spiritualității Românești – ONG), 7 spații expoziționale (Spațiul Expozițional de Artă Contemporană MAGMA, Centrul Artistic Transilvănean, Galeriile de Artă „Gyárfás Jenő”, Casa Memorială „Gyárfás Jenő”, Casa cu Arcade Uniunea Artiștilor Plastici din România, Filiala Sfântu Gheorghe, Spațiul Expozițional Köntés – privat, Casa Míves – ONG), o bibliotecă de interes județean (Biblioteca Județeană „Bod Péter”) și filiala acesteia, 1 teatru de păpuși (Teatrul de păpuși „Cimborák”) și 5 centre/case de cultură (Casa de Cultură „Kónya Ádám”, Centrul de Cultură al Județului Covasna, Direcția județeană pentru Cultură Covasna – Ministerul Culturii, Direcția Județeană Covasna a Arhivelor Naționale – Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Ecleziastic de Documentare Mitropolit „Nicolae Colan” – Episcopia Ortodoxă a Covasnei și Harghitei, Casa de Cultură a Sindicatelor – drept de proprietate neclar).

În privința populației orașului, aceasta reprezintă o dotare destul de bogată, dar simplul fapt al existenței clădirilor și al instituțiilor care funcționează în acestea nu garantează dezvoltarea. Pentru ca oferta culturală a orașului să fie inclusă în circuitul cultural european și

pentru ca aceasta să deservească nevoile unui public mai larg, este nevoie ca prioritare să devină acele investiții care asigură funcționarea neîngrădită a instituțiilor culturale.

Un aspect care nu trebuie deloc neglijat se referă la exprimarea respectului față de activitatea creatorilor din diverse domenii, respect care este reflectat cel mai bine, printre altele, de optimizarea condițiilor de muncă.

Programul operativ 1.1.1 – Modernizarea dotării exterioare a infrastructurii menite să sprijine crearea unei oferte culturale de nivel înalt

Obiective operaționale:

- schimbarea tâmplăriilor (uși, ferestre), îmbunătățirea izolației termice și fonice;
- reabilitarea și modernizarea utilităților generale;
- renovarea acoperișurilor;
- schimbarea geamurilor Spațiului Expozițional de Artă Contemporană MAGMA cu unele care se deschid;
- reabilitarea integrală a Sălii Studio a Teatrului „Tamási Áron”.

Programul operativ 1.1.2 – Modernizarea dotării interioare a infrastructurii menite să sprijine crearea unei oferte culturale de nivel înalt

Obiective operaționale:

- amenajarea unor sisteme de depozitare și magazii moderne;
- instalarea unor sisteme moderne de control al accesului (cu cartelă);
- zugrăvirea interioară a clădirilor și spațiilor;
- modernizarea echipamentelor de birou și al parcului de calculatoare;
- reabilitarea sălilor de spectacole: prelungirea scenei inițiale, amenajarea sălii de spectacole în formă de amfiteatru, reparații la podeaua sălii, achiziționare de pardoseală de balet;
- modernizarea echipamentelor de sonorizare și lumini;
- realizarea unui sistem de climatizare, asigurarea ventilației corespunzătoare a atelierelor și magaziilor fișele de evaluare.

Domeniul de intervenție 1.2 – Extinderea infrastructurii instituționale pentru activități culturale

Datele și informațiile pentru evaluarea situației și a nevoilor colectate în procesul de pregătire al strategiei, precum și consultările cu actorii culturali ai orașului au evidențiat acele domenii care necesită îmbunătățiri considerabile pentru ca oferta culturală a orașului care se adresează nevoilor și aspirațiilor cetățenilor să fie de o calitate superioară.

Aproape toate instituțiile culturale duc lipsă de spații, multe dintre ele, de exemplu Studio M, Ansamblul de Dansuri „Trei Scaune” sau Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni nu au spații administrative corespunzătoare, iar acolo unde există aceste spații, desfășurarea corespunzătoare a activității este împiedicată de parcul de calculatoare învechit și lipsa internetului. Problema lipsei spațiilor de depozitare este prezentă la majoritatea instituțiilor. Condițiile de muncă sunt, în cel mai bun caz, primitive, artiștii lucrează în condiții care de multe ori stingheresc procesul creator, iar spațiile folosite în comun de mai multe instituții conduc la conflicte și la un stil de muncă risipitor de energii. Lipsa amenajărilor utilitare moderne și a echipamentelor de protecția muncii pun în pericol sănătatea și siguranța creatorilor, acest fapt fiind în detrimentul creației artistice.

Deci, domeniul de intervenție vizând extinderea infrastructurii instituționale pentru activități culturale are ca scop asigurarea condițiilor pentru ca, pe de o parte, instituțiile care au partea leului (dezvoltarea activității organizațiilor nonprofit și a grupurilor nonformale, cap. axei prioritare II) în revigorarea vieții culturale să-și poată asuma răspunderea pentru îndeplinirea la un nivel înalt a sarcinilor de serviciu public și ca aceste structuri să aibă capacitatea să creeze produse de calitate adresate unui public mai larg, pe de altă parte.

Programul operativ 1.2.1 – Asigurarea condițiilor necesare pentru desfășurarea activității

Obiective operaționale:

- Separarea spațiilor destinate creației artistice de cele administrative: amenajarea unor birouri proprii și dotarea acestora
- Asigurarea accesului la internet de mare viteză și performanță wireless
- Instalarea unor sisteme de supraveghere și securitate în spațiile de lucru
- Achiziționarea echipamentelor tehnice necesare activității de creație artistică
- Construirea unui lift în vederea facilitării manipulării decorului și obiectelor de artă
- Asigurarea echipamentelor de protecția muncii
- Crearea unui sistem de coordonare adecvat pentru instituțiile cu activitate artistică
- Crearea unui sistem de comunicare internă pentru regizorii tehnici
- Asigurarea echipamentelor de protecția muncii
- Amenajarea unor vestiare și cabine de duș pentru actori în instituțiile cu activitate artistică
- Amenajarea unor săli de repetiții suplimentare și dotarea corespunzătoare a acestora

Programul operativ 1.2.2 – Modernizarea dotării interioare a infrastructurii instituționale menite să sprijine crearea unei oferte culturale de nivel înalt

Obiective operaționale:

- Extinderea dotării cu echipamente de legătorie a Bibliotecii Județene „Bod Péter”, în parteneriat cu Consiliul Județean Covasna
- Achiziționarea unui autovehicul destinat transportului obiectelor de artă și al personalului
- Reabilitarea sălilor de spectacole, schimbarea pieselor de mobilier destinate șezutului
- Îmbunătățirea dotării cu echipamente de iluminat și sonorizare

Programul operativ 1.2.3 – Extinderea spațiilor destinate activității culturale

Obiective operaționale:

- Amenajarea, transformarea mansardelor, crearea unor spații multifuncționale
- Construirea/amenajarea unor spații adecvate pentru găzduirea și prezentarea activităților de creație artistică
- Extinderea clădirii Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni cu spații de depozitare și administrative, respectiv efectuarea intervențiilor necesare organizării unor evenimente în aer liber
- Finalizarea coridorului ce va lega clădirile Teatrului „Tamási Áron” și cea a Studioului Trei Scaune
- Construirea de magazine, amenajarea unor spații de depozitare pentru decoruri și recuzite
- Amenajarea de spații adecvate pentru organizarea unor evenimente culturale în aer liber

- Construirea, în parteneriat cu Consiliul Județean Covasna, a sălii de evenimente planificate pentru Biblioteca Județeană „Bod Péter”, respectiv a Secției carte de artă și informare audio vizuală, o secție nou înființată a bibliotecii

Domeniul de intervenție 1.3 – Facilitarea accesibilității evenimentelor culturale

Facilitarea accesibilității evenimentelor culturale este poate cea mai complexă problemă în tematica dezvoltărilor infrastructurale. Rezultatele sondajelor realizate după teste elaborate de instituțiile culturale înșiși (deci, evaluările nu sunt exhaustive și profesionale) arată că gradul de frecvență a instituțiilor culturale nu este mai mică decât media națională. În schimb, pe parcursul discuțiilor și consultărilor, reprezentanții instituțiilor culturale au atras atenția elaboratorilor strategiei că aceste date nu reflectă pe deplin realitatea, deoarece consumul cultural din orașul Sfântu Gheorghe se caracterizează prin faptul că doar un grup de 1000-1500 de persoane formează populația consumatoare de cultură și la evenimentele din spațiul cultural-artistic întâlnim aceleași chipuri. Același aspect se poate observa în fiecare dintre orașele mici din împrejurime, mulți dintre conducătorii instituțiilor culturale au evidențiat eșecul încercărilor de a se adresa unui public cât mai larg, fapt ce reprezintă principala problemă în activitatea lor. Prezentul document strategic abordează acest fenomen dintr-o perspectivă multiplă: în cele cuprinse la domeniul de intervenție 1.3 încercăm să stabilim care sunt intervențiile necesare în infrastructură pentru sporirea consumului cultural. Același domeniu vizează, de asemenea, obiectivele operaționale care încearcă să demareze procesul de transformare din partea „oferanților”, adică să se găsească soluții pentru ca instituțiile culturale să „atingă” potențialul consumator de cultură și să se adreseze acestuia.

Programul operativ 1.3.1 – Creșterea gradului de accesibilitate online a conținutului ofertelor culturale

Obiective operaționale:

- Dezvoltarea paginilor web proprii ale instituțiilor culturale și a celor pe rețelele de socializare, accesibilizarea informației în trei limbi: maghiară, română și engleză;
- Asigurarea accesibilității online a ofertelor: difuzarea unor noi conținuturi pe paginile web, extinderea posibilității achiziționării online a билетelor;
- Asigurarea condițiilor necesare pentru realizarea unor activități culturale interactive cu publicul.

Programul operativ 1.3.2 – Creșterea gradului de accesibilitate fizică a ofertei culturale

Obiective operaționale:

- Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la obiectivele culturale: lift, rampe de acces, toalete special amenajate;
- Accesibilizarea paginilor web pentru asigurarea accesării acestora de către persoanele cu handicap vizual;
- Accesibilizarea ofertei culturale și pentru vizitatorii surzi sau cu deficiențe de auz;
- Amenajarea, în apropierea locațiilor evenimentelor culturale, a unui spațiu pentru parcare bicicletelor.

Programul operativ 1.3.3 – Introducerea unor îmbunătățiri necesare pentru a se putea adresa unui segment cât mai larg al publicului consumator de cultură

Obiective operaționale:

- Reorganizarea activității Biroului de Organizare și Coordonare Evenimente Culturale, extinderea activității, prin dezvoltarea de conținut nou;
- Amenajarea unor spații de protocol și camere de oaspeți pentru invitații sosiți la evenimente culturale;
- Introducerea, pe durata unor evenimente culturale de amploare, a serviciului de supraveghere a copiilor.

2. Axa prioritară II – Dezvoltarea resurselor umane

În cercurile de specialitate, dar și în rândul factorilor de decizie este o concepție larg acceptată că încurajarea, facilitarea și sprijinirea creației și a inovării, respectiv asigurarea libertății creației artistice sunt condiții indispensabile pentru dezvoltarea durabilă a unei comunități. Creativitatea ca o caracteristică a personalității este o condiție esențială a creației artistice, a realizării produselor culturale, dar este o condiție indispensabilă și pentru inovare. Fără creativitate nu există inovare, iar fără inovare nu există progres și evoluție, dar cu toate acestea, creativitatea este un „domeniu de activitate” al culturii.

Din acest motiv, sprijinirea creației și a inovării se află în centrul politicilor europene, se înțelege conexitatea dintre capacitatea de a ieși din „cutie” și procesele inovative și inventarea de noi produse. Fără inovare nu se va putea realiza dezvoltarea inteligentă, precum strategia Europa 2020.

A devenit un lucru evident că acele țări/regiuni se pot dezvolta dinamic care sunt în stare să exploateze energiile creative ale populației, sunt capabile să valorifice creativitatea înăscută a copiilor și tinerilor, pot asigura artiștilor condiții adecvate de creație și sunt capabile să dezvolte sectorul cultural.

Creativitatea ca activitate intelectuală și ca o bogăție inepuizabilă a unei națiuni/comunități reprezintă punctul de conexiune dintre politicile culturale, educaționale, economice și sociale. Cu alte cuvinte, creativitatea constituie baza fiecărei activități progresive care se reflectă și în dezvoltarea macroeconomică.

Creativitatea este rezultatul diferitelor conexiuni dintre competențe și mediu, adică este produsul coerenței dintre aptitudinile individuale și contextul social. În consecință, politicile menite să faciliteze dezvoltarea liberă a creației și a inovării devin deosebit de importante.

Domeniul de intervenție 2.1 – Creșterea nivelului de pregătire în sectorul cultural

Conferința generală a UNESCO de la Belgrad din 27.10.1980 a adoptat recomandarea privind Statutul artistului, potrivit căreia „artistul joacă un rol important în viața și evoluția societății și că el ar trebui să aibă posibilitatea de a contribui la dezvoltarea societății ca orice alt cetățean, care-și exercită responsabilitățile, păstrând în același timp inspirația creatoare și libertatea de exprimare”.²⁵

²⁵ Strategia sectorială în domeniul culturii și patrimoniului național pentru perioada 2014–2020.

În același text se stabilește definiția artelor care sunt, și ar trebui să fie, o parte integrantă a vieții și că este necesar și adecvat ca guvernele să contribuie la crearea și susținerea unui climat de încurajarea libertății de exprimare artistică. Potrivit aceluiași document, prin „artist” se înțelege orice persoană care creează sau re-creează opere de artă, care consideră că arta sa este o parte esențială a vieții, iar opera creată contribuie la dezvoltarea artei și culturii. Artistul este cel care cere să fie recunoscut ca un atare, indiferent dacă este asociat sau nu unor relații de muncă în acest domeniu, și își câștigă cea mai mare parte a existenței ca urmare a exercitării acestei profesii.

Această definiție este ușor diferită de cea tradițională acceptată în România, definiție de sorginte comunistă, conform căreia artist era considerat doar cel care deținea o diplomă oficială de la una din formele de învățământ artistic de specialitate și era angajat pe o funcție recunoscută ca făcând parte din sistemul culturii.

Efectivul de resurse umane din sectorul cultural al orașului Sfântu Gheorghe a fost analizat în studiul care a evaluat vitalitatea culturală, din 2010, respectiv de chestionarul care a fost elaborat în cadrul prezentei strategii, acesta referindu-se în mod specific, pe de o parte, la numărul lucrătorilor (angajați, lucrători plătiți după prestație, voluntari) și, pe de altă parte, la numărul lucrătorilor care prestează activități cultural-educative.

În cazul primului document, resursele umane au fost una dintre cele 6 categorii de indicatori pe baza cărora s-a acordat punctaj, iar studiul a relevat că efectivele de resurse umane implicate sunt reduse numeric, indicatorii referitori la acestea prezentând valori sub media națională. Excepție face indicatorul privind numărul de profesori din învățământul liceal, însă valoarea acestuia nu este suficient de mare pentru a putea conduce la un indice parțial al resurselor umane peste media celorlalte centre urbane. Din păcate studiul nu abordează pregătirea profesională a resursei umane, aceste informații au fost colectate de laboratorul strategiei, pe parcursul consultărilor efectuate.

O analiză asupra pregătirii profesionale a personalului din sectorul cultural este necesară, din mai multe puncte de vedere, deoarece în această sferă intră, cu excepția personalului managerial, personalul administrativ, cel specializat în relații publice și persoanele care lucrează în diferite domenii de specialitate, precum și – ca o categorie separată – creatorii, artiștii înșiși.

Instituțiile culturale din Sfântu Gheorghe sunt conduse de către artiști de renume, recunoscuți pentru competența lor profesională și care, de-a lungul anilor, au dobândit o bogată experiență managerială, fapt ce se datorează mai degrabă dorinței de a ști, de a explora și de a descoperi, decât activităților didactice care vizează specializarea profesională suplimentară. În sectorul cultural, se constată un mare deficit de manager în România, dar în același timp se remarcă o lipsă vizibilă de interes din partea părților interesate și a structurilor publice deopotrivă. Cu excepția unor încercări stângace ale unor universități de a include în programă cursuri de management cultural, în acest domeniu nu există programe educaționale care să asigure diplome de studii recunoscute de stat.

În același timp, lucrătorii din sectorul cultural viziunea este atât de limitat din cauza restricțiilor operaționale cu care se confruntă instituțiile pe care le au condus la această profesie nu a fost o cerere masivă de către operatorii culturali. În același timp, managerii din sectorul cultural au o viziune atât de limitată datorită constrângerilor operaționale cu care se confruntă instituțiile pe care le conduc, încât pentru această profesie nici nu s-a înregistrat o cerere masivă din partea actorilor culturali. Cu toate acestea, este o convingere a orașului Sfântu Gheorghe că însușirea competențelor profesionale necesare organizării activității instituțiilor culturale va contribui în mod clar la organizarea unei vieți culturale la standarde ridicate.

Asigurarea accesului comunității la cultură nu trebuie să se limiteze doar la procesul de creație și nici la asigurarea cadrului instituțional. Este necesar ca accesul la cultură să fie

realizat printr-o varietate de metode, instrumente și în consecință cultura să ajungă la un public cât mai diferit și cât mai larg. Un element fundamental și determinant în acest proces constituie comunicarea.

Printr-o abordare holistică, transparența și eficiența procesului de comunicare sunt asigurate în cazul în care aspectele legate de sistemele de comunicare din cadrul instituțiilor culturale sunt clarificate, precum și dacă rețeaua de comunicare dintre instituție și partenerii săi externi funcționează fără probleme și în mod consecvent, respectiv dacă instituția ajunge la publicul său printr-o comunicare clară și vie și îi transmite acestuia mesaje adecvate.

Barta Mónica, specialist în comunicare, șef Birou de Comunicare și Imagine, coordonează activitatea de comunicare a instituției deja de 6 ani, respectiv promovează evenimentele culturale organizate în oraș care se bucură de sprijinul financiar al autorităților locale. Experiența ei arată că instituțiile culturale se confruntă cu deficiențe semnificative în domeniul comunicării, ceea ce se datorează lipsei specialiștilor în acest domeniu. Sistemul de salarizare scăzut constituie o barieră majoră în procesul de angajare a specialiștilor, dar și faptul că aceste instituții nu au realizat până acum că pentru funcționarea unui sistem eficient de comunicare pregătirea profesională este indispensabilă. Un al treilea factor în această problemă îl constituie faptul că, în Ținutul Secuiesc și în Transilvania, comunicarea și relațiile publice au fost relativ recent introduse în sfera educației, astfel – deși există un număr destul de mare de absolvenți – acești tineri au puțină experiență profesională.

Deși Sfântu Gheorghe ocupă un loc fruntaș la nivelul Ținutului Secuiesc, în domeniul comunicării privind programele culturale, dar la nivelul instituțional se constată multe deficiențe, cum ar fi lipsa cunoștințelor conceptuale, cartarea necorespunzătoare a mijloacelor de comunicare în masă și cunoașterea lor neadecvată sau deficiențele care apar în procesele ascendente și coerente de planificare.

Programul operativ 2.1.1 – Dezvoltarea competențelor manageriale și de organizare al personalului din sectorul cultural

Obiective operaționale:

- Dezvoltarea competențelor manageriale al personalului cu funcții de conducere din sectorul cultural;
- Dezvoltarea cunoștințelor persoanelor care lucrează în sectorul cultural și au ca obiect de activitate derularea evenimentelor culturale;
- îmbunătățirea cunoștințelor legate de monitorizarea și accesarea fondurilor ale personalului din sectorul cultural, în special ale artiștilor independenți sau ale grupărilor de artiști.

Programul operativ 2.1.2 – Dezvoltarea cunoștințelor în domeniul marketingului și comunicării al personalului din sectorul cultural

Obiective operaționale:

- organizarea unor cursuri de formare profesională / sprijinirea participării la programele de formare profesională a personalului de conducere și a celui din domeniul comunicării;
- alocarea de la bugetul anual al instituțiilor culturale a unor fonduri destinate angajării unui specialist în comunicare;
- elaborarea unui plan de comunicare și conexarea acestuia la prezentarea privind programul anual;
- facilitarea unei colaborări mai strânse între instituțiile culturale și Biroul de Comunicare și Imagine;

- elaborarea condițiilor unei colaborări între Biroul de Comunicare și Imagine și Biroul de Organizare și Coordonare Evenimente Culturale;
- elaborarea unui pachet de comunicare de bază care este disponibil gratuit pentru fiecare instituție culturală.

Programul operativ 2.1.3 – Crearea oportunităților de dezvoltare profesională pentru creatori și artiști

Obiective operaționale:

- organizarea cursuri de pedagogie muzeală, bibliotecar, curator, specialist în domeniul istoriei artei, ghid de specialitate etc.;
- sprijinirea organizării unor workshopuri, cursuri pentru artiști, instituirea unor burse pentru creatori;
- lansarea unor programe de rezidențe de creație;
- înființarea unor grupări pentru apărarea intereselor artiștilor;
- îmbunătățirea cunoștințelor de protecția muncii și celor juridice în rândurile creatorilor.

Domeniul de intervenție 2.2 – Programe educaționale artistice și culturale pentru dezvoltarea creativității

Rețeaua EURYDICE de informare asupra educației din Comunitatea Europeană este coordonată de Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură a UE din cadrul Comisiei pentru cultură și educație a Parlamentului European. Obiectivul rețelei este îmbunătățirea cooperării europene, în rândul țărilor membre, în domeniul educației pe tot parcursul vieții.

Includerea educației artistice și culturale și a artelor în general în sistemul de învățământ a parcurs o cale lungă la nivelul Uniunii Europene. Demersurile în acest sens își au începuturile în anul 2006, în cadrul unei conferințe internaționale când Austria se afla la cârma Consiliului Uniunii Europene. Atunci s-a discutat pentru prima dată despre importanța promovării educației artistice și culturale. Această discuție a fost urmată de apariția anuală a câte unui document, uneori chiar a unor propuneri la nivelul UE, cu privire la modalitatea în care s-ar putea dezvolta sistemele de învățământ național astfel încât să includă în politicile lor, ca elemente de bază, creativitatea, simțul artistic, libertatea de gândire și creație.

Astfel a apărut, în anul 2009, sub îngrijirea Agenției Executive pentru Educație, Audiovizual și Cultură și a Eurydice documentul intitulat „Educația artistică și culturală în școala europeană”, în contextul în care anul 2009, printre altele, a fost numit și *anul european al creativității și inovației*.

Raportul Comisiei pentru cultură și educație a Parlamentului European din anul 2009 privind studiile în domeniul artei în Uniunea Europeană²⁶ este completat de o propunere de rezoluție, care cuprinde un număr mare de obiective și propuneri la nivelul țărilor membre cu privire la educația artistică și culturală. Înainte de a prezenta obiectivele în sine, sunt citate părți din Rezoluție, cât și o Expunere de motive, care fac referire la necesitatea educației culturale: „societățile noastre eterogene și cu caracter multicultural au consolidat valoarea rolului culturii și a bogăției oferite de diversitatea sa, esențiale pentru îmbunătățirea conviețuirii dintre popoare și culturi diferite. Astfel, într-un context caracterizat de o mobilitate mai mare a cetățenilor, educația în domeniul culturii a devenit un factor important

²⁶<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2009-0093+0+DOC+XML+V0//HU>

pentru păstrarea identității și promovarea înțelegerii interculturale și interconfesionale...”²⁷ Educația artistică contribuie la dezvoltarea acelei resurse umane de care națiunile au atâtă nevoie în exploatarea și valorificarea moștenirilor culturale naționale. Tot educația artistică este cea care ajută oamenii să descopere diversitatea formelor de expresie culturală, să își dezvolte sensibilitatea față de acestea, contribuind la descoperirea gustului pentru artă și cultură. Aminteam în capitolele introductive ale prezentei strategii de fenomenul de globalizare care a produs mari modificări la nivelul pieței forței de muncă. Astfel, educația artistică și culturală contribuie semnificativ la dezvoltarea adaptabilității, flexibilității, creativității și spiritului inovator, caracteristici de care trebuie să dea dovadă în mod obligatoriu toți cei care își caută astăzi un loc de muncă. Această tendință apare în politicile educaționale a numeroase state, în special în contextul în care creativitatea și inovația conduc la dezvoltare tehnologică, aceste caracteristici căpătând astfel un rol de stimulator economic.

Plecând de la cele mai sus-amintite, am ales câteva dintre propunerile formulate de Comisie în Raportul și Rezoluția menționate:

- educația artistică trebuie să fie o componentă obligatorie a programelor de învățământ în toate etapele de școlarizare, pentru a promova democratizarea accesului la cultură;
- este importantă utilizarea resurselor oferite de noile tehnologii ale comunicației și informației și a internetului drept canale ale unui învățământ modern și adaptat perioadei moderne, atunci când se introduce dimensiunea artei în programele școlare;
- predarea istoriei artei trebuie să includă și întâlniri cu artiștii cât și vizitarea locurilor importante din punct de vedere cultural, astfel încât să trezească curiozitatea și să inducă reflecția din partea elevilor/studentilor.

Studiul intitulat „Educația artistică și culturală în școala europeană” cuprinde rezultatele cercetării programelor școlare a statelor membre din perspectiva educației artistice și culturale, efectuată pe baza a câteva întrebări-cheie. Una dintre acestea a avut ca obiectiv stabilirea necesității educației artistice, scopul și motivele care stau la baza acesteia. Redăm în cele ce urmează lista completă a scopurilor și obiectivelor planului de învățământ artistic și cultural, formată din următoarele elemente:

- Deprinderi, cunoștințe și înțelegere artistică
- Apreciere critică (judecată estetică)
- Moștenire culturală (identitate națională)
- Exprimare/identitate/dezvoltare individuală
- Diversitate culturală (identitate europeană/conștientizare mondială)
- Creativitate (imaginație, rezolvare de probleme, asumarea riscului)
- Deprinderi sociale/lucru în grup/socializare/lucru cooperativ
- Abilități de comunicare
- Încântare/plăcere/satisfacție/bucurie
- Varietate și diversitate a artelor
- Implicarea într-o varietate de forme de artă/media
- Interpretare/prezentare (împărtășirea propriei opere artistice a elevilor)
- Conștientizarea ambientală/conservare/sustenabilitate/ecologie
- Încredere/stimă de sine
- Artă și învățare/interes permanent
- Identificarea potențialului artistic (aptitudine/talent)

---

²⁷ ibidem

Această listă prezintă principalele scopuri conform numărului de situații în care apar în întregul plan de învățământ din toate cele 21 de țări cercetate, printre care și România. Este important de menționat faptul că întreaga listă nu apare la nici una dintre cele 21 de țări studiate, în fiecare dintre acestea regăsindu-se diferite combinații ale acestora. De exemplu, în România, din 16 scopuri le regăsim pe următoarele 7:

- Deprinderi, cunoștințe și înțelegere artistică
- Apreciere critică (judecată estetică)
- Moștenire culturală (identitate națională)
- Exprimare/identitate/dezvoltare individuală
- Diversitate culturală (identitate europeană/conștientizare mondială)
- Creativitate (imaginație, rezolvare de probleme, asumarea riscului)
- Abilități de comunicare

Studiul prezintă o carență comună a tuturor statelor studiate în ceea ce privește utilizarea diferitelor tehnologii în educație, cu precădere în educația artistică, propunând regândirea în totalitate a modalităților și metodelor de educație folosite, punând accent deosebit pe utilizarea metodelor educaționale alternative și pe activitățile extra-școlare. Aceste schimbări propuse au ca scop și modificarea treptată a abordării în predare, dinspre reproducere spre creație: încurajarea spiritului creativ al elevilor și întărirea capacității și simțului critic, al aprecierii critice în artă, care să înlocuiască modalitatea de predare-ascultare care se practică în prezent.

Studiile inițiate pentru alcătuirea strategiei culturale a orașului Sfântu Gheorghe în ceea ce privește activitatea organizațiilor culturale s-au concentrat în primul rând pe oferta educațională a acestora, în măsura în care nu există posibilitatea de a se modifica curricula școlară actuală, stabilită la nivel central, prin adăugarea de noi materii și discipline. În același timp nu putem neglija nici importanța cercurilor și activităților extra-școlare organizate în școlile primare și gimnaziale, cum ar fi cercurile de actorie, de literatură, programele și spectacolele derulate cu ocazia unor evenimente punctuale, cluburi de film, concursuri de istorie etc. În orașul Sf. Gheorghe funcționează în prezent Liceul de Artă „Plugor Sándor”, în cadrul căruia sunt predate artele frumoase, muzica și teatrul. Ministerul Educației Naționale din România a introdus la nivel național, începând cu anul 2012, programul „Școala altfel” care se derulează sub deviza „Să știi mai multe, să fii mai bun!”. Scopul acestui program este acela de a include în programa școlară anuală, în mod obligatoriu, o săptămână de educație non-formală, în cadrul căreia elevii „evadează” din sistemul învățământului clasic, și, sub îndrumarea învățătorilor și profesorilor, iau parte la activități extra-școlare care le dezvoltă creativitatea și competențele artistice. Ordinul emis de Ministerul Educației Naționale nu prevede însă și aspecte cu privire la finanțarea acestui program, astfel încât această săptămână „altfel” este suportată financiar de profesorii și părinții copiilor implicați, sau, în cele mai bune cazuri, este finanțată din bugetul școlii. Acest aspect financiar are însă un impact negativ asupra calității programelor care se derulează în această săptămână. Gândirea, planificarea și organizarea activităților din cadrul *Săptămânii Altfel* cade în responsabilitatea instituțiilor școlare, depinzând în mare măsură de creativitatea, disponibilitatea, pricepera și energia cadrelor didactice. Din acest motiv aceste activități pot contribui semnificativ la dezvoltarea competențelor elevilor sau se pot rezuma la o simplă vizită obligatorie a unei expoziții muzeale.

Organizațiile culturale fac tot posibilul de a contribui semnificativ la buna implementare a unor programe de educație artistică și culturală, dar aproape nici una dintre acestea nu are angajați specialiști în acest sens. De cele mai multe ori aceste programe sunt organizate de personalul responsabil de organizarea tuturor activităților și evenimentelor culturale, programele de educație artistică și culturală fiind rodul propriei lor creativități.

Alteori, organizațiile culturale oferă doar cadrul necesar derulării proiectelor de educație artistică și culturală prin găzduirea de proiecte ale altor organizații.

Alte două organizații din oraș oferă un context propice pentru educația artistică și culturală: Școala Populară de Arte și Meserii și Palatul Copiilor. Ambele instituții organizează programe educative pentru copii, prima dintre acestea având ca grup țintă și adulții. Domeniile artistice acoperite de acestea sunt: muzica - inclusiv cea populară, dansul popular, sculptura în lemn, pictură de mobilier și alte activități meșteșugărești tradiționale, care pun accentul pe dezvoltarea competențelor practice și de valorificare a tradițiilor. Palatul Copiilor acoperă o gamă mult mai variată de domenii, fără a se rezuma la cele artistice, adaptându-și oferta la nevoile constatate în anii anteriori și la rezultatele studiilor efectuate în școli.

Ceea ce putem spune însă cu siguranță este faptul că toate aceste programe de educație artistică și culturală, organizate de instituții culturale sau de învățământ, nu au la bază o strategie bine pusă la punct, gândită și asumată. Ele s-au dezvoltat empiric, majoritatea dintre aceste proiecte neavând obiective formulate și declarate care să facă parte dintr-un scop educațional comun.

În urma acestor constatări strategia culturală a orașului Sfântu Gheorghe va aborda separat relevanța învățământului și a educației, pe care își propune a le materializa prin următoarele programe operative.

Programul operativ 2.2.1 – Dezvoltarea de programe de educație artistică și culturală cu impact și rezultate mai pregnante în cadrul organizațiilor de învățământ din orașul Sf. Gheorghe

Obiective operaționale:

- Pregătire conștientă și orientată către obiective în cadrul programului Școala Altfel în cooperare cu cadrele didactice și elevii acestora;
- Oferirea de sprijin instituțional din partea administrației locale instituțiilor de învățământ în organizarea activităților artistice și culturale extra-școlare;
- Sprijinirea colaborării eficiente și planificate, pe termen lung, dintre instituțiile de învățământ și organizațiile culturale;
- Pregătirea de către organizațiile culturale de planuri anuale de activitate cu privire la dezvoltarea programelor de educație artistică și culturală;
- Realizarea unei strategii și a unui plan de activitate comune pentru Palatul copiilor și Școala Populară de Arte și Meserii în vederea dezvoltării educației artistice și culturale la nivel local și județean.

Programul operațional 2.2.2 – Dezvoltarea de programe educaționale artistice și culturale de cooperare la nivelul instituțiilor de învățământ din oraș

Obiective operaționale:

- Crearea cadrului necesar pentru generarea de idei comune și cooperare între instituțiile de învățământ din oraș;
- Promovarea metodelor alternative de educație în rândul cadrelor didactice (organizarea de zile metodice, cursuri, seminarii etc.);
- Asigurarea oportunităților de participare a cadrelor didactice la programe de formare continuă, conferințe, schimburi de experiență etc.

Domeniul de intervenție 2.3 – Implicarea tinerilor, la scară largă, în activitatea de creație

Tinerii, ca și grup social bine definit, au ajuns în atenția politicilor publice europene în ultimii ani. Noile obiceiuri de consum formate ca urmare a globalizării, a existenței pieței europene și a dezvoltării rapide a inovațiilor tehnologice, au atras atenția asupra tineretului, căci acesta este grupul care poate reacționa cel mai repede la noile provocări ale lumii, tinerii sunt cei pe care îi numim „nativi digitali”, căci ei s-au născut deja în lumea digitală, astfel că statutul lor de utilizatori acoperă domenii mai largi decât ale generațiilor precedente. Tineretul, având în vedere definiția, a trecut prin diferite transformări, din punct de vedere legal, tinerii fiind incluși în categoria de vârstă cuprinsă între 18–35 de ani, dar literatura de specialitate desface această categorie, și include noțiunea de tânăr adult, care se referă la categoria de vârstă cuprinsă între 14–25 de ani, și „tânărul de vârstă medie”²⁸ (middle aged youth), categorie care este reprezentată de cei cu vârsta cuprinsă între 26–35 de ani. Divizarea pe subcategorii este importantă și datorită faptului că problemele, obiceiurile, tendințele de alegere a carierei și locul ocupat în economie se schimbă în funcție de categoria din care fac parte, astfel că strategiile elaborate pentru aceștia trebuie să ia în considerare aceste diferențe. În timp ce cele mai importante probleme ale tinerilor din prima categorie sunt cele legate de trecerea, din băncile școlii, la viața activă, ruperea de familie, independența financiară și integrarea pe piața muncii, membrii celei de-a doua categorii se luptă cu problemele tineretului stăruitor, și cu amânarea responsabilităților existente în viața de adult.

De asemenea, din punctul de vedere al consumului de cultură, se pot vedea obiceiuri diferite, prima categorie oferind cei mai activi consumatori de cultură, mai ales mulțumită timpului liber pe care-l au, și responsabilităților școlare, în timp ce, membrii celei de-a doua categorii, tocmai datorită lipsei de timp liber, nu ajung suficient la produsele culturale.

În urma cercetării realizate de Institutului Național pentru Cercetare și Formare Culturală, în anul 2014, „Barometrul de consum cultural” arată per ansamblu o tendință de scădere, în ultimii 10 ani, în România, a consumului cultural, chiar și în condițiile în care, pentru unele categorii s-au măsurat și variații și schimbări pozitive. Evoluția participării respondenților la artele spectacolului este una pozitivă, în schimb, spectacolele urmărite provin dintr-un cerc tematic extrem de restrâns, iar spectatorii nici nu sunt cu adevărat interesați de valoarea artistică a spectacolului. Din punctul de vedere al cercetătorilor, acest proces nu se referă atât de mult la câștigarea loialității publicului, ci mai degrabă despre semnificația includerii în lumea consumului cultural.

40% din tinerii cu vârsta sub 35 de ani sunt consumatori activi ai produselor culturale care aparțin de artele spectacolului, și totodată, conform datelor cercetării, creatorii artelor spectacolului nu pun niciun accent pe atragerea grupei de vârstă cuprinsă între 14–18 ani, care este considerată a fi o vârstă critică, din punctul de vedere al obiceiurilor de consum cultural.

O altă dată interesantă, din punct de vedere al obiceiurilor de consum cultural al tinerilor, este faptul că mare parte a tinerilor care merg la teatru provin din familiile în care venitul mediu lunar este sub 1250 lei, deci această informație dă rădăcină mitul conform căruia artele spectacolului sunt accesibile celor cu venituri mari.

Strategia EU2020 pune, de asemenea, un mare accent pe tineri, abordând din punctul de vedere al incluziunii pe piața muncii și al adaptabilității, dar subliniind faptul că inovația, creativitatea, abilitățile de creație și comunicare, munca în echipă și dezvoltarea capacității de adaptare sunt esențiale în ocuparea forței de muncă, și că tinerii care au aceste capacități reprezintă cea mai mare valoare adăugată la dezvoltarea economică. Pornind de la această

---

²⁸ traducere proprie

bază, și în legătură directă cu ea, Uniunea Europeană a elaborat o Strategie de Dezvoltare pentru tineri pentru perioada 2010 – 2018, care are două obiective generale: asigurarea pentru tineri a șanselor egale și crearea unui număr mai mare de oportunități în domeniile educației și ocupării forței de muncă, cât și îmbunătățirea inserției lor sociale și o participare deplină în societate. Strategia dorește atingerea acestor obiective prin 8 direcții de acțiune, din care face parte creativitatea și cultura. Conform acesteia, Uniunea Europeană sprijină creativitatea tinerilor și activitățile lor inovatoare, prin faptul că le facilitează accesul la cultură și participarea activă în viața culturală. Obiectivele acestei teme se regăsesc și în axele prioritare ale strategiei:

- sprijinirea dezvoltării creativității în rândul tinerilor;
- creșterea posibilității de acces la cultură și la instrumentele de creativitate;
- facilitarea accesibilității de noi tehnologii, pentru stimularea activităților creative și inovatoare, și pentru a stârni interesul tinerilor pentru cultură, arte și științe;
- promovarea accesului tinerilor în locuri unde-și dezvoltă creativitatea și le poate crește interesul;
- elaborarea de sinergii pe termen lung între diferitele politici publice, cum ar fi educația, sănătatea, integrarea socială, mass-media, grad de ocupare și tineret, cu scopul de a promova creativitatea și inovația;
- inițierea și promovarea formării profesionale în rândul celor care lucrează cu tineretul, în domeniul culturii, în domeniul new media, și cel al dezvoltării abilităților interculturale;
- realizarea de parteneriate dintre sectorul cultural și creativ, organizațiile de tineret specializate din domeniul tineretului;
- sprijinirea și susținerea tinerelor talente și a activităților antreprenoriale;
- promovarea cunoașterii culturale și a patrimoniului cultural.

Două cercetări realizate în Sfântu Gheorghe, utilizate în elaborarea acestei strategii, abordează, de asemenea, obiceiurile de consum cultural al tinerilor, în schimb studiile și strategiile care cercetează legătura dintre tineri și cultură încă nu se preocupă de utilizarea potențialului creativ și al energiilor creatoare ale tinerilor.

Cercetarea vitalității culturale a orașelor din România și studiul cu privire la obiceiurile de consum cultural al locuitorilor din Sfântu Gheorghe cad de comun acord în ceea ce privește faptul că, deși oferta culturală este peste cea a mediei naționale, consumatorii rămân sub această medie națională.

Conform rezultatelor cercetării locale, acest lucru se datorează pe de o parte relei infrastructuri și pe de altă parte, lipsei de informații. Totodată, așa cum a reieșit în urma consultărilor, în ultimii ani în Sfântu Gheorghe s-a format o tendință aproape „inconștientă” de a organiza evenimente culturale pentru familii cup copii mici. O posibilă explicație este aceea că grupul „tinerilor de vârstă medie” (middle-aged youth) este format cu preponderență de aceste familii, iar pentru consumul lor de cultură, încetul cu încetul va deveni esențială găsirea de soluții pentru îngrijirea copiilor, mai exact, participarea la evenimentele culturale împreună cu copiii. Acest fapt, pe de o parte pune „producătorii” de cultură în fața unei noi provocări, iar pe de altă parte în schimb, nici acum nu oferă răspuns la problematica includerii tinerilor cu vârsta începând de la 14 ani, în viața culturală.

Programul operativ 2.3.1: Elaborarea unor programe de promovare a implicării tinerilor în viața culturală

Obiective operaționale:

- realizarea suprafețelor de prezentare a conținutului cultural generat de tineri (user-generated content);

- atragerea tinerilor în procesul de creație: zile deschise la instituții culturale, practici profesionale, crearea posibilităților pentru feed-back;
- elaborarea unor sisteme de burse de creație și artistice, cât și a unor sisteme de concursuri pentru tinerii creatori;
- elaborarea unor programe, în colaborare cu instituțiile de învățământ, pentru descoperirea de tinere talente în domeniul cultural și inovativ;
- demararea, la nivel de oraș, a unui program de voluntariat pentru organizarea de evenimente culturale;
- creșterea numărului taberelor de creație și creativitate (vezi Tabăra KreaTúra)
- promovarea accesului la spații publice (convenționale și ne-convenționale) în care tinerii să-și poată exprima creativitatea și spiritul inovativ;
- pornirea unor forumuri pentru tineret, în scopul asigurării liberei exprimări a tinerilor.

Programul operativ 2.3.2: Elaborarea unor programe pentru creșterea consumului cultural în rândul tinerilor

Obiective operaționale:

- dezvoltarea digitalizării resurselor culturale, crearea unui calendar online de evenimente culturale la nivel de oraș, crearea de aplicații telefonice;
- organizarea unor programe educaționale pentru facilitarea înțelegerii culturii, împreună cu instituții de învățământ, instituții culturale și organizații;
- evaluarea nevoilor tinerilor cu privire la conținutul cultural și activitățile creative;
- organizarea, în mod repetat, a întâlnirilor cu creatorii, și a atelierelor de creație, și includerea acestor evenimente în practica culturală;
- realizarea de Sneak-peek-uri (incursiuni în faza de pregătire, realizarea de mini-video-uri de tip teaser etc.) pentru colocvii, expoziții, și alte produse culturale, în colaborare cu instituții și organisme culturale.

Domeniul de intervenție 2.4 – Consolidarea organizațiilor civile culturale și educaționale

Una din instrumentele de măsură cele mai fiabile a dezvoltării sociale este puterea și sfera de acțiune și eficiența societății civile în progresul social.

În țările considerate a fi cele mai democratice din Europa, de zeci de decenii este caracteristică existența societății civile puternice reprezentând un factor esențial în procesele decizionale, iar această tendință se face încet simțită și în blocul Central – Est European, ca urmare a aderării la Uniunea Europeană.

„Organizațiile non-profit mediază între stat și cetățenii lui, cât și între puterea economică și cetățeni, iar astfel joacă un rol foarte important în societate:

- joacă rolul de „instrument” în exprimarea unor nevoi sociale complexe, și managementul activ al acestora
- stimulează oamenii să se comporte ca și adevărați cetățeni în toate domeniile vieții sociale, să nu se aplece în fața puterii statului, și să nu se încreadă în bunăvoința acestuia.
- protejează și consolidează pluralismul și diversitatea socială, inclusiv conștiința identității culturale, etnice, religioase, de limbă etc.

- oferă o alternativă mai independentă și flexibilă în comparație cu oferta publică centralizată de servicii
- crează acele mecanisme cu ajutorul cărora guvernul și reprezentanții statului pot fi controlați și trași la răspundere de către comunitate „²⁹

Realizarea celei de-a treia economii este, probabil, cel mai interesant aspect al proiectelor de dezvoltare bazate pe parteneriatul cu sfera civilă.

Răspândirea noțiunii celei de-a treia economii, sau a economiei sociale se leagă de aderarea la Uniunea Europeană, și reprezintă un tip de colaborare care, până acum, a lipsit din mișcarea dezvoltării sociale din România și din Europa de Est, în general. Până în momentul introducerii sistemului de reguli aferent aderării, rolurile administrative clasice cuprindeau aproape totul, și care nu erau destinate, în mod special, întreprinderilor private.

Mare procent al instituțiilor care funcționau în orașe și sate erau controlate total de unitățile administrativ – teritoriale locale, acestea preocupându-se în aceeași măsură de problemele educative, sociale, culturale, de sănătate, protecția mediului, și încercându-se să cuprindă toate straturile societății. Evident, experiența centralizării din ultimii ani a demonstrat în numeroase rânduri faptul că acest sistem nu este sustenabil, căci unitățile administrativ-teritoriale locale nu au o asemenea capacitate de a îndeplini aceste funcții la nivelul solicitat de gradul din ce în ce mai ridicat de nevoi al populației. Nici dotările infrastructurale, nici puterea financiară, și nici resursele umane nu au fost suficiente pentru a putea acoperi toate domeniile, astfel, practic acestea au ajuns în propriile capcane.

Conform noului tip de sistem principal de management, în această sferă, exercitarea parteneriatelor joacă rolul cel mai important. Economia socială, așa cum reiese și din denumire, presupune participarea activă a sferei civile, unde scopul este realizarea unei colaborări prin care administrația publică locală delegă o parte din responsabilitățile și rolurile asumate până atunci integral, sferei civile.

Scopul parteneriatului este acela de a scădea ponderea sarcinilor consiliilor locale, prin atragerea unor organizații non-profit care, având în vedere sfera lor de activitate, corespund în îndeplinirea unor funcții. Astfel, sfera civilă devine mai puternică, și drept urmare și societatea în sine, căci mare parte a sarcinilor din domeniul social, cultural, educațional și al sănătății ajunge în mâinile unor persoane și organe competente și dedicate, care, având în vedere natura activității lor, pot aloca mai mult timp, resurse umane semnificativ mai puternice și pot atrage finanțări mult mai mari în proiectele lor.

Din punctul de vedere al dezvoltării, sectorul non-profit este unul din punctele cele mai sensibile ale Uniunii Europene. Scopul și rolul sferei civile umple acele goluri pe care administrația publică locală sau sectorul economic nu pot, își asumă servicii pentru care, în mod evident există cerere, dar oferirea acestora este deficitară

Conform principiilor Uniunii Europene, sectorul civil ar putea fi, și ar trebui să fie cel puțin la fel de puternic ca celelalte două, dar este o problemă caracteristică a țărilor care au aderat de curând, sau a așa-numitelor țări aflate în curs de dezvoltare, faptul că nu există gândit un sistem prin care se poate ridica această sferă la nivel decizional. De aceea, un mare procent al finanțărilor se îndreaptă în proiecte de dezvoltare bazate pe parteneriat, în care este atins sectorul civil, ba mai mult, își asumă un rol esențial în realizarea proiectelor. Avantajul organizațiilor civile care funcționează în rețea este acela că sunt capabile să-și facă auzită vocea mult mai tare, și pot atrage atenția asupra unor fenomene sociale care, în anumite cazuri, nu ajung în atenția consiliilor locale sau a întreprinderilor.

²⁹ <http://www.policy.hu/flora/miacivilszfera.htm>

Unul din cele mai importante avantaje comparate ale orașului Sfântu Gheorghe este implicarea locală a sferei civile active, care are și rădăcini istorice, dar care s-a consolidat mai ales în ultimii 5–7 ani. Conform studiului din 2010 cu privire la vitalitatea culturală, evenimentele organizate în oraș de către sfera civilă se bucură de o participare mai intensă din partea populației (indicatorii acestui domeniu asigură locul trei al orașului).

Numărul angajaților, dar mai ales al voluntarilor se ridică peste media orașelor participante la studiul menționat. Acest rezultat, comparat cu proporțiile de consum cultural, ne permite să tragem concluzia că, în rândul populației, evenimentele culturale organizate de organizațiile civile sunt mai populare. Rolul de formare socială pe care-l are sectorul civil cultural este demonstrat și de faptul că organizațiile culturale care funcționează în oraș acoperă zone largi din domeniul culturii și al artelor, existând o organizație activă în toate domeniile, de la păstrarea tradițiilor, până la ramurile industriale inovativ – creative.

Activitățile organizațiilor înregistrate legal sunt completate atât din punct de vedere cantitativ, cât și din punct de vedere calitativ de către grupurile non-formale, echipele formate din acei tineri care nu au niciun fel de fundal legal, dar realizează nenumărate proiecte culturale și artistice.

În schimb, situația sectorului civil cultural se poate asemăna cu situația infrastructurală a instituțiilor culturale, și anume trebuie să se confrunte cu lipsuri din cauza cărora nu pot funcționa la nivelul calitativ așteptat de ei înșiși și de publicul consumator.

Baza de date a organizațiilor civile din Sfântu Gheorghe este operată mai ales de FOC (Federația Organizațiilor Civile), care se completează cu datele Consiliului local referitoare la organizațiile care au aplicat la finanțări nerambursabile locale.

Pe site-ul FOC se găsesc 28 de organizații din Sfântu Gheorghe care activează în domeniul cultural, în timp ce, baza de date a municipalității, ține în evidență 38 de organizații, la categoria de tineret și cultură. Cea mai mare parte a organizațiilor înregistrate nu are birou propriu, sau spațiu aferent necesar activităților culturale, mare parte din ele nu are pagină web, și mulți neutilizând nici instrumentele mass-mediei comunitare.

De asemenea, din punctul de vedere al muncii de fund-raising, societatea civilă în ansamblu, funcționează la un nivel scăzut. Cele mai multe finanțări le obțină prin programe de finanțare nerambursabile, ceea ce ar putea da motive de optimism, dacă nu ar fi caracteristică un tip de îngustare a activităților de fund-raising.

Sfera civilă locală, cu foarte puține excepții, utilizează aceleași programe de finanțare cunoscute, puține la număr, oferind sume mici. Așa sunt sistemele de proiecte interne ale Consiliului Local și al Consiliului Județean, sursele de finanțare ale Statului Maghiar (Fondul Național Cultural, Fondul Civil Național, Ministerul Resurselor Umane, Fondul Bethlen Gábor), sau sursele ministeriale naționale (Departamentul pentru Relații Interetnice, Administrarea Fondului Cultural Național) eventual Fondul Communitas și Fondul Bethlen Gábor – Subprogramul Transilvania. Printre puținele excepții putem aminti proiectele Consiliului de Tineret din Covasna, finanțate de programele Youth in Action, sau Erasmus+.

Una din asociațiile care funcționează probabil în modul cel mai profesional în sectorul cultural și de tineret este Atelierul de Teatru Osonó, care a luat ființă în anul 1993, funcționând fără încetare de atunci, cu o eficiență din ce în ce mai mare.

Atelierul de Teatru este un teatru alternativ independent care oferă tinerilor creatori spațiu pentru experimente teatrale contemporane. Dincolo de spectacolele puse în scenă, trupa realizează proiecte educative și sociale pentru tineri și adulți, acestea având scopul ca aceștia să-și găsească locul și rolul în societate, într-un mod responsabil.

Și-au prezentat spectacolele atât pe scene din marile orașe ale lumii, din Bangkok până în Hamburg, cât și în numeroase localități din Transilvania, acordând o mare atenție diasporei.

Trupa de teatru se poate mândri cu peste 30 de premii naționale și internaționale. Unul din ultimele premii câștigate este Premiul Csokonai Vitéz Mihály al ministerului Resurselor Umane din Ungaria – Premiul publicului, pe care Osonó l-a câștigat pentru activitatea culturală deosebită din ultimii ani.³⁰

Alături de membrii permanenți ai trupei, în acest atelier de teatru pot să-și demonstreze calitățile actoricești și elevii clasei de dramaturgie din cadrul Liceului de Arte Plugor Sándor, cât și elevii clasei de actorie din cadrul Școlii Populare de Artă.

Printre organizațiile care au rezultate deosebite se mai află și Asociația Culturală și de Tineret MUKKK, care desfășoară activități în domeniul cu nișe al muzicii, în categoriile jazz, blues, al muzicii renaștiste, și al muzicii internaționale și populare, organizând în mod periodic, de ani de zile, tabere de jazz și workshop-uri muzicale.

Asociația Culturală și de Tineret „Regós” are, de asemenea, sediul în Sfântu Gheorghe, dar având în vedere activitatea ei, realizează mai ales programe la nivel județean. Zilele Elevilor Covăsneni este un eveniment inițiat de această asociație, fiind cel mai mare proiect județean cu componente culturale, mobilizând un număr foarte mare de elevi.

O altă organizație cu o activitate bogată culturală și de tineret este Asociația de Tineret „Ecou”, care comprimă, în primul rând, tineretul comunității românești, în schimb, de cele mai multe ori, își realizează proiectele și evenimentele cu alte asociații din Sfântu Gheorghe, mai ales maghiare. Asociația pune un accent deosebit pe apropierea tinerilor maghiari și români, pentru petrecerea împreună a unui timp de calitate.

Dintre grupele non-formale, merită amintită Trupa Tandem, care operează în rândul tinerilor utilizând instrumente teatrale, și care realizează tranziția culturală dintre Sfântu Gheorghe și Miercurea Ciuc, la nivel non-neinstituțional.

Organizatorii Charta Session, și Asociația care îi cuprinde pe aceștia, Tone Troopers, nu demult a primit statut juridic, valoarea adăugată a lor, asemenea Trupei Tandem, este excepțională mai ales în promovarea formelor de exprimare alternative și inovative.³¹

Programul operativ 2.4.1 – Crearea condițiilor „hard” necesare funcționării sferei civile culturale și de tineret.

Obiective operative:

- Realizarea Casei Civile Culturale: un spațiu/imobil dotat cu infrastructura de bază, unde organizațiile civile pot funcționa, după modelul Casei cu Arcade
- Generarea de parteneriate între organizațiile civile culturale
- Realizarea unei baze de date și ofertă de programe unice pentru ONG-uri,
- Încurajarea proiectelor bazate pe colaborarea sferei civile, publice și private
- Realizarea parteneriatelor între instituțiile culturale și organizațiile culturale

Programul operativ 2.4.2 – Crearea condițiilor „soft” necesare funcționării sferei civile culturale și de tineret.

Obiective operative:

- Transformarea sistemului de proiecte culturale al administrației publice locale, sprijinirea programelor adaptate la obiectivele strategiei culturale
- Pregătirea personalului din sfera civilă culturală pentru activitatea de fundraising profesional, urmărirea proiectelor de finanțare și implementarea programelor bazate pe parteneriate

³⁰ www.osono.ro

³¹ Lista, nici pe departe nu este exhaustivă, la capitolul „Ocrotirea patrimoniului cultural construit și imaterial” putând fi găsite și alte asociații și organizații.

- Creșterea cunoștințelor de comunicare și marketing ale organizațiilor civile, pentru a se putea adresa unei pătri cât mai largi de consumatori
- Pregătirea pentru utilizarea profesională a conținutului digital și a mass-mediei sociale.
- Realizarea bazei de date cu voluntarii mobilizați de sfera non-guvernamentală, sprijinirea de programe de voluntariat pentru organizațiile civile.

3. Axa prioritară III – Protejarea patrimoniului cultural construit și imaterial

Protejarea și păstrarea patrimoniului cultural este deja considerată a fi piatra de temelie a tuturor documentelor, strategiilor și directivelor cu privire la cultură.

Acest lucru nu a fost mereu atât de evident ca în zilele noastre, căci Uniunea Europeană, statele ei membre și mai important pentru noi România, au parcurs drum îndelungat în acest domeniu, și nici pe departe nu am ajuns la capătul drumului.

Strategia națională de dezvoltare culturală a României oferă o scurtă prezentare istorică a includerii protejării patrimoniului cultural în politicile publice culturale, iar din aceasta am selectat câteva date importante.³²

Sistemele naționale de protejare a patrimoniului cultural, material și imaterial, sunt organizate, prin tradiție, în jurul conceptului de conservare, susținut prin prisma valorii exclusiv culturale (estetice, artistice, istorice, documentare etc.) atribuită acestuia. Această perspectivă a început ulterior să fie articulată și completată cu cea potrivit căreia bunurile culturale au valoare de existență și de legat / moștenire iar în ultima vreme, acestora li s-au adăugat valoarea de bunuri sociale identificată ca fiind intrinsecă diverselor reprezentări ale patrimoniului cultural.

În paralel cu această ultimă perspectivă – și anume cea a valorii de bunuri sociale – a început tot mai mult să se coaguleze o nouă abordare de dezvoltare economică durabilă, datorată în bună măsură și diverselor evoluții economice: pe de o parte, o creștere a nivelului de trai, a infrastructurii de transport și o schimbare a tiparelor de petrecere a timpului liber/vacanțelor (dezvoltarea turismului de masă și implicit a turismului cultural) și, pe de altă parte, diversele dificultăți/crize economice care au generat nevoia de a identifica noi surse de venituri și noi modalități de ocupare.

Mai mult decât atât, în ultimul deceniu, protejarea patrimoniului cultural este, tot mai mult pusă în conexiune cu cea a patrimoniului natural. Deși această legătură fusese intuită, deja, în munca de redactare a Convenției UNESCO pentru Protejarea Patrimoniului Mondial, Cultural și Natural, din 1972, abia după anul 2000 se poate spune că a devenit evident faptul că nu se pot face acțiuni de protejare doar a patrimoniului cultural sau doar a patrimoniului natural, atunci când acestea se găsesc într-o relație de interdependență, fără să fie afectată dezvoltarea durabilă a teritoriului în care elementele respective de patrimoniu se regăsesc.

A fost astfel introdusă în discursul public legătura dintre piața turistică și plus-valoarea pe care aceasta o genera, pe de o parte, și posibilitatea de a utiliza aceste nou-create resurse economice pentru a conserva patrimoniul care, în felul acesta, devenea o resursă. Astfel se

³² Strategia Națională Culturală pentru perioada 2014–2020, pag. 46

puteau completa sau, după caz, chiar înlocui finanțările publice, fie ele locale fie naționale. În afara acestor considerente /imperative de ordin economic, în multe țări patrimoniul a început, așa cum s-a arătat mai sus, să fie valorizat din ce în ce mai mult din perspectiva identitară.

Amalgamarea acestor diferite abordări a avut însă un rezultat relativ neașteptat și anume o redefinire a sferei de cuprindere a patrimoniului cultural național prin includerea de noi obiecte de patrimoniu ca rezultat fie al modificării criteriilor de clasare fie al extinderii cercetărilor și deci a descoperirii de noi bunuri culturale sau a reevaluării lor și diversificarea tipurilor/subcategoriilor de patrimoniu - introducerea de noi subcategorii precum patrimoniu industrial, patrimoniu vernacular etc.

România a urmat și ea această evoluție generală, însă a fost și este în continuare tributară efectelor dezastruoase pe care le-a avut o perioadă îndelungată de neglijare crasă a patrimoniului cultural, ba chiar de distrugere sistematică a unor părți însemnate din acesta.

Aceasta a avut pe termen mediu două efecte aparent paradoxale: pe de o parte, o tentativă de supra-protecție din partea specialiștilor, în încercarea de a prezerva tot ceea ce nu fusese distrus de tăvălugul comunist și, pe de altă parte, o lipsă de interes, de apreciere și de înțelegere a patrimoniului cultural național (PCN) din partea unor categorii de public, în prelungirea atitudinii prevalente din perioada comunistă și care a determinat demolări, distrugereri și intervenții cel puțin discutabile mai ales în ceea ce privește patrimoniul construit, cel industrial și cel vernacular, alături de furturi și exporturi ilicite în ceea ce privește bunurile mobile.

Aderarea României la Uniunea Europeană din 2007 a adus după sine un nou val, au apărut cadre legale, și surse de finanțare pentru restaurarea, ocrotirea și păstrarea monumentelor, deși exceptând câțiva politicieni profesioniști, discursul înrădăcinat în discuțiile publice încă mai consideră patrimoniul național ca fiind profitul turismului cultural sau ca și elementele de bază ale identității naționale.

Totodată, deși ambele abordări sunt legitime, nu există o strategie națională cuprinzătoare care să integreze monumentele istorice în tendința altor politici publice, cum ar fi de exemplu organizare urbanistică, educație culturală, nivel de trai.

Pe portalul Erdely.atlatszo.hu a apărut în 2015 o documentație cuprinzătoare, bazată pe o cercetare de mai multe luni, din care reiese faptul că, de-a lungul renovărilor și restaurărilor, „au fost deteriorate iremediabil mai multe clădiri – monument de categoria A”³³. Conform specialiștilor citați în articol, se petrece distrugerea intenționată a bisericilor fortificate din Ținutul Sașilor, muncitori necalificați realizând, fără supraveghere, lucrări neprofesionale.

Examinarea situației și a fenomenului în sine este îngreunată de situația neclară a proprietăților, și de greutatea mecanismelor de retrocedare, sau chiar de opacitatea acestora, la care se mai adaugă și o puternică influență politică. În acest proces, și Sfântu Gheorghe a fost victimă, în cazul retrocedării imobilului Colegiului Székely Mikó, care este listat la nivel național, fiind o clădire-monument de importanță locală (făcând parte în categoria B).

---

³³ <http://erdely.atlatszo.hu/2015/06/22/disney-giccse-plasztikazzak-a-szaszvideki-erodtemplomokat/>

Domeniul de intervenție 3.1.–Cartografierea, ocrotirea și restaurarea patrimoniului construit și natural

Patrimoniul cultural al Municipiului Sfântu Gheorghe merită explorat în contextul istoric al Ținutului Secuiesc, căci printre monumentele listate sunt mai multe de interes local, decât național, în schimb, prin importanță locală înțelegem semnificație regională, căci monumentele listate sunt cu preponderență amintirile istorice ale comunității maghiare, a secuimii.

În Sfântu Gheorghe, incluzând aici și Chilieni, sat care aparține, din punct de vedere administrativ, de municipiu, aflat la 2 km distanță de acesta, există în total 74 de obiective în grupa patrimoniului construit, din care 18 sunt de categoria I, 50 de categoria a II-a, 5 bucăți de categoria a III-a, și 1 de categoria a IV-a.

Cele 74 de locații și clădiri conțin și ansambluri de imobile, așa cum reiese și din codificarea unor elemente, în aceste cazuri, unele elemente aparținătoare ansamblurilor de imobile sunt listate separat – la propunerea angajaților Agenției de Restaurarea Monumentelor din Sfântu Gheorghe, iar din aceasta rezultă și starea lor individuală.

Această evaluare individuală per elemente este importantă și pentru a putea urmări starea bucăților individuale aparținătoare ansamblurilor de clădiri, dezvoltarea lor, modul de utilizare al acestora, și pentru a putea fi verificată existența lor pe termen lung (pentru a nu putea fi demola fără urme, unele elemente). Lista de conservarea monumentelor este actualizată o dată la 5 ani, astfel că elementele tabelului din această strategie provin din datele Institutului Național al Patrimoniului din anul 2010, în schimb, cele care apar cu roșu sunt elementele culese ulterior, care vor apărea și în datele actualizate din 2015.

Din punct de vedere structural, monumentele sunt grupate pe patru categorii, în funcție de natura lor: Monumente de arheologie; Monumente de arhitectură; Monumente de for public; Monumente memoriale și funerare.

Din punct de vedere valoric, lista monumentelor istorice cuprinde următoarele categorii: Categoria A - monumente de interes național; Categoria B - monumente de interes local.

- Monumente de arheologie: 141, din care 18 în Sfântu Gheorghe. Din acestea 11 în categoria A și 7 în categoria B;
- Dintre acestea, unul din cele mai vechi situri clasate în categoria A de pe raza Municipiului datează din Neoliticul timpuriu, Cultura Starčevo – Criș (așezarea „Bedeháza, aflată pe malul stâng al Oltului, spre Ghidfalău);
- Monumente de arhitectură (inclusiv ansambluri și părți componente ale acestora, clădiri de sine stătătoare): 247, din care 52 în Sfântu Gheorghe. Din acestea 26 sunt în categoria A și 26 în categoria B. Din categoria A amintim: Cetatea Sfântu Gheorghe (sec. XV–XIX); Fostul Sediul al Scaunelor, azi Biblioteca Județeană Covasna (1832, tranSfântu 1897, 1902), Ansamblul Muzeului Național Secuiesc (1911 - 1913); Ansamblul „Fabrica de Tutun” (1902 - 1910); Fosta școală germană, azi sală confesională a bisericii reformate (1786);
- Monumente memoriale și funerare: 11, din care 4 în Sfântu Gheorghe;
- Monumente de for public: 9, din care 5 în Sfântu Gheorghe. Cele 5 sunt clasate în categoria B.

Pe lângă acestea, mai există 85 de monumente de for public (conform datelor înregistrate la Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe) amplasate în municipiu. Cel mai vechi dintre acestea este o Poartă secuiască, datând din anul 1733 situată în incinta Muzeului Național Secuiesc. Ea este urmată de o „Coloană de piatră”,” sculptată amplasată în anul

1751 în cimitirul romano-catolic din satul Chilieni. Cele mai recente monumente de for public au fost amplasate în anul 2012: Placă comemorativă din marmură roșie „In Memoriam Vitéz Primor Dálnoki Veress Lajos vezérezredes” (în fața clădirii Casei de Cultură „Kónya Ádám”), Statuie monumentală din bronz „Csutak Vilmos” (În fața clădirii Liceului Székely Mikó) și statuia de bronz „Sfântu Gheorghe” (la intersecția străzilor Kossuth Lajos, Libertății, 1 Decembrie 1918).

În același timp există și o serie de monumente propuse spre clasare, ale căror dosare sunt încă din așteptare. Majoritatea propunerilor datează în anul 1996 și anul 2000. Informațiile cu privire la acestea sunt disponibile la Direcția pentru Cultură Covasna. Cele mai recente clădiri clasate sunt Corpul A al actualei Primăriei a Municipiului Sfântu Gheorghe și clădirea fostului abator comunal, ambele clasate în anul 2015 (prin Ordinul Ministrului Culturii 2225/6.06.2015 și Ordinul Ministrului Culturii 2226/6.06.2015).

Sistemul național și local de conservare nu este în măsură să înțeleagă realitatea completă a situației destul de complicate a monumentelor. Deși există Institutul Național al Patrimoniului care are filiale județene, site-ul institutului județului Covasna nu conține deloc informații relevante, lipsind nu doar listele, ci și planurile de restaurare și strategiile la nivel județean. Situația este identică și în cazul bazelor de date online ale Consiliului Local și Consiliului Județean, și în același timp este important să se menționeze faptul că, aceasta este o lipsă și o problemă la nivel național.

Includerea patrimoniului cultural imobil în circuitul european și internațional de conservare se realizează prin Lista patrimoniului mondial UNESCO și cu titlul de Patrimoniu European.

Pe Lista UNESCO, România apare înscrisă cu 6 monumente, din care una este reprezentată de Bisericile Fortificate din Transilvania, una din ele fiind Dârjiu din județul Harghita. Tot de importanță deosebită a Ținutului Secuiesc este și Pelerinajul de la Șumuleu Ciuc, care este candidată pentru lista UNESCO. Marca Patrimoniului European este inițiativa Uniunii Europene, care dorește să completeze lista UNESCO, și unde fiecare țară poate numi patrimoniu cultural de importanță europeană. România a plănuțit numirea a 4 astfel de elemente patrimoniale, în schimb, la final niciun dosar nu a ajuns să fie depus.

Starea clădirilor din Sfântu Gheorghe, aflate în patrimoniul imobil al orașului, este foarte bună, bună sau mediocră, marea majoritate dintre acestea fiind utilizate ca și clădiri publice, sau case de locuit. Reabilitarea centrului istoric al orașului Sfântu Gheorghe, și construirea noului centru sunt lucrări în desfășurare.

Planurile de restaurare a patrimoniului imobil sunt îngreunate de neclaritățile, în multe cazuri, ale raporturilor de proprietate, dar o reală problemă o constituie și faptul că, restaurarea acelor imobile care se află în proprietate privată nu cad sub incidența unităților administrative locale.

Strategia sectorială în domeniul culturii a României atrage atenția asupra faptului că unitățile administrativ-teritoriale locale trebuie să-și asume o responsabilitate mult mai mare în ceea ce privește protecția monumentelor aflate pe teritoriile administrate de acestea, și de a elabora strategii cuprinzătoare cu privire la includerea, în circuitul vieții de zi cu zi, a patrimoniului cultural, punând un accent deosebit pe turismul cultural.

Din acest punct de vedere, Sfântu Gheorghe are rezultate semnificative, căci protejarea și utilizarea monumentelor din oraș fac parte din strategia de dezvoltare urbană și din planul urbanistic, iar strategia culturală asigură un capitol aparte, acestor monumente.

Municipalitatea încearcă să ajute în exercitarea dreptului de proprietate asupra unor clădiri cu valoare de monumente, această responsabilitate fiind deseori o povară pentru proprietari, acest sprijin fiind sub forma unor reduceri a cuantumului impozitelor, oferit acelor proprietari care-și restaurează clădirile în mod profesionist. Tot în sprijinul proprietarilor clădirilor-monument a fost organizat în anul 2010 și concursul de „frumusețe” al caselor

particulare - „Fațade îngrijite, restaurări de fațade exemplare” scopul căruia a fost să stimuleze proprietarii să îngrijească și restaureze casele vechi, oferindu-se și premii în valoare de 2.500 lei/propietar.

Pe parcursul consultărilor cu specialiștii în domeniul conservării monumentelor, cei care elaborează strategia s-au confruntat și la nivel local cu aceleași probleme care apar în strategia națională, și care, evident, reprezintă obstacole serioase în demararea inițiativelor strategice și profesionale. Continuarea activităților de înaltă calitate și într-un mod profesionist de conservarea monumentelor se lovește de bariere „hard” și „soft”.

Un obstacol „hard” poate fi considerat, de exemplu, cadrul legislativ care este destul de cuprinzător și urmărește normele europene, în schimb nu este coordonat cu alte domenii ale sistemului juridic, astfel că protecția proprietății private se bucură de un sprijin mult mai mare în litigiile din instanțele de judecată, decât ocrotirea monumentelor în cazurile în care proprietarii doresc să realizeze intervenții de natură valoric-destructivă asupra clădirii – monument istoric. Deși legea prevede faptul că proprietarii sunt obligați, înainte de orice intervenție, să solicite autorizație de păstrare și conservare pentru clădiri, foarte mulți încep și finalizează lucrările de construcții fără aceste autorizații, iar în termen de 5–10 ani solicită intabularea acestor imobile.

Probleme soft sunt considerate a fi obstacolele provenite din mentalitate și starea de spirit publică, problemele care nu pot fi cuantificate fizic, și care sunt nepalabile, dar care influențează eficacitatea muncii de conservare. Importanța monumentelor rămâne, deocamdată, doar un hobby al cercurilor de specialitate, fiind inclusă prea puțin în discursurile și politicile publice, iar cu excepția câtorva articole și forumuri de specialitate, despre conservarea și ocrotirea monumentelor nu apar nici informații suficiente și nici imagini cuprinzătoare.

În baza Legii 10/2001 și a Legii 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natura sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, care o modifică pe cea anterioară, clădirile care aparțin în categoria patrimoniului cultural primesc o atenție mai sporită, în special conacele și castelele, din care, la nivelul Ținutului Secuiesc, în județul Covasna sunt cele mai multe, în schimb nu se bucură, nici acum, de o imagine pozitivă. În acest întreg proces, un rol important îl joacă și mass-media căci, în legătură cu retrocedările, iar mai târziu despre activitățile proprietarilor și despre intervențiile asupra clădirilor în cauză, apar mai ales articole negativiste, cu iz de scandal, scopul acestor articole fiind, în măsură mult mai mare, acela de indignare din cauza renovărilor realizate incorect, decât prezentarea, cu putere de exemplu, a lucrărilor realizate într-un mod profesionist. În completarea acestor articole apar acele scrieri private, notări pe blog-uri, păreri care, în retrocedările proprietăților private a marilor vechi clădiri văd reflecția sistemelor aristocratice vechi și a luptelor de clasă, sau tocmai noi dovezi de cucerire de noi teritorii din partea bisericilor, în comparație cu utilitatea acestor clădiri în scopuri considerate a fi mult mai echitabile, în beneficiul comunității.

Pe lângă toate aceste probleme, apare ca și lipsuri evidente și scurtele descrieri profesionale, bilingve ale monumentelor, prezentarea planurilor de intervenții și restaurare, și interacțiunea activităților de conservare a monumentelor cu alte sectoare (turism, evenimente culturale, economie).

În acest proces, în mod special, merită menționată pagina Hereditatum.ro, care este o inițiativă din Sfântu Gheorghe, și care se ocupă de prezentarea monumentelor din Transilvania. Aici poate fi găsită probabil cea mai cuprinzătoare prezentare a patrimoniului construit al orașului Sfântu Gheorghe, deși nu este nici pe departe exhaustivă, pagina este interesantă căci este dezvoltată de utilizatori, fiind un exemplu local pentru rezolvările de tipul conținutului generat de utilizatori - *user generated content*.

Un alt domeniu interesant al protecției și conservării monumentelor este acela de protejare a siturilor arheologice.

În această categorie, de pe teritoriul Municipiului Sfântu Gheorghe apar pe listele monumentelor istorice 5 locații - Situl arheologic „Cetatea Cocostârcului” - (Gémvára), Situl arheologic Avasalja, Situl arheologic de la „Eprestető”, Situl arheologic Bedeháza – care a ajuns, după actualizările din 2010, sub incidența unității administrativ- teritoriale Ghidfaläu, Órkő - „Templomdomb” dealul Bisericii Reformate, pe terasa de S a dealului, în dreptul Străzii Várgödre.

Pe suprafața Municipiului Sfântu Gheorghe există și alte situri arheologice care însă nu apar pe Lista monumentelor istorice, dar sunt incluse în Planul Urbanistic General, drept urmare fiind declarate zone protejate, și sunt necesare autorizații de păstrare și conservare pentru demararea investițiilor planificate aici.

Totodată, aceste teritorii se află în stare deplorabilă, după cum a reieșit în urma discuțiilor cu arheologii Muzeului Național Secuiesc. Cele mai multe artefacte găsite aici se află în muzeu, deși nu sunt asigurate, pentru toate, spații de expunere. În același timp, explorarea acestor zone este departe de a fi finalizată, dar starea lor este atât de degradată, încât ar putea fi salvate doar cu săpături arheologice preventive.

Deși nu este o așezare din Sfântu Gheorghe, de importanță majoră este Ariușd, o localitate de semnificație europeană, aflându-se în partea de vest a județului Covasna, în Depresiunea Brașovului, pe malul drept al râului Olt, la limita cu județul Brașov, pe valea pârâului Ariușd, la o distanță de 21 km de Sfântu Gheorghe.

Așezarea a devenit cunoscută mai ales datorită Dealului Tyiszk aflat în apropiere și a sitului arheologic din vârful acestuia, care este cel după care și-a primit numele inventarul culturii grupului occidental Ariușd – Cucuteni – Tripolie, renumit pentru minunatele ceramici pictate al epocii eneolitice.

Descoperirea sitului arheologic a avut loc în secolul al XIX-lea, dar săpături au avut loc doar în ultimii ani ai secolului, acestea fiind realizate de cercetătorul brașovean Julius Teutsch. Au ajuns să vadă lumina zilei vase de ceramică pictate, de o frumusețe rară, vase și obiecte de lut, mici statui cu forma umană și de animale, unelte de piatră și os. O parte a acestora Teutsch le-a donat Muzeului Național al Ungariei, și Muzeului de Etnografie Regală din Berlin, iar rezultatele săpăturilor le-a adus în atenția publicului larg și prin revistele de specialitate, prin fotografii și ilustrații colorate.

Încet, lumea științifică a început să cunoască situl arheologic de la Ariușd, iar în anul 1907, comunitatea Muzeului Național Secuiesc și-a început și ea activitățile de exploatare, sub îndrumarea lui László Ferenc.

Săpături ulterioare au mai avut loc după cel de-al II-ea Război Mondial, iar în perioada 1968 – 1986, Academia de Științe din România s-a alăturat muncilor Muzeului Național Secuiesc. Situl și descoperirile arheologice demonstrează semnificația europeană, căci „aceste grupuri etnice din Europa de Est, ale unei culturi la scară largă, se întind de la bazinul râului Nipru până la partea estică a Transilvaniei, au înființat o civilizație foarte înfloritoare la mijlocul mileniului 5 î.Hr., pe parcursul a celor aproape o mie de ani de existență.”³⁴

Cercetările culturii Ariușd – Cucuteni – Tripolie s-au desfășurat în paralel atât în România, cât și în Republica Moldova și Ucraina, iar descoperirile arheologice pot fi văzute în mai multe muzee, cu excepția Muzeului Național Secuiesc din Sfântu Gheorghe, în ciuda faptului că nu este necunoscută lumii colecția locală, căci muzeul, în ultimii zece ani, a împrumutat mai multor expoziții internaționale obiecte de la Ariușd: mai întâi în Elveția, după aceea la Vatican, iar în anul 2016 vor fi expuse artefactele de aici și la Beijing.

---

³⁴ Sztáncsuj Sándor József: Erősd–Tyiszk-hegy, őskori település az Olt völgyében

Programul operativ 3.1.1.– Inițierea unor programe de protejare patrimoniului cultural, la nivel local

Obiective operaționale:

- Pregătirea unei liste complete, tipărită trilingv, cu toate monumentele din Sfântu Gheorghe și împrejurimi
- clarificarea dreptului de proprietate asupra monumentelor din oraș și împrejurimi
- ocrotirea siturilor arheologice, continuarea exploataării acestora
- ocrotirea, prin lege, a calității de arii protejate (limitarea autorizațiilor de construcții, săpăturile și controlul fiind obligatorii)
- anunțarea concursurilor de proiecte culturale în subcategoria protejării patrimoniului cultural
- crearea unui birou de consultare și informare interinstituțională (arhitecți, specialiști în domeniul conservării, juriști)
- organizarea periodică a forumurilor, conferințelor și discuțiilor la nivel județean, cu participarea tuturor părților implicate în protejarea patrimoniului cultural
- continuarea proiectelor demarate deja, care s-au dovedit a fi de succes.

Programul operativ 3.1.2. – Includerea patrimoniului cultural în circuitul cultural și economic local

Obiective operaționale:

- includerea elementelor de patrimoniu cultural local în oferta turistică, realizarea unui sistem prin care aceste obiective devin accesibile și plăcute pentru turiști
- Promovarea includerii monumentelor istorice în circuitul turistic și stimularea turismului cultural.
- Expunerea artefactelor descoperite – mai ales cele din Ariușd – și includerea lor în circuitul european arheologic și muzeal
- Includerea monumentelor istorice și a peisajelor naturale în circuitul activităților recreative culturale (concerte, festivaluri, proiecții etc. - în funcție de locație), pe lângă garantarea utilizării lor în siguranță
- Elaborarea, la nivel local și județean, a unor campanii de informare, prin folosirea concomitentă a cel puțin 3 limbi, pentru prezentarea patrimoniului cultural
- Asigurarea accesului la monumente, prin atașarea unor programe care oferă experiențe de neuitat
- Dezvoltarea unor relații de colaborare cu proprietarii monumentelor istorice

Domeniul de intervenție 3.2 – Cartografierea și ocrotirea patrimoniului imaterial

Potrivit legislației în vigoare patrimoniul cultural imaterial al României cuprinde totalitatea practicilor, reprezentărilor, expresiilor, cunoștințelor, abilităților - împreună cu instrumentele, obiectele, artefactele și spațiile culturale asociate acestora - pe care comunitățile, grupurile sau, după caz, indivizii le recunosc ca parte integrantă a patrimoniului lor cultural.

În continuare, Legea stabilește că, pentru ca un bun cultural imaterial să facă parte din patrimoniul cultural imaterial, în înțeles legal, este nevoie ca acesta să fie creat de un anonim, să fie transmis, cu precădere, pe cale informală, să fie păstrat, mai ales, în cadrul familiei sau al comunității locale ori al unui grup al acesteia, să fie delimitat teritorial, etnic, religios și

după vârstă și sex și să fie menținut și transmis mai departe, cu respectarea tehnicilor tradiționale.³⁵

„Acest patrimoniu cultural imaterial, transmis din generație în generație, este recreat în permanență de comunități și grupuri, în funcție de mediul lor, de interacțiunea cu natura și istoria lor, conferindu-le un sentiment de identitate și continuitate și contribuind astfel la promovarea respectului față de diversitatea culturală și creativitatea umană. În sensul prezentei convenții, va fi luat în considerare numai patrimoniul cultural imaterial compatibil cu instrumentele internaționale privind drepturile omului existente și cu exigențele respectului mutual între comunități, grupuri și persoane și de dezvoltare durabilă „³⁶

Legea exemplifică, pentru o mai bună înțelegere, menționând câteva categorii de bunuri culturale imateriale:

- tradiții și expresii verbale, având limbajul ca vector principal al expresiei culturale;
- artele spectacolului, având ca mijloace de expresie sunetul muzical și mișcarea corporală;
- practici sociale, ritualuri și evenimente festive, jocuri de copii și jocuri sportive, tradiționale;
- cunoștințe și practici referitoare la natură și la univers;
- tehnici legate de meșteșuguri tradiționale.

Convenția UNESCO formulează propuneri internaționale, pe care fiecare țară încearcă să le aplice, în propriile-i cadre, creând și cadrul instituțional necesar.

În România, organizarea acestui domeniu cade sub incidența Ministerului Culturii, fiind inclusă aici și crearea unor instituții ca și Centrul Național Pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale. În atribuțiile acestei instituții intră tot ceea ce presupune protejarea, punerea în valoare și promovarea a patrimoniului cultural imaterial de pe teritoriul României, susținerea, inclusiv financiară, a proiectelor, programelor și activităților de cercetare, conservare, protejare, și chiar omologhează mărcile tradiționale distinctive.

Totodată, este important de amintit faptul că unele din atribuțiile pe care le are, instituția este incapabilă să le exercite, căci simpla existență a cadrului legislativ este insuficientă, în lipsa unor decizii administrative subsecvente. Din Strategia Sectorială în Domeniul Culturii reiese faptul că Registrul național al mărcilor tradiționale distinctive nu a fost niciodată înființat și, în consecință, nu există omologată, până acum, nicio marcă tradițională distinctivă.

Pentru ca patrimoniul cultural imaterial al României să fie cunoscut, promovat și sprijinit, el trebuie, mai întâi, identificat ca atare, dar acest domeniu se află, încă, la început de drum. Pentru aceasta, a fost demarat un proces de identificare a elementelor de patrimoniu cultural imaterial, concretizat într-un Inventar național al elementelor vii de patrimoniu cultural imaterial, în care figurează doar 4 elemente, acest inventar fiind corespondentul Listei monumentelor istorice sau al Listei patrimoniului cultural național mobil.

Un fapt interesant este acela că acest Inventar nu trebuie aprobat de Minister, ba din contră, în paralel cu acesta, Comisia Nationala pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial a realizat primul volum din Repertoriul patrimoniului cultural imaterial din România, alături de care mai planifică apariția a altor cinci volume.

Deși este menționat în prefața și în conținutul volumului, faptul că publicația care este o lucrare științifică, având comentarii dense, cuprinde atât obiceiurile românești, cât și ale minorităților naționale, în primul volum se vorbește doar în trei ocazii de tradiții

---

³⁵ Legea 26/2008

³⁶ Convenția UNESCO pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial

maghiare/secuiești, în schimb se promite prezentarea obiceiurilor minorităților într-o listă separată și volum distinct.

Alături de Repertoriul patrimoniului cultural imaterial din România, mai târziu a apărut și *Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității*, aici fiind inclus și un element de pe lista națională (*Tehnici legate de ceramica tradițională de Horezu*), și alte trei elemente.

Elementele care lipsesc de pe Lista națională au fost transmise și se află în fază de analiză, printre care și Pelerinajul de la Șumuleu Ciuc, care este un specific secuiesc.

Un alt factor care îngreunează listarea este cel al sistemului codurilor CAEN, unde nu există o categorie separată pentru meseriile populare, nici pentru meșteri artizani, în schimb este aproape imposibil de verificat, în câte o categorie, câți dintre întreprinzătorii înregistrați prestează activități și meserii tradiționale populare, sau câți sunt cei care se ocupă cu predarea dansului și a muzicii folclorice etc.

Sfântu Gheorghe, dar și întregul Județ Covasna, stau în strânse relații cu întreaga regiune, și cu satele învecinate – reiese din Strategia Generală de Dezvoltare a județului și municipiului.

Echipa care elaborează această strategie generală atrage atenția liderilor locali asupra faptului că, în relația urban – rural, Județul Covasna se află într-o situație unică la nivel național, nivelul de dezvoltare al comunităților rurale fiind rămas mult în urma dezvoltării așezărilor urbane, și că ritmul de dezvoltare urbană va dicta și dezvoltarea rurală, în sensul că orașele reprezintă forța motrică pentru așezările rurale din împrejurimi.

Această analiză a examinat regiunea, strict din punct de vedere al dezvoltării, în schimb această strânsă relație se oglindește și în domeniul ocrotirii tradițiilor, iar migrația de la sat la oraș, mai întâi, apoi invers, influențează mai puternic contopirea tradițiilor populare, în viața de zi cu zi a celor care trăiesc aici. Prezența populației majoritar maghiare sporește această tendință, căci obiceiurile au și rol de ocrotirea identității, iar acest factor este deosebit de important pentru un grup etnic minoritar.

De-a lungul elaborării strategiei, redactorii s-au consultat și cu numeroși cercetători etnografi, printre care și cu etnograful și muzeologul Kinda István, care a atras atenția asupra pericolului dispariției unor meserii populare tradiționale.

Atât Consiliul Județean Covasna, cât și Consiliul Local al Municipiului Sfântu Gheorghe au în anul 2015 un proiect în derulare, finanțat din Fondul Norvegian, scopul căruia este cartografierea tradițiilor existente în regiune, prezentarea, digitalizarea, cât și promovarea acestora.

Din avizele de specialitate aflate în spatele proiectelor reiese faptul că, la ora actuală, în Sfântu Gheorghe încă se mai desfășoară 28 de meserii tradiționale, iar lista completă este posibil să iasă la iveală după realizarea celor două proiecte.

Meserii, meșteșuguri și activități de mică industrie practicate în Sfântu Gheorghe în anul 2015

Nr. crt.	Categorie	Ramură
I.	Ocupații bazate pe prelucrarea materiilor prime alimentare	morar brutar măcelar apicultor distilator producător de kürtöskalács

II.	Meserii bazate pe prelucrarea și utilizarea materiilor prime din plante	tâmplar dulgher sculptor în lemn pictor mobilă producător instrumente muzicale croitor filator, țesător, cusător croșeter, tricoter, dantelărie împletitul și țesutul trestiei, pailor, păpurii, pănușilor
III.	Meserii bazate pe prelucrarea și utilizarea materiilor prime de origine animală	șelar pantofar, cismar cojocar artizan în pielărie, marochinărie pâslărit sculptură în os și corn de cerb vopsitul, încondeiatul, potcovitul ouălor
IV.	Prelucrarea lutului, pitrei, metalului și a sticlei	olar pietrar sobar fierar tinichigiu
V.	Servicii	muzician, colăcar

În Sfântu Gheorghe rămân în viață acele forme de meserii tradiționale ale căror produse sunt necesare și căutate de locuitorii orașului, deci, mici meșteșugari cu tradiție în rândul populației orașului: măcelari, croitori etc. Totodată, lipsesc meseriile care se leagă de forma de viață și natura rurală: fabricarea cărămizii, arderea varului etc.

Mai există câteva meseriicare există încă de pe vremea breslelor și a asociațiilor meșteșugărești, de exemplu micile industrii de pe strada Ciucului sau 1 Mai (croitori, pantofari, cojocari, șelari, tapițeri), ale căror principală problemă este faptul că nu există recrutare profesională, nu există tineri dispuși să învețe meseria, și să preia, de la meșteri, „afacerea”. O altă problemă importantă este cea a cotei de piață, și evident cele două griji sunt în corelație, căci cerul de clienți al acestor meseriași este restrâns, astfel că modelul de carieră este și mai puțin atractiv în rândul tinerilor, aceștia nedorind să învețe o meserie asemănătoare.

O altă problemă identificată de specialist este cea a modificării funcției de utilizare a obiectelor, și anume că aceste produse au devenit din ce în ce mai împodobite, funcționalitatea devenind importanță de rang secund, iar rolul acestora s-a îndreptat în direcția obiectelor de decor. Acesta este un adevăr general mai ales în ceea ce privește tendința observată la produsele meșteșugului ceramicii, artizanatului în marochinărie, al țesutului.

În acest proces, gradul de saturație și frecvența târgurilor micilor meșteșugari are un rol extrem de important, la fel și lipsa unui organism profesional din spatele acestora, care ar putea verifica calitatea produselor de artizanat, proveniența și valoarea lor estetică, aceste produse încadrându-se într-o categorie definită a fi extrem de largă.

În Sfântu Gheorghe au loc două târguri majore de produse meșteșugărești, și anume la Zilele Sfântu Gheorghe, și la Tîrgul de Toamnă, în cadrul cărora sunt prezenți peste 250 de meșteșugari și meșteri artizani, și profesioniști care lucrează în mod tradițional, din întreaga regiune a Ținutului Secuiesc. Pe lângă acestea, numeroase alte evenimente de mai mici

dimensiuni oferă produse „populare”, dar se poate spune în general, despre toate, că sunt caracterizate prin înclinația spre kitsch.

Un alt pericol al târgurilor este acela că participă foarte mulți distribuitori, comercializând produse care par, la prima vedere, tradiționale dar nu sunt realizate în mod tradițional.

Pe lângă lipsa unei liste complete și cuprinzătoare, o altă problemă a acestei ramuri este aceea că nu există o formă de asociere care să comprime oamenii care se ocupă de meseriile și activitățile tradiționale, și care le-ar asigura protecție și calitate corespunzătoare. O posibilă rezolvare ar fi reevaluarea acestei stări și o abordare mai profesională, pentru ca, pe termen lung, să se formeze produse tradiționale autentice, caracteristice și valorificabile, care pot fi ușor identificate, și care pot reprezenta cu demnitate patrimoniul cultural imaterial al regiunii.

În categoria artizanatului și al meșteșugurilor a apărut o nouă ramură interesantă, care este inclusă și în sfera industriei creative, și anume cea a obiectelor de largă utilitate și decor, cât și bijuteriile fabricate de designeri, proiectanți și artiști plastici. Acești mici industriași apar tot în târgurile tradiționale, deși nici produsele lor, și nici tehnicile de producție nu sunt tradiționale, luând cel mai strict sens al cuvântului. În cazul acestora însă, este mai puțin supărătoare chestiunea calității estetice, căci marea majoritate s-a specializat și cultivat în una din ramurile artei.

Făcând referire la formularea UNESCO utilizată în capitolul precedent, în care extinde definiția artistului asupra tuturor celor care concep, crează valori, și care se autonomesc artiști, capitolul de față nu dorește să sugereze faptul că doar acei mici producători sunt în măsură să realizeze produse de înaltă calitate, care au studii artistice, ci mai degrabă dorește să atragă atenția asupra faptului că, valoarea, calitatea produselor care se află în grupa meseriilor tradiționale se deteriorează treptat, și acest proces trebuie stopat la timp.

Organizațiile civile joacă un rol deosebit de important în protejarea patrimoniului imaterial, în transmiterea acestuia generațiilor viitoare și în promovarea lui. Așa cum am făcut referire la acest lucru, într-un capitol precedent, sfera civilă poate acoperi nenumărate domenii pentru care, administrația publică locală nu are, sau are o capacitate redusă. În Sfântu Gheorghe, sfera civilă se prezintă cu o ofertă extrem de bogată și în tema protejării tradițiilor, și ajunge să ne gândim la situația cu adevărat rară, că orașul are un ansamblu de dans independent, profesional.

În domeniul protejării tradițiilor, Fundația Guzsalyas prestează servicii extrem de importante, aceasta luând ființă în anul 1995, ca și primul atelier de joacă din Transilvania, sub numele de Atelierul de Joacă Guzsalyas.

Fundația a fost înregistrată în 1998, iar conceptul necunoscut atunci de atelier de joacă a devenit parte integrantă a vieții orașului. La programele lor au participat, la început, copiii, după care adulți și cadre didactice. În momentul de față este una dintre puținele Ateliere de joacă din Transilvania, care deține spațiu propriu, are program regulat și colaboratori permanenți. Activitățile lor sunt legate de marile sărbători populare – perioada carnavalului, paștele, rusaliile, recoltarea strugurilor, crăciunul. Săptămânal este organizată Casa dansului popular pentru copii, unde premergător sărbătorilor populare, copiii învață cântecele, jocurile, obiceiurile legate de acestea, iar în ateliere, participanții pot confecționa obiecte, accesorii, ornamente adecvate acestor sărbători, sub îndrumarea colaboratorilor fundației.

Începând din anul 2002, cu sprijinul comun al Primăriei Municipiului Sfântu Gheorghe și PHARE, a luat ființă Casa de ateliere „Míves Ház”, în care există două ateliere dotate corespunzător și o sală pentru expoziții și pentru organizarea Casei dansului popular pentru copii.

Paralel cu activitățile de pregătire a sărbătorilor, sunt organizate și cursuri meșteșugărești pentru adulți – cursuri de ceramică populară, de confecționare de obiecte din fetru, din smalt de sticlă, paie și pănuș, aramă, pictare de mobilă.

De asemenea, organizează ateliere de creație și pentru copiii cu handicap și au învățat jocuri populare, în cadrul Scolii Speciale.

Programul operativ 3.2.1. – Înființarea unui institut de formare artistică al Ținutului Secuiesc

Obiective operaționale:

- evaluarea nevoilor de dezvoltare și a lacunelor micilor producători și a meșterilor populari;
- analizarea calității „acceptabile” și „admisibile” stabilite de piață;
- crearea unui centru cultural care oferă soluții viabile deficiențelor întâlnite;
- asigurarea calității profesionale înalte centrului, prin programe și artiști – interpreți
- dezvoltarea unei colaborări mai strânse cu Școala Populară de Artă.

Programul operativ 3.2.2. Cartografierea patrimoniului cultural imaterial al orașului Sfântu gheorghe și al împrejurimilor, realizarea unei liste complete și cuprinzătoare, și promovarea acesteia

Obiective operaționale:

- includerea pe listă a elementelor care aparțin categoriei patrimoniului cultural imaterial, luând ca model studiul național;
- prezentarea, elaborarea și apariția în mai multe limbi a patrimoniului cultural imaterial, sub forma unui studiu;
- includerea patrimoniului cultural imaterial în oferta turistică, și utilizarea lui ca și element de organizare a programelor.

Programul operativ 3.2.3.: Ocrotirea și asigurarea calității patrimoniului cultural imaterial din Sfântu Gheorghe și împrejurimi

Obiective operaționale:

- înființarea unui organism profesional, crearea condițiilor necesare pentru funcționarea profesională a acestuia;
- separarea produselor tradiționale autentice, și la nivel instituțional, de produsele care nu fac parte din această categorie;
- organizarea unor cursuri de asigurarea calității, fiind asigurată consultanță juridică în procesul de asigurare a calității;
- Includerea patrimoniului cultural imaterial pe listele naționale și ale UNESCO, participând în mod activ la realizarea listelor naționale și reprezentând valorile locale.

Domeniul de intervenție 3.3 – Digitalizarea patrimoniului material și imaterial și dezvoltarea accesibilității acestora, la scară largă

Alături de problemele prezentate în capitolele anterioare, trebuie să aducem în discuție și o altă problemă care are o importanță deosebită în lumea tehnologiei informației și comunicării, deși eforturile de soluționare par de rang secund în comparație cu celelalte situații care implică management profesional al patrimoniului cultural.

Digitalizarea patrimoniului cultural este o problemă generală a statelor membre, în acest domeniu fiind cuantificate cele mai scăzute rezultate. Digitalizarea nu presupune doar

fotografierea produselor culturale și crearea accesului lor în mediul online, ci și prezentarea profesională a acestora, luarea în considerare a aspectelor tehnice, crearea utilității lor, și realizarea disponibilității surselor și prezentărilor. Primul pas în efortul făcut pentru digitalizare îl reprezintă digitalizarea bibliotecilor, în acest domeniu, România aflându-se printre primii care au pus în aplicare o lege, în acest sens. În ciuda acestui fapt, procesul este prea lent, și abia are rezultate concrete.

Odată cu dezvoltarea științei, există o cerere din ce în ce mai mare în ceea ce privește sistematizarea, clasificarea și utilizarea valorilor protejate. Fiecare civilizație s-a străduit să-și conserve realizările culturale proprii. Valoarea adăugată a metodei de conservare digitală constă nu numai în utilizarea resurselor tehnice, fiind mult mai important excedentul rezultat la nivelul interactivității. „Materialul digitalizat este cu adevărat valoros, când pot fi efectuate operații „inteligente” asupra textului. Digitalizarea patrimoniului cultural ridică atât probleme practice și teoretice, cât și de natură tehnică și științifică. Se impune colaborarea a cel puțin două grupuri („tehnicieni” și oameni de știință), iar printre aceștia, în scopul unei munci eficiente, mai este necesară existența unui grup format profesional, intermediar, al căror membri sunt capabili să realizeze activitățile ambelor părți – cum sunt de exemplu informaticienii – bibliotecari sau muzeologii informaticieni. Trebuie să ia naștere un dialog între părțile care colaborează, pe parcursul căruia se clarifică ce și cum trebuie digitalizat, ce se poate realiza eficient, din punctul de vedere al resurselor financiare și de timp avute la dispoziție, și ce pierderi valorice sunt acceptabile pe parcursul lucrărilor.”³⁷

În timpul procesului de digitalizare, în mod inevitabil se ajunge la procesul de selecție, ce anume trebuie digitalizat, și în ce măsură. Acest proces, trebuie precedat în mod obligatoriu de cercetarea valorilor, iar cercetările trebuie să se extindă și asupra efectelor anumitor tendințe globale, cum ar fi de exemplu globalizarea și integrarea europeană menționate în primul capitol.

În Uniunea Europeană, vârful eforturilor depuse până acum în ceea ce privește digitalizarea este reprezentat de Biblioteca Digitală Europeană (europeana.eu).

Proiectul a fost demarat în anul 2005, la inițiativa Comisiei Europene, ca și dezvoltarea continuă a Bibliotecii Europene. Europeana este conceput cu scopul de a oferi o interfață comună pentru a putea accesa conținutul digitalizat de statele membre, nefiind necesară astfel căutarea pe țări a întregilor colecții. Aceasta s-a realizat la nivelul unor instituții de stat și culturale de rang înalt, în România, ministerul reacționând la înființarea platformei Europeana, prin crearea Bibliotecii Naționale Electronice. Este o caracteristică generală a proceselor de digitalizare, faptul că se începe cu bibliotecile, punerea la dispoziție, în format electronic, a materialelor scrise, părând a fi cel mai potrivit prim pas de făcut.

Proiectul inițiat de Comisia Europeană în 2005 a fost realizat în strânsă colaborare cu bibliotecile naționale și alte organisme culturale ale statelor membre, precum și cu sprijinul consistent al Parlamentului European. Găzduită de Koninklijke Bibliotheek, biblioteca națională olandeză, „Europeana” este administrată de Fundația pentru Biblioteca Digitală Europeană, care reunește principalele asociații europene de biblioteci, arhive, muzee, arhive audiovizuale și instituții de cultură. La deschiderea, în anul 2008, utilizatorii internetului din întreaga lume pot găsi peste două milioane de cărți, hărți, înregistrări, fotografii, documente de arhivă, tablouri și filme din cele peste o mie de biblioteci naționale și instituții culturale ale celor 27 de state membre ale UE.³⁸

La această colecție impresionantă, Franța a contribuit cu 52%, Marea Britanie și Olanda cu câte 10%, cu o varietate de creații artistice, istorice, literare și altele. Obiectivul Uniunii Europene a fost ca «Europeana» să cuprindă cel puțin 10 milioane de obiecte până în

³⁷ Rab Árpád: Digitális kultúra. A digitalizált és a digitális platformon létrejött kultúra, 2007, pag. 10.

³⁸ <http://ec.europa.eu/>

2010, dar până la termenul stabilit, au fost încărcate „doar” 6 milioane de materiale. Capacitatea planificată la deschidere (20 noiembrie 2008), de 5 milioane de vizitatori pe oră, s-a dovedit a fi mică, existând 20 de milioane de vizitatori pe oră, iar datorită supraîncărcării, sistemul computerizat a căzut. După extinderea infrastructurii, sistemul a repornit în decembrie 2008.

În prezent, România contribuie cu 42.389 obiecte digitale expuse la Europeana, printre care materiale scrise, fotografii, înregistrări video și audio. În baza de date a Bibliotecii Digitale Naționale din România apar acele titluri care au fost digitalizate de către bibliotecile din țară, fiind vorba în total de un număr de 17.524 titluri, dar în schimb, lucrările de digitalizare realizate de Biblioteca Județeană Bod Péter, nu apar pe aceasta.

Pe listele proprii ale BDN se găsesc în total 6594 de elemente, marea lor majoritate fiind scrieri vechi, lucrări istorice, hărți și reviste românești vechi. Deci, literatură, sau literatură de specialitate, lucrări care pot fi descărcate și citite în mai multe formate, așa cum se pot găsi în baza de date electronică a Bibliotecii Naționale Széchenyi din Budapesta, deocamdată nu sunt.

În acest domeniu, Sfântu Gheorghe are prea puține realizări de arătat. Biblioteca Județeană „Bod Péter” a început digitalizarea istorie locale în anul 2009. În prima etapă, s-a reușit digitalizarea și realizarea repertoriului a trei ani ai ziarului Nemere, primului ziar din Sfântu Gheorghe. Aparițiile anilor 1877, 0878 și 1879 au devenit virtual disponibile, și ușor de citit, conținutul având și motor de căutare intern în baza unor cuvinte și categorii cheie.

Materialul elaborat până acum este accesibil în Arhiva Digitală Periodică și în sistemul Humanus, care funcționează sub egida Bibliotecii Naționale Széchenyi din Budapesta, cât și pe site-ul bibliotecii.

Cealaltă instituție din oraș care a început acest proces este Muzeul Național Secuiesc, și a reușit să digitalizeze o parte din obiectele celor 8 colecții, toate acestea fiind disponibile în Biblioteca Digitală „Székely Elektronikus Könyvtár (SzEK)”. Totodată, acest rezultat nu epuizează pe deplin procesul de digitalizare, căci conține mai ales fotografiile obiectelor respective, și în câteva cazuri, scurte descrieri. În schimb, din departamentul bibliotecii nu există materiale care pot fi citite online.

Biblioteca Digitală „Székely Elektronikus Könyvtár (SzEK)” este o inițiativă civilă, care se prezintă în felul următor: „Servicii de bibliotecă virtuală regională, spațiu de stocare a articolelor și studiilor legate de Ținutul Secuiesc.”³⁹

Pagina conține scrierile anualelor Acta, dar nu în forma digitală a conținutului publicat, ci ca un blog, scrierile apărute în Acta fiind accesibile și în formă electronică.

Dincolo de toate acestea, este o inițiativă anticipativă, faptul că procesul de digitalizare, chiar și doar în această mică măsură, a început și în Sfântu Gheorghe.

Programul operativ 3.3.1: Realizarea cercetărilor valorice necesare procesului de digitalizare a patrimoniului cultural din Sfântu Gheorghe

Obiective operaționale:

- cartografierea și prioritizarea patrimoniului cultural scris;
- asigurarea furnizării resurselor tehnice și umane, în scopul digitalizării, instituțiilor care sunt direct interesate în procesul digitalizării;
- crearea condițiilor de colaborare între părțile care se ocupă de digitalizare în Sfântu Gheorghe (Consiliul Județean Covasna, Consiliul Local, Biblioteca Digitală „Székely Elektronikus Könyvtár (SzEK)”, Biblioteca Județeană Bod Péter, Muzeul Național Secuiesc etc.), pentru inițierea unui proces de digitalizare corelat;

³⁹

www.szekelyfoldert.info (traducere liberă în limba română)

- crearea unui domeniu care să se preteze unui spațiu de stocare a conținutului digitalizat și care să asigure un acces ușor la date;
- asigurarea protecției scrierilor documentare originale, fiind garantat profesionalismul procesului de digitalizare.

Programul operativ 3.3.2. : Promovarea și asigurarea accesului la conținuturile digitalizate locale

Obiective operaționale:

- realizarea unor baze de date ușor accesibile și de căutat din conținuturile digitalizate;
- creșterea spațiilor de stocare a conținuturilor electronice fără exemplar original tipărit;
- asigurarea accesului electronic la operele literaturii;
- livrarea către Biblioteca Digitală Națională a României, a conținuturilor digitalizate de importanță locală;
- încărcarea conținuturilor din Sfântu Gheorghe și Ținutul Secuiesc, în baza de date desemnată cu loc de proveniență românesc, a Bibliotecii Europene.

4. Axa prioritară IV – Integrarea culturii în dezvoltarea economică

Liniile directoare ale cercetărilor economico-sociale din ultimele decenii au fost reprezentate de impactul culturii și al artelor, al creativității și al creației la schimbările proceselor sociale, în cadrul acestora, concret, la schimbările vieții economice și ale culturii antreprenoriale. Studiile contemporane recunosc aproape în totalitatea lor, faptul că rânduirea culturală a unei societăți influențează, în mare măsură, conduita antreprenorială a comunității respective, având un efect direct asupra dezvoltării economice. În legătură cu asta au apărut într-o vreme acele teorii conform cărora încorporarea industriilor creative în circuitul economic va crea primul pasaj palpabil între oferta de servicii culturale considerată până acum a fi un lux, și lumea economică orientată spre profit. În acest sens, a devenit o directivă europeană ca și cultura, cu toate cadrele și segmentele ei, să fie inclusă în sfera politicilor publice, adică să ajungă de la periferie în centru, căci rolul pe care-l joacă în transformările sociale este la fel, dacă nu mai mare, ca cel al măsurilor de politică economică, de exemplu.

Lucrarea de disertație amintită deja se preocupă pe larg de această problematică, subliniind separat acele proprietăți de care are nevoie un bun antreprenor: ”Un comportament și un mod de gândire rigid nu este caracteristic conduitei antreprenoriale, în cazul lor fiind extrem de important să fie consecvenți în ceea ce privește tot ceea ce este nou, încrederea în sine trebuie să fie foarte puternică, pentru ca, sprijinindu-se pe acestea, să poată învinge obiceiurile conservatoare ale societății. După părerea lui Schumpeter, în timp ce unii au un comportament obișnuit, de rutină, într-un mediu familiar, antreprenorii asumă noi sarcini, într-un mediu nou, prin însăși creativitatea lor, înotând împotriva curentului. Întreprinzătorul tipic în schimb este mai egocentric decât ceilalți, căci în comparație cu ei, se sprijină mai puțin pe tradiții și legături, căci sarcina proprie este tocmai să rupă paradigmele, tradițiile vechi, și să creeze unele noi.”⁴⁰

Dacă s-ar schimba termenul de „întreprinzător”, în acest citat, cu cel de „artist”, afirmația ar fi la fel de corectă, căci tocmai creativitatea, căutarea formelor și limbajelor noi,

⁴⁰ Săgvári Bence: „Cultură și economie. Rolul valorilor în dezvoltarea economică. Teorie și empirism.” - lucrarea de disertație, pagina 49 (traducere)

înfrângerea conservatorismului și a obiceiurilor sociale ordinare, asumarea înotării împotriva curentului deosebit al artistului de ceilalți oameni.

Recunoașterea acestui fenomen este o adevărată provocare pentru țările din Europa, în diferite măsuri, e adevărat, căci dezvoltarea sectorului cultural prezintă particularități diferite pentru fiecare regiune în parte, în schimb, la nivelul politicilor publice există un consens în ideea în care creativitatea, inovația, libertatea de creație și crearea condițiilor corespunzătoare pentru acestea nu sunt doar eforturi sociale, ci și obiectiv de dezvoltare comunitară, care, evident, „forțează” factorii de decizie în ruperea paradigmei.

Domeniu de intervenție 4.1 – Dezvoltarea turismului cultural

Una din ramurile cele mai ușor palpabile ale economiei este turismul, deși cu ochiul liber, neprofesionist, ni se pare că tot ceea ce considerăm în jurul nostru frumos și valoros, are și putere de atracție turistică, astfel că, de multe ori se ridică problema lipsei turiștilor, și de ce nu bubuie această ramură a economiei.

În anul 2014, contribuția turismului la Produsul Intern Brut național (PIB) a fost de doar 5,1 % , în timp ce, la nivel mondial, procentul este de 9,5 %, potrivit Consiliului Mondial al Turismului și Călătoriilor, în studiul realizat anul trecut. Pentru anul 2015, se preconizează o creștere cu 3,9%, ceea ce presupune o provocare prin care, dacă se reușește pregătirea în mod adecvat, la nivel local, regional și național, turismul poate deveni chiar forța motrică a economiei locale.

Din strategia de dezvoltare generală a orașului Sfântu Gheorghe reiese faptul că orașul și regiunea din care face parte are un potențial turistic remarcabil, dar analiza datelor din ultimii ani ne permite să tragem concluzia că acest potențial este exploatat la un nivel foarte scăzut. Numărul locurilor de cazare (451) a rămas aproape neschimbat în ultimii 12 ani, în schimb capacitatea de cazare a hotelurilor a scăzut drastic (de la 399 la 253), dar numărul locurilor de cazare din pensiuni a crescut (de la 24 la 156).

Alături de locurile de cazare, numărul nopților petrecute în oraș arată exploatarea potențialului turistic, ceea ce, în cazul orașului Sfântu Gheorghe nu este promițătoare. Independent de locurile de cazare, numărul nopților petrecute în oraș, în medie este de 2 nopți, iar această cifră este neschimbată de 12 ani.

Pe parcursul consultărilor, din partea actorilor culturali s-a făcut auzit faptul că capacitatea turistică a orașului este lacunară, căci în timpul evenimentelor remarcabile care atrag vizitatori atât din țară cât și din străinătate, nu sunt în măsură să cazeze musafirii și turiștii.

Această informație subliniază două lucruri: pe de o parte, faptul că turismul cultural este în continuare cea mai puternică ramură a turismului, pe de altă parte, din numărul locurilor de cazare și al nopților petrecute în oraș reiese faptul că, exceptând aceste evenimente remarcabile, interesul față de oraș este permanent, adică cererea măsurată în momentul de față nu justifică lărgirea rețelei locurilor de cazare.

Strategia culturală a orașului Sfântu Gheorghe nu dorește să dea răspunsuri la marile probleme globale ale economiei, printre care nici la cele ale turismului, în schimb are ca scop transformarea potențialului cultural în beneficii economice, crescând puterea de atracție a orașului, transformând orașul în destinație culturală, în timp ce crește și numărul vizitatorilor care petrec aici mai mult de o noapte.

Programul operativ 4.1.1 – Asigurarea accesibilității la patrimoniul cultural relevant din punct de vedere turistic

Obiective operaționale:

- facilitarea accesului la monumente, biserici și alte obiective care aparțin patrimoniului cultural imobil și imaterial, cât și semnalizarea acestora prin indicatoare turistice (plăcuțe, plăci informative, indicatoare de orientare etc -toate acestea realizate în cel puțin trei limbi);
- cartografierea obiectivelor culturale, prezentarea acestora (broșuri, pliante, conținuturi digitale, prospecte), realizarea unor hărți valorice;
- realizarea unor reclame corelate radio-TV, în cel puțin 3 limbi;
- rezolvarea distribuției materialelor informaționale ale atracțiilor culturale la nivel local, regional, național și european.

Programul operativ 4.1.2. – Asigurarea accesibilității la evenimentele culturale relevante din punct de vedere turistic

Obiective operaționale:

- realizarea bazei de date a evenimentelor culturale și crearea sistemului de accesibilitate la forma digitală a acesteia;
- elaborarea unor reclame corelate ale evenimentelor culturale;
- includerea evenimentelor culturale în circuitul cultural european;
- inițierea unor programe europene de voluntariat în domeniul turismului cultural;
- participarea, în mod corelat, la conferințe, târguri, expoziții.

Programul operativ 4.1.3 – Extinderea ofertei de programe a turismului cultural și a capacității de primire a orașului

Obiective operaționale:

- elaborarea de pachete-turistice în colaborare cu părțile interesate de turism;
- elaborarea unei strategii de marketing turistic comun;
- realizarea, în colaborare cu părțile interesate, a rutelor turistice și a serviciilor adiacente;
- includerea turismului rural în circuitul turismului cultural;
- includerea locurilor de cazare rurale în capacitatea de primire a orașului;
- realizarea unor locații corespunzătoare cazării turiștilor și vizitatorilor;
- includerea locuitorilor orașului și a rezolvărilor de tip coachsurfing în sistemul locurilor de cazare;
- creșterea nivelului de exigență a vizitatorilor și a potențialilor turiști culturali.

Domeniul de intervenție 4.2 – Dezvoltarea industriei creative și întreprinderilor culturale start-up

Conceptul de industrie creativă și semnificația acesteia stau în atenția specialiștilor și a părților implicate de 10 ani. În timp ce, la început, chiar și societățile dezvoltate se raportau cu scepticism la acest concept, azi este evident faptul că țările, regiunile care iau în serios energiile creative ale cetățenilor lor, sunt capabile să fie unite, să sprijine și să fructifice capacitățile inovatoare ale sectorului creativ și cultural, devenind societăți mult mai competitive, și dezvoltate economic. Din sfera încă neclară a industriei creative, merită amintită aceea idee conform căreia acest sector reprezintă motorul economiei moderne. Acest lucru se datorează faptului că sprijină puterea stimulatorie necesară inovației, tehnologia informațională și de comunicare, cât și noi platforme, formează cererea pentru utilizarea conținuturilor digitale și a formelor creative de exprimare, și comunicarea acestora, totodată

oferă posibilitatea implicării unei sfere sociale mult mai largi în cultură, deschide noile forme ale cunoașterii, ale consumului și ale evaluării, toate acestea realizându-le prin canale variate.

În acest timp, pe lângă ideile de dezvoltare europene, un grup de cercetători americani – psihologi, sociologi și specialiști în domeniul economiei – **atrag atenția asupra faptului că nu ajunge să aduni la un loc o mulțime de creiere creative, și să le pui într-un incubator, aceasta nu va face economia să se miște în nicio direcție.** Titlul cercetării „*Entrepreneurial Regions: Do Macro-Psychological Cultural Characteristics of Regions Help Solve the „Knowledge Paradox” of Economics?*”, și pornește de la premisa că, în ultimii ani, atenția economiei moderne s-a reorientat de la munca fizică spre cunoștințele noi (idei noi și inovație). Drept urmare, specialiștii în domeniul economiei și factorii de decizie politici sunt de părere că măsurile de dezvoltarea competențelor (învățământ, diversificarea industriei etc.), sunt esențiale pentru dezvoltarea economică a regiunilor.

Cu toate acestea, cercetarile au demonstrat că doar simpla investiție în cunoaștere nu are niciun efect asupra economiei, și cei doi savanți americani numesc această situație „paradoxul cunoașterii” .

Studiile au fost realizate în Statele Unite ale Americii și în Marea Britanie, pe 940.000 și 400.000 de persoane, și au ajuns la concluzia că talentul și cunoștințele în sine nu sunt suficiente pentru a crește spiritul antreprenorial. În opinia lor mai este nevoie de aceea cultură indigenă a antreprenoriatului, din regiunea dată, de forme de gândire și comportament care sunt reprezentative comunităților care trăiesc acolo, și care pot fi descrise ca și „cultura deschiderii și a curiozității”.⁴¹

Rolul artelor, conform teoriilor de cercetare a dezvoltării societății, educația artistică, cunoașterea, înțelegerea, acceptarea, libera cultivare a acesteia și libertatea de creație sunt factorii care învață individul spre deschidere și curiozitate.

Astfel, modalitățile de cultivare a artelor la un înalt nivel, atât din punctul de vedere al „producătorului”, cât și din punctul de vedere al „consumatorului”, conduc la aceea „deschidere și curiozitate spre cultură”, care este o condiție esențială pentru înrădăcinarea și dezvoltarea industriei bazate pe creativitate.

Conform cercetării realizate în 2010, care măsoară vitalitatea culturală, Sfântu Gheorghe, în categoria industriei creative, se clasează pe un loc bun, mai ales datorită numărului mare de persoane angrenate în această ramură industrială.

Este important de menționat și faptul că este un domeniu al dezvoltării aflat la început de drum, această temă fiind tratată în România doar la nivelul conferințelor și colocviilor, deși au sosit o serie de propuneri la Forumul Național al Industriei Culturale și Creative, în 2013, care – în ceea ce privește inovațiile – pot fi aduse la nivel guvernamental în scopul sprijinirii industriei creative.

Programul operativ 4.2.1 – Stimularea spiritului antreprenorial în industria creativă și culturală

Obiective operaționale:

- dezvoltarea de clustere creative;
- crearea cadrelor fiscale pentru start-up-urile creative;
- crearea unui incubator antreprenorial pentru „producătorii” creativi, incluzând aici și creatorii independenți;
- organizarea cursurilor de formare, a întâlnirilor și forumurilor pentru lucrătorii din industria creativă.

⁴¹ <http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0129332>

Programul operativ 4.2.2 – Creșterea gradului de cunoaștere și acceptare a industriei creative

Obiective operaționale:

- încurajarea utilizării tehnologiilor digitale;
- dezvoltarea parteneriatelor cu sfera educațională și antreprenorială;
- crearea unor laboratoare de inovație și experimente artistice, în parteneriat cu instituțiile de învățământ;
- organizarea unor programe care să sprijine posibilitatea de plasare pe piața forței de muncă a artiștilor (de exemplu, campanii de informare pentru angajatori).

Domeniul de intervenție 4.3 – Realizarea unei colaborări intersectoriale între sectorul cultural și sfera antreprenorială, în scopul creării unui mediu de afaceri inovativ

Capitolele anterioare au dezbătut această temă mai ales din punctul de vedere al abordărilor mai ales instituționalizate și reglementabile prin legi, străduindu-se să elaboreze soluții care încearcă să includă activitățile culturale în circuitul economic, adică să rezulte o intercalare care poate fi exprimată în profit, a sectorului cultural cu cel economic.

Domeniul de intervenție 4.3 încearcă să se axeze pe acele soluții „soft” care pot aduce o schimbare de mentalitate necesară atingerii obiectivelor formulate în subcapitolul precedent. Deși industria creativă este cea mai răspândită versiune a colaborării celor două sfere, este important să subliniem faptul că, față de tendințele europene, pe de o parte suntem la început de drum, iar pe de altă parte, nu cunoaștem aproape nicio altă formă a întâlnirii întreprinzătorilor și a artiștilor, doar dacă amintim o parte a ramurii activităților de fund-raising.

Politica culturală este considerată încă a fi politică periferică, ne jucând un rol important în planificarea centrală, îndeosebi în elaborarea măsurilor de stimulare a economiei. Acest lucru se reflectă mai ales în faptul că, în general cultura este considerată a fi serviciu public în sensul vechi al cuvântului (nb. se face diferența între folosirea acestei expresii în capitolul I și aici) și nu sunt notabile nici acțiuni, și nici modificări de mentalitate în direcția activității culturale orientată spre profit. Această stare poate crea situații extrem de îngrijorătoare în regiunile în care nivelul de trai este mai mic decât nivelul mediu național de trai, și dotările infrastructurale de bază sunt mai slabe. Sfântu Gheorghe se află în această situație, dar totuși sprijinul culturii este peste medie, atât din partea municipalității, cât și din partea locuitorilor. Această situație excepțională crează un cadru excelent pentru promovarea structurală și planificată a rolului culturii în economie, pentru a fi introduse proiecte care aduc mici schimbări, dar totodată semnificative pe termen lung.

Programul operativ 4.3.1 – Crearea condițiilor necesare pentru colaborarea antreprenorilor și a actorilor culturali

Obiective operaționale:

- organizarea de conferințe și workshop-uri pentru reprezentanții celor două sectoare
- demararea unor programe de practică profesională cu unitățile economice, pentru tineri artiști;
- elaborarea unor soluții de genul „experience economy” pentru antreprenori, cu sprijinul artiștilor;
- dezvoltarea unor ateliere de creativitate pentru tineri antreprenori.

Programul operativ 4.3.2 – Consolidarea abordării antreprenoriale în sectorul cultural

Obiective operaționale:

- introducerea unor start-up-uri creative în cartiere mai puțin dezvoltate,
- protejarea drepturilor de proprietate intelectuală inovative, organizarea unor programe de promovare a acestora, asigurarea ajutorului profesional;
- dezvoltarea spațiilor potrivite pentru cercetare și dezvoltare, în parteneriat cu întreprinzători;
- organizarea unor cursuri de formare profesională pentru companiile, angajatorii și angajații din sectorul cultural, în legătură cu îndrumarea afacerilor, cercetarea și inovația, cât și cursuri de natură financiară și informativă.

5. Axa prioritară V – Depășirea dezavantajelor sociale prin cultură

Conform literaturii de specialitate, excluziunea socială este privită cu mai multă critică decât dezavantajele socio-economice. Una din definiții spune că un individ este exclus social dacă el / ea este rezident într-o zonă geografică a societății, dar din motive în afara controlului său, nu poate participa la activitățile normale ale cetățenilor din acea societate, cu toate că și-ar dori să se implice social.

„Brian Barry subliniază două motive pentru care excluziunea socială este un fenomen inacceptabil. În primul rând, excluziunea are efecte puternice asupra solidarității sociale, generând o problemă dificilă pentru participarea politică democratică. Cea mai importantă caracteristică a societăților fără responsabilitate socială este aceea că se formează un clivaj care împiedică formarea intereselor politice acelei majorități care, cel puțin parțial, corespund cu interesele persoanelor excluse social. În aceste cazuri, majoritatea politică ignoră, dacă nu chiar surprimă minoritatea exclusă social. Un alt motiv pentru care excluziunea socială este inadmisibilă se leagă de nedreptatea acesteia, deoarece această condiție este legată în mod iminent de inegalitățile față de oportunitățile educaționale și de pe piața forței de muncă. Potrivit lui Giddens, cauzele principale ale inegalităților sociale sunt dispariția treptată a ideii de egalitate, respectiv legitimitatea culturală a diferențierilor social – economice ale persoanelor și grupurilor.”⁴²

Studiul intitulat „România, în contextul Agendei Uniunii Europene 2020 – locuri de muncă mai multe și mai bune într-o economie bazată pe cunoaștere,” - analizează modul în care România și-a atins obiectivele Strategiei Europene 2020, în comparație cu celelalte state membre. Concluzia generală a studiului este aceea că România este departe de obiectivele asumate în unele domenii cheie, cum ar fi de exemplu, cercetarea și dezvoltarea, educația, ocuparea forței de muncă și reducerea sărăciei.

Faptul că 8,89 milioane de cetățeni români sunt amenințați de sărăcie și sunt în pericol de excluziune socială este o informație înfricoșătoare, acest număr reprezentând 46% din populația țării, dacă luăm ca și bază datele ultimului recensământ, unde România numără 19 milioane de cetățeni. Cu procentul de 41%, România se află pe locul al II-a pe lista țărilor aflate în pericol datorită sărăciei și excluziunii sociale, după Bulgaria, care „conduce” cu 42%. Media Uniunii Europene este de 23%.

⁴² Constantin (Gorgos) Genova: *Fenomenul de excluziune socială, Universitatea „Ovidius”, Constanța, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Secția de Asistent Social* www.scribd.com

Termenul de grup minoritar se referă la un grup social care, de-a lungul unor criterii, fie ele fizice sau de comportament, sau o combinație a celor două, diferă de majoritatea societății, adică de cei care dețin majoritatea pozițiilor sociale.

Discriminarea se poate face pe baza uneia sau a mai multor trăsături umane vizibile sau invizibile, cum ar fi etnia, rasa, sexul, clasa socială, averea, orientarea sexuală.

Contrar concepției populare, minoritatea nu se referă la o discriminare numerică, ci la dezechilibrele de putere și la diferențele dintre accesul la bunuri.

Potrivit lui Joe Feagin, există cinci caracteristici ale grupurilor minoritare: suferă din cauza discriminării și opresiunii, sunt distinși datorită particularităților fizice și /sau culturale, care nu sunt recunoscute de majoritatea societății, regulile adoptate în comunitate determină cine face parte din acest grup și cine nu, identitate comunitară și asumarea în comun a sarcinilor, cât și tendința căsătoriilor în interiorul grupului.

Oricare ar fi motivul pentru discriminare, persoanele care aparțin grupurilor minoritare au acces mult mai mic la cultura majoritară. Totodată, deseori aceste caracteristici distinctive sunt atât de „invizibile”, încât la prima vedere este imposibil de stabilit dacă individul aparține culturii majoritare sau a celei minoritare.

Principalele cauze ale sărăciei sunt lipsa locurilor de muncă, veniturile mici, prestarea muncilor sau plasarea în economia informală fără calificare, dar și nivelul scăzut de educație, ceea ce îngreunează impunerea pe piața muncii.

Riscul de sărăcie și de expunere la fenomenul excluziunii sociale este mai mare în zonele rurale și în orașele mici, dar cu toate acestea, zonele urbane au cartiere sărace întregi, unde comunitățile care trăiesc acolo au acces redus la serviciile de bază (sănătate, educație, servicii sociale și ocupaționale etc.).

La nivel comunitar, anumite grupuri sunt mai expuse riscului decât altele, acestea includ copiii (în special copiii ai căror părinți lucrează în străinătate, cei care sunt pe jumătate orfani, care provin din familii numeroase, etc.), violența domestică, hărțuirea, victimele traficului de ființe umane, sarcina în rândul minorilor, cerșetoria, persoanele cu dizabilități, cei de etnie romă, persoanele arestate sau cele aflate în libertate condiționată, persoanele de vârstă etc.

Pentru a evita moștenirea sărăciei și a dezavantajelor de la o generație la alta, este necesară acordarea unei atenții deosebite copiilor și tinerilor.

Strategia Europa 2020 „și propune să asigure o creștere economică inteligentă, prin investiții mai eficiente în educație, cercetare și inovare; durabilă, prin orientarea decisivă către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon; și favorabilă incluziunii, prin punerea accentului pe crearea de locuri de muncă și pe reducerea sărăciei. Strategia se concentrează pe cinci obiective ambițioase privind ocuparea forței de muncă, inovarea, educația, reducerea sărăciei și energia/clima”.⁴³

Pentru atingerea acestor obiective, s-a stabilit în privința angajării o rată a ocupării de 75% pentru populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani, reducerea numărului persoanelor aflate în pericol de sărăcie și excluziune socială cu 20%. În România anulului 2020, aceasta reprezintă 580.000 oameni.

Consiliul Uniunii Europene a adoptat *Concluziile privind rolul culturii în combaterea sărăciei și a excluziunii sociale*, la cea de-a 2941-a reuniune a Consiliului Educație, Tineret, Cultură și Sport, din 12 mai 2009, și la cea de-a 3046-a reuniune a Consiliului Educație, Tineret, Cultură și Sport, din 18-19 noiembrie 2010. O curiozitate aparte a acestei a doua reuniuni este faptul că Consiliul a desemnat la această reuniune în mod oficial orașul Mons din Belgia drept Capitală europeană a culturii în 2015. Concluziile afirmă că dimensiunea

⁴³ http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/priorities/index_ro.htm

culturală trebuie să fie parte integrantă a politicilor sociale. Participarea la viața culturală și educația artistică pot juca un rol important în combaterea sărăciei, prin încurajarea incluziunii sociale a grupurilor sociale vulnerabile și prin promovarea diversității culturale și a dialogului intercultural. Concluziile subliniază în special rolul bibliotecilor publice în acest sens.

Datorită creativității pe care o generează și stimulează, cultura poate juca un rol important în abordarea provocărilor actuale ale Uniunii Europene.

Această provocare constă în faptul că, în lumina dezvoltării sustenabile și a reînnoirii urbane, trebuie regândite locurile evenimentelor culturale și a investițiilor – aceasta este o abordare destul de rară în România.

Șansa de reînnoire ar însemna apariția, în politica culturală națională și locală, a unor serii de activități, proiecte și moduri de abordare neglijate la nivel strategic, cum ar fi, de exemplu: consolidarea și dezvoltarea legăturii dintre cultură și educație, includerea în sfera utilizabilă a patrimoniului construit care are beneficii sociale și educaționale, și intervenții culturale realizate în scopul dezvoltării comunitare.

Deși nu se menționează în mod explicit, activitatea culturală trebuie să fie parte și a strategiilor și priorităților cu privire la investiții, mai concret în obiectivele tematice 9 (Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei) și 10 (Investiții în educație, competențe și în învățarea pe tot parcursul vieții).

Din bogatul repertoriu de subiecte și perspective, care se referă la prioritățile politicilor publice și necesitatea de a fi aplicate, vom evidenția câteva în ceea ce privește rolul culturii în sectoarele sociale și educaționale în România:

- Consolidează legătura dintre educație, formare profesională, economie, ocuparea forței de muncă și cultură;
- Mobilizează potențialul pe care îl are cultura în a combate stereotipurile și prejudecățile îndreptate împotriva anumitor grupuri sociale și culturale care se confruntă cu sărăcia sau excluderea socială;
- Intensifică participarea la viața culturală și exprimarea artistică prin:
  - evidențierea participării culturale, manifestării culturale și a creativității artistice a celor care se confruntă cu sărăcia sau excluderea socială, în special prin intensificarea activităților de educație culturală, mediere culturală și practici artistice;
  - optimizarea potențialului sectorului educativ și a activităților pentru tineret și încurajarea eforturilor depuse de instituțiile culturale pentru a promova participarea copiilor și a tinerilor la activități și manifestări culturale.
- Gestionarea problemelor legate de dezvoltarea socială și economică prin exploatarea metodelor utilizabile pe termen lung de către instituțiile culturale și de învățământ, fiind aici incluse și metodele de educație alternative și experimentale, care vizează creșterea puterii de atracție a școlilor și motivarea elevilor.

Rolul democrației în depășirea inegalităților sociale depinde într-o măsură mai mică de împărțirea cotelor produsului total național, ci mai mult de capacitățile actorilor sociali ai unei noi societăți de a alege o elită politică care este capabilă să reducă inegalitățile și care poate să țină în frâu disputele politice.⁴⁴

Inegalitatea socială devine subiectul unei literaturi de specialitate tot mai largi și mai informate, dar realitatea de zi cu zi arată că această problemă care afectează aproape fiecare al doilea cetățean, nici pe departe nu este conștientizată la nivelul pe care-l necesită severitatea și gravitatea ei.

---

⁴⁴ Constantin (Gorgos) Genoveca: *Fenomenul de excludere socială, Universitatea „Ovidius” , Constanța, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Secția de Asistent Social* www.scribd.com

Prin urmare, includerea sărăciei și excluziunii sociale în discursurile publice ar trebui efectuată în două moduri: pe de o parte, prin consolidarea și sprijinirea sistemelor instituționale înființate în acest scop, pe de altă parte, prin susținerea inițiativelor și proiectelor persoanelor independente, ale grupurilor și organismelor cu sensibilitate socială mai ridicată. Strategia culturală nu are funcția de a detalia toate măsurile sociale, dorind să se preocupe exclusiv de cele care intră sub incidența acestui sector, și care pot oferi ajutor de pe această latură.

Domeniul de intervenție 5.1 – Programe educaționale și culturale menite să reducă dezavantajele sociale

Importanța educației în dezvoltare este recunoscută de majoritatea țărilor, dar totuși puțini sunt cei care au inclus această problemă într-o strategie cuprinzătoare pe termen lung împotriva excluziunii sociale.

Învățământul primar este de importanță majoră atât ca și element cheie în lupta împotriva dezavantajelor socio-economice, dar și ca crearea unui echilibru între viața profesională și cea personală (acesta din urmă afectează femeile care au copii, și care s-au dovedit a fi dezavantajate pe piața muncii)

În ceea ce privește eforturile exercitate în această temă, scopul este de a garanta calitatea înaltă în școli, pentru a combate abandonul școlar timpuriu, pentru a îmbunătăți accesul la educație pentru unele grupuri specifice, și pentru a fi executate măsurile care recunosc studiile anterioare.

Toleranța, acceptarea, adaptabilitatea, deschiderea, înțelegerea interculturală – toate sunt caracteristicile societăților avansate, și nu este întâmplător faptul că tot aici pot fi măsurați cei mai înalți indicatorii economici.

Aceste competențe nu sunt calități înnăscute, ci sunt abilități învățate, fie prin învățământ, educație, sau incluziune culturală. „Cauzele” principale ale excluziunii sociale sunt acele majorități, oameni privilegiați, care nu înțeleg procesele socio - psihologice care stau la baza alterității.

Programul operativ 5.1.1.: Dezvoltarea colaborării între instituțiile și organismele din domeniul cultural, al învățământului și educației și social

Obiective operaționale:

- crearea unei baze de date cu programe culturale și educaționale cu orientări sociale, și cu specialiști în domeniu;
- elaborarea unor programe educative și culturale pentru copii și tineri defavorizați;
- demararea unor proiecte de îngrijire a talentelor pentru copii și tineri defavorizați;
- însușirea și cultivarea metodelor de terapie prin artă de către organizațiile sociale, cu ajutorul actorilor culturali;
- utilizarea metodelor de terapie prin artă în instituțiile de învățământ, și pregătirea cadrelor didactice în gestionarea situațiilor problematice.

Programul operativ 5.1.2.: Conștientizarea problemei excluziunii sociale în rândul populației majoritare

Obiective operaționale

- organizarea de campanii de sensibilizare, utilizarea noilor instrumente mass-media;

- ateliere de lucru, workshop-uri de sensibilitate a alterității, cursuri de formare, programe educaționale, ca de exemplu proiectul Otherness (www.othernessproject.wordpress.com);
- transformarea spațiilor publice în cele de tipul Agorei, organizarea de forumuri și discuții libere de actorie, și de teatre stradale de improvizație.

Domeniul de intervenție 5.2 – Creșterea accesului la cultură al grupurilor dezavantajate

Comunitatea de romi din Europa se luptă cu o serie de probleme care îi fac deosebit de vulnerabili în fața sărăciei și a excluziunii sociale.

Ca urmare, statele membre cu minoritate semnificativă de romi au elaborat o abordare cuprinzătoare, astfel încât, în aceste țări, această problemă este abordată cu o mai bună înțelegere. Problemele cu privire la comunitatea de romi se repetă, în mare măsură, de la o țară la alta, aici fiind incluse desegregarea, ocuparea forței de muncă, combaterea dezavantajelor educaționale, și îmbunătățirea accesului la serviciile de bază, cum ar fi locuința și asistența medicală.

Totuși, este necesar un cadru politic mult mai cuprinzător, mult mai multe date și o bază de cunoștințe mai puternică, pentru a putea vorbi de o abordare eficientă.

Din grupul minorităților posibile, situația grupului minorității rome este cea mai izbitoare, dar în același timp, comunitatea maghiară din Sfântu Gheorghe și Ținutul Secuiesc ar merita o analiză suplimentară, ca și atitudinea unui grup minoritar la comunitatea de romi, și în sens general, solidaritatea minorităților pentru egalitate în fața legii.

Despre intervenția culturală în sfera socială am discutat în secțiunea precedentă, iar prin implicarea unei sfere largi de consumatori culturali nu dorim repetarea metode prezentate anterior, ci vorbim mai degrabă despre metodele pe care le putem utiliza pentru promovarea accesului la cultură a persoanelor marginalizate din orice motiv. Utilizarea instrumentelor teatrale pentru înțelegerea alterității și în lupta împotriva discriminării sunt considerate a fi metode relativ noi încă în România, în special în rândul instituțiilor publice. Inițiativele civile, grupuri culturale recurg, de multe ori, la instrumente dramatice, fie prin procesarea unor texte, fie prin piese de teatru. În Sfântu Gheorghe, unul din pionierii acestei inițiative este Atelierul de Teatru „Osonó”: în spectacolul intitulat „Chipul din oglinda apei”, Trupa „Osonó” a experimentat formula de teatru documentar, pe urmele problemelor copiilor singuratici, ale părinților neajutorați și ale tinerilor vulnerabili. Pornind pe urmele acestor probleme, membrii Trupeii au trecut prin filtrul unor lungi dezbateri toate realitățile descoperite. „Cercul prietenilor neștiuți sau Picnic pe un covor japonez” este un spectacol care adaptează o parte a relațiilor româno – maghiare, aducând la suprafață întâlnirea unor tineri care trăiesc în același spațiu cultural, dar care au limbi materne diferite, și care se construiește pe experiențele proprii ale actorilor, încercând să spargă stereotipuri.

Fazakas Mihály, liderul Trupeii de Teatru „Osonó”, cu ocazia unei consultări a povestit despre pregătirile prietenilor necunoscuți, despre efectul avut asupra elevilor, de puternică autocunoaștere, terapeutic, și de valoare revelativă, căci puteau să vorbească deschis despre relațiile cu românii/maghiarii, despre stereotipuri, și despre prejudecățile cu care vin de acasă pentru prima dată în viața lor.

Totodată, a spus și faptul că, entuziasmați de succesul proiectului, ar dori să-l multiplice, și să-l realizeze și în Ungaria, unde ar juca copii maghiari și romi. Prin urmare, este deosebit de importantă participarea tinerilor în toate activitățile culturale cu un impact

social, căci cea mai semnificativă schimbare a mentalității la ei se poate realiza, ei sunt cele mai importante garanții ale dezvoltării unui nou sistem social care se bazează pe responsabilitatea comună și egalitate de șanse.

Programul operativ 5.2.1 – Creșterea gradului de accesibilitate la evenimentele culturale

Obiective operaționale:

- investiții în infrastructură pentru ajutorarea persoanelor cu dizabilități (vezi Axa prioritară I);
- acordarea unei atenții sporite, la evenimentele culturale, persoanelor defavorizate, pentru a le veni în ajutor, prin diferite intervenții, pentru a se simți participanți de rang egal;
- promovarea evenimentelor culturale în rândul organizațiilor și instituțiilor sociale
- desfășurarea unor evenimente culturale în aer liber, acordând o atenție deosebită cartierelor de blocuri și zonelor periferice ale orașului;
- utilizarea locațiilor culturale alternative, cum ar fi, de exemplu, centrele de persoane vârstnice, centrele maternale, cantina socială, adăpostul de noapte, districtul Órkő, centrele de plasament.

Programul operativ 5.2.2.: Organizarea evenimentelor culturale interactive

Obiective operaționale:

- organizarea unor evenimente culturale cu participare socială largă (de exemplu, inițiative comunitare, soluții de tipul - conținut generat de utilizatori);
- organizarea evenimentelor orientate spre cerere, cu o evaluare preliminară a nevoilor în rândul grupurilor dezavantajate;
- evenimente de genul „Biblioteca Vie” cu persoane aflate în situații defavorizate;
- Sprijinirea proiectelor de reabilitare a cartierelor, sub îndrumarea unor grupuri de artiști străini.

Domeniul de intervenție 5.3 – Consolidarea ONG-urilor având ca obiect de activitate integrarea socială, în scopul dezvoltării programelor de incluziune socială

Sectorul non-guvernamental și, în special, sfera civilă locală, joacă un rol deosebit de important în abordarea nenumăratelor cauze ale inegalităților sociale, fie acestea un dezavantaj de natură economică (venituri, plăți salariale mici, prestarea de munci fără pregătire profesională), fie vorba de accesul la asistență primară (locuință, asistență medicală, rețea socială), sau de alte tipuri de inegalitate socială, cum ar fi de exemplu accesul la educație, care poate fi singura ocazie pentru copiii din familiile sărace de a ieși din cercul sărăciei. Organizațiile non -guvernamentale au, de asemenea, un rol important în stimularea capacităților grupurilor dezavantajate, pentru a le facilita accesul la educație, la economie, la rețeaua socială, la piața forței de muncă, să fie mai bine pregătiți de a trece de la școală la viața activă, sau chiar la vârsta de pensionare.

De asemenea, ONG-urile joacă un important rol în schimbarea mentalității în rândul populației majoritare, pentru ca aceasta să devină mai sensibilă la problemele sărăciei și excluziunii sociale, având ca și rezultat faptul că, pe termen lung, o masă critică mai mare își va asuma responsabilitate socială.

În același timp, pot avea, de asemenea, și rolul de elaborare a politicilor, prin inițiative care influențează politicile publice sociale, și care demarează programe la acest nivel, pentru combaterea sărăciei și excluziunii sociale. Incluziunea socială, dreptatea, și toleranța sunt pilonii principali ai funcționării ONG-urilor sociale.

În consecință, societatea civilă poate juca un rol decisiv în provocarea schimbărilor durabile, în special în ceea ce privește nivelul de cunoaștere al societății majoritare, comportamentul, atitudinea, și practicile de zi cu zi.

Programul operativ 5.3.1 – Creșterea capacității de intervenție a sectorului social neguvernamental

Obiective operaționale:

- încurajarea colaborării între sectorul civil social și cel cultural;
- crearea condițiilor necesare pentru dobândirea cunoștințelor de utilizare a metodelor educaționale de terapie prin artă (formare, vizite de studiu, burse);
- elaborarea sistemului de proiecte sociale, pentru ca și ONG-urile să beneficieze de sprijin financiar;
- sprijinirea proiectelor bazate pe parteneriate, în sistemul proiectelor culturale și sociale.

Programul operativ 5.3.2.: Dezvoltarea colaborării sectorului public cu cel non-guvernamental

Obiective operaționale:

- stimularea consultărilor cu sectorul social, de-a lungul organizării evenimentelor culturale;
- sprijinirea unei cooperări mai strânse între școli și sectorul social non-guvernamental, în elaborarea programelor școlare;
- includerea sferei sociale civile în dezvoltarea de strategii de creștere a consumului cultural;
- încurajarea parteneriatului între sistemele de servicii sociale și sfera civilă socială, prin programe de cooperare, cu precădere în intervențiile de natură culturală;
- dezvoltarea unui sistem de sprijin pentru angajarea în școli și în instituțiile sistemului de asistență socială, a unor specialiști în domeniul terapiei prin artă.

6. Axa prioritară VI – Capitala Europeană a Culturii pentru anul 2021 – continuarea schimbării

Capitala Europeană a Culturii este inițiativa Uniunii Europene având ca scop promovarea bogăției și diversității culturii europene, și de a aduce mai aproape popoarele Europei prin cunoaștere reciprocă. La inițiativa ministrului culturii din Grecia, doamna Melina Mercouri, Parlamentul European a demarat în anul 1985 concursul pentru câștigarea titlului. Datorită numărului mare de vizitatori, în rândul europenilor titlul se bucură neconținut de o mare popularitate. De asemenea, este remarcabil și impactul cultural și socio-economic.

Prin acest titlu, Uniunea Europeană urmărește următoarele obiective: să protejeze și să promoveze diversitatea culturală a Europei, să sublinieze valorile comune, să consolideze sentimentul de apartenență al cetățenilor la un spațiu cultural comun și să promoveze contribuția culturii la dezvoltarea orașelor pe termen lung.

Toate acestea sunt imaginate printr-o abordare nouă, inovatoare, care are efecte asupra unui strat social larg, de la planificare până la implementare, asigură perspectivă europeană orașului candidat și regiunii, și atinge o nouă sferă socială de consumatori. Începând cu anul 1985, 32 de orașe au fost demne de a purta titlul de Capitală Europeană a Culturii. De-a lungul anilor, această serie de evenimente s-a schimbat, dar obiectivele inițiale nu s-au modificat: titlul urmărește în continuare să pună în evidență bogăția și diversitatea culturală a Europei, precum și aspectele culturale comune ale țărilor sale cu scopul de a contribui la apropierea popoarelor europene și de a îmbunătăți cunoașterea reciprocă, cât și sprijinirea asumării conștiente a apartenenței la aceeași comunitate europeană.

Orașele sunt îndreptățite să poarte titlul timp de un an. Orașele care candidează la acest titlu au dreptul să includă în program și zone regionale, în cazul orașelor de dincolo de graniță fiind vorba de euroregiuni. Aceasta s-a întâmplat, de exemplu, în 2010 când Essen a inclus regiunea Ruhr, în 2012 când Maribor a implicat 5 alte orașe din estul Sloveniei și în 2013 când Marseille-Provence a implicat 90% din departamentul Bouches-du-Rhône.

Dimensiunea europeană a evenimentului concret înseamnă că orașul candidat trebuie să precizeze clar rolul jucat în cultura europeană, relațiile cu Europa, locul ocupat și apartenența europeană, cât și prezența actuală în viața artistică și culturală europeană, prin prezentarea trăsăturilor sale specifice.

Orașul poate să creeze și să abordeze această dimensiune europeană și prin dialogul și schimbul de experiențe pe care le-a demarat în scopul promovării dialogurilor interculturale cu artiștii și reprezentanții culturali ai altor continente.

Bazându-se pe exemplele de mai sus, Sfântu Gheorghe a intrat în concursul pentru cel mai prestigios titlu al Europei printr-o abordare regională. Inițiativa se datează din 2013, când s-a născut ideea candidaturii comune, la vremea respectivă orașele partenere fiind Târgu Mureș, Sovata, Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Gheorgheni și Târgu Secuiesc. Inițiativa, în lipsa Ghidului pentru orașele care se pregătesc pentru depunerea candidaturii, al Apelului pentru depunerea candidaturilor, și al Regulamentului de procedură al competiției pentru titlul de capitală europeană a culturii, a fost amânată un an, iar la sfârșitul anului 2014, prin anunțul oficial al Ministerului Culturii s-a revenit asupra proiectului, dar într-o construcție redusă, și anume cu sprijinul Consiliilor Județene Covasna și Harghita, și cu orașele celor două județe aflate în proiectul inițial.

Abordarea regională aleasă în timpul pregătirii pentru acest titlu avea atât considerente istorice cât și administrative, căci era vorba despre orașe care, deși două sunt reședințe de județ, nu sunt suficient de puternice pentru desfășurarea la calitate înaltă a unei asemenea serii de evenimente. În schimb, ceea ce este și mai importantă, este motivația necesară pentru aplicare și problemele ale căror identificare și soluționare necesită efort comun.

Orașele partenere în această competiție împărtășesc anumite caracteristici comune, cum ar fi tradițiile istorice, un anumit stil de viață, o structură a societății, modificările etnice de după Primul Război Mondial, cât și deciziile de mai târziu, de organizare administrativ – teritorială, care au creat județele Covasna și Harghita de azi.

Din punct de vedere etnic și al naționalității, o caracteristică comună a acestei regiuni este faptul că este zona cu cea mai mare majoritate maghiară din România, la fel cum maghiarii sunt minoritari la nivel național, aici, în schimb, vorbim de proporții inversate.

Această situație influențează de aproape 100 de ani (în 2021 va fi aniversarea de 100 de ani de la sfârșitul Primului Război Mondial și al dictatului de la Trianon) locuitorii de aici, dar dimensiunile acestui efect nu pot fi măsurate, mai exact nu s-a întâmplat până acum analizarea modului în care sunt influențate diferitele grupuri ale societății de către forma de existență minoritară, sau dacă se poate vorbi, sau nu, despre această formă de existență minoritară.

Tema centrală a proiectului Capitalei Europene a Culturii, era cea a problemei identității, dar a cărei straturi variate și abundente am dori în continuare să le cuprindem prin intermediul programelor artistice, dar a cărei primă abordare provine tocmai din această proporție etnică.

Conștiința identității regionale a Ținutului Secuiesc preocupă de mult timp oamenii de aici, până la nivel decizional, sau pornind chiar de acolo, dar la fel de adevărate sunt și problemele cu privire la dezvoltarea economică, calitatea învățământului, rețelele sociale, investiții, și turism, care arată diferențieri minime de la un oraș partener la altul.

Competiția pentru acest titlu are două tururi, prima a avut loc în decembrie 2015, iar al doilea va avea loc în septembrie 2016. Pentru prima rundă 13 orașe din România – acele care au predat proiectul lor pentru titlul de Capitala Europeană a Culturii – au fost invitate în București pentru a se întâlni cu un juriu internațional format din 12 persoane, dintre care 2 reprezentând România. Întâlnirea a ținut 90 de minute, din care 45 de minute erau consacrate prezentării proiectului de candidatură, iar celelalte 45 de minute erau pentru întrebările juriului.

Comisia din Sfântu Gheorghe, reprezentând cele 5 orașe și cele 2 județe partenere, s-a prezentat la această întâlnire, dar nu s-a calificat pentru runda a doua a competiției. În urma deciziei juriului, 4 orașe au primit șansa de a-și dezvolta proiectele pentru finala competiției Capitala Europeană a Culturii 2021: Timișoara, Cluj Napoca, București și Baia Mare.

Cea mai mare provocare a orașului Sfântu Gheorghe în legătură cu candidatura sa la acest titlu prestigios este întrebarea: cum poate orașul răspunde la nevoile, dorințele și cerințele exprimate de locuitori și actorii culturali în procesul de pregătire pentru acest titlu. Strategia de dezvoltare culturală a orașului reprezintă una dintre cele mai adecvate răspunsuri la această întrebare: prioritățile strategice formulate în acest cadru acoperă acele domenii din viața culturală a orașului care trebuie abordată într-un mod profesionist și strategic, reflectând o viziune pe termen lung. Cea de a șasea prioritate a strategiei prezente se ocupă în mod explicit cu continuarea schimbărilor începute în anul 2015 cu prilejul candidării orașului la titlul de Capitala Europeană a Culturii.

Pe lângă faptul că pentru Sfântu Gheorghe, ca și oraș care a candidat în numele unei regiuni, atingerea obiectivelor mai sus menționate face parte din planurile sale, prin acest program și-a stabilit niște obiective suplimentare de atins, care vor avea un efect cel puțin la fel de mare în viața de zi cu zi a locuitorilor, ca și celelalte obiective formulate în primele cinci axe prioritare. Aceste obiective sunt: reducerea tensiunilor, consolidarea conștiinței locale, libertatea individuală și colectivă, consolidarea coeziunii sociale prin intermediul artei și culturii.

Ca și rezultat pe termen lung al acestei priorități, oamenii vor fi mai aproape de înțelegerea propriei lor identități și de acceptarea altor identități, și la nivel local, regional, național și european, rezultând astfel o societate mai deschisă, cu un grad ridicat de acceptare, mai puternică, și care se cunoaște mai bine pe ea însăși, capabilă să se prezinte într-un mod mai pronunțat.

Domeniul de intervenție 6.1 – Consolidarea coeziunii sociale

Strategia de dezvoltare culturală are un spirit incluziv, favorizează o abordare de jos în sus. Nu eludează și nu evită problemele locale, ci le tematizează în mod conștient și, în același timp, oferă răspuns la probleme locale, naționale și europene, pornind de la valorile locale.

Problematica identității își face prezența în mod accentuat în viața noastră și este strâns legată de marile transformări înregistrate în ultimele două decenii ale secolului 20: de creșterea fără precedent a mobilității forței de muncă, bunurilor și a capitalului, de criza economică care a urmat acesteia și de situația geopolitică actuală. Lărgirea oportunităților în domeniul cultural, oportunitățile oferite de piața liberă au un impact pozitiv considerabil atât asupra individului, cât și asupra comunității din care face parte, dar, în același timp, s-au slăbit legăturile tradiționale bazate pe relațiile de vecinătate și de lucru, pe clasă socială sau naționalitate, iar viața devine tot mai incertă și cu o evoluție imprevizibilă.

Deschiderea pieței europene a forței de muncă are un efect intensiv de absorbție de forță de muncă, ceea ce reprezintă o problemă generală a țărilor est-europene. În ceea ce privește subiectul actual al identității europene, Sfântu Gheorghe are o identitate cu caracter propriu care face ca această temă să devină mai complexă și mai specifică: Sfântu Gheorghe este cel mai mare oraș al țării în care o minoritate națională constituie majoritatea numerică; populația orașului se află într-un proces de redefinire a identității sale, după efectul distrugător asupra identității (individuale, comunitare, patrimoniu construit, mediu urban/rural etc.) al comunismului.

Obiectivul acestor domenii de intervenție constă în facilitarea a unei mai bune cunoașteri și înțelegeri a identităților individuale și comunitare, reducerea tensiunilor generate de diferențele de identitate și de nesuportarea, neînțelegerea și neacceptarea acestora, întărirea conștiinței regionale, consolidarea libertății individuale și comunitare, respectiv a coeziunii sociale, prin intermediul artei și a culturii.

Drept rezultat al implementării obiectivelor operaționale, cetățenii vor ajunge mai aproape de înțelegerea propriei lor identități și de acceptarea altor identități, la nivel local, regional, național și la nivel european, prin aceasta rezultând o societate mai deschisă, mai primitoare, mai energică și mai puternică, o societate care se va cunoaște mai bine pe ea însăși și va fi capabilă să se arate într-un mod mai articulat. În acest sens, considerăm că acest program este mai degrabă un mijloc de generare a unor procese sociale, și nu un scop propriu-zis.

Societățile arhaice, mai închise, aveau un sistem unitar de codificare, care a fost înțeles de către fiecare membru al comunității (având aceeași identitate). Odată cu deschiderea lumii, sistemul unitar de codificare a fost înlocuit de numeroase sisteme de codificare specifice ale diferitelor identități – pe vremea aceea, de exemplu, fiecare membru al comunității a fost în măsură să identifice o persoană și scara de valori a acesteia, doar pe baza unui costum național purtat de această persoană. Din moment ce nu mai există un sistem unitar de codificare, indivizii și comunitățile înțeleg mai greu sau nu înțeleg deloc identitatea diferită și, astfel, nu o acceptă, aceasta rămânând pentru ei o identitate străină sau una care generează tensiuni.

Programul operativ 6.1.1 – Dezvoltarea rețelelor de cooperare europeană

Obiective operaționale:

- dezvoltarea contactelor cu regiunile din Europa, în special cu orașele candidate din Grecia, precum și cu capitalele anterioare;
- utilizarea instrumentelor politicii de coeziune pentru realizarea cooperării regiunilor
- stimularea colaborării instituțiilor și organismelor culturale europene;
- sprijinirea mobilității artiștilor din Europa, cât și a mobilității europene a artiștilor locali;
- elaborarea unor programe de voluntariat la nivel european, și pentru familii și persoane vârstice.

Programul operativ 6.1.2 – Dezvoltarea colaborărilor europene pentru promovarea incluziunii sociale

Obiective operaționale:

- dezvoltarea unor programe pentru a sprijini acceptarea identităților individuale;
- stabilirea unor strânse legături cu instituții de învățământ și organizații și sociale;
- colaborarea cu grupurile profesionale care studiază problema identității, realizarea de cercetări și statistici;
- organizarea unor programe de promovare a diversității europene și individuale;
- aplicarea principiului egalității de șanse în perioada de implementare a strategiei.

Domeniul de intervenție 6.2 – Extinderea ofertelor culturale inovatoare și creative

Oferta culturală a orașului Sfântu Gheorghe, conform sondajelor, se situează în jurul mediei naționale, în unele zone chiar depășind-o. În același timp, este important să subliniem și să aducem la cunoștință faptul că seria de programe a Capitalei Europene a Culturii nu presupune ambalarea și vânzarea cât mai atractivă a ofertei actuale, orașul nedorind să construiască proiectul pe oferta existentă.

Oferta culturală pentru 2021 s-a concretizat în viziunea artistică a proiectului și s-a adaptat la conceptul de bază al proiectului, și anume că fiecare eveniment cultural și program este destinat să asigure, într-o formă relevantă atât pentru România cât și pentru Europa, aducerea la suprafață a problemei identității, și a tensiunilor latente care se leagă de aceasta, prin libertatea și independența asigurată de artă.

La fel ca toate regiunile și orașele, Sfântu Gheorghe are o bogată moștenire ceea ce privește tradițiile populare, multe dintre acestea funcționând ca și „tradiții vii”, cum ar fi meșteșugurile, artizanatul, costumele populare, dansul și muzica tradițională, toate făcând parte din viața de zi cu zi a celor care trăiesc aici.

Datorită faptului că mai multe etnii trăiesc împreună în această regiune, aceste tradiții se prezintă probabil mai puternic decât la alte națiuni, căci mulți consideră că una din cheile supraviețuirii minorității maghiare sau a majorității române, minoritari în acest caz, a fost aceea că și-a ocrotit, păstrat și îngrijit patrimoniul.

Cu toate acestea, orașul Sfântu Gheorghe nu dorește să fie doar promotorul protejării tradițiilor sau al culturii contemporane, ci încearcă să elaboreze o viziune strategică care are la bază energia creativă existentă în regiune, se conectează la tendințele artistice europene, generează noi conținuturi prin explorarea problemelor existente, se bazează pe o participare socială largă, și exploatează capacitățile creative și inovatoare ale locuitorilor.

Unul dintre obiectivele orizontale ale acestei domenii de intervenție este ca, independent de conținut, obligatoriu, toate programele realizate să fie de înaltă calitate, indiferent dacă sosesc din zona culturii înalte sau a celei populare.

Programul operativ 6.2.1 – Generarea de noi conținuturi, bazate pe realitățile culturale existente

Obiective operaționale:

- organizarea unor consultări ample cu artiștii regiunii, în scopul de a oferi creațiilor și evenimentelor culturale un nou impuls și o dimensiune europeană;
- dezvoltarea unor strategii de prezentare și abordări inovatoare evenimentelor și activităților de protejarea patrimoniului;

- implicarea organizațiilor civile care au ca obiect de activitate păstrarea tradițiilor, și în perioada de implementare;
- includerea conținuturilor culturale ale orașului în circuitul cultural național și european.

Programul operativ 6.2.2 – Elaborarea unor conținuturi culturale noi

Obiective operaționale:

- asigurarea participării publicului larg la procesele de brainstorming în perioada de implementare a prezentei strategii;
- implicarea pronunțată a artiștilor orașului în procesul de gândire a programelor planificate pentru următorii 7 ani;
- crearea unui echilibru între ramurile artistice în oferta de programe;
- crearea unui echilibru între arta de mare valoare și cultura pop, în oferta de programe.

Domeniul de intervenție 6.3 – Dezvoltarea obiceiurilor de consum cultural

În diferitele capitole ale strategiei de dezvoltare culturală, și până acum, au primit o atenție specială obiceiurile locale de consum cultural, căci cercetările realizate în acest domeniu, cât și rapoartele actorilor culturali indică faptul că, oricât de bogată ar fi oferta culturală a orașului, operatorii culturali nu au capacitatea necesară de a adresa unei sfere mai largi de consumatori culturali. Implementarea unei strategii de dezvoltare culturală este aproape de neconceput fără participarea publicului larg, mai ales pentru că explorarea și abordarea problemelor care afectează întreaga societate, devin procese complet inutile în cazul în care ajung doar la o mică audiență.

O caracteristică interesantă a obiceiurilor de consum cultural este decalajul vizibil între centru și cartiere.

La toate discuțiile și dezbaterile, consultațiile publice primărgătoare prezentei strategii, a reieșit faptul că oamenii care trăiesc în diferite cartiere merg în centrul orașului doar pentru a-și rezolva anumite treburi administrative, și aproape nici una dintre ofertele culturale nu poate să-i atragă pe aceștia în locațiile culturale clasice, obișnuite.

Pornind de la aceste fapte, în elaborarea ofertei de programe a Capitalei, un aspect fundamental trebuie să fie personalizarea ofertei culturale și „livrarea la domiciliu”.

La această problemă se mai adaugă o altă problemă de natură regională, și anume, în ciuda distanțelor geografice relativ scurte, mobilitatea culturală este scăzută între orașele regiunii. Această mobilitate scăzută influențează atât producătorii, cât și consumatorii de produse culturale, cu excepția unor evenimente deosebite, locuitorii nu merg în orașele învecinate pentru a consuma cultură. Această situație are o serie de motive obiective și subiective, proiectul stabilindu-și ca și scop cartografierea acestor cauze și soluționarea lor, după posibilități.

Programul operativ 6.3.1 – Extinderea ofertei de programe bazată pe cerere

Obiective operaționale:

- organizarea unor discuții de evaluarea nevoilor prin consultări sociale largi online și offline;
- includerea, în procesul de creație a cetățenilor orașului;
- dezvoltarea unor programe culturale care se bucură de popularitate, ușor de consumat, realizate la calitate înaltă;

- elaborarea unor programe adiacente produselor culturale;
- dezvoltarea unei oferte culturale personalizate pentru grupurile sociale defavorizate, în parteneriat cu organizațiile civile;
- introducerea unor măsuri care asigură siguranța și bunăstarea grupurilor dezavantajate;
- dezvoltarea de programe de cooperare cu instituțiile și organizațiile de învățământ pentru formarea obiceiurilor de consum.

Programul operativ 6.3.2 – Așezarea ofertei de programe culturale în locații noi

Obiective operaționale:

- amenajarea de locații culturale alternative în zonele/cartierele urbane segregate;
- implicarea cartierelor de blocuri defavorizate în procesul de răspândire a ofertei culturale, și în dezvoltarea programelor de „livrarea culturii la domiciliu”/ „curier cultural”;
- transformarea locațiilor ”ne-culturale” în spații potrivite pentru găzduirea evenimentelor culturale (de exemplu, locuri de parcare, construcții etc.);
- asigurarea accesibilității în locațiile evenimentelor culturale, în special pentru persoanele cu dizabilități fizice.

Analiza cadrului strategic

Pe toată perioada elaborării strategiei culturale a orașului Sfântu Gheorghe, creatorii au ținut cont de documentele strategice culturale și ale altor sectoare însoțitoare, de viziunile și politicile pe termen lung.

Valabilitatea unei strategii fără conexiuni strânse cu alte documente strategice este de discutat, deoarece implicarea sau planificarea în unele domenii atrage după sine transformarea și altor sectoare.

Obiectivele strategiei culturale actuale sunt relevante atât pentru obiectivele documentelor de planificare locale, regionale, naționale, europene și mondiale, ba mai mult, deoarece dezvoltarea culturală a orașului Sfântu Gheorghe este mai ușor de înțeles și mai ușor de imaginat în context regional, astfel, au fost luate în considerare și obiectivele orașelor partenere participante la competiția pentru titlul Capitalei Europene a Culturii.

Nr. crt.	Nivel implicat	Document
1	Mondial	<i>Declarația Universală UNESCO privind Diversitatea Culturală</i> Convenția UNESCO pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial Pactul Internațional ONU cu privire la Drepturile Economice, Sociale și Culturale
2	Europa	Concluziile Consiliului (10 mai 2010), cu privire la contribuția culturii la dezvoltarea locală și regională (2010/C 135/05). Strategia Europa 2020 Concluziile Consiliul Educație, Tineret, Cultură (12 mai 2009) privind Cultura drept catalizator pentru creativitate și inovare Strategia de Tineret a Uniunii Europene
3	România	Strategia Sectorială în Domeniul Culturii pe perioada 2014–2020
4	Regiunea Centru	Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020

5	Ținutul Secuiesc	Strategia de Tineret a Județului Harghita Strategia culturală a orașului Miercurea Ciuc 2014-2020 (proiect) Strategia De Protecția Monumentelor Istorice Din Județul Harghita Strategia de Dezvoltare Culturală a Județului Harghita Strategia de Dezvoltare Durabilă a orașului Gheorgheni 2007-2013 Strategia de Dezvoltare Durabilă a orașului Odorheiu Secuiesc
6	Județul Covasna	Strategia de Dezvoltare Generală a Județului Covasna (aflat în curs de aprobare) Strategia de Dezvoltare a Serviciilor Sociale a Județului Covasna
7	Sfântu Gheorghe	Strategia de Dezvoltare Generală a Municipiului Sfântu Gheorghe 2008-2018 Strategia de Dezvoltare Generală a Municipiului Sfântu Gheorghe 2014-2020 (aflat în curs de aprobare)

CAPITOLUL 5 – CORELAREA STRATEGIEI CULTURALE CU ALTE DOCUMENTE STRATEGICE

Titlul documentului strategic	Obiectivele și direcțiile principale ale documentelor strategice	Obiectivele incluse în Strategia de Dezvoltare a Municipiului Sfântu Gheorghe
<p>Declarația Universală UNESCO privind Diversitatea Culturală</p>	<p>Promovarea, prin educație, conștientizării valorilor pozitive a diversității culturale, și elaborarea, în acest scop, a materialului didactic, și asigurarea formării profesionale a cadrelor didactice.</p> <p>Promovarea „alfabetizării digitale” și dezvoltarea de noi competențe din tehnologia informației și comunicării, care sunt, în același timp, subiecte curriculare și instrumente pedagogice, în scopul creșterii eficienței educației.</p> <p>Elaborarea de strategii pentru protecția și promovarea patrimoniului cultural și natural, acordând o atenție sporită patrimoniului cultural oral și imaterial, precum și combaterea comerțului ilegal cu bunuri și servicii culturale.</p> <p>Respectarea și protejarea cunoștințelor tradiționale, în special cele ale popoarelor indigene; recunoașterea rolului cunoștințelor tradiționale, cu precădere în ceea ce privește protecția mediului și utilizarea resurselor</p>	<p>Axa prioritară II.: Dezvoltarea resurselor umane Domeniul de intervenție 2.1.: Creșterea nivelului de pregătire a sectorului cultural</p> <p>Programul operativ 2.1.3.: Crearea oportunităților de dezvoltare continuă a creatorilor și artiștilor</p> <p>Domeniul de intervenție 2.2.: Programe educaționale și de învățământ pentru exploatarea creativității</p> <p>Programul operativ 2.2.1.: Elaborarea unor programe de învățământ și educație mai puternice și mai eficiente, în cadrul instituțiilor culturale și educaționale din oraș</p> <p>Programul operativ 2.2.2.: Dezvoltarea de programe educaționale culturale și artistice, bazate pe cooperarea dintre instituțiile de învățământ din mediul urban</p> <p>Axa prioritară III: Protejarea patrimoniului cultural construit și imaterial</p> <p>Domeniul de intervenție 3.1.: Cartografierea, ocrotirea și restaurarea patrimoniului construit și natural</p> <p>Programul operativ 3.1.1.: Inițierea unor programe de protejare patrimoniului cultural , la nivel local</p> <p>Programul operativ 3.1.2.: Includerea patrimoniului cultural în circuitul</p>

	<p>naturale, precum și facilitarea colaborării între știința modernă și cunoștințele locale.</p> <p>Sprijinirea mobilității internaționale a creatorilor, artiștilor, cercetătorilor, oamenilor de știință și a intelectualității, și dezvoltarea programelor de cercetare și a relațiilor de parteneriat, având grijă să se păstreze și să se dezvolte capacitatea de creație a țărilor aflate în dezvoltare.</p> <p>Asigurarea protecției drepturilor de autor și a drepturilor conexe, în scopul promovării creației artistice contemporane și a remunerării corecte a acesteia, totodată menținând articolul 27 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, de acces liber la cultură.</p> <p>Colaborarea strânsă cu organizațiile societății civile în vederea elaborării politicilor publice care vizează conservarea și promovarea diversității culturale.</p> <p>Recunoaște și încurajează potențiala contribuție a sectorului privat în promovarea diversității culturale și în acest scop sprijină dezvoltarea forumurilor de dialog între sectorul public și privat .</p>	<p>cultural și economic local</p> <p>Domeniul de intervenție 3.2.: Cartografierea și ocrotirea patrimoniului imaterial</p> <p>Programul operativ 3.2.1.: Înființarea unui institut de formare artistică al Ținutului Secuiesc</p> <p>Programul operativ 3.2.2.: Cartografierea patrimoniului cultural imaterial al orașului Sfântu gheorghe și al împrejurimilor, realizarea unei liste complete și cuprinzătoare, și promovarea acesteia</p> <p>Programul operativ 3.2.3.: Ocrotirea și asigurarea calității patrimoniului cultural imaterial din Sfântu Gheorghe și împrejurimi</p> <p>Axa prioritară V: Depășirea dezavantajelor sociale prin cultură</p> <p>Domeniul de intervenție 5.3.: Consolidarea sferei civile care se preocupă de integrare socială, În scopul dezvoltării programelor de incluziune socială</p> <p>Programul operativ 5.3.1.: Creșterea capacității de intervenție a sectorului social neguvernamental</p> <p>Programul operativ 5.3.2.: Dezvoltarea colaborării sectorului public cu cel non-guvernamental</p> <p>Axa prioritară VI: Capitala Europeană a Culturii pentru anul 2021 – Continuarea schimbării</p> <p>Domeniul de intervenție 6.1.: Consolidarea coeziunii sociale</p> <p>Programul operativ 6.1.1.: Dezvoltarea rețelelor de cooperare europeană</p> <p>Programul operativ 6.1.2.: Dezvoltarea colaborărilor europene pentru promovarea incluziunii sociale</p>
--	--	--

<p>Convența UNESCO pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial</p>	<p>În vederea salvagărdării, dezvoltării și punerii în valoare a patrimoniului cultural imaterial existent pe teritoriul său, fiecare stat parte va face tot posibilul pentru:</p> <p>a) adoptarea unei politici generale pentru punerea în valoare a funcției patrimoniului cultural imaterial în societate și pentru a integra salvagardarea acestui patrimoniu în programele planificate;</p> <p>b) desemnarea sau înființarea unuia sau mai multor organisme competente pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial prezent pe teritoriul său;</p> <p>c) sprijinirea studiilor științifice, tehnice și artistice, precum și a metodologiilor de cercetare în scopul salvagărdării efective a patrimoniului cultural imaterial, în special a patrimoniului cultural imaterial aflat în pericol;</p> <p>d) adoptarea măsurilor adecvate de ordin juridic, tehnic, administrativ și financiar, pentru:</p> <p>(i) sprijinirea înființării sau dezvoltării unor instituții care să asigure instruirea în gestionarea patrimoniului cultural imaterial, precum și transmiterea acestui patrimoniu prin intermediul unor forumuri și spații destinate reprezentării și exprimării sale;</p> <p>(ii) asigurarea accesului la patrimoniul cultural imaterial, cu respectarea practicilor cutumiare care guvernează accesul la aspectele specifice ale acestui patrimoniu;</p> <p>(iii) crearea unor instituții de documentare în domeniul patrimoniului cultural imaterial și facilitarea accesului la acestea.</p> <p>Fiecare stat parte se va strădui ca, prin toate mijloacele adecvate:</p> <p>a) să asigure recunoașterea, respectul și punerea în valoare a patrimoniului cultural imaterial în societate, în special prin:</p> <p>(i) programe educative, de sensibilizare și de difuzare a informațiilor în rândul publicului, mai ales al tinerilor;</p>	<p>Axa prioritară III: Protejarea patrimoniului cultural construit și imaterial</p> <p>Domeniul de intervenție 3.1.: Cartografierea, ocrotirea și restaurarea patrimoniului construit și natural</p> <p>Programul operativ 3.1.1.: Inițierea unor programe de protejare patrimoniului cultural, la nivel local</p> <p>Programul operativ 3.1.2.: Includerea patrimoniului cultural în circuitul cultural și economic local</p> <p>Domeniul de intervenție 3.2.: Cartografierea și ocrotirea patrimoniului imaterial</p> <p>Programul operativ 3.2.1.: Înființarea unui institut de formare artistică al Ținutului Secuiesc</p> <p>Programul operativ 3.2.2.: Cartografierea patrimoniului cultural imaterial al orașului Sfântu gheorghe și al împrejurimilor, realizarea unei liste complete și cuprinzătoare, și promovarea acesteia</p> <p>Programul operativ 3.2.3.: Ocrotirea și asigurarea calității patrimoniului cultural imaterial din Sfântu Gheorghe și împrejurimi</p> <p>Domeniul de intervenție 3.3.: Digitalizarea patrimoniului construit și imaterial și dezvoltarea accesibilității la acesta, la scară largă</p> <p>Programul operativ 3.3.1.: Realizarea cercetărilor valorice necesare procesului de digitalizare a patrimoniului cultural din Sfântu Gheorghe</p> <p>Programul operativ 3.3.2.: Promovarea și asigurarea accesului la conținuturile digitalizate locale</p>
--	---	---

	<p>(ii) programe educative și de formare specifice în interiorul comunităților și grupurilor interesate;</p> <p>(iii) activități de consolidare a capacităților în domeniul salvagădării patrimoniului cultural imaterial și în special în ceea ce privește gestiunea și cercetarea științifică; și</p> <p>(iv) mijloace neformale de transmitere a cunoștințelor;</p> <p>b) să informeze publicul cu privire la pericolele ce amenință acest patrimoniu, precum și cu privire la activitățile realizate în aplicarea prezentei convenții;</p> <p>c) să promoveze educația privind protejarea spațiilor naturale și a locurilor importante pentru memoria colectivă, ca elemente indispensabile exprimării patrimoniului cultural imaterial.</p>	
<p>Pactul Internațional ONU Cu Privire La Drepturile Economice, Sociale Și Culturale</p>	<p>Statele părți la prezentul Pact recunosc fiecăruia dreptul:</p> <p>a) de a participa la viața culturală;</p> <p>b) de a beneficia de progresul științific și de aplicațiile sale;</p> <p>c) de a beneficia de protecția intereselor morale și materiale decurgând din orice producție științifică, literară sau artistică al cărui autor este.</p> <p>2. Măsurile pe care statele părți la prezentul Pact le vor lua pentru a asigura deplina exercitare a acestui drept trebuie să cuprindă măsurile necesare pentru a asigura menținerea, dezvoltarea și difuzarea științei și culturii.</p> <p>3. Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte libertatea indispensabilă cercetării științifice și activităților creatoare.</p> <p>4. Statele părți la prezentul Pact recunosc urmările binefăcătoare care trebuie să rezulte din încurajarea și dezvoltarea cooperării și contactelor internaționale în</p>	<p>Axa prioritară V: Depășirea dezavantajelor sociale prin cultură</p> <p>Domeniul de intervenție 5.2.: Creșterea accesului la cultură al grupurilor dezavantajate</p> <p>Programul operativ 5.2.1. Creșterea gradului de accesibilitate la evenimentele culturale</p> <p>Programul operativ 5.2.2.: Organizarea evenimentelor culturale interactive</p> <p>Axa prioritară IV: Integrarea culturii în dezvoltarea economică</p> <p>Domeniul de intervenție 4.2.: Dezvoltarea industriei creative și întreprinderilor culturale start-up</p> <p>Programul operativ 4.2.1.: Stimularea spiritului antreprenorial în industria creativă și culturală</p> <p>Programul operativ 4.2.2.: Creșterea gradului de cunoaștere și acceptare a industriei creative</p> <p>Domeniul de intervenție 4.3.: Realizarea unui pasaj între arte și sfera antreprenorială, în scopul creării unui mediu de afaceri inovativ</p>

	<p>domeniul științei și culturii.</p>	<p>Programul operativ 4.3.1.: Crearea condițiilor necesare pentru colaborarea antreprenorilor și a actorilor culturali Programul operativ 4.3.2.: Consolidarea abordării antreprenoriale în sectorul cultural Axa prioritară III: Protejarea patrimoniului cultural construit și imaterial</p> <p>Domeniul de intervenție 3.2.: Cartografierea și ocrotirea patrimoniului imaterial</p> <p>Programul operativ 3.2.3.: Ocrotirea și asigurarea calității patrimoniului cultural imaterial din Sfântu Gheorghe și împrejurimi</p>
<p>Strategia Europa 2020</p>	<p>Ocuparea forței de muncă o rată de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani Schimbările climatice și utilizarea durabilă a energiei Educație Reducerea sub 10% a ratei de abandon școlar timpuriu creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani Lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale Reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale</p> <p>Creștere inteligentă:</p> <p>1. O agendă digitală pentru Europa, prin care își propune:</p> <p>să creeze o piață digitală unică, bazată pe internet rapid și ultrarapid și pe aplicații interoperabile: O Uniune a inovării, prin care își propune:</p>	<p>Axa prioritară IV : Integrarea culturii în dezvoltarea economică</p> <p>Domeniul de intervenție 4.2.: Dezvoltarea industriei creative și întreprinderilor culturale start-up Programul operativ 4.2.1.: Stimularea spiritului antreprenorial în industria creativă și culturală</p> <p>Programul operativ 4.2.2.: Creșterea gradului de cunoaștere și acceptare a industriei creative</p> <p>Domeniul de intervenție 4.3.: Realizarea unui pasaj între arte și sfera antreprenorială, în scopul creării unui mediu de afaceri inovativ Programul operativ 4.3.1.: Crearea condițiilor necesare pentru colaborarea antreprenorilor și a actorilor culturali Programul operativ 4.3.2.: Consolidarea abordării antreprenoriale în sectorul cultural Axa prioritară II: Dezvoltarea resurselor umane Domeniul de intervenție 2.1.: Creșterea nivelului de pregătire a sectorului cultural</p> <p>Programul operativ 2.1.3.: Crearea oportunităților de dezvoltare continuă a creatorilor și artiștilor</p> <p>Domeniul de intervenție 2.2.: Programe educaționale și de</p>

	<ul style="list-style-type: none"> •să reorienteze politica în materie de cercetare, dezvoltare și inovare către domenii care prezintă provocări majore pentru societate (schimbări climatice, utilizarea eficientă a energiei și a resurselor, schimbări demografice, sănătatea populației etc.) •să consolideze toate verigile din lanțul inovării, de la cercetarea fundamentală la comercializare. <p>Tineretul în mișcare, prin care își propune:</p> <ul style="list-style-type: none"> •să-i ajute pe studenți și pe stagiaari să studieze în străinătate •să-i pregătească mai bine pe tineri pentru piața muncii •să îmbunătățească performanțele universităților europene și să le facă mai atractive pe plan internațional •să amelioreze toate aspectele legate de educație și formare (exelență academică, egalitate de șanse etc.) <p>Creșterea durabilă O politică industrială adaptată erei globalizării</p> <ul style="list-style-type: none"> •sprijinind spiritul antreprenorial, pentru ca întreprinderile europene să devină mai performante și mai competitive •acoperind toate elementele lanțului valoric din ce în ce mai globalizat, de la accesul la materii prime la serviciile post-vânzare. <p>O astfel de politică poate fi elaborată doar în strânsă cooperare cu întreprinderile, sindicatele, mediul academic, ONG-urile și organizațiile de consumatori.</p> <p>Creșterea favorabilă incluziunii <u>O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă,</u> prin care își propune:</p> <ul style="list-style-type: none"> •să ajute cetățenii să dobândească noi competențe, să se adapteze la schimbările de pe piața muncii și să se 	<p>Învățământ pentru exploatarea creativității</p> <p>Programul operativ 2.2.1.: Elaborarea unor programe de învățământ și educație mai puternice și mai eficiente, în cadrul instituțiilor culturale și educaționale din oraș</p> <p>Programul operativ 2.2.2.: Dezvoltarea de programe educaționale culturale și artistice, bazate pe cooperarea dintre instituțiile de învățământ din mediul urban</p> <p>Domeniul de intervenție 2.3.: Implicarea tinerilor, la scară largă, în activitatea de creație</p> <p>Programul operativ 2.3.1 : Elaborarea unor programe de promovare a implicării tinerilor în viața culturală</p> <p>Domeniul de intervenție 2.4.: Consolidarea organizațiilor civile culturale și educaționale</p> <p>Programul operativ 2.4.1.: Crearea condițiilor „hard” necesare funcționării sferei civile culturale și de tineret.</p> <p>Programul operativ 2.4.2.: Crearea condițiilor „soft” necesare funcționării sferei civile culturale și de tineret.</p> <p>Axa prioritară V: Depășirea dezavantajelor sociale prin cultură</p> <p>Domeniul de intervenție 5.1.: Programe educaționale și culturale menite să reducă dezavantajele</p> <p>Programul operativ 5.1.1.: Dezvoltarea colaborării între instituțiile și organismele din domeniul cultural, al învățământului și educației și social</p> <p>Programul operativ 5.1.2.: Conștientizarea problemei excluziunii sociale în rândul populației majoritare</p> <p>Domeniul de intervenție 5.2.: Creșterea accesului la cultură al grupurilor dezavantajate</p>
--	--	--

	<p>reorienteze profesional</p> <ul style="list-style-type: none"> • să modernizeze piețele muncii, pentru a spori productivitatea muncii și rata de ocupare a forței de muncă, pentru a reduce șomajul și pentru a asigura durabilitatea modelelor sociale europene. <p><u>Platforma europeană de combatere a sărăciei</u>, prin care își propune:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să asigure coeziunea economică, socială și teritorială • să garanteze respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor care suferă de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale și să le asigure acestora un trai demn și un rol activ în societate • să sprijine măsurile care favorizează integrarea în comunitate, formarea și inserția profesională și accesul la protecție socială. <p>De asemenea, UE sprijină creșterea favorabilă incluziunii prin proiectele și investițiile în domeniul dezvoltării regionale, prin care reduce discrepanțele dintre regiuni și asigură accesul tuturor europenilor la beneficiile creșterii economice.</p>	<p>Programul operativ 5.2.1. Creșterea gradului de accesibilitate la evenimentele culturale</p> <p>Programul operativ 5.2.2.: Organizarea evenimentelor culturale interactive</p> <p>Domeniul de intervenție 5.3.: Consolidarea sferei civile care se preocupă de integrare socială, În scopul dezvoltării programelor de incluziune socială</p> <p>Programul operativ 5.3.1.: Creșterea capacității de intervenție a sectorului social neguvernamental</p> <p>Programul operativ 5.3.2.: Dezvoltarea colaborării sectorului public cu cel non-guvernamental</p> <p>Axa prioritară VI: Capitala Europeană a Culturii pentru anul 2021 – continuarea schimbării</p> <p>Domeniul de intervenție 6.1.: Consolidarea coeziunii sociale</p> <p>Programul operativ 6.1.1.: Dezvoltarea rețelelor de cooperare europeană</p> <p>Programul operativ 6.1.2.: Dezvoltarea colaborărilor europene pentru promovarea incluziunii sociale</p> <p>Domeniul de intervenție 6.3.: Dezvoltarea obiceiurilor de consum cultural</p> <p>Programul operativ 6.3.1.: Extinderea ofertei de programe bazată pe cerere</p> <p>Programul operativ 6.3.2.: Așezarea ofertei de programe culturale în locatii noi</p> <p>Programul operativ 6.3.3.: Punerea în aplicare a măsurilor care vizează creșterea mobilității culturale</p>
--	---	--

<p>Concluziile Consiliului (10 mai 2010), cu privire la contribuția culturii la dezvoltarea locală și regională (2010/C 135/05).</p>	<p>Integrarea culturii drept element strategic și transversal în politicile europene și naționale în vederea dezvoltării sociale și economice a regiunilor și orașelor europene; încurajarea investițiilor strategice în cultură și în industriile culturale și creative, în special în IMM-uri, la nivel local și regional, pentru a favoriza dezvoltarea unor societăți creative și dinamice; încurajarea contribuției culturii la turismul durabil ca factor-cheie pentru atractivitatea locală și regională și pentru dezvoltarea economică, precum și ca element de evidențiere a importanței patrimoniului cultural în Europa; sensibilizarea factorilor de decizie cu privire la politicile de la nivel local și regional care dezvoltă noi competențe prin cultură și creativitate, adaptate la mediul actual aflat în schimbare rapidă, în vederea dezvoltării de competențe noi, a îmbunătățirii capitalului uman și a consolidării coeziunii sociale; dezvoltarea inițiativelor culturale transfrontaliere, transnaționale și interregionale ca mijloc de legătură între diverse popoare și regiuni ale Europei și de consolidare a coeziunii economice, sociale și teritoriale.</p>	<p>Axa prioritară IV: Integrarea culturii în dezvoltarea economică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Domeniu de intervenție 4.1: Dezvoltarea turismului cultural • Programul operativ 4.1.1.: Asigurarea accesibilității la patrimoniul cultural relevant din punct de vedere turistic • Programul operativ 4.1.2.: Asigurarea accesibilității la evenimentele culturale relevante din punct de vedere turistic • Programul operativ 4.1.3.: Extinderea ofertei de programe a turismului cultural și a capacității de primire a orașului • Domeniul de intervenție 4.2.: Dezvoltarea industriei creative și întreprinderilor culturale start-up Programul operativ 4.2.1.: Stimularea spiritului antreprenorial în industria creativă și culturală Programul operativ 4.2.2.: Creșterea gradului de cunoaștere și acceptare a industriei creative Domeniul de intervenție 4.3.: Realizarea unui pasaj între arte și sfera antreprenorială, în scopul creării unui mediu de afaceri inovativ • Programul operativ 4.3.1.: Crearea condițiilor necesare pentru colaborarea antreprenorilor și a actorilor culturali Programul operativ 4.3.2.: Consolidarea abordării antreprenoriale în sectorul cultural <p>Axa prioritară VI: Capitala Europeană a Culturii pentru anul 2021. continuarea schimbării</p> <p>Domeniul de intervenție 6.1.: Consolidarea coeziunii sociale</p> <p>Programul operativ 6.1.1.: Dezvoltarea rețelelor de cooperare europeană</p> <p>Programul operativ 6.1.2.: Dezvoltarea colaborărilor europene pentru promovarea incluziunii sociale</p> <p>Domeniul de intervenție 6.2.: Extinderea ofertelor culturale inovatoare și creative</p>
--	--	--

		<p>Programul operativ 6.2.1.: Generarea de noi conținuturi, bazate pe realitățile culturale existente</p> <p>Programul operativ 6.2.2.: Elaborarea unor conținuturi culturale noi</p> <p>Domeniul de intervenție 6.3.: Dezvoltarea obiceiurilor de consum cultural</p> <p>Programul operativ 6.3.1.: Extinderea ofertei de programe bazată pe cerere</p> <p>Programul operativ 6.3.2.: Așezarea ofertei de programe culturale în locatii noi</p> <p>Programul operativ 6.3.3.: Punerea în aplicare a măsurilor care vizează creșterea mobilității culturale</p>
<p>Concluziile Consiliului Educație, Tineret, Cultură (12 mai 2009) privind Cultura drept catalizator pentru creativitate și inovare</p> <p>Strategia de Tineret a Uniunii Europene</p>	<p>- e de părere că educația artistică trebuie să fie prezentă la toate nivelurile învățământului școlar, în scopul promovării democratizării accesului la cultură ;</p> <p>- între cultură și creativitate există o legătură indisolubilă. Creativitatea este fundamentul culturii, care, la rândul său, creează un mediu care permite dezvoltarea creativității;</p> <p>- creativitatea este un proces generator de idei, expresii și forme, în ceea ce privește atât căutarea de noi modalități de a aborda problemele existente, de a reinterpretă realitatea cât și explorarea de noi oportunități. Creativitatea este în esență un proces care poate amplifica cunoașterea și care poate conduce la noi alternative de utilizare a acesteia;</p> <p>- la rândul ei, creativitatea stă la originea inovării - înțelegând ca o exploatare cu succes a unor idei, expresii și forme noi și ca un proces de dezvoltare a unor produse noi, servicii noi, a unor noi moduri de conducere a</p>	<p>Axa prioritară II.: Dezvoltarea resurselor umane</p> <p>Domeniul de intervenție 2.1.: Creșterea nivelului de pregătire a sectorului cultural</p> <p>Programul operativ 2.1.1.: Dezvoltarea competențelor manageriale și de organizare al personalului din sectorul cultural</p> <p>Programul operativ 2.1.2. – Dezvoltarea cunoștințelor în domeniul marketingului și comunicării al personalului din sectorul cultural</p> <p>Programul operativ 2.1.3.: Crearea oportunităților de dezvoltare continuă a creatorilor și artiștilor</p> <p>Domeniul de intervenție 2.2.: Programe educaționale și de învățământ pentru exploatarea creativității</p> <p>Programul operativ 2.2.1.: Elaborarea unor programe de învățământ și educație mai puternice și mai eficiente, în cadrul instituțiilor culturale și</p>

	<p>afacerilor sau a unor noi modalități de a răspunde necesităților de ordin social. Prin urmare, creativitatea are o importanță deosebită pentru capacitatea de inovare a cetățenilor , precum și a organizațiilor, a companiilor și a societăților europene;</p> <p>- cultura, creativitatea și inovarea sunt esențiale pentru competitivitate și dezvoltarea economiilor și a societăților noastre și sunt cu atât mai importante într-o perioadă de schimbări rapide și provocări majore;</p> <p>-Având în vedere că, creativitatea este prezentă în toate componentele societății, însă ar trebui recunoscut rolul specific pe care îl joacă în acest proces cultura, sectorul culturii și industriile culturale și creative, în special IMM-urile;</p> <p>- artele și cultura joacă un rol important în educație și în învățarea de-a lungul vieții, în special ca mod de promovare a gândirii creative, de valorificare a abilităților creative ale persoanelor și de susținere a dezvoltării de noi competențe pentru ocuparea de noi locuri de muncă într-un mediu socio-economic în evoluție;</p> <p>– multe sectoare investesc în mod direct sau indirect în cultură și în cooperarea cu actori culturali, atât ca resursă fundamentală, cât și ca stimulent pentru propria creativitate;</p> <p>– cultura și accesul la diverse expresii culturale oferă oportunități de promovare a competențelor interculturale, de stimulare a creativității și a capacităților creative ale cetățenilor;</p> <p>– cultura și actorii culturali contribuie la dezvoltarea de valori, principii și norme la nivel individual și la nivel societal și influențează comportamentul oamenilor și dinamica socială; astfel, acestea sunt recunoscute ca mediatori eficienți între</p>	<p>educaționale din oraș</p> <p>Programul operativ 2.2.2.: Dezvoltarea de programe educaționale culturale și artistice, bazate pe cooperarea dintre instituțiile de învățământ din mediul urban</p> <p>Domeniul de intervenție 2.3.: Implicarea tinerilor, la scară largă, în activitatea de creație</p> <p>Programul operativ 2.3.1 : Elaborarea unor programe de promovare a implicării tinerilor în viața culturală</p> <p>Programul operativ 2.3.2 : Elaborarea unor programe pentru creșterea consumului cultural în rândul tinerilor</p> <p>Domeniul de intervenție 2.4.: Consolidarea organizațiilor civile culturale și educaționale</p> <p>Programul operativ 2.4.1.: Crearea condițiilor „hard” necesare funcționării sferei civile culturale și de tineret.</p> <p>Programul operativ 2.4.2.: Crearea condițiilor „soft” necesare funcționării sferei civile culturale și de tineret.</p> <p>Axa prioritară a-III-a: Protejarea patrimoniului cultural construit și imaterial</p> <p>Domeniul de intervenție 3.3.: Digitalizarea patrimoniului construit și imaterial și dezvoltarea accesibilității la acesta, la scară largă</p> <p>Programul operativ 3.3.1: Realizarea cercetărilor valorice necesare procesului de digitalizare a patrimoniului cultural din Sfântu Gheorghe</p> <p>Programul operativ 3.3.2.: Promovarea și asigurarea accesului la conținuturile digitalizate locale</p>
--	---	--

	<p>diverse grupuri sociale, etnice și de alte tipuri, pentru a favoriza societățile bazate pe integrare și pot promova ideea de cetățenie europeană;</p> <ul style="list-style-type: none"> · cultura și creativitatea reprezintă forțe motrice pentru dezvoltarea regiunilor și orașelor europene, promovând atractivitatea locală și contribuind la revitalizarea economiei la nivel local, inclusiv prin crearea unor poluri de excelență ale industriilor culturale și creative la nivel local și regional; <p>– datorită creativității pe care o generează și o stimulează, cultura poate fi un actor important în abordarea provocărilor cu care se confruntă Uniunea Europeană în prezent, în special schimbările demografice, coeziunea socială, globalizarea și dezvoltarea durabilă;</p> <p>în consecință, investițiile strategice în cultură, precum și în industriile culturale și creative, în special în IMM-uri, sunt esențiale pentru promovarea culturii ca atare, precum și pentru consolidarea unei societăți dinamice și creative în Uniunea Europeană și pentru crearea de locuri de muncă și contribuția la îndeplinirea obiectivelor de la Lisabona;</p> <p>Invită statele membre și comisia, în limita domeniilor de competență proprii fiecăror:</p> <ul style="list-style-type: none"> · să încurajeze potențialul politicilor din domeniul cultural pentru a favoriza creativitatea, în special prin promovarea diversității culturale și a dialogului intercultural, accesul și participarea la cultură, mobilitatea artiștilor și a altor specialiști din domeniul cultural, precum și a operelor de artă, protecția operelor de artă și a creatorilor, precum și dezvoltarea industriilor culturale și creative, în special prin facilitarea accesului acestora la finanțare și crearea unui mediu de afaceri adecvat; · să acorde o atenție deosebită posibilităților și provocărilor lansate de noile tehnologii în ceea ce 	
--	--	--

	<p>privește generarea de conținut creativ și interpretarea mijloacelor convenționale de transfer al cunoașterii în mod inovator;</p> <ul style="list-style-type: none"> · să aplice pe deplin metoda deschisă de coordonare în ceea ce privește schimbul de experiență în acest domeniu în cadrul planurilor de activitate în domeniul culturii adoptate de consiliu; · să sporească și să stimuleze implicarea sectoarelor relevante ale societății civile prin intermediul unui dialog adecvat; · să asigure protecția drepturilor de proprietate intelectuală și să intensifice lupta împotriva contrafacerii și pirateriei din sectoarele culturale și creative; · să îmbunătățească în continuare statisticile naționale în domeniul culturii și să asigure, în coordonare cu eurostat, o mai bună comparabilitate între acestea; invită statele membre: · să consolideze legăturile dintre sectoarele culturale și creative, inovare și toate celelalte politici relevante; · să consolideze, în această privință, atât vertical cât și orizontal, sinergii între toate autoritățile publice implicate în acest proces (miniștri sau alte autorități pertinente) și entități regionale și locale; · să stimuleze crearea de rețele și schimbul de experiență între regiuni și orașe cu privire la strategiile de/în materie de creativitate, în special referitor la conectarea actorilor culturali cu alte sectoare (poluri de excelență, asocierea serviciilor publice etc.), cu părțile implicate din societatea civilă și cu actorii din economie în general; · să utilizeze mecanismele financiare deja existente la nivel național și european (de exemplu, fondurile structurale) pentru a consolida conexiunile dintre creativitate și avantajul competitiv; · să întrețină creativitatea și inovarea, prin recunoașterea 	
--	---	--

	<p>talentelor artistice, prin recompensarea excelenței și prin diseminarea activităților cu caracter inovator.</p> <p>Mai mult, ținând cont de aceste aspecte, să realizeze schimburi de experiență și să încurajeze creativitatea în cadrul educației și formării formale, informale și non-formale, în perspectiva învățării de-a lungul vieții;</p> <ul style="list-style-type: none"> · să promoveze accesul la noile tehnologii TIC și să încurajeze utilizarea acestora în sectorul cultural , precum și digitalizarea și accesibilitatea online a conținutului cultural; 	
<p>Strategia de Tineret a Uniunii Europene</p>	<p>În cadrul obiectivului de creare a unui număr mai mare de oportunități în domeniile educației și ocupării forței de muncă pentru tineri, se propun următoarele domenii de acțiune:</p> <ul style="list-style-type: none"> • educație: educația informală ar trebui integrată mai bine pentru a o completa pe cea formală și ar trebui să i se dezvolte calitatea și să i se recunoască rezultatele; • ocuparea forței de muncă pentru facilitarea tranziției tinerilor de la educație, inactivitate sau șomaj la ocuparea unui loc de muncă, acțiunile politicii de ocupare a forței de muncă în statele membre și la nivelul UE ar trebui să respecte principiile de flexisecuritate. Mai mult, educația trebuie să urmărească asigurarea aptitudinilor cerute de piața muncii; • creativitate și spirit antreprenorial: dezvoltarea talentelor, a competențelor creative, a spiritului antreprenorial și a exprimării culturale ar trebui să fie încurajate în rândul tinerilor. <p>Sunt propuse următoarele domenii de acțiune în cadrul obiectivului de îmbunătățire a accesului și a participării depline a tinerilor în societate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sănătate și sport: prevenirea și tratarea obezității, accidentelor, dependențelor și consumului de 	<ul style="list-style-type: none"> • Axa prioritară II.: Dezvoltarea resurselor umane <p>Domeniul de intervenție 2.1.: Creșterea nivelului de pregătire a sectorului cultural</p> <p>Programul operativ 2.1.1.: Dezvoltarea competențelor manageriale și de organizare al personalului din sectorul cultural</p> <p>Programul operativ 2.1.2.: Dezvoltarea cunoștințelor în domeniul marketingului și comunicării al personalului din sectorul cultural</p> <p>Programul operativ 2.1.3.: Crearea oportunităților de dezvoltare continuă a creatorilor și artiștilor</p> <p>Domeniul de intervenție 2.2.: Programe educaționale și de învățământ pentru exploatarea creativității</p> <p>Programul operativ 2.2.1.: Elaborarea unor programe de învățământ și educație mai puternice și mai eficiente, în cadrul instituțiilor culturale și educaționale din oraș</p> <p>Programul operativ 2.2.2.: Dezvoltarea de programe educaționale culturale și artistice, bazate pe cooperarea dintre instituțiile de învățământ din mediul urban</p> <p>Domeniul de intervenție 2.3.: Implicarea tinerilor, la scară largă, în</p>

	<p>substanțe, promovarea unei vieți sănătoase pentru tineri și încurajarea colaborării între lucrătorii de tineret, cadrele medicale și organizațiile sportive;</p> <ul style="list-style-type: none"> •participare: creșterea participării tinerilor la viața civică a comunităților locale și la democrația reprezentativă, sprijinirea organizațiilor de tineret și încurajarea participării tinerilor care nu aparțin niciunei organizații, precum și asigurarea unor servicii de informare de calitate mai bună pentru tineri. <p>Obiectivul de cultivare a solidarității reciproce între tineri și societate cuprinde următoarele domenii de acțiune:</p> <ul style="list-style-type: none"> •includiunea socială: pentru prevenirea excluziunii sociale a tinerilor, este necesară mobilizarea actorilor relevanți, cum ar fi părinții, profesorii, precum și asistenții sociali și lucrătorii de tineret; •voluntariatul: pentru sprijinirea voluntariatului tinerilor, ar trebui create mai multe oportunități, inclusiv transfrontaliere, ar trebui eliminate obstacolele, iar valoarea educației informale ar trebui recunoscută mai bine; •tineretul și lumea: rețelele pentru tineri și instrumentele existente ar trebui folosite în vederea participării tinerilor la elaborarea politicilor globale. <p>Activitatea pentru tineret poate aduce o valoare adăugată luptei împotriva șomajului, a eșecului școlar și a excluziunii sociale. Activității pentru tineret trebuie deci să i se acorde mai mult sprijin și recunoaștere; de asemenea, această activitate ar trebui să devină tot mai profesionistă. În acest scop, statele membre și Comisia sunt invitate să promoveze finanțarea și calitatea activității pentru tineret, precum și aptitudinile și mobilitatea lucrătorilor de tineret. Comisia se angajează să examineze mai îndeaproape contribuția economică și</p>	<p>activitatea de creație</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programul operativ 2.3.1 : Elaborarea unor programe de promovare a implicării tinerilor în viața culturală • II.3.1. Programul operativ 2.3.2 : Elaborarea unor programe pentru creșterea consumului cultural în rândul tinerilor <p>Domeniul de intervenție 2.4.: Consolidarea organizațiilor civile culturale și educaționale</p> <p>Programul operativ 2.4.1.: Crearea condițiilor „hard” necesare funcționării sferei civile culturale și de tineret.</p> <p>Programul operativ 2.4.2.: Crearea condițiilor „soft” necesare funcționării sferei civile culturale și de tineret.</p> <p>Axa prioritară V: Depășirea dezavantajelor sociale prin cultură</p> <p>Domeniul de intervenție 5.1.: Programe educaționale și culturale menite să reducă dezavantajele</p> <p>Programul operativ 5.1.1.: Dezvoltarea colaborării între instituțiile și organismele din domeniul cultural, al învățământului și educației și social</p> <p>Programul operativ 5.1.2.: Conștientizarea problemei excluziunii sociale în rândul populației majoritare</p> <p>Domeniul de intervenție 5.2.: Creșterea accesului la cultură al grupurilor dezavantajate</p> <p>Programul operativ 5.2.1. Creșterea gradului de accesibilitate la evenimentele culturale</p> <p>Programul operativ 5.2.2.: Organizarea evenimentelor culturale interactive</p> <p>Domeniul de intervenție 5.3.: Consolidarea sferei civile care se preocupă de integrare socială, în scopul dezvoltării programelor de</p>
--	--	--

	socială a activității pentru tineret.	<p>incluziune socială</p> <p>Programul operativ 5.3.1.: Creșterea capacității de intervenție a sectorului social neguvernamental</p> <p>Programul operativ 5.3.2.: Dezvoltarea colaborării sectorului public cu cel non-guvernamental</p>
Strategia Sectorială în Domeniul Culturii pe perioada 2014–2020	<p>Îmbunătățirea și extinderea accesului publicului la monumentele istorice, și promovarea cunoașterii acestora prin intermediul noilor tehnologii.</p> <p>Promovarea includerii monumentelor istorice în circuitul turistic și stimularea turismului cultural.</p> <p>Promovarea utilizării monumentelor de patrimoniu pentru alte activități artistice sau evenimente culturale ori non-culturale.</p> <p>Susținerea educației de specialitate, a formării și reconversiei profesionale, inclusiv în domeniul antreprenoriatului și a managementului de proiecte</p> <p>Susținerea și stimularea activității creatoare prin configurarea unui sistem de burse, granturi și rezidențe artistice.</p> <p>Protejarea drepturilor de proprietate intelectuală.</p> <p>Facilitarea accesului sectorului cultural privat non-profit la surse de finanțare, prin completarea cadrului legislativ și prin susținerea eforturilor de consultanță în conceperea și realizarea de proiecte.</p> <p>Dezvoltarea și stabilizarea sectorului industriilor culturale și creative</p> <p>Dezvoltarea și diversificarea participării sectorului</p>	<p>Prioritatea I: Dezvoltarea infrastructurii culturale</p> <p>Domeniul de intervenție 1.1: Modernizarea infrastructurii instituționale pentru activitatea culturală</p> <p>Domeniul de intervenție 1.2: Extinderea infrastructurii instituționale pentru activitatea culturală</p> <p>Domeniul de intervenție 1.3: Facilitarea accesibilității evenimentelor culturale</p> <p>Axa prioritară II: Dezvoltarea resurselor umane</p> <p>Domeniul de intervenție 2.1.: Creșterea nivelului de pregătire a sectorului cultural</p> <p>Domeniul de intervenție 2.2.: Programe educaționale și de învățământ pentru exploatarea creativității</p> <p>Domeniul de intervenție 2.3.: Implicarea tinerilor, la scară largă, în activitatea de creație</p> <p>Domeniul de intervenție 2.4.: Consolidarea organizațiilor civile culturale și educaționale</p> <p>Axa prioritară III: Protejarea patrimoniului cultural construit și imaterial</p> <p>Domeniul de intervenție 3.1.: Cartografierea, ocrotirea și restaurarea patrimoniului construit și natural</p> <p>Domeniul de intervenție 3.2.: Cartografierea și ocrotirea patrimoniului imaterial</p>

	<p>cultural la realizarea unei societăți coezive, inclusiv prin susținerea accesului și participării la cultură pentru grupurile vulnerabile.</p> <p>Construirea de audiențe, dezvoltarea interactivității și dimensiunii participative a acestora la viața culturală.</p> <p>Facilitarea dobândirea competențelor creative pentru reducerea ratei de abandon școlar timpuriu.</p> <p>Mobilizarea potențialului culturii pentru combaterea stereotipurilor și a prejudecăților la adresa anumitor grupuri sociale și culturale care se confruntă cu situații de sărăcie sau de excludere socială.</p> <p>Sprijinirea profesionalizării managementului în instituțiile de spectacole sau concerte.</p> <p>Dezvoltarea infrastructurii culturale prin reabilitarea celei existente și prin construirea de noi facilități</p> <p>Creșterea accesului și participării tinerilor la viața culturale.</p> <p>Promovarea unui acces mai bun al tinerilor la locurile de muncă din domeniul cultural.</p> <p>Promovarea digitizării și accesibilitatea online a resursele culturale naționale.</p> <p>Creșterea și diversificarea ofertei și consumului cultural cu accent pe diversitatea culturală și efectele sale asupra dezvoltării economice și incluziunii sociale.</p>	<p>Domeniul de intervenție 3.3.: Digitalizarea patrimoniului construit și imaterial și dezvoltarea accesibilității la acesta, la scară largă</p> <p>Axa prioritară IV : Integrarea culturii în dezvoltarea economică</p> <p>Domeniul de intervenție 4.1: Dezvoltarea turismului cultural Domeniul de intervenție 4.2.: Dezvoltarea industriei creative și întreprinderilor culturale start-up Domeniul de intervenție 4.3.: Realizarea unui pasaj între arte și sfera antreprenorială, în scopul creării unui mediu de afaceri inovativ</p> <p>Axa prioritară V: Depășirea dezavantajelor sociale prin cultură</p> <p>Domeniul de intervenție 5.1.: Programe educaționale și culturale menite să reducă dezavantajele</p> <p>Domeniul de intervenție 5.2.: Creșterea accesului la cultură al grupurilor dezavantajate</p> <p>Domeniul de intervenție 5.3.: Consolidarea sferei civile care se preocupă de integrare socială, În scopul dezvoltării programelor de incluziune socială</p>
Strategia de	Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale	<p>Axa prioritară I: Dezvoltarea infrastructurii culturale Domeniul de intervenție 1.1: Modernizarea infrastructurii</p>

<p>Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020</p>	<p>Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii Creșterea atractivității turistice regionale, sprijinirea activităților culturale și recreative Dezvoltarea resurselor umane , creșterea incluziunii sociale</p>	<p>instituționale pentru activitatea culturală Domeniul de intervenție 1.2: Extinderea infrastructurii instituționale pentru activitatea culturală Domeniul de intervenție 1.3: Facilitarea accesibilității evenimentelor culturale Axa prioritară II: Dezvoltarea resurselor umane Domeniul de intervenție 2.1.: Creșterea nivelului de pregătire a sectorului cultural Domeniul de intervenție 2.2.: Programe educaționale și de învățământ pentru exploatarea creativității Domeniul de intervenție 2.3.: Implicarea tinerilor, la scară largă, în activitatea de creație Domeniul de intervenție 2.4.: Consolidarea organizațiilor civile culturale și educaționale Axa prioritară III: Protejarea patrimoniului cultural construit și imaterial Domeniul de intervenție 3.1.: Cartografierea, ocrotirea și restaurarea patrimoniului construit și natural Domeniul de intervenție 3.2.: Cartografierea și ocrotirea patrimoniului imaterial Domeniul de intervenție 3.3.: Digitalizarea patrimoniului construit și imaterial și dezvoltarea accesibilității la acesta, la scară largă Axa prioritară IV : Integrarea culturii în dezvoltarea economică Domeniul de intervenție 4.1: Dezvoltarea turismului cultural Domeniul de intervenție 4.2.: Dezvoltarea industriei creative și întreprinderilor culturale start-up Domeniul de intervenție 4.3.: Realizarea unui pasaj între arte și sfera antreprenorială, în scopul creării unui mediu de afaceri inovativ</p>
---	---	--

		<p>Axa prioritară V: Depășirea dezavantajelor sociale prin cultură</p> <p>Domeniul de intervenție 5.1.: Programe educaționale și culturale menite să reducă dezavantajele</p> <p>Domeniul de intervenție 5.2.: Creșterea accesului la cultură al grupurilor dezavantajate</p> <p>Domeniul de intervenție 5.3.: Consolidarea sferei civile care se preocupă de integrare socială, în scopul dezvoltării programelor de incluziune socială</p>
<p>Strategia de tineret a Județului Harghita</p>	<p>Axa prioritară 1 □ Participarea civică Domeniul de intervenție 1.3. Tematizarea problemelor sociale la nivel local Domeniul de intervenție 1.5. Campanii împotriva excluderii sociale</p> <p>Axa prioritară 2 □ Timp liber activ Domeniul de intervenție 2.1. Dezvoltarea infrastructurii de sport și de agrement Domeniul de intervenție 2.4. Facilitarea activităților de recreere</p> <p>Axa prioritară 3 □ Cultură și stil de viață Domeniul de intervenție 3.1. Cultura ca instrument de dezvoltare a modului de gândire Domeniul de intervenție 3.2. Consumul cultural ca experiență socială Domeniul de intervenție 3.3. Cultivarea valorilor tradiționale</p> <p>Axa prioritară 4 – Programe de educație și formare profesională Domeniul de intervenție 4.1. Dezvoltarea culturii generale 4.1.1 Educația unei noi generații competitive 4.1.2 Formarea tineretului activ Domeniul de intervenție 4.2. Inițierea programelor de educație nonformală</p>	<p>Axa prioritară V: Depășirea dezavantajelor sociale prin cultură</p> <p>Domeniul de intervenție 5.1.: Programe educaționale și culturale menite să reducă dezavantajele</p> <p>Programul operativ 5.1.2.: Conștientizarea problemei excluziunii sociale în rândul populației majoritare</p> <p>Axa prioritară II: Dezvoltarea resurselor umane Domeniul de intervenție 2.2.: Programe educaționale și de învățământ pentru exploatarea creativității</p> <p>Programul operativ 2.2.1.: Elaborarea unor programe de învățământ și educație mai puternice și mai eficiente, în cadrul instituțiilor culturale și educaționale din oraș</p> <p>Programul operativ 2.2.2.: Dezvoltarea de programe educaționale culturale și artistice, bazate pe cooperarea dintre instituțiile de învățământ din mediul urban</p> <p>Domeniul de intervenție 2.3.: Implicarea tinerilor, la scară largă, în activitatea de creație</p> <p>Programul operativ 2.3.1 : Elaborarea unor programe de promovare a implicării tinerilor în viața culturală Programul operativ 2.3.2.: Elaborarea unor programe pentru creșterea</p>

	<p>Domeniul de intervenție 4.3. Favorizarea integrării tinerilor pe piața muncii</p> <p>4.3.1. Dezvoltarea spiritului antreprenorial în rândul tinerilor</p> <p>4.3.2.: Sprijinirea tinerilor antreprenori și a firmelor start-up</p> <p>Domeniul de intervenție 4.4. Dezvoltarea infrastructurii de educație și formare</p>	<p>consumului cultural în rândul tinerilor</p> <p>Axa prioritară IV : Integrarea culturii în dezvoltarea economică</p> <p>Domeniul de intervenție 4.2.: Dezvoltarea industriei creative și întreprinderilor culturale start-up</p> <p>Programul operativ 4.2.1.: Stimularea spiritului antreprenorial în industria creativă și culturală</p> <p>Programul operativ 4.2.2.: Creșterea gradului de cunoaștere și acceptare a industriei creative</p> <p>Domeniul de intervenție 4.3.: Realizarea unui pasaj între arte și sfera antreprenorială, în scopul creării unui mediu de afaceri inovativ</p> <p>Programul operativ 4.3.1.: Crearea condițiilor necesare pentru colaborarea antreprenorilor și a actorilor culturali</p> <p>Programul operativ 4.3.2.: Consolidarea abordării antreprenoriale în sectorul cultural</p>
<p>Strategia culturală a orașului Miercurea Ciuc 2014-2020 (proiect)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Consolidarea rolului culturii în construirea comunității (Comunități); 2. Îngrijirea patrimoniului material și imaterial al națiunii (Patrimoniul); 3. Dezvoltarea condițiilor moderne instituționale pentru creația artistică contemporană (Cultură contemporană); 4. Crearea ocaziilor vieții comunitare, în scopul asigurării egalității de șanse (Cultură deschisă); 5. Creșterea rolului asumat în consolidarea și prezentarea identității locale (creșterea puterii de atracție, construirea destinațiilor) 	<p>Axa prioritară I: Dezvoltarea infrastructurii culturale</p> <p>Domeniul de intervenție 1.1: Modernizarea infrastructurii instituționale pentru activitatea culturală</p> <p>Domeniul de intervenție 1.2: Extinderea infrastructurii instituționale pentru activitatea culturală</p> <p>Domeniul de intervenție 1.3: Facilitarea accesibilității evenimentelor culturale</p> <p>Axa prioritară III: Protejarea patrimoniului cultural construit și imaterial</p> <p>Domeniul de intervenție 3.1.: Cartografierea, ocrotirea și restaurarea patrimoniului construit și natural</p> <p>Domeniul de intervenție 3.2.: Cartografierea și ocrotirea patrimoniului imaterial</p> <p>Domeniul de intervenție 3.3.: Digitalizarea patrimoniului construit și imaterial și dezvoltarea accesibilității la acesta, la scară largă</p>

		<p>Axa prioritară IV : Integrarea culturii în dezvoltarea economică</p> <p>Domeniu de intervenție 4.1: Dezvoltarea turismului cultural</p> <p>Axa prioritară V: Depășirea dezavantajelor sociale prin cultură</p> <p>Domeniul de intervenție 5.1.: Programe educaționale și culturale menite să reducă dezavantajele</p>
<p>Strategia de Conservare a Patrimoniului a Județului Harghita</p>	<p>Lărgirea cunoștințelor în materie, inventariere (cercetări arheologice și de istoria artei)</p> <p>Definitivarea activității de salvare</p> <p>Prevenirea distrugerii, cultura întreținerii</p> <p>Integrarea în politica de dezvoltare și piața de muncă locală</p> <p>Identitate regională, de peisaj cultural, locală, destinație</p> <p>Formarea, susținerea parteneriatelor organizaționale (sinergie)</p> <p>Eficientizarea cadrului juridic</p> <p>Discurs social, mediatizare, învățământ, formare scară de valori</p> <p>Formarea specialiștilor</p> <p>Creșterea calității vieții, asigurarea accesului la patrimoniu, creșterea participării societății</p>	<p>Axa prioritară III: Protejarea patrimoniului cultural construit și imaterial</p> <p>Domeniul de intervenție 3.1.: Cartografierea, ocrotirea și restaurarea patrimoniului construit și natural</p> <p>Programul operativ 3.1.1.: Inițierea unor programe de protejare patrimoniului cultural , la nivel local</p> <p>Programul operativ 3.1.2.: Includerea patrimoniului cultural în circuitul cultural și economic local</p> <p>Domeniul de intervenție 3.2.: Cartografierea și ocrotirea patrimoniului imaterial</p> <p>Programul operativ 3.2.1.: Înființarea unui institut de formare artistică al Ținutului Secuiesc</p> <p>Programul operativ 3.2.2.: Cartografierea patrimoniului cultural imaterial al orașului Sfântu gheorghe și al împrejurimilor, realizarea unei liste complete și cuprinzătoare, și promovarea acesteia</p> <p>Programul operativ 3.2.3.: Ocrotirea și asigurarea calității patrimoniului cultural imaterial din Sfântu Gheorghe și împrejurimi</p> <p>Domeniul de intervenție 3.3.: Digitalizarea patrimoniului construit și imaterial și dezvoltarea accesibilității la acesta, la scară largă</p> <p>Programul operativ 3.3.1: Realizarea cercetărilor valorice necesare</p>

		<p>procesului de digitalizare a patrimoniului cultural din Sfântu Gheorghe</p> <p>Programul operativ 3.3.2.: Promovarea și asigurarea accesului la conținuturile digitalizate locale</p>
<p>Strategia de Dezvoltare Culturală a Județului Harghita</p>	<p>Reforma instituțională structurală și funcțională</p> <p>Validarea paradigmei de economie a cunoașterii</p> <p>Crearea sinergiilor între competențe, instituții și sectoare</p> <p>Sprijinirea consumului cultural conștient</p> <p>Consolidarea proceselor de construire a destinației</p> <p>Lărgirea cantității și gamei produselor culturale regionale</p> <p>Încurajarea și gestionarea proceselor inovatoare și creative</p> <p>Participarea pe piața muncii</p>	<p>Axa prioritară II.: Dezvoltarea resurselor umane</p> <p>Domeniul de intervenție 2.2.: Programe educaționale și de învățământ pentru exploatarea creativității</p> <p>Programul operativ 2.2.1.: Elaborarea unor programe de învățământ și educație mai puternice și mai eficiente, în cadrul instituțiilor culturale și educaționale din oraș</p> <p>Programul operativ 2.2.2.: Dezvoltarea de programe educaționale culturale și artistice, bazate pe cooperarea dintre instituțiile de învățământ din mediul urban</p> <p>Axa prioritară IV : Integrarea culturii în dezvoltarea economică</p> <p>Domeniul de intervenție 4.1: Dezvoltarea turismului cultural</p> <p>Programul operativ 4.1.1.: Asigurarea accesibilității la patrimoniul cultural relevant din punct de vedere turistic</p> <p>Programul operativ 4.1.2.: Asigurarea accesibilității la evenimentele culturale relevante din punct de vedere turistic</p> <p>Programul operativ 4.1.3.: Extinderea ofertei de programe a turismului cultural și a capacității de primire a orașului</p> <p>Domeniul de intervenție 4.2.: Dezvoltarea industriei creative și întreprinderilor culturale start-up</p> <p>Programul operativ 4.2.1.: Stimularea spiritului antreprenorial în industria creativă și culturală</p> <p>Programul operativ 4.2.2.: Creșterea gradului de cunoaștere și acceptare a industriei creative</p> <p>Axa prioritară VI: Capitala Europeană a Culturii pentru anul 2021. continuarea schimbării</p> <p>Domeniul de intervenție 6.2.: Extinderea ofertelor culturale</p>

		<p>inovatoare și creative</p> <p>Programul operativ 6.2.1.: Generarea de noi conținuturi, bazate pe realitățile culturale existente</p> <p>Programul operativ 6.2.2.: Elaborarea unor conținuturi culturale noi</p> <p>Domeniul de intervenție 6.3.: Dezvoltarea obiceiurilor de consum cultural</p> <p>Programul operativ 6.3.1.: Extinderea ofertei de programe bazată pe cerere</p> <p>Programul operativ 6.3.2.: Așezarea ofertei de programe culturale în locatii noi</p> <p>Programul operativ 6.3.3.: Punerea în aplicare a măsurilor care vizează creșterea mobilității culturale</p>
<p>Strategia de Dezvoltare Durabilă a orașului Gheorgheni 2007-2013</p>	<p>1. Comunitate responsabilă</p> <p>1.1 Impulsionarea vieții culturale: crearea și funcționarea forumului cultural de elită și dezvoltarea campusului universitar</p> <p>1.2 Reabilitarea infrastructurii sociale.</p> <p>1.3 Extinderea serviciilor de consiliere în scopul creării unui sistem informațional mai bun și mai larg.</p> <p>1.4 Construirea rețelei de biblioteci din oraș și regiune, devenirea funcționabilă a acestora, lărgind funcția bibliotecilor de dezvoltare comunitară</p> <p>1.5. Cultură de recreere: dezvoltarea activităților sportive și a celor de tineret</p> <p>2. Peisajul, ca și resursă</p>	<p>Axa prioritară IV : Integrarea culturii în dezvoltarea economică</p> <p>Domeniul de intervenție 4.1: Dezvoltarea turismului cultural</p> <p>Programul operativ 4.1.1.: Asigurarea accesibilității la patrimoniul cultural relevant din punct de vedere turistic</p> <p>Programul operativ 4.1.2.: Asigurarea accesibilității la evenimentele culturale relevante din punct de vedere turistic</p> <p>Programul operativ 4.1.3.: Extinderea ofertei de programe a turismului cultural și a capacității de primire a orașului</p> <p>Axa prioritară VI: Capitala Europeană a Culturii pentru anul 2021. continuarea schimbării</p> <p>Domeniul de intervenție 6.2.: Extinderea ofertelor culturale inovatoare și creative</p> <p>Programul operativ 6.2.1.: Generarea de noi conținuturi, bazate pe realitățile culturale existente</p>

	<p>3. Afaceri locale competitive, economie durabilă și diversificată</p> <p>3.1 Dezvoltarea infrastructurii orașului pentru sprijinirea mobilității, în scopul creșterii competitivității orașului Gheorgheni</p> <p>3.2 Dezvoltarea durabilă a turismului</p>	<p>Programul operativ 6.2.2.: Elaborarea unor conținuturi culturale noi</p> <p>Domeniul de intervenție 6.3.: Dezvoltarea obiceiurilor de consum cultural</p> <p>Programul operativ 6.3.1.: Extinderea ofertei de programe bazată pe cerere</p> <p>Programul operativ 6.3.2.: Așezarea ofertei de programe culturale în locatii noi</p> <p>Programul operativ 6.3.3.: Punerea în aplicare a măsurilor care vizează creșterea mobilității culturale</p>
<p>Strategia de Dezvoltare Durabilă a orașului Odorheiu Secuiesc</p>	<p>P1. – Reabilitare urbană</p> <p>1.3. Renovarea mediului construit</p> <p>P2. – Dezvoltare economică</p> <p>2.3. Dezvoltarea turismului</p> <p>P3. – Dezvoltarea infrastructurii umane</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea învățământului • Dezvoltarea instituțiilor sociale și de sănătate • Dezvoltarea facilităților culturale și sportive <p>P4. – Dezvoltarea relațiilor regionale</p>	<p>Axa prioritară III: Protejarea patrimoniului cultural construit și imaterial</p> <p>Domeniul de intervenție 3.1.: Cartografierea, ocrotirea și restaurarea patrimoniului construit și natural</p> <p>Programul operativ 3.1.1.: Inițierea unor programe de protejare patrimoniului cultural , la nivel local</p> <p>Programul operativ 3.1.2.: Includerea patrimoniului cultural în circuitul cultural și economic local</p> <p>Axa prioritară IV : Integrearea culturii în dezvoltarea economică</p> <p>Domeniul de intervenție 4.1: Dezvoltarea turismului cultural</p> <p>Programul operativ 4.1.1.: Asigurarea accesibilității la patrimoniul cultural relevant din punct de vedere turistic</p> <p>Programul operativ 4.1.2.: Asigurarea accesibilității la evenimentele culturale relevante din punct de vedere turistic</p> <p>Programul operativ 4.1.3.: Extinderea ofertei de programe a turismului cultural și a capacității de primire a orașului</p>

<p style="text-align: center;">Strategia de Dezvoltare Generală a Județului Covasna - proiect</p>	<p>Obiectiv 1. Imbunatatirea accesibilitatii judetului si a infrastructurii tehnico-edilitare, educationale, de sanatate si sociale</p> <p>Prioritate 1.1 Imbunatatirea accesibilitatii judetului si a mobilitatii locuitorilor si marfurilor prin dezvoltarea si modernizarea rețelei de infrastructura rutiera din judet</p> <p>Prioritatea 1.2. Imbunatatirea infrastructurii tehnico-edilitare</p> <p>Prioritatea 1.3. Imbunatatirea infrastructurii educationale, culturale si sportive</p> <p>Prioritatea 1.4. Imbunatatirea infrastructurii unitatilor medicale si a celor de protectie sociala</p> <p>Prioritatea 1.5. Imbunatatirea accesului la TIC, a calitatii si utilizarii acestor rețele de catre populatie, agenti economici si institutii</p> <p>Obiectiv 2. Dezvoltarea economiei judetului si cresterea competitivitatii acesteia</p> <p>Prioritatea 2.1. Cresterea investițiilor in domeniile/sectoarele ce valorifica sursele de avantaj competitiv ale județului: agricultura, turism (agroturism, turism cultural, turism balnear), cultura si industrii creative, IT, industrie prelucrătoare, fond forestier, ape minerale, gaze mofetice etc.</p> <p>Prioritatea 2.2. Creșterea competitivitatii IMM-urilor din sectoarele/domeniile sursa de avantaj competitiv</p>	<p>Axa prioritară I: Dezvoltarea infrastructurii culturale</p> <p>Domeniul de intervenție 1.1: Modernizarea infrastructurii instituționale pentru activitatea culturală Programul operativ 1.1.1 – Modernizarea dotării exterioare a infrastructurii menite să sprijine crearea unei oferte culturale de nivel înalt Programul operativ 1.1.2 – Modernizarea dotării interioare a infrastructurii menite să sprijine crearea unei oferte culturale de nivel înalt</p> <p>Domeniul de intervenție 1.2: Extinderea infrastructurii instituționale pentru activitatea culturală Programul operativ 1.2.1 – Asigurarea condițiilor necesare pentru desfășurarea activității Programul operativ 1.2.2 – Modernizarea dotării interioare a infrastructurii instituționale menite să sprijine crearea unei oferte culturale de nivel înalt Programul operativ 1.2.3 – Extinderea spațiilor destinate activității culturale</p> <p>Domeniul de intervenție 1.3: Facilitarea accesibilității evenimentelor culturale Programul operativ 1.3.1 – Creșterea gradului de accesibilitate online a conținutului ofertelor culturale Programul operativ 1.3.2 – Creșterea gradului de accesibilitate fizică a ofertei culturale Programul operativ 1.3.3 – Introducerea unor îmbunătățiri necesare pentru a se putea adresa unui segment cât mai larg al publicului consumator de cultură</p> <p>Axa prioritară IV : Integrearea culturii în dezvoltarea economică</p> <p>Domeniu de intervenție 4.1: Dezvoltarea turismului cultural Programul operativ 4.1.1.: Asigurarea accesibilității la patrimoniul cultural relevant din punct de vedere turistic Programul operativ 4.1.2.: Asigurarea accesibilității la evenimentele culturale relevante din punct de vedere turistic Programul operativ 4.1.3.: Extinderea ofertei de programe a turismului</p>
--	---	---

	<p>Prioritatea 2.3. Dezvoltarea capitalului uman</p> <p>Prioritatea 2.4. Imbunatatirea calitatii serviciilor medicale si facilitarea accesului la servicii medicale de calitate</p> <p>Prioritatea 2.5. Imbunatatirea serviciilor de protectie sociala</p> <p>Obiectiv 3. Dezvoltarea sustenabila a spatiului rural</p> <p>Obiectiv 4. Dezvoltarea durabila a turismului</p> <p>Prioritatea 4.1. Dezvoltarea turismului balnear</p> <p>Prioritatea 4.2. Dezvoltarea turismului cultural</p> <p>Prioritatea 4.3. Dezvoltarea agroturismului si a turismului montan</p> <p>Obiectiv 5. Dezvoltarea teritoriala coerenta si cresterea capacitatii administrative</p> <p>Obiectiv 6. Protejarea si conservarea mediului natural</p>	<p>cultural și a capacității de primire a orașului</p> <p>Domeniul de intervenție 4.2.: Dezvoltarea industriei creative și întreprinderilor culturale start-up</p> <p>Programul operativ 4.2.1.: Stimularea spiritului antreprenorial în industria creativă și culturală</p> <p>Programul operativ 4.2.2.: Creșterea gradului de cunoaștere și acceptare a industriei creative</p> <p>Domeniul de intervenție 4.3.: Realizarea unui pasaj între arte și sfera antreprenorială, în scopul creării unui mediu de afaceri inovativ</p> <p>Programul operativ 4.3.1.: Crearea condițiilor necesare pentru colaborarea antreprenorilor și a actorilor culturali</p> <p>Programul operativ 4.3.2.: Consolidarea abordării antreprenoriale în sectorul cultural</p>
<p>Strategia de Dezvoltare Generală a Municipiului Sfântu Gheorghe 2008-2018</p>	<p>AXA PRIORITARĂ NR. 1: Reabilitarea municipiului</p> <p>Domeniul de intervenție 1.1 Dezvoltarea infrastructurii municipale</p> <p>Domeniul de intervenție 1.2 Dezvoltarea infrastructurii de circulație</p> <p>Domeniul de intervenție 1.3 Reabilitarea patrimoniului natural și construit</p>	<p>Axa prioritară I: Dezvoltarea infrastructurii culturale</p> <p>Domeniul de intervenție 1.1: Modernizarea infrastructurii instituționale pentru activitatea culturală</p> <p>Programul operativ 1.1.1 – Modernizarea dotării exterioare a infrastructurii menite să sprijine crearea unei oferte culturale de nivel înalt</p> <p>Programul operativ 1.1.2 – Modernizarea dotării interioare a infrastructurii menite să sprijine crearea unei oferte culturale de nivel înalt</p> <p>Domeniul de intervenție 1.2: Extinderea infrastructurii instituționale pentru activitatea culturală</p>

	<p>AXA PRIORITARĂ NR. 2: Dezvoltarea economiei locale</p> <p>Domeniul de intervenție 2.1. Dezvoltarea infrastructurii de afaceri</p> <p>Domeniul de intervenție 2.2. Dezvoltarea agriculturii</p> <p>Domeniul de intervenție 2.3. Dezvoltarea turismului</p> <p>AXA PRIORITARĂ NR. 3: Dezvoltarea infrastructurii umane</p> <p>Domeniul de intervenție 3.1. Dezvoltarea învățământului</p> <p>Domeniul de intervenție 3.2. Dezvoltarea rețelei sanitare și sociale</p> <p>Domeniul de intervenție 3.3. Dezvoltarea infrastructurii culturale, sportive, recreaționale</p> <p>Domeniul de intervenție 3.4. Eficientizarea funcționării Primăriei Municipiului Sfântu Gheorghe</p> <p>AXA PRIORITARĂ NR. 4: Dezvoltarea relațiilor externe</p> <p>Domeniul de intervenție 4.1. Dezvoltarea funcției de centru microregional și centru pentru viitoarea regiune de dezvoltare linutul Secuiesc</p> <p>Domeniul de intervenție 4.2. Dezvoltarea relațiilor externe</p>	<p>Programul operativ 1.2.1 – Asigurarea condițiilor necesare pentru desfășurarea activității</p> <p>Programul operativ 1.2.2 – Modernizarea dotării interioare a infrastructurii instituționale menite să sprijine crearea unei oferte culturale de nivel înalt</p> <p>Programul operativ 1.2.3 – Extinderea spațiilor destinate activității culturale</p> <p>Domeniul de intervenție 1.3: Facilitarea accesibilității evenimentelor culturale</p> <p>Programul operativ 1.3.1 – Creșterea gradului de accesibilitate online a conținutului ofertelor culturale</p> <p>Programul operativ 1.3.2 – Creșterea gradului de accesibilitate fizică a ofertei culturale</p> <p>Programul operativ 1.3.3 – Introducerea unor îmbunătățiri necesare pentru a se putea adresa unui segment cât mai larg al publicului consumator de cultură</p> <p>Axa prioritară II.: Dezvoltarea resurselor umane</p> <p>Domeniul de intervenție 2.2.: Programe educaționale și de învățământ pentru exploatarea creativității</p> <p>Programul operativ 2.2.1.: Elaborarea unor programe de învățământ și educație mai puternice și mai eficiente, în cadrul instituțiilor culturale și educaționale din oraș</p> <p>Programul operativ 2.2.2.: Dezvoltarea de programe educaționale culturale și artistice, bazate pe cooperarea dintre instituțiile de învățământ din mediul urban</p> <p>Programul operativ 2.1.3. – Crearea oportunităților de dezvoltare profesională pentru creatori și artiști</p> <p>Domeniul de intervenție 2.2.: Programe educaționale și de învățământ pentru exploatarea creativității</p> <p>Programul operativ 2.2.1.: Elaborarea unor programe de învățământ și</p>
--	---	--

		<p>educație mai puternice și mai eficiente, în cadrul instituțiilor culturale și educaționale din oraș</p> <p>Programul operativ 2.2.2.: Dezvoltarea de programe educaționale culturale și artistice, bazate pe cooperarea dintre instituțiile de învățământ din mediul urban</p> <p>Axa prioritară III: Protejarea patrimoniului cultural construit și imaterial</p> <p>Domeniul de intervenție 3.1.: Cartografierea, ocrotirea și restaurarea patrimoniului construit și natural</p> <p>Programul operativ 3.1.1.: Inițierea unor programe de protejare patrimoniului cultural , la nivel local</p> <p>Programul operativ 3.1.2.: Includerea patrimoniului cultural în circuitul cultural și economic local</p> <p>Axa prioritară IV: Integrarea culturii în dezvoltarea economică</p> <p>Domeniu de intervenție 4.1: Dezvoltarea turismului cultural</p> <p>Programul operativ 4.1.1.: Asigurarea accesibilității la patrimoniul cultural relevant din punct de vedere turistic</p> <p>Programul operativ 4.1.2.: Asigurarea accesibilității la evenimentele culturale relevante din punct de vedere turistic</p> <p>Programul operativ 4.1.3.: Extinderea ofertei de programe a turismului cultural și a capacității de primire a orașului</p> <p>Axa prioritară VI: Capitala Europeană a Culturii pentru anul 2021. continuarea schimbării</p> <p>Domeniul de intervenție 6.1.: Consolidarea coeziunii sociale</p> <p>Programul operativ 6.1.1.: Dezvoltarea rețelelor de cooperare europeană</p> <p>Programul operativ 6.1.2.: Dezvoltarea colaborărilor europene pentru</p>
--	--	--

		<p>promovarea incluziunii sociale</p> <p>Domeniul de intervenție 6.2.: Extinderea ofertelor culturale inovatoare și creative</p> <p>Programul operativ 6.2.1.: Generarea de noi conținuturi, bazate pe realitățile culturale existente</p> <p>Programul operativ 6.2.2.: Elaborarea unor conținuturi culturale noi</p> <p>Domeniul de intervenție 6.3.: Dezvoltarea obiceiurilor de consum cultural</p> <p>Programul operativ 6.3.1.: Extinderea ofertei de programe bazată pe cerere</p> <p>Programul operativ 6.3.2.: Așezarea ofertei de programe culturale în locatii noi</p> <p>Programul operativ 6.3.3.: Punerea în aplicare a măsurilor care vizează creșterea mobilității culturale</p>
<p>Strategia de Dezvoltare Generală a Municipiului Sfântu Gheorghe 2014-2020</p>	<p>Obiectiv 1. Dezvoltarea economiei local si cresterea competitivitatii acesteia</p> <p>Prioritatea 1.1. Cresterea investitiilor in domeniile/sectoarele ce valorifica sursele de avantaj competitiv ale municipiului: cultura si industrii creative, IT, industrie prelucratoare</p> <p>Prioritatea 1.2. Cresterea competitivitati IMM-urilor din domeniile/sectoarele sursa de avantaj competitiv</p> <p>Prioritatea 1.3. Dezvoltarea capitalului uman</p> <p>Prioritatea 1.4. Consolidarea si cresterea sustenabilitatii turismului (cultural)</p>	<p>Axa prioritară I: Dezvoltarea infrastructurii culturale</p> <p>Domeniul de intervenție 1.1: Modernizarea infrastructurii instituționale pentru activitatea culturală</p> <p>Programul operativ 1.1.1 – Modernizarea dotării exterioare a infrastructurii menite să sprijine crearea unei oferte culturale de nivel înalt</p> <p>Programul operativ 1.1.2 – Modernizarea dotării interioare a infrastructurii menite să sprijine crearea unei oferte culturale de nivel înalt</p> <p>Domeniul de intervenție 1.2: Extinderea infrastructurii instituționale pentru activitatea culturală</p> <p>Programul operativ 1.2.1 – Asigurarea condițiilor necesare pentru desfășurarea activității</p> <p>Programul operativ 1.2.2 – Modernizarea dotării interioare a infrastructurii instituționale menite să sprijine crearea unei oferte</p>

	<p>Obiectiv 2. . Imbunatatirea infrastructurii tehnico-edilitare, educationale, culturale, de sanatate si sociale a municipiului</p> <p>Prioritatea 2.1. Imbunatatirea infrastructurii tehnico-edilitare</p> <p>Prioritatea 2.2. . Imbunatatirea infrastructurii educationale, culturale si sportive</p> <p>Prioritatea 2.3. Imbunatatirea infrastructurii unitatilor medicale si a celor de protectie sociala si facilitarea accesului la servicii medicale de calitate</p> <p>Prioritatea 2.4. . Imbunatatirea accesului la TIC, a calitatii si utilizarii acestor retele de catre populatie, agenti economici si institutii</p> <p>Prioritatea 2.5. Imbunatatirea serviciilor de protectie sociala</p> <p>Obiectiv 3. Dezvoltarea teritoriala coerenta si cresterea capacitatii administrative</p> <p>Obiectiv 4. Protejarea si conservarea mediului natural</p>	<p>culturale de nivel înalt</p> <p>Programul operativ 1.2.3 – Extinderea spațiilor destinate activității culturale</p> <p>Domeniul de intervenție 1.3: Facilitarea accesibilității evenimentelor culturale</p> <p>Programul operativ 1.3.1 – Creșterea gradului de accesibilitate online a conținutului ofertelor culturale</p> <p>Programul operativ 1.3.2 – Creșterea gradului de accesibilitate fizică a ofertei culturale</p> <p>Programul operativ 1.3.3 – Introducerea unor îmbunătățiri necesare pentru a se putea adresa unui segment cât mai larg al publicului consumator de cultură</p> <p>Axa prioritară IV : Integrarea culturii în dezvoltarea economică</p> <p>Domeniu de intervenție 4.1: Dezvoltarea turismului cultural</p> <p>Programul operativ 4.1.1.: Asigurarea accesibilității la patrimoniul cultural relevant din punct de vedere turistic</p> <p>Programul operativ 4.1.2.: Asigurarea accesibilității la evenimentele culturale relevante din punct de vedere turistic</p> <p>Programul operativ 4.1.3.: Extinderea ofertei de programe a turismului cultural și a capacității de primire a orașului</p> <p>Domeniul de intervenție 4.2.: Dezvoltarea industriei creative și întreprinderilor culturale start-up</p> <p>Programul operativ 4.2.1.: Stimularea spiritului antreprenorial în industria creativă și culturală</p> <p>Programul operativ 4.2.2.: Creșterea gradului de cunoaștere și acceptare a industriei creative</p> <p>Domeniul de intervenție 4.3.: Realizarea unui pasaj între arte și sfera antreprenorială, în scopul creării unui mediu de afaceri inovativ</p> <p>Programul operativ 4.3.1.: Crearea condițiilor necesare pentru colaborarea antreprenorilor și a actorilor culturali</p> <p>Programul operativ 4.3.2.: Consolidarea abordării antreprenoriale în</p>
--	--	---

		<p>sectorul cultural</p> <p>Axa prioritară VI: Capitala Europeană a Culturii pentru anul 2021. continuarea schimbării</p> <p>Domeniul de intervenție 6.1.: Consolidarea coeziunii sociale</p> <p>Programul operativ 6.1.1.: Dezvoltarea rețelelor de cooperare europeană</p> <p>Programul operativ 6.2.2.: Dezvoltarea colaborărilor europene pentru promovarea incluziunii sociale</p> <p>Domeniul de intervenție 6.2.: Extinderea ofertelor culturale inovatoare și creative</p> <p>Programul operativ 6.2.1.: Generarea de noi conținuturi, bazate pe realitățile culturale existente</p> <p>Programul operativ 6.2.2.: Elaborarea unor conținuturi culturale noi</p> <p>Domeniul de intervenție 6.3.: Dezvoltarea obiceiurilor de consum cultural</p> <p>Programul operativ 6.3.1.: Extinderea ofertei de programe bazată pe cerere</p> <p>Programul operativ 6.3.2.: Așezarea ofertei de programe culturale în locatii noi</p> <p>Programul operativ 6.3.3.: Punerea în aplicare a măsurilor care vizează creșterea mobilității culturale</p>
--	--	--

În timpul pregătirii strategiei de dezvoltare culturală a orașului Sfântu Gheorghe, experții au luat în considerare și o serie de alte documente, cercetări, și programe de finanțare, care servesc la realizarea obiectivelor strategice. Dintre acestea, cel mai proeminent este programul Europa Creativă, un nou program european conceput pentru a sprijini sectoarele culturale, creative și audiovizuale. Acest program înlocuiește programele MEDIA, MEDIA Mundus, și Cultura, încheiate la sfârșitul anului 2013. Bugetul total al programului, pe perioada 2014-2020, este de 1,46 miliarde euro, ceea ce reprezintă o creștere de 9% comparativ cu programele anterioare.

Obiectivul general al programului este cel de ocrotire a diversității culturale și a patrimoniului Europei, precum și creșterea competitivității industriilor culturale și creative.⁴⁵

Europa Creativă - Subprogramul Cultura⁴⁶ sprijină **toți operatorii din sectoarele culturale și creative, însemnând organizații neguvernamentale, instituții publice și companii private cu activitate în domeniu**, cu scopul de a le ajuta în funcționarea transnațională, în susținerea fluxului transfrontalier de lucrări culturale, și în mobilitatea actorilor culturali.

Ajută în demararea proiectelor de dimensiune europeană și în împărțirea conținutului cultural dincolo de hotarele naționale și europene; le facilitează actorilor culturali și creativi, ocuparea forței de muncă la nivel internațional, cât și activitățile în Uniunea Europeană și pe plan internațional. Subprogramul Cultura oferă finanțare pentru: **proiecte de cooperare** între minimum 3 țări; **rețele europene** ce contribuie la profesionalizarea operatorilor din sectoarele culturale și creative; **platforme europene** dedicate mobilității și promovării creatorilor și operelor culturale; **traduceri din literatura europeană**.

Schimbările **esențiale** aduse de Subprogramul Cultura din Programul Europa Creativă, față de cadrul anterior, Cultura 2007, sunt legate de: *noi obiective specifice și priorități strategice* (dezvoltarea publicului, întărirea capacității operaționale a sectorului de a lucra la nivel transnațional, adaptarea la tehnologiile digitale, noi modele de business etc.); *procent mai mare de cofinanțare în cazul proiectelor de cooperare cu minimum 3 parteneri; simplificări procedurale* (depuneri și raportări online); o mai mare *deschidere spre cooperarea internațională*, prin includerea posibilității de a lucra în parteneriat cu organizații din țările din Politica Europeană de Vecinătate și din Elveția; introducerea unei *finanțări speciale pentru platforme culturale europene* dedicate mobilității și promovării creatorilor și operelor culturale; finanțarea traducerilor de opere literare împreună cu *activitățile de promovare a lor*; finanțarea traducerilor de opere literare în format electronic (*e-books*).

Prioritățile Subprogramului Cultura:

a) Proiecte de cooperare la nivel european: sprijină consolidarea capacității sectoarelor culturale și creative de a opera într-un mod competitiv la nivel internațional și promovează circulația și mobilitatea transnațională;

b) Rețele europene: oferă sprijin pentru promovarea activităților desfășurate de rețelele care funcționează în sectoarele culturale;

c) Platforme europene: sprijină activitățile desfășurate de organizații cu vocație europeană care stimulează dezvoltarea de noi talente, colaborarea transfrontalieră în vederea identificării de noi categorii de public, precum și stimularea programării operelor din alte țări la nivel european;

d) Proiecte de traducere literară: susțin traducerea literară și promovarea într-o mai mare măsură a operelor traduse.

⁴⁵ www.europa-creativa.eu

⁴⁶ <http://www.europa-creativa.eu/cultura>

CAPITOLUL 6 – CONCLUZII FINALE

Cea mai mare provocare a dezvoltării culturale nu este nici modernizarea infrastructurii și nici exploatarea capacităților creatorilor, ci aceea de a răspunde la întrebarea dacă are cultura capacitatea de a genera schimbări sociale majore, dacă se poate conecta la rețeaua politicilor de formare/reglementare socială, (dacă există, într-adevăr, o asemenea rețea), și dacă are capacitatea de reînnoire constantă, pentru a contribui la bunăstarea durabilă a cetățenilor.

Desigur, în această privință se poate cere socoteală culturii care, oricum are o formulare vagă, în schimb se poate menționa faptul că sistematizarea procedurilor care generează schimbări culturale sunt responsabilități sociale, iar în cadrul ei, responsabilități de conducere.

Douglas Worts⁴⁷, expert canadian în domeniul culturii și al dezvoltării durabile, membru fondator al WorldViews Consulting⁴⁸, de mai bine de 30 de ani se preocupă de cultură, în cadru mai restrâns, de „cultura sustenabilă”.

Pe parcursul mai multor ani de cercetări, a constatat că profesioniștii care lucrează în sectorul cultural încă nu înțeleg conceptul de bunăstarea culturală (cultural well-being), încă gândesc în aceeași ”cutii”, când vorbesc despre cultură. Cercetările realizate pentru evaluarea vieții culturale par să dovedească cuvintele lui Worts, având în vedere că se concentrează de obicei pe următoarele subiecte: rata de participare la evenimente culturale (muzee, teatre, concerte, opera și efectele lor economice), festivalurile diferitelor grupuri sociale, diviziunea etno-culturală a populației, precum și participarea la diverse activități creative (artiști, elevi/studenți).

Cu alte cuvinte, practic, analiza vieții culturale explorează contribuția culturii la petrecerea timpului liber.

Totodată, cum a reieșit și din capitolul introductiv, cultura este mult mai mult decât activitate de timp liber, cultura, practic, este însumarea stilului nostru de viață de zi cu zi. Cea mai mare valoare adăugată a culturii constă în capacitatea sa de a ajuta persoanele și comunitățile să preia ”ștafeta” de la generațiile mai vechi, în așa fel încât acestea pot face față, în același timp, provocărilor noilor vremuri.⁴⁹

Conceptul de dezvoltare durabilă are o prezență puternică în domeniul economiei și al protecției mediului. Sectorul de afaceri se preocupă din ce în ce mai serios de problema modului în care poate asigura dezvoltarea și sustenabilitatea acesteia chiar și pe perioade de 50 de ani, fiind, de asemenea, caracteristică aceeași mentalitate și în eforturile întreprinse pentru protecția mediului. Baza acestui stil de gândire este formularea obiectivelor, elaborarea strategiilor și proiectelor, recunoașterea necesității noilor abilități, elaborarea unor modele și instrumente de măsurat eficiența financiară.

Douglas Worts este de părere că această „replanificare” este necesară și în sectorul cultural, dacă se dorește a fi, și peste 50 de ani, un factor relevant de formare comunitară.⁵⁰

Evaluarea bunăstării culturale ar trebui să aibă loc pe mai multe niveluri, cum ar fi la nivel individual, ceea ce arată capacitatea oamenilor de a reflecta asupra schimbărilor din jurul lui, cum pot investi energiile proprii creative, și ce se poate învăța din experiența generațiilor anterioare. La nivel comunitar, merită evaluate acele fenomene care aparțin bunăstării comunității, printre care mediul de locuit, nutriția, viața spirituală, sistemul juridic, problema societății civile și a legăturilor pozitive ale diferitelor grupuri în cadrul comunității.

⁴⁷ <http://douglasworts.org>

⁴⁸ <http://worldviewsconsulting.org>

⁴⁹ <http://worldviewsconsulting.org/2/post/2013/04/what-are-the-key-measures-of-cultural-well-being.html>

⁵⁰ idem

Înțelegerea diferențelor economice/sociale la nivel regional sau național, utilizarea resurselor, interpretarea legilor și a politicilor publice ajută în procesul de evaluare a bunăstării culturale. La nivel global, este necesară înțelegerea inegalităților sociale și a schimbărilor tiparelor (de populație, schimbările climatice, epuizarea resurselor etc.), a formelor de guvernare și a efectelor acestora asupra societății.

Tendențele culturale din Europa de Vest, America, și Canada arată că există o mișcare în lumea artei spre o înțelegere mai profundă a realităților sociale, o nevoie mai pronunțată și conștientă de reflecție, deci, o tendință care depășește limitele posibilităților de recreere. În același timp, o strategie sau viziune culturală coordonată este remarcabil de rară. La nivel guvernamental, rolul serviciului public cultural este încă împins în direcția de divertisment, precum și spre supraviețuirea din donații și sprijin de la persoanele fizice.

O incredibilă oportunitate se află în posibilitatea ca organizațiile culturale să devină un catalizator al reflecțiilor profunde, al dialogurilor și al acțiunilor, atât la nivel individual, cât și comunitar și național. Dar această schimbare nu se întâmplă cu ușurință. E nevoie de curaj, viziune, strategii și mecanisme de feedback eficiente, cât și de abilități de adaptare. Este esențial, totodată, să se renunțe la anumite tabuuri, care încă constituie baza sistemelor culturale.⁵¹

Strategia de dezvoltare culturală a orașului Sfântu Gheorghe încearcă să găsească soluții aplicabile pe termen lung, la lacunele formulate mai sus.

Modelele de bunăstare australiene, din Noua Zeelandă, Canada și Finlanda impun unele funcții și sarcini administrației locale pe care le-a demarat deja și Sfântu Gheorghe, dar acum a sosit momentul ca toate aceste inițiative să le ridice la un nivel superior și mai organizat.

Printre criteriile de bunăstare culturală se află și dezvoltarea urbană, industriile creative, turismul și dezvoltarea facilităților de agrement, dezvoltarea economică și dezvoltarea industriilor de agrement (sportive și wellness), crearea oportunităților de parteneriat, inovative și participative, planificarea impactului cultural asupra indivizilor, grupurilor și comunităților, crearea cadrului capacității de vitalitate, sănătate și incluziune, patrimoniu cultural. Conceptul de bunăstare spirituală constituie o categorie particulară conținând elemente cum ar fi peisajul, experiența muzicală, poezia, obiceiurile de rendezvous etc.⁵²

La Sfântu Gheorghe a început protejarea patrimoniului cultural, gestionarea parcurilor regionale, managementul regional al organizării de evenimente, organizarea transportului public, construirea imaginii pozitive a regiunii, crearea vitalității orașului, creșterea atractivității spațiilor urbane și conservarea valorilor comunitare. Activitățile care se leagă de auto-exprimarea artistică și culturală, bibliotecile și muzeele, organizarea de evenimente sportive, de odihnă și recreere, cât și a evenimentelor comunitare, de asemenea, se desfășoară la un nivel ridicat.

Totodată, toate aceste activități se datorează mai mult moștenirii spirituale a orașului Sfântu Gheorghe (un mod de gândire predispus la deschidere), mai degrabă decât unei viziuni coordonate pe termen lung.

Strategia de față creează un cadru pentru aceste inițiative, combinat cu obiective care servesc identității regionale, valorilor și percepției asupra diversității și înțelegerii acesteia, contribuie la creșterea gradului de toleranță, și la creștere economică, sprijină activitățile legate de mediul natural, ajută la dezvoltarea culturii de învățare, la toate vârstele, creează condițiile de siguranță personală și economică, încurajează dezvoltarea culturii inovative, atât în sectorul de afaceri, cât și la nivelul conducerii comunității și contribuie la dezvoltarea diferitelor concepte de bunăstare în relațiile majoritate-minoritate.

⁵¹ idem

⁵² Hervainé Szabó Gyöngyvér Phd dr.: Perspectivele bunăstării culturale și dezvoltarea umană în sec. 21., Universitatea Kodolányi János, Ungaria